

ДЕЯН КОЛЕВ

**ЗЛАТНА КНИГА НА ВСЕЛЕНАТА
ЖИВОТ В ТАНГ-РА**

част – първа

София, 2016

ЗЛАТНА КНИГА НА ВСЕЛЕНАТА

Автор – © *Деян Колев*

© Издателство **Фондация Сириус 2018**

ISBN 978-619-90440-1-8

София • 2016

ГЛАВА ПЪРВА

УЧЕНИЕТО НА ТАНГРА

Посещението ми на Рила – нашата най-свята планина, активира процеса на приземяване на нашето учение, това на Идеал – Учението на Тангра, даряващо вечен живот (победа над смъртта) и идеално съзнание. Кодирано е от символи, чрез които се правят настройките. Рила е свързана посредством лъчи с Урарат (Арарат), Юрма (Урал), Хан Тенгри (Тян Шан) и Кайлас (Хималаи). Всички те са входове към Шамбала и Агарта, както и част от енергийната защита на Идеал, която изградих.

Шамбала е духовният център на Агарта. Рила е вход към Шамбала и Агарта. В преданията се говори, че Шамбала е най-древният център на Космическия Разум (Тангра). Според древните българо – чувашки летописи Шамбала е вълшебната страна Саргун, където живеят щастливи безсмъртни хора и богове. Истината и справедливостта са висш закон за тях.

СИМВОЛИ:**РА-САА**

Усилва мощна златно-синя вибрация на Тангра с честота от 7/8. Завърта се в две посоки. Повишаване на вибрацията максимално. Творчество, източник на живот във всичките му проявления. Посвещение и свобода. Символ на седемте български рода. Елемент-дърво.

СИЛ-А

Активира светлинни и енергийни центрове и обединява чрез духа. Влизане в Идел. Отваря измерения. Транспортен символ. Изпращане на енергията на Тангра на Земята и през измеренията към Галактиката и Вселената. Златно-пурпурна енергия, сила от Вселената, която създава на Земята. Елемент-метал.

ЖЪН-АЙ

Завърта спираловидно мащна зареждаща енергия, кондензира и приземява от Вселената. Съ-творява съхранява, дарява живот.. Земна златно-розова енергия. Лечебен ефект върху физическото тяло. Лекува травми на опорно-двигателния апарат, наднормено тегло, интоксикации, остри и хронични инфекции, кожни проблеми, подмладяване на клетъчно ниво, срив на имунната система, заболявания на сърдечно-съдовата система, заболявания на дихателната система, ракови заболявания, гъбични заболявания, рани, кисти, миоми, заболявания на дихателната система, болести на ендокринната система, заболявания на стомашно-чревния тракт, заболявания на пикочно-половата система, вирусни инфекции. Елемент- земя.

БАЛ-ВАН

Всеки лъч е свързан с определено съзвездие. В комбинация действат по едно и също време. Отваря аурата за настройка на другите центрове и ги активира. Завърта се по посока обра-

тна на часовниковата стрелка. Действа на галактическо ниво. Център на космическа енергия. Тук става пълната активация на СИЛ-А. Цветът на символа е искрящо златно-бял. Елемент-огън.

БО-ЯН

Пулсираща искрящо бяла лазурна енергия, свързваща с Вселената. Обединение. Космическа вода – Млякото на Идел. Активира силата на духа на Тангра. Лечебен ефект върху душата. Лекува безсъние, депресивно състояние, апатия, хронична умора, агресивни състояния, повишена нервност, лечение на психо-емоционалната сфера, неврози. Елемент-вода.

КА-БА-АР

Златно-виолетова неонна енергия, мълния, огнен дух. Обединява 6 та и 7 ма чакра. Изграждане на идеален двупосочен канал от и към Вселената и Идел. Вечно включен. Лечебен ефект върху духа. **Лекува пристрастяване към матрицата и лъжата, неизползване на интуицията, изключване от галактическите си и вселенски същности.** Елемент-ефир.

БУЛГ-УР

Дарява вечен живот (победа над смъртта), идеално съзнание, регенерация на клетките. Съвършенство. Посветено същество, носител на Истината за Идел. Раждане и Възраждане за живот в Идел. Цветът на символа е диамантен. Елемент-дух.

СЛЪНЦЕТО Е ПОРТАЛ ЗА ЦИВИЛИЗАЦИИ

Слънцето е портал за цивилизации, които пътешестват из Вселената, използвайки форма на хипердимензионна математика, основана на сакралната геометрия.

Сонди се изпращат в петната на Слънцето, за да изследват състава и поведението на звездата.

Това, което е било открито, би шокирало учените от официалната научна общност, които вярват, че Слънцето е гигантски генератор за ядрен синтез (виж изобр.). Вместо това било потвърдено, че Слънцето има електрическа природа и неговите изхвърляния на плазма (виж изобр.) служат на пътешествачи из Вселената цивилизации като портали за влизане във и излизане от нашата Слънчева система.

Електрическата Вселена е астрономически модел, при който Слънцето и планетите са електрически заредени небесни обекти, които съществуват в електрическо поле, създадено от Слънцето в радиално направление (като спиците на велосипедното колело) в Слънчевата система.

По-нататък, Слънцето е част от огромна електрическа мрежа в галактиката, генерирана от Галактическият център, отново в радиално направление. Заряди текат през тези електрически полета чрез действието на плазмени частици, които постоянно се излъчват от Слънцето и от галактичното ядро.

Плазмата е четвъртото състояние на материята (първите три са: твърдо, течено и газообразно) и включва свободни протони, неутрони, електрони и йони. Плазмата не е електрически неутрална, а е свърхпроводник, който може да пренася електрически заряди през Слънчевата система и в междוזвездното и междугалактическото пространство.

Сонди, изпратени в слънчевите петна, показали, че те съдържат спирални плазмени струи (протуберанси), които се простират от над повърхността на Слънцето към неговото ядро. Програмата „Слънчеви пазители“ потвърдила, че при определе-

ни условия тези слънчеви протуберанси могат да се използват като звездни портали, през които извънземни цивилизации могат да влизат в нашата Слънчева система или да излизат от нея.

Тази слънчева портална система е огромна космическа мрежа, която свързва всички слънца и галактики и позволява да се изминават огромни разстояния между звездите и галактиките.

Съществува хипердимензионен математически модел, който свързва всички слънца в нашата галактика, който е бил даден на програмата „Слънчеви пазители“ от извънземни. Този математически модел използва геометрични шаблони, подобни на Платоновите тела, за целите на навигацията.

„Възли“ (естествени портали) са открити навсякъде по света, като например в Бермудския триъгълник, които се отварят и затварят непредсказуемо. Когато са активирани, тези възли могат да транспортират кораби и самолети, попаднали в тях, през хипердимензионното пространство навсякъде в Галактиката.

Инсайдерът Кори Гуд (Corey Goode) разказва за това в последния епизод на „Космическо Разкриване“ по Gaia TV, където е интервюиран от Дейвид Уилкок. Твърденията на Кори Гуд подкрепят модела за електрическата Вселена, предложен от редица алтернативни учени, например Дейвид Талбът и Уолас Торнхил, автори на книгата „Електрическата Вселена“ (The Electric Universe).

Източник: Lucecita

ПОРТАЛ МЕЖДУ ЗЕМЯТА И СЛЪНЦЕТО

Има магнитни портали между Земята и Слънцето (виж изобр.). Тези зони, наречени Х – точки или региони на електронно разпръскване, служат за пренасяне на магнитно заредени частици от Слънцето до нашата планета.

Тези портали е възможно да причиняват геомагнитните бури, както и северните и южни полярни сияния.

Х-точките се отварят и затварят по няколко пъти на ден, без никой да знае кога на височина от няколко десетки хиляди километра над повърхността на Земята. По-голямата част от възникващите портали са с малък размер и са краткотрайни, но понякога има стабилни портали, с големи размери и съществуващи в продължение на доста дълго време.

ЛЕГЕНДА ЗА 7 ТЕ РИЛСКИ ЕЗЕРА

Легендата за 7-те рилски езера разказва, че преди хиляди години, когато на планетата Земя още не се били появили съвременните хора, в планината Рила живеели мъж и жена великани. Те се обичали безумно и боготворяли красотата и уютта на своя дом...

Домът им бил толкова привлекателен, слънчев, топъл и уютен, че нямало как да не очарова всяко едно живо същество, а на любовта им се радвали всички стихии и целия свят.

Но за нещастие един ден злите сили преминали покрай техния дом. Като видяли, че съществува такова красиво място, завидели на семейното им щастие, ядосали се и решили да унищожат всичко, и да заличат любовта им завинаги. Започнали да пращат черни облаци и опустошителни ветрове. Сташни земетресения започали да тресат земята...

Мъжът великан защитавал яростно всяко стръкче тревичка, всяко малко поточе или цвете, бранел своята любима и отбивал атаките на злите сили. Това обаче само увеличило тяхната огромна злоба и жестокост и били решени да свършат пъкленото си дело докрай.

В една тежка битка, младият великан паднал убит. Доволни от постижението си злите стихии си тръгнали, оставяйки след себе си разчупени скали, опропадени долчини и една съсипана от скръб жена. Мъката на младата вдовица била толкова голяма, че сълзите и бликали безспир и се стичали по хребетите право в долчините. Леели се и се събирали в тях... образували се бистри езера, чистотата на които поразявала всеки.

Преди езерото “Бъбрека” планинските водачи показват огромна скала, намираща се в посока към езерото “Сълзата”, на

която са “изобразени” мъж и жена в огромни размери. Според легендата това са фигурите на двамата влюбени, които ще останат да “пазят” вечно своят красив дом.

Статия в Роден Край www.rodenkrai.com

БОГОВЕ И БОГИНИ

“Сказание за дъщерята на Хана”- българското священо предание. Прабългарски богове и богини.

„Както всички нормални народи по света, българите са почитали своите богове, вдъхновявали са се от техните митове, и са изпълнявали посветените на тях обреди. Години наред платените “историци” се мъчеха да ни втълпят, че нашите прадеди – т.нар. “прабългари”, уж са се претопили в някакво “славянско море” и така са изчезнали като народ, а от “прабългарските” вярвания и митове уж нищо не е останало.

Наистина войнстващото християнство е унищожило много от езическото наследство на европейските народи. Но както преданията на келтската и германската митология са съхранени на отдалечените европейски острови Ирландия и Исландия, така и българската митология е съхранена в земите на Волжка България, където е била утвърдена една твърде толерантна форма на исляма. Във вид на песни по тези земи е съхранена историята и митологията на българите и хуните. Тези песни са записани през XV-ти век от книжовника Микаел Бащу от гр. Казан, чиито сборник беше публикуван през 1997 г. под името “Сказание за дъщерята на Хана”. В песните от Сказанието се възпяват боговете на хуните, но това са всъщност българските богове, тъй-като в качеството си на лингвист Петър Добрев установи, че техните имена са от древнобългарски произход. На свой ред и Светлозар Попов убедително защити достоверността на Сказанието, като уточни, че българи и хуни са сродни народи, или един народ, следователно тук става дума за един общ хунобългарски пантеон.

Като последователи на структуралистката школа на Жорж Дюмезил, ние изследвахме функциите на българските богове и техните успоредици в индоевропейските митологии. Така заключихме, че по своята същност българските богове съответствуват на боговете на другите индоевропейски народи. Ние

също така забелязахме, че като цяло българският пантеон е много близък до германския пантеон. Сравнявайки митологията от Сказанието с народните вярвания от Дунавска България, ние също доказахме дълбокото основание на тази митология в Българската Народностна Душа. С това изследване ние отхвърлихме съмненията относно достоверността на преданията за българските богове.

Предвид задълбочаващата се духовна криза и ширещите се заблуди по въпроса за вярата на древните българи, време е най-после да припознаем боговете на своите велики прадеди, и така да възстановим свещената си връзка с тях във времето!“

БЪЛГАРСКИЯТ ПАНТЕОН

За структурата на българския пантеон научаваме от мита за раждането на боговете, поместен в началото на Сказанието:

В далечни времена, когато на Земята още нямаше хора,

Създаде Всевишният Тангра алпи-диви.

Първо създаде старшите алпи:

Слънцето, Луната и някои други.

От старшите алпи се родиха средните алпи...

глава I, песен 1: 5–7

Оттук се вижда, че в българския пантеон има две категории божества. Към първата се отнася Всевишният Бог Тангра, а към втората – всички останали божества, наречени с общото название алпи. Алпи са Слънцето, Луната и другите планети, но алпи са и свръхчовешките божества, съответстващи на известните богове от другите индоевропейски митологии – те са алпите-диви. Повечето от алпите диви са известни под имената на свещените животни, в чиито образ те се превъплъщават. Това са алпите Барс, Баран (Овен), Барадж (Змей) и Сокол. В мита за раждането на боговете още се разказва, че от старшите алпи са се родили средните алпи. От по-нататъшните стихове става ясно, че тези така наречени средни алпи са всъщност хората от божествен произход, божествената Арийска раса.

БОГ ТАНГРА

“Канас Ювиги Омуртаг е от Бога владетел... и направи жертвоприношение на Бога Тангра.”

каменен надпис от Мадара, IX в.

Тангра е древнобългарското име на Върховния Господ. Историята на волжските българи “Джагфар Тарихи” свидетелствува, че нашите прадеди са почитали Върховния Бог под две имена: ТАНГРА и ТАРА. Буквално ТАНГРА означава “гръм” – THUNDER на английски от келтски, DONNER на германски, и ТАНДРА на памирските езици. “Клетва пред Бога” е смисълът на близките понятия TINGOR на уелски, и TOGARM на ирландски. А името ТАРА направо ни отвежда към пантеона на индоевропейските народи – с подобни имена те са наричали Бога-гръмовержец: келтите THARAN или THARANOUK, германите THOR, също и DONNER, а хетите TAPU или TAPXUNT. Но ТАНГРА произхожда от древния корен ТАН, с разновидности АН, ЕН, ДИН, ИН, който означава “небе” и е широко разпространен сред културите на Стария свят. (7) Така и името на ведическия Бог на гръма и войната ИНДРА също е сродно с ТАНГРА, и повече с ТАНДРА. По всичко личи, че под името Тангра нашите прадеди са почитали Бога-гръмовержец в далечното минало, а по-късно с това име са започнале да назовават Върховния Небесен Бог, известен в пантеона на някои индоевропейски народи под името Дяус Питар (Небето-Баща). За разлика от небесните светила и алпите-диви Тангра е представен като космически разум, без образ и подобие. “Тангра е духът на Вселената. Той няма образ и подобие, защото образът е нещо, а Духът е всичко, а всичкото е само дух.” (Йордан Вълчев) В този смисъл Тангра съответствува на Брахма в хиндуисткия пантеон.

От дълго време в България и по Света се налага заблудата, че древните българи са тюрки, а Тангра – тюркски бог. Оказва се обаче, че тюрките и монголите са възприели култа към Тангра от нашите прадеди под името ТЕНГРИ ХАН, което са разбирали като “Бог на Синьото Небе”. Това значение е доказателство, че за нашите прадеди Тангра е бил преди всичко Небесният Отец.

СЕДЕМТЕ НЕБЕСНИ СВЕТИЛА

Единствените алпи-небесни светила, посочени в Сказанието, са Слънцето и Месеца. Ние обаче знаем, че освен тях нашите прадеди са почитали и петте планети – Меркурий, Венера, Марс, Юпитер и Сатурн, които заедно с тях съставляват Седемте небесни светила. “Подвижните светила са седем. Господар им е Юпитер (Йо). Той направлява времето.” Този надпис от Мурфатлар (Северна Добруджа) свидетелства за особеното място на Юпитер в българските народни вярвания. В народните предания той се възпява под името Янкул, а тази дума има успоредици в келтските езици – JANGU (кимр.), JANCAIL (корн.), означаващи “главен”, “голям”. Янкул се счита за Водач, Пастир на звездите (Янкул овчар), защото по неговата обиколка около Слънцето се отчита 12-годишното летоброене по Българския календар. В народните песни се възпява също и Венера, под името Деница или Янка, като сестра на Янкул. Или под името Янкулица, като жена на Янкул.

За значението на Слънцето и Месеца във вярванията на нашите прадеди свидетелства хрониката на Теофилакт. В нея е пресъздаден спорът на Кан Омуртаг с неговия пленник, християнина Кинамон. Кинамон заявява:

“А тези разни богове, които вие почитате, аз смятам за истински демони. И ако ми изтъквате Слънцето и Месеца и ме карате да се възхищавам от великолепието им, то знайте, че аз им се дивя и ги смятам за творения – слуги, подвластни не само на Бога, но и на нас, хората.”

Омуртаг отговаря: *“Не унижавай боговете ни. Тяхната сила е голяма и доказателство за това е, че ние, които им се кланяме, покорихме цялата ромейска земя.”*

АЛПИТЕ-ДИВИ

Хурса (Хърса). Богът Ковач, Синът на Слънцето. Върховният алп-див, най-почитан от българите. Това е видно от имената на много селища по нашите земи: гр. ХЪРСОВО в Делтата на Дунав (на румънски Хършо̀ва), две села ХЪРСОВО в Лудого-

рието и едно до Мелник със същото име. Името на Хурса носи и град КУРСК в Русия, според Сказанието.

Култът към Хурса е съхранен и в Лудогорието. Преданието за него е съхранено сред населението, живеещо около мястото, където се е издигала столицата на траките-гети Даусдава. Алп Хурса и почитан като Железният Баща (Демир Баба на турски). Неговият култ е възприет от алевитите (къзълбаши) – ислямско течение, възникнало в Иран, чиито последователи у нас са потомци на ислямизирани българи. Вероятно култът към Железния Баща е възникнал на тракийска основа, но траките не са почитали такъв бог според сведенията на Херодот. Железният Баща е Великан на Великаните и Заповедник на водата и огъня. Той е представен като юнак-конник, въоръжен със сабя, но също така той е обут в железни обувци и носи желязна брадва, съответстващи на името му. Железният Баща се смята за Всеобщ Баща на 72 народа с техните царе. Той е научил хората на много знания и умения – на първо място да добиват и обработват желязото. Като Всеобщ Баща Железният Баща съчетава образите и свещените животни на двамата легендарни царе-праотци на българите – далечният Болг и късният Авитохол. Той може да се превръща както във вълк, така и в сърна. С него са свързани поверията за дванадесет бели вълци и дванадесет бели сърни, явявали се в Лудогорието.

Според Сказанието Алп Хърса е изковал оръжието на средните алпи, но също така той е представен като покровител на хората, във връзка с мита за сътворението на първите хора:

И Тангра повелил:
да вложи Хърса в хората
своя огнен дъх.
Така у хората
се е появила душата.
А тя е безсмъртна
и е главното в човека

гл. I, п. 1: 33–34

А в първата песен се разказва как Хурса е дал на хората умения по рударство и ковачество:

Той бил неуморен ковач
и преброял цялата Земя

*в търсене на руда
за своята ковачница.
По неговите пътеки
и сега хората вървят,
и считат Хурса
за свой покровител.
Никой не може
да пресече пътя на Хурса,
иначе изчезва силата
на оръжието му.*

гл. I, п. 1: 9–11

Като Син на Слънцето Хурса съответствува на индо-иранския бог Митра, също и на германския Фрей, един от синовете на Один. Като Бог-Ковач той съответствува на келтската богиня Бригид – Покровителка на ковачите, поетите и лечителите. Също като Железния Баща тя управлява двете стихии – огъня и водата, с помощта на които се изковава и закалява стоманата. А празниците на празниците на Бригид, Фрей и Хурса са отнесени към едно и също време на годината – 1-ви февруари, когато се чествува празникът Имболк по келтската традиция. На него съответствува Атанасовден (31-ви януари), тъй-като св. Атанас е приемникът на Хурса в християнската традиция.

В народната митология св. Атанас е представен като юнак на бял кон, победител на зимните студове. Също така св. Атанас е покровител на ковачите.

Да, по Хърсовден (Атанасовден) – Среди зима, Алп Хърса излиза на белия си жребец, за да разчисти пътя на Слънчевата колесница, и да пробуди заспалата земя с огнения си дъх – за нов живот през настъпващата пролет.

Барс (Сива). Бог на справедливостта, съдник между алпите.

*Могъщият Алп Барс,
който в гнева си
може да убие само с поглед,
иначе беше добродушен див.*

гл. I, п. 7: 175

Имаше Алпът Барс,

*който приличаше на барс,
две огромни очи
– всяко с големина на тас.
Можеха да лишават от сила,
да местят планини
и да изпепеляват
всичко живо с огън.*

гл. I, п. 8: 277–278

По своята същност Алп Барс съответствува на хиндуисткия бог Шива – в гнева си той също изпепелява всичко живо с поглед. Шива е бог на Луната, и живее в своята обител Хималая (Обителят на снегавете). Той е бял като снега, в който живее, сребърнобял като луната в косите си. Белотата е символ на неговия аскетизъм. В снежната си обител Шива се отдава на дълбок размисъл и съзерцание, и оттам наставлява брахманите и мъдреците-риши. Шива съчетава в себе си противоположностите на живота – любов и омраза, живот и смърт, творение и разрушение. По волята на Брахма той сътворява Света, но също така го разрушава с космическия си танц, когато упадъкът в него придобие необратим ход. В това космическо жертвоприношение Шива унищожава всичко нездраво, за да засили здравото за новия жизнен кръговрат.

От своя страна Шива съответствува и на германския бог Хеймдалур. “Наричат го Белият Ас, той е велик и свещен. Той живее в дома, наречен Химинбьорг (Планината на небесното спасение), край Биврост. Той е стражът на боговете, и седи на края на небето, за да пази моста от планинските исполини – нужен му е по-малко сън, отколкото на птица. Той вижда и нощем, и денем...” (Снорри Стурлусон, 9)

Несъмнено под имената Барс, Шива и Хеимдалур е почитан един архетипен арийски бог, пазител на мъдростта и божествения порядък на Света. Шива е почитан и по нашите земи, според една народна песен от Охридско, записана от Георги С. Раковски:

*Сива, Сива Василица,
къде си се увасила?
Тамо горе по Бял Дунав,
тамо горе по Бей Пунар.*

*Щчо имаше, шчо немаше?
Злата чаша иконата,
Божик ми е по небеси,
слава му е по сва земя!*

А самият Раковски възкликва: О, ти Сива! Наш старобог! Кога си се изменил и си станал Василица, т.е. празникът на св. Василия? Ти, шчо се славеше по гори, при студни извори и при Бял Дунав, де се пиеше а-мрита (безсмъртна вода) със златни чаши и съсъди! А сега веке се слави рождество Христово! Христос е наш и негова слава е по сичка земя!

Българските народни обичаи, свързани с Васильовден, напълно съответствуват на култа към Сива. Децата сурвакат възрастните със суввачки, а кукерите удрят всеки срещнат с тоягите си – за здраве и прогонване на злите сили. Ударът с дряново дърво е символичен акт на космическото жертвоприношение, с което Сива обновява Света и го подготвя за новия живот през Новата година.

На Сива също съответствува и тракийският бог САБА-ЗИЙ – неговото име е близко до СИВА. Той е преминал в гръко-римския пантеон като Бог на виното и веселието – Дионисий (Бакхус). От някои антични източници знаем, че кукерските обичаи имат тракийски произход. Това е само един пример, че вярванията на нашите прадеди – древните българи и траки, имат общи арийски корени.

Барин. Бог на войната и победата.

Името му означава “Победоносец”, а това е всъщност прозвището на св. Георги – приемникът на Барин в християнската традиция. Барин също така е предводител на войните, загинали в бой, които живеят в неговия рай на Небето. В това си качество той е преминал в образа на Архангел Михаил – Предводителят на Небесното воинство. Алп Барин взема страна в битките на Земята, и дава на своите избранници всевъзможни знаци и полчиби, за изхода от битките и ключа към победата.

*Когато неговите избранници
не разбирали знаците му,
търпели поражение,
но Барин ги спасявал.
В битките участвували*

*загиналите алпи.
Разделял ги на две войски
– тъмни и светли алпи.
Ако победят тъмните алпи,
това предвещавало:
Избранниците на Барин
ги очаква поражение.
Ако победят светлите алпи,
това предвещавало:
Избранниците на Барин
ще постигнат доблестна победа.*

гл. I, п. 7: 188–193

Действително нашите прадеди винаги са търсили полчибите на Барин във военните си дела, и това е направило впечатление на папа Николай: “Вие разправяте, честе били свикнали, когато отивате в сражение, да съблюдавате дни и часове и да извършвате някакви гадания и заклинания.” (35-ти отговор на папа Николай)

С тези си качества Барин съответствува на върховния германски бог Один (Вотан), който преди всичко е Бог на войната.

*Приемал той (Барин)
вид на прекрасен сив вълк,
в памет на Тун Бури
– своя загинал брат.*

(гл. I п. 7: 185)

Както е известно, именно вълкът е свещенното животно на Один, а Бури е неговият дядо. Вотан също е предводител на загиналите воители, живеещи на Небето в неговия дворец Валхала. През деня те също се сражават помежду си, а през нощта пируват. В Еддата също така се разказва за две враждуващи групи божества – светли и тъмни алви. Те съответствуват на светлите и тъмните алпи от разказа за Алп Барин.

От друга страна, по своето име Алп Барин отговаря на “славянския” бог Перун, който също е бог на войната, съответно Перкунас при балтийските народи.

На Алп Барин са посветени двата воински празника в Българския календар – Гергьовден и Архангеловден. Първият е на

6-ти май и съответствува на келтския празник Белтаин (1-ви май). По това време започва топлото полугодие, и нашите прадеди са тръгвали на бран, призовавайки Алп Барин за закрила и победа. Краят на топлото полугодие се отбелязва на Димитровден (8-ми ноември) и Архангеловден (21-ви ноември) – Архангелова задушница. Те съответствуват на келтския празник Самаин (1-ви ноември). По това време законите на природата се променят и преградата между Земното и Небесното царство се нарушава. Небето се отваря, и Барин слиза между нас със своето войнство. По най-тържествен начин ние почитаме хероите, паднали в защита на Българския Род и Царство, и на Арийската цивилизация.

Кубар. Бог-гръмовец, син на Алп Барин.

Той е наследил мълнията на баща си чрез жребий. Отношението Бог на войната-баща и Бог на гръма-син ни отвежда към германския пантеон – същото положение там заемат Один и Тор. От друга страна ведическият бог Курар носи същото име, но той е Бог на богатствата и мъртвите, и пазител на Севера. В народните вярвания на дунавските българи Алп Кубар съответствува на св. Илия. А неговият празник Илинден (2-ри август) съответствува на келтския празник Лугназад (1-ви август).

Баран (Овен). Брат на Алп Кубар, който след неуспешния жребий за бащиния меч-мълния е избягал надалеч.

Джил. Бог на вятъра. Той съответствува на ведическия бог Ваю, чието име е близко до нашия глагол “вея” – Богът, който вее. Джил другарува с Кубар, но понякога двамата богове се карат, и тогава се разразяват бури.

Сокол. Отначало е бил страж на пътя към Севера, към отров Чулман (Туле) в Северния океан, където са живели много алпи. Измамен от коварството на река Дулосу, той е разбил крилата си в нейното ждрело.

Пожалил Тангра Алп Сокол:

дал му нови крила

и нова служба.

Започнал Соколът да пренася

душите на мъртвите

на високото Небе,

в съда на Всевишния.

гл. I, п. 6: 166–167

У нас това вярване се свързва с Архангел Михаил – освен предводител на Небесното войнство той е наричан от народа още Душевадник. В българската иконописна традиция Архангел Михаил понякога е изобразяван с крила на грифон – митично животно, характерно за културата на индо-иранските народи.

Бог-елен. Неговото българско име не е стигнало до нас, но той съществува в българския пантеон, тъй-като еленът се възпява в много български народни песни. Богът с еленови рога ни е познат от келтската митология – това е Цернун, Богът на горите и плодородието. Неговото име съответствува на думата “сърна”, затова на български би трябвало да звучи като Сърнен. Цернун е изпратил вълшебната си сърна, за да отгледа младия Авитохол – царският син, захвърлен в гората. Като пораства, Авитохол става велик Кан и Възродетел на Българското Царство, носейки името на сърната, която го е отгледала (АВИ – “сърна”; ТОХОЛ – “син”). Авитохол се възцарява през първия месец на пролетта, Твирем по Българския календар. По това време на годината в силата си е Бог Цернун.

Барадж. Добър змей, покровител на Свещената Българска Династия Дуло.

Решил Аудан,

че Всевишният посочил Барадж

като знак за своята милост

към българите.

Той помолил Барадж

да се засели в планината Урми в Есегел.

И заповядал да извезат на знаме

образа на Барадж.

гл. IV, п. 1499: 1500

Артиш. Богиня на домашното огнище и покровителка на семейството.

Нейното име е близко до това на свещения храст арча, с което зороастрийците поддържат свещените си огньове. Такава богиня е заемала важно място в пантеона на скитите – под името Табити, спомената от Херодот. Той я отъждествява с Хестия – гръцката Богиня на домашното огнище. Нашият народ е

запазил вярата си в Артиш под прозвището на Мария Магдалена – Огнена Мария, чиито празник е 4-ти август. Според народните предания Огнена Мария държи ключовете за Небето. Една народна песен разказва как Огнена Мария е затворила Небето, и е наказала с 9 години суша жителите на град Легена за това, че младите не са се отнасяли с уважение към родителите си.

Самар. Дъщеря на Алп Барс. Войнствена богиня, обладаваща свръхестествена сила.

Богинята-Майка.

Тя неизменно присъствува в пантеона на индоевропейските народи. Изглежда заедно с Тангра тюрките са я взимствували от нашите прадеди, под името УМАЙ, или УМА ХАН. Но УМА е жената на Шива в хиндуисткия пантеон, а там тюркско влияние никога не е имало. С подобно име е наречена Богинята-Майка в етруския пантеон – УНИ. Очевидно тук става дума за древно и свещено понятие за майка – в германския език бабата се нарича галено, по детски ОМА. А в японската митология Богинята на Слънцето е АМАТЕРАСУ ОМИКАМИ.

По нашите земи траките са почитали Богинята-Майка под името Бендида – Богинята на земята и плодородието.

Статия в Роден Край www.rodenkrai.com

ЛЕГЕНДАТА ЗА МАРДУКАН И СИНОВЕТЕ МУ САК И СОК

В темата „Не българите били татари, а татарите били български“, наш читател от Казан откликна на молбата ни и ни изпрати легенда, свързана с българския обичай Сурваки, която е съхранена в паметта на българите, които живеят в Татарстан. Ето и текста на легендата...

“Има няколко древни български празници, свързани с древната легенда за Сак и Сок. Според този мит, злите духове решили да унищожат човешката раса и за тази цел издигнали висока стена, която отделяла Слънцето от Земята. На Земята се възцарили студ и мрак, всичко живо загинало.

Тогаво на помощ се притекъл алпът* Мардукан – Карга**. Заедно със синовете си Сок и Сак той се отправил към стената, за да я унищожи. Понеже щели да летят близо до слънцето и то щяло да ги изгори, Мардукан – Карга изпратил синовете си за мед, който щял да ги предпази от изгарянията. Сок и Сак обаче се уплашили, литнали в ивицата на нощта и не се върнали при баща си. Без да чака синовете си, Мардукан – Карга сам счупил стената, но с това той излязъл под парещите лъчи на слънцето. Неговите горящи пера паднали на земята и се превърнали в черни (врани) коне.

Затова, че пожертвал себе си, за да могат хората да имат светлина и топлина, бог Тангра пожалил живота на Мардукан – Карга. Оттогава всяка пролет той се връща при хората под образа на врана. За измяната на Сак и Сок към баща им, тяхната майка и покровителката на семейното щастие Чакчак, ги проклела. С времето двамата братя осъзнали вината си и искали

* алт – Гугъл преведе алп като добър дух

** **карга на български означава и “грак”, и “гарван” (звученето на думата напомня на „гарга“, ако заменим К с Г)

да се извинят на майка си, но не успели да преминат границата между деня и нощта и завинаги останали в тъмното.”

За алпите в Сказание за дъщерята на Кана е написано:

*В далечни времена,
когато на Земята още нямаше хора,
Създаде Всевишният Тангра алпи-диви.*

*Първо създаде старшите алпи:
Слънцето, Луната и някои други.
От старшите алпи се родиха средните алпи...*

Някои тълкуват алпите като божества, по-низшестоящи от Тангра, а не като духове. Прабългарският пантеон обаче не е проучен в достатъчна степен от учените и докато едни приемат Джагфар Тарихи за действителна легенда, други го смятат за фалшификация. В същото време поне до нас не е достигнала информация за научни изследвания сред хората с българско самосъзнание в Татарстан, за да бъдат пручени техните обичаи, традиции и легенди и връзката им както с Волжска България, така и с нас – българите, които живеем в днешна България.

Още за Мардукан

Ролята на всебог и творец на вселената в тангристката митология се изпълнява от Мардукан, чиито други наименования също разкриват поразително съвпадение с имена от Месопотамския/Шумерски, Асиро-Вавилонски/епос – Сабан/явно идва от светлина/, Самар/Шумер/, Гюлджимеш/Гилгамеш/. Пълно съвпадение има и при мита за сътворението на света от Мардукан, дори името на Тама Тархан, алпа на тъмнината, който Мардукан убива в жестока битка, отговаря на месопотамската Тиамат – прабогинята майка Хубур. Разбира се, като по-северен бог, скитският Мардукан приема образа на Гарван, безсмъртна птица, с подвига си върнала отново слънчевата светлина на хората. Напълно възможно е самото име на Мардукан да означава МРЪ ДЪОКЪ или АМРЪА ДЪОКЪ – вечно жива или безсмъртна птица, чието име носи и българският кан Омуртаг

(814–831 год.)./вж. книгата „Говореща азбука на прабългарите“ 6-то допълнено издание/.

Кукерският ритуал, посветен на скитския Мардукан, е напълно идентичен с днешните български кукерски обичаи.

Статия в Роден Край www.rodengkrai.com

САГИТЕ НА ВИКИНГИТЕ И ТЯХНАТА ВРЪЗКА С ТРОЯ И ТРАКИТЕ

Всички сме чували за **Троя и Троянската война**. Знаем за **Ахил** и **Хектор**, за **Приам** и **Агамемнон**, за **Хубавата Елена** и **Парис**. Знаем и за десетгодишната обсада на този град, завършила трагично за него, както знаем и за тежките битки между **ахейци и троянци**, които са се водили под стените му. В тези битки участват и много траки и винаги на страната на троянците. И нищо чудно – **Омировата „Илиада“** представя троянците като родствени на траките, а днес огромната част от учените приемат това като неоспорим факт, говорейки за трако-троянски етнокултурен кръг. Ако Траки и троянци са ако не братя, то поне първи братовчеди.

Оказва се обаче, че според някои исландски саги, скандинавските народи – или така наречените викинги (нормани, варяги, рус и т.н.) – също претендират за родство с троянци и траки. За какво става дума?

Иде реч за т. нар. **Прозаична Еда**, известна още и като **Млада Еда** и **Снора-Еда** по името на автора/съставителя ѝ – ирландския скалд (поет), прозаик, историограф и политик **Снори Стурлусон**. Тя се появява около 1220–1225 г. и се състои от четири книги: Пролог, Гюлфагининг (*Gylfaginning*; Видението на Гюлви), Скалдскапармал (*Skáldskaparmál*; Език на поезията) и Хататал (*Háttatal*; Списък със стихосложения), които са базирани на цитати от по-древни поеми със сюжети от германо-скандинавската митология. Именно в първата част на Прозаичната Еда – Пролога, – се разказва за произхода на скандинавските народи, който пролог е предаден тук отчасти, засягайки само местата в него, в които се говори за произхода и разселването на така известните викинги.

И така:

„ ... Целият свят се разделя на три части. Частта, която лежи на юг, простирайки се на запад и към Средиземното море,

се нарича Африка. В африканския юг е горище и всичко е изгорено от слънцето. Другата част лежи на запад и се простира на север и към океана, тя се нарича Европа или Енея. В северната ѝ част е толкова студено, че там не расте трева и там нико не живее. От север на изток и до самия юг се простира частта, наричана Азия. В тази част на света всичко е красиво и великолепно, там изобилстват земните плодове, златото и скъпоценните камъни. Там се намира и центърът на земята. И затова, щото самата земя там е във всичко по-прекрасна и добра, хората, които я населяват, също се отличават с качествата си: мъдрост и сила, красота и всевъзможни знания.

Близко до центъра на земята бил построен град, придобил велика слава. Тогава се наричал Троя, а днес Туркланд (Страна на Турките). Този град бил много по-голям от всички други и построен с цялата изкуственост и великолепиe, които тогава били известни. Имало там дванайсет кралства и имало един върховен владетел. Всяко от тези кралства си имало васали с обширни земи. В града имало дванайсет крале. Тези крале превъзхождали по човешки качества всички хора, раждали се някога по земята.

Един от конунгите (крале) в Троя наричали Мунон или Меннон. Той бил женен за дъщерята на върховния конунг Приам, която наричали Троан. Те имали син на име Трор, ние го наричаме Тор. Той се възпитавал в Тракия при херцог на име Лорикус. Когато минали десет зими [от живота му – б. а.], той започнал да носи оръжието на баща си. Откроявал се сред другите хора с красотата си като слонова кост, врязана в дъб. Косите му били покрасиви от злато. Дванайсет зими след рождението си, той вече бил в пълната си сила. През това време повдигал от земята десет мечи кожи наведнъж и убил той херцога Лорикус, своя възпитател, и жена му Лора или Глора, и завладял царството им Тракия. Ние наричаме неговото царство Трудхайм. След това той много странствал, обиколил половината свят и сам победил всички берсерки, всички великани, най-големия дракон и много зверове. В северната част на кралството си срещнал прорицателка на име Сибила – а ние я наричаме Сив – и се оженил за нея. Никой не знае откъде е родом Сив. Тя била най-прекрасна сред жените, косите ѝ били подобни на злато. Синът им се наричал Лориди, той приличал на баща си. Той имал син Ейнриди, а той – Вингетор, а Вингетор – Вингенер, а Вингенер – Моди, а Моди – Маги, а Маги – Сес-

кев, а Сескев – Бедвиг, а Бедвиг – Атри (ние го наричаме Анана), а Атри – Итерман, а Итерман – Херемод, а Херемод – Скълдун (ние го наричаме Скьолд), а Скълдун – Бяв (ние го наричаме Бяр), а Бяр – Ят, а Ят – Гудолв, а Гудолв – Фин, а Фин – Фрядлав (ние го наричаме Фридлейв), а той пък имал син Воден, а ние го наричаме Один. Той се славил с мъдростта си и всички съвършенства. Жеена му наричали Фригида, а ние я наричаме Фриг.

Один и жена му били надарени с пророческа дарба и им се открило пророчество и то му разкрило, че ще превъзнесат името му на север и ще го почитат повече от имената на всички конунги. Затова той решил да тръгне на север, оставяйки Туркланд. Взел със себе си много хора, млади и стари, мъже и жени и много скъпи вещи. И през която и страна да минавал пътят им, навсякъде ги прославяли и ги приемали по-скоро за богове, отколкото за хора.

...

По-нататък в пролога се разказва, че Один подчинява Саксланд (Страната на саксите) и оставя трима от синовете си за пазители на различните ѝ части – Източната, Вестфалия и Франкланд (Страната на франките). След това продължава похода си и подчинява и Рейдготланд – страната на готите (макар, че не става ясно точно кои готи) и също оставя един от синовете си за владетел. Накрая Один и хората му, продължавайки на север, стигат до страната, наричана днес Швеция, където тамошният владетел Гюлви доброволно предоставя властта на богоподобния Один, а самият Один и хората му са наречени **Аси**, тъй като идват от Азия. Один харесва тези земи и се установява там, построява град („... който днес се нарича Сигтун...”) в който има дванайсет управници по троянски образец и налага закони като тези, които са били в Троя.

Статия в Роден Край www.rodenkrai.com

ГЛАВА ВТОРА

АЛЦЕК И БЪЛГАРИТЕ В ИТАЛИЯ

„През времето на Константин, когато Кубрат, повелителят на казаната България и на котрагите, умрял и оставил петима синове, като им завещал никога да се не разделят със съвместното си живуване, чрез което те навсякъде ще господаруват и няма да бъдат поробени от друг народ, не след много време от смъртта му тия негови петима синове дошли до несъгласие, разделили се един от други, като се отцепил всеки от тях с подчинения нему народ“ Теофан (виж изобр.)

Българските поселения в Италия са исторически факт. Днес от тях са останали множество топоними, хидроними, оригинални носии, уникален средноазитски архитектурен стил непознат никъде другаде в западна Европа (За който ще има отделна статия скоро), и най-вече – богато генетично облагородяване на Италианците с българска кръв. Според италианския познавач на Алцековите Българи, Чиченцо ди Амиго, между 1 500 000 и 3 000 000 италианци имат българска кръв. Но дори тази цифра да е завишена, то следите оставени от нашите сънародници там, си заслужават вниманието.

В историята са оставени две съобщения за Алцек. Някой историци спорят че те не се отнасят до едно и също лице, поради щото, в едното съобщение името на Алцек е написано като

Alzeco, а в другото „Alciok“. Дали става дума за различни българи, можете да прецените сами:

„В това време българският воевода на име Алцеко (Alzeco), който бе напуснал своя народ неизвестно по коя причина, мирно достигнал до Италия и отишъл с цялата си войска [с ордата си] при крал Гримуалд, като му обещавал, че ще му служи и ще живее в неговото отечество [царство]. Гримуалд, като го изпратил при сина си Ромуалд в Беневент, заповядал на последния да определи местоживелища на Алцеко с неговия народ. Ромуалд го приел благосклонно и им назначил разпръснати места за поселение, които дотогава били пусци, а именно: *Seripunt, Vovianum et Iserniam*, и по други градове в своята територия, а самаго Алцеко, като изменил името на достойнството му, заповядал вместо вожд (воевода, *dux*) да се нарича *gastaldius*-управител.“ от *“Gesta Dagoberti regis francorum”*

„В тази година в царството на аварите, наречени хуни, в Панония възникнал силен раздор, по-скоро се борели за царската власт – на кого трябва да премине. Един от аварите, и един от българите, събрали много хора и почнали да се нападат един друг. Накрая аварите взели връх над българите. Когато българите били победени, то девет хиляди мъже с жените си и децата си, изгнанници от Панония, се обърнали към Дагоберт, молейки го да ги приеме в страната на франките да живеят. Дагоберт говорил с баварците да ги приемат да зимуват, докато той заедно с франките се разбере, какво от това ще излезе. Когато (българите) били разселени по домовете на баварците за зимуване. Дагоберт по съвет на франките заповядал на баварите, тъй като тези българи с жените и децата си са в Бавария, всеки в свой дом, в една нощ да убият. Това веднага било изпълнено от баварците, и никой от тези българи не останал, освен само Алциок с седемстотин мъже с жените и децата; той се спасил в винидската марка. След това той с своите хора живял много години с Валук, княза на винидите“ – Хроника на Фредегар – френско историческо съчинение от 7 ми век

Следите от тези българи са значими. В Италия има град Чилле ди Булгария, планина Булгария, област бургария и много много други. Според изследователя Д-р Д’Амико става дума за над 700 имена на селища.

Д’Амико отдава специално внимание на столицата на Алцеко: Канталупо ди Бояно, отбелязвайки строго древно българският произход на думата. Той самия излага хипотеза че Канталупо е вариант на „Кан-телепед“ или „резиденция на Кана“. Сред личните имена на Алцековите Българи се откроява името Забан (вариант на Заберган), документирано през 571 г. в град Тичино.

· Д’Амико изрежда редица селища и фамилий произхождащи както директно от българският етноним, така и от други древнобългарски думи „Болгер (в околия Тренто), Булчаго, Булчагетто, Булгаро грасо, Булгаро и Булгарело (окол. Комо), Болгаре (ок. Бергамо), Болджано (ок. Милано), Булгерия (ок. Чезена), и река Булгано, планина Монти Булгерия и община Челле ди Булгерия – в южна Италия

· С корен „булг“ и „болг“ има и днес много италяански фамилни имена като: Булгари, Булгарелли, Булгарини, Булгерини, Булгарони, Булгаро, Болгери, Болгарини, Болгарони, Бугарини и т.н., носителите на които са все далечни наследници на прабългарите.

· С корен „кара“ са известни следните населени места: Караско (в околията Генуа), Караманя, Карасоне и Каральо (ок. Кунео), Караня (ок.Калицано Завена), Каранца (Лигурия), Карате (Милано), Каранеро (Комо), Карата (Новара), Караваджо (Бергамо), Каравате (Варезе), Каравоника (Империя) и т.н.

· Има също и много имена днес с корен „кара“, като: Карадона, Карадонио, Карапелле, Караунко и т.н., особено между населението на областите Молизе.

· С корен „кан“ има също доста имена на населени места, като: Кансула, Санталиче, Канзано, Кантано и др „

Друг обект, който заслужава поне частица внимание е катедралата от Ларино построена през **1318 година** в провинция Campobasso, област Molise.. Без да се осмелим да даваме оценка дали тя е плод на древнобългарска стилистика, трябва да отбележим че около нея се вдигна доста шум, но без реално изследване и преценяване на това дали тази Катедрала е плод на българска ръка, и дали наистина там е стилистично вписан знакът Ю...

БАКТРИЯ – ЗАБРАВЕНО ВЕЛИЧИЕ

Батрия (Бактриш), е държава съществувала на територията на днешен северен Авганистан, известна с смелите си воители, и древната религия създадена от пророка Заратустра. Ако има регион който да може да бъде описан с старото географско клише че е страна на противоположностите, то това е Бактрия. Разположена между Хиндукушката планинска верига, на юг, и Река Оксус (Амурдаря) на север, тя едновременно съдържа в себе си плодородни, и дори наносни полета, пустиня, и студени планини. Контрастът между Плодородие и изолация са били отбелязвани още в античността от римският автор Куантус Куртиус Руфус. Присъствието на абсолютно всякакъв релеф обяснява развитието на земеделие и градски живот едновременно, в един много ранен етап от световната цивилизация. (виж изобр.)

Планината Хиндокуш, която бележи границата на края на Иранското плато, е с разположение Изток-Запад, като от нея текат много реки, които се спускат надолу по планината, образувайки наноси и напоявайки полетата под нея. Добрите условия дали предпоставка за ранното възникване на агрикултурата в района. Цивилизацията на прото-бактрииците датирана от 2200–1700 преди христа, е отглеждала жито и ечемик, като това се смята че точно в този период Индо-ариите са заселили района.

И днес в Афганистан има плодородна земя – като тази снимката... в оазис намиращ се на 50 километра от Балх

В миналото е имало редуване на полусухи, и добре напоени региони. Но тъй като повечето от потоците спускащи се от планините, в крайна сметка стигали до река Оксус, древните жители започнали да копаят канали и да напояват и земите, до който преди това нямало добро напояване. Въпреки това една част от земята се превърнала в пустиня.

Така след 2000 година преди христа, в Батрия се обособили няколко различни географски зони, които имали твърде съществени разлики помежду си. От една страна били Планинските райони и селища на Хиндокуш и неговото подножие, в който се развивало животновъдство, от друга имало обширна зона в която се развивало земеделие, а от трета, имало пустиня. Северно от реката Оксус живели Согдианците, с език идентичен на бактрийския, и известен с това че поддържал много добри търговски връзки с Бактрия.

След залеза на цивилизацията на прото-бактрииците, Бактрия се присъединила към Персийската (Ахменидска) Империя. Спомената е за пръв път като провинция през 520 година преди христа, но по презумция се приема че е била част от империята и преди това. Според Херодот, Кир II велики, покорил Лидия, и продължил “на ума си към Вавилон, Бактрииците, Саките, и Египтяните”. Възможно е Кир II наистина да е присъединителят на Бактрия към империята, защото той умира в битка с Масагетите, които живели точно отвъд Бактрия, от гледна точка на Персите.

Въпреки това, за “завладяване” не може да става дума защото, Бактрия е имала статут на специална Област (Сатрапия), и е била управлявана лично от син или роднина на Шах-а-Шаха. През първите години на Ахменидите Согдиана е била част от Бактрия. Столицата на Бактрия е Балх, близо до днешното селище Мазар-е Шариф, и е била ключов град в историята на Зороастризма. Известен е с светилището на богинята на плодородието – Анахита, и е наричан “Градът на хилядата знамена”, в Авестата – свещенна книга на Зороастрииците. Херодот твърди че Дарий велики е събирал 360 таланта данък от областта годишно. Това говори за голямото богатство на областта.

Бактрийската войска е била прочута за времето си. Известно е че Бактрийци са участвали в армията на Ксеркс, която нализа в

Гърция през 480 година. Херодот ги описва с Тюрбани, Лъкове и Копия, и споменава за тяхно участие в всички битки до заключителната при Платея в 479. Гърците не познавали

света отвът Бактрия. Атинският драматург Еврипид в опита си да заяви че Дионис се е родил далеч на изток нарекал неговата рожденна земя Бактрия. Може би това е свързано и с факта че именно в земите на Бактрия, Иран и земите на Южен Кавказ паралелно едни от други се е развило първото лозарство, датиращо се до 2000 години преди първите европейци да овладеят лозарството. Аристотел разказвал на учениците си че от върха на планината Хиндокуш, човек можел да види източният океан. Основно днес имаме възможността да четем гръцки извори за Бактрия, само благодарение на това че Персите са взимали в Робство и плен много гърци, като някой от тях по късно се връщали в Гърция и оставяли впечатленията си. (виж изобр.)

В 329, Александър Велики, навлязъл в Бактрия, след историческо пресичане на Хиндокуш. неговият опонент – Персийският лидер Артаксес V, очаквал гърците да нахлуят в Ария, съседна на Бактрия област, но Александър го изненада. Той превзел Бактрия, преминал през пустинята и пресякъл река Амударя. За Бактриците това било страшна загуба и те се събрали и наказали лидера си. По подобен начин в Дунавска България, Канове, които не са могли да управляват и са губели битките си, са били сваляни от власт без никакво колебание.

Почти веднага щом Александър влязъл в Балхара, решил да построи нов град на име „Александрия Ешхате“ – „Най далечната Александрия“, в земите на съседна Согдиана. Това не се харесало на Согдианците който диганли бунт а за техен лидер застанал Спитамен. Много от бактрииците симпатизирали на бунта, и Спитамен отишъл лично до стените на Бактрия с отряди от своите Конни Стрелци. Въпреки това, гърците успяват да овладеят бутна. В пролетта на 327, Александър се оженил за Бактрииската приценса Роксана. Когато Македонците тръгнали нататък по пътя си, оставали около 10000 човека, като окупационна войска. Когато Александър велики бил убит, много от гърците оставени в Согдиана и Бактрия, се разбунтували и искали да се върнат по родните си места. Те били подкрепени от местното наследство, което е искало да се отрже от новите гръцки порадки, и да живее както то желае. Редът бил възстановен но недоволството на гръцките воиници било очевидно.

Около десет години след смъртта на Водача им, гърците в Бактрия вече били изключително малко. Това се дължало на различните размирици св страната. Въпреки това гръко-бактрииското царство продължило да съществува до 130 година, когато номадските Саки го опустошили.

БАТ БАЯН И КАВКАЗКА БЪЛГАРИЯ

“И тъй първият син на име Батбаян, като запазил завещанието на баща си, останал до днес в праотеческата си земя... Когато по тоя начин държавата на Кубрат се разделила на пет части и синовете му се разпръснали, големият хазарски народ потеглил от Верзилия, най-вътрешната страна на първа Сарматия, завладял цялата отвъдна страна до Понтийското море и като направил първия брат Батбаян, княза на първата България, свой поданик, принуждава го досега да му плаща данък.” Теофа (виж изобр.)

„като запазил завещанието на баща си, останал в праотеческата си земя и до днес” Никифор

Днес, може би един от синовете на Бат Баян за който се говори най малко е Бат Баян. Сякаш той е по-малко важен от който и да е друг владетел на българските групи. Бат Баян е уникален в Историята, с това че като щит, успява да осигури сигурен излаз на братята си, към новите земи, а сам себе си се изтегля в върховете на Кавказ при крепостта Хумар. По този начин, българите изпълняват замисълат си, преди всичко да придобият контрол над търговските пътища, от Константинопол в посока запад, и от Уралските проходи в посока отново запад. Тази задача е била дадена на Аспарух, Котраг и Кубер, който без проблеми се справят с задачата, като до днес българите заемат ключовите места по пътищата между Ориент и Европа, между Изтока и запада. В именника на Българските Канове, Бат Баян е споменат под името Безмер:

Безмер 3 години, а родът му Дуло, а пък годината му шегор вечем.

Безмеръ. Г. лѣт. а рѣдъ семъ Дуло. а лѣтъ емъ шегоръ вемъ.

Константин Баграянородни, пък твърди че Бат Баян е плащал данък както на Аспарух, така и на Хазарите, но е имал право да води войни както той пожелает:

Черните българи плащат харадж (данък) на великите българи... които са близо до Кустандин и воюват с Рум (Византия)... Хазарите могат да нападат черните българи, но и черните българи могат да нападат хазарите

Арменският историк Вардапет Гевонд (VIII век) пише „Тачат показва му юначност в страната на сарматите нарича Бул-карк“

Тоест той приравнява сарматите с българите. От цялостният контекст на творбата му, се вижда ясно че говори за същите територии, владени от Стара Велика България. В същият дух е и съобщението на Арабския летописец Абу-л-Фарадж Григориус Бар Гебрей (1226–1286):

„Народът на този брат, който били скити, ромейте, наричали българи“

Именно на серия от източни и екзотични източници ние днес дължим до голяма степен познанията си за тези българи... Ето какво пише Ибн Русте (10 век)

„Българите се делят на три дяла: Един от тях се нарича Берсула, другият Есегел а третият Булгар“

Берсула, е без съмнение, прабългарското племе Берсили, което изхожда своето име от авестииската дума Берез означаваща висок. По любопитно е името Есегел. То и до днес остава що годе загадка. Приписвало се е като пранаименование на „сакалиби“ те на Ибн Фадлан, както и на Шекелите от Трансилвания.

Михаил Сирийски също споменава Берсилите, но ги нарича Алани... Това безспорно е заради близостта между езиците на древните Алани и Българи, както и това че и двата народа са от Понтийският (Източно Средиземноморски Расов Тип), характерен изключително за иранските народи, и в частност Българите. Разпространен в Поволжието, на Балканите, В Украйна, Кавказ и на отделни места в централна Азия.

„... Два други братя дошли в страната на аланите, наречена Берсилия...“

Абу-л-Фарадж Григориус Бар Гебрей, също поставя знак за равенство между Барсилия и Алания. Това може да ни наведе на мисълта че Берсилите и аланите всъщност са едно и също българско племе:

„... Два братя достигнали, страната на Аланите, която е Барсилия, където се намира Каспийският град, който Българи и Пангури наричат „вратата на Тюрките““

Очевидно е, че връзка между Българи и Алани (потомци на аланите са днешните осетинци), има. Но те далеч не са единственият народ в Кавказ, в чийто вени тече сродна или направо българска кръв. Друг такъв народ са Балкарците, които се наричат сами себе си Малкарци, по стария обичай, „Б“ да се обезвучава и да преминава в друг звук, както Бактрия-Пактрия, или Плискова града, което по логично звучи Бляскава града. Последната хипотеза е подкрепена от Факта че Плиска е била наричана „слънчевград“ в средновековната книга „Пророческо сказание“ от Пандех, а византийците са наричали Плиска – Плискова и Плискува. Още повече че се спазва традицията по именуване на градове, защото и град Балх етимологично означава „бял, блестящ“ град.

Днешното име на балкарците произхожда от името на древните Кавказки Българи, които още от 11 век, различни арменски източници са посочвали като население на различни места от Кавказките гори. Аранския автор Ибн Русте, пише че в пределите на Грузия живеело племе Таулу-ас, което означава Горни аси. Това название се припокрива с самоназванието на Балкарците – Таулу – Планинци. През 1395/1396, Тимур и неговите летописци упорито наричат балкарците качаевците – аси, и споменават за ожесточените битки. Към групата на асите в тези летописи се споменават и осетинците. Балкарски лингвисти днес са намерили хиляди думи в Балкарския, с нетюрски, а ирански или шумерски произход.

Името на Българският Кан Аспарух, на Балкарски означава Горд, Величав (от Оспар). Разбира се, много по вероятно е самата дума Оспар да произлиза от Аспарух, отколкото обратно, поради това щото, в историята е безспорен факт че Аспарух означава Бял Конник, и това отдавна вече не е плод за дискусии. В Дунавска България има редица имена, с прабългарски произход като Кам-чай (Камчия), което означава Река Кам. Подобна рекичка има близо до връх Чегем. В България има град на име Карнобат, идентично с българското селищно име Курнаят... В Балкарският се срещат понятията Тейри – Върховен Бог, и Багатар – Багатур.

В територията на днешното землище на Балкарците, се намира и построеният от древни българи, град Хумар.

БЪЛГАРСКИ РОДОВЕ И РОДОВА СИСТЕМА

„Народ, в който бойното поле прославя рода“ – готският летописец Енодий за Българите.

При пристигането си на Балканите българите създават и крепят една уникална родова система, която е твърде различна, от всичко. Българите донасят със себе си над 50 различни вида държавни длъжности със собствени имена (с етимология свързваща към иранските езици), и ясно разграничена родова и държавна система. Поради своята изключителна неотменимост, тя не само не успява да бъде отменена след приемането на християнството, но устоява във времето, макар и променена. До самият край на Първото Дунавско-Българско царство в земите ни се срещат титли като Кавкан, а основната аристократична Боил, се видоизменя в Боляр, през време на цялото второ българско царство. От византийските известия ни е известно че боилите биват вътрешни (столични), и външни. *„Как са и останалите вътрешни и външни боили“ (Дворник, Немет).* По-късно външните боили освен боили са се наричали и комити, а областите им Комитати, разделени на жупи. Според Хинкмар Реймски: *„държавата им е разделена на десет комитати управлявани от десет комити“.* (виж изобр.)

Преди всичко в тази изконно българска система на държавно управление, е стоял рода. Нека си припомним и думите на българина Йоан Екзарх, във размирно време, у което за българите и обичайте им се е говорело в минало време: *„И у българите князете стават според техния род, синът на мястото на бащата, братът на мястото на братя“.* Според казаното от него при българите важал т. хар. сениорат- престолонаследието вървяло по старшинство в рода. Наследник на владетеля можел да бъде не само неговият син, но и неговият брат. Зачитал се е и принципът на първородието, но в зависимост от обстоятелствата и волята на владетеля не винаги се е спазвал, за което има много примери. Всеки аристократичен български род е имал и

представител в така наречения Боилски съвет. С думата *„конвентон“* Теофан нарича народното събрание при българите, което отхвърля мирните предложения на кан Сабин.

Имена на древнобългарски родове (виж изобр.), научаваме основно от два източника ... каменните български надписи, и Именника на Българските Канове. От именника знаем имената на следните родове: Дуло, Ерми, Угаин, Вокил, а от надписи Чакарар Кубиар и Кюригир всеки род е бил оглавяван от свои вожда. Писменните и археологически паметници показват, че през VI–VII в. българското общество се характеризира с напредващо социално разслоение. Българите са имали две основни социални групи – родова Аристокрация включваща Боили и Багаини (по-късно Боляри и Комити), и обикновен народ, при който също родът е бил основна единица. Не е случайно че до началото на 20 век, в българските села все още са се правели големи събори на български родове спазващи възрожденските традиции. Традицията отмира със намаляването на раждаемостта и смяната на начина на живот от селски към градски.

Първият засвидетелстван в Европа владетелски Български род е Дуло. Към него принадлежат всички български владетели от Авитохол до Севар, с изключение на Гостун (от рода Ерми). След Севар, в именника буквално пише че Кормисош *„измени род Дулов още наричан Вихтень“.*

БЪЛГАРСКИ РОДОВЕ

1. Дуло (Дулар, Дуан, Дулу, Ду-Лу, Джулут) – управляващият род
2. Вокил (Укил, Уокил, Оукил, Угил)
3. Угаин (Угор-Телес, Оугайн, Угайн, Вагаинис)
4. Ермиар (Ерми, Ердим, Ердин Ермил, Ерагар, Юрми)
5. Кубиар (Кувиар, Кубаир, Кубаир, Кувияр)
6. Чакарар (Цакагар, Чакар, Цикагар)
7. Кюригир (Киригир, Куригур, Киригер)
Дуло (виж прил.)

Най-известният от всички е владетелският род Дуло, от който произлизат ранните владетели на прабългарите. От тази династия са кан Кубрат, основателят на Велика България и

неговите синове Батбаян, Аспарух и Котраг, а вероятно и Кубер и Алцек.

Ерми

Ерми е прабългарски благороднически род от VII век. Единственият известен негов представител е “наместникът” Гостун, споменат в Именника на българските канове. В един каменен надпис на Омуртаг родът е споменат под името Ермиар.

Угаин

Угаин е прабългарски болярски род, от който произхожда българският кан Телец, управлявал от 760 до 763 г. Кан Токту вероятно също е бил от този род, но за това няма категорични доказателства.

По време на политическата криза, обхванала младата българска държава, родът Угаин враждува с рода Вокил, като представители на двата рода се редуват да управляват. Властта се сменя чрез организирани от другия род бунтове, при които владетелят бива убит или принуден да бяга във Византия.

Вокил

От рода Вокил произхождат няколко български владетели, управлявали България през 8 век: кан Кормисош, кан Винех, кан Сабин, кан Умор.

ВЕЛИКИ БОЛГАР

Според археолозите на територията на Волжка България е имало над 1600 селища, от които 38 огромни крепости, и множество по-малки твърдини. Наситеността на непроучени археологически обекти в онзи район от света е една от най-големите като цяло. Част от Руската Федерация, днес Волжка България и нейната история е на дъното на приоритетите на Руската Федерация, като дори столиците Болгар (столица от 8–12 век) и Биляр (от 12 до падането на България) е само частично.

„Царството на бурджаните е голямо и просторно. Те са огромно, могъщ и войнствен народ, който воюва с византийците, славяните, хазарите и тюрките“ – отбелязва Ал-Масуди в своята книга „Вести за времената“ (X век). Но големината на едно царство не предполага величие. То идва при българите, не само от високо-развитото равнище на цивилизация, но и от великолепните крепости. Ибн Дасти е казал: *„Българите са земеделски народ и отглеждат всякакъв род зърно – пшеница, ечемик, просо“*, а местоположението на крепостите потвърждава приемствеността между Волжките Българи, и дедите им от прародината Балхара. (виж изобр.)

Велики Болгар е разположен 120 километра Южно от Казан, на левият бряг на река Волга. От приемането на мюсюлманската религия, до 12 век, той е бил главният политически икономически и културен център на Волжка България. В този град за пръв път във източна Европа, държава започва свое собствено монетосечение – през 950 година Волжките Българи стават цивилизаторският катализатор за съседните си народи. В Болгар са били развити всички занаяти почти без изключение, което се потвърждава от разнообразните археологически находки – като се почне от средновековни прибори за лакиране на нокти и гребени (ДА!), та до бижута, керамика, металургия, и множество други. Във Велики Болгар е открит и първият във

света Винт, но това днес е омаловажено до степен на забрава. (виж изобр.)

Официално градът е създаден през 922 година със идването на пратениците на Багдатският халиф, който поислямчва Волжките Българи. Кан Алмъш, се нагърбва със задачата да промени вярата на народа за сметка на политически съюз с арабите, срещу Хазарската заплаха. Ислямската религия там става факт, но съюза се оказва краткотраен и ялов.

Французина Пьотре АрматOFF, пише за развалините на Болгар: „Развалините в Болгар са разположени на левия бряг на Волга. По цялото пространство наоколо още се виждат следите на широк окоп и твърде високи укрепления. Почти всички здания на селото, което е заело мястото на древния Болгар, са построени от камъни, извлечени от старинните постройки; такива често се срещат край Волга, Кама и техните притоци – мълчаливи и самотни свидетели, неми и непонятни летописи на мимолетното появяване в историята на един народ от могъщо и богато племе, изчезнало тъй безследно, че не може да се определи какво е било то и каква роля е изиграло в този свят.“ Похвално е че френският учен изтъква ролята на Волжко Българската цивилизация, още в началото на 20 век.

Велики Болгар е сринат на два пъти – последователно от Монголците през 12 и 14 век, и окончателно от Василий II Василевич Тъмни, като в продължение на 2 века българите от Уралските републики са считали града за свещен, заради изградения мавзолей на Кан Габдула Челбир – победителят над Чингис Хан. В 17 век на основите на древнобългарска сграда е построена руска църква, в памет на Руската Победа и смазването на града. (виж изобр.)

ВЕЛИЧИЕТО НА ДРЕВНА БЪЛГАРИЯ, ТРАКИЯ И АРИАНА

Английският изследовател, Арнолд Тойнби пише в 12-томното си издание за историята на народите, че „... В СВЕТА Е ИМАЛО 21 ЦИВИЛИЗАЦИИ. ЕДНА ОТ ТЯХ Е БЪЛГАРСКАТА. РАЗШИРЯВАЛА ГРАНИЦИТЕ СИ ПОСРЕДСТВОМ СВОЕТО СИЛНО КУЛТУРНО ВЛИЯНИЕ. Простирала се е от Белград до Крим и от Карпатите до Бяло Море, наричано в древността Тракийско.“

Известният английски историк проф. Норман Дейвис казва: „БЪЛГАРИТЕ СА В ЯДРОТО НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦИВИЛИЗАЦИЯ“ С много факти, той доказва, че България е най-старата нация на Стария континент. Нещо повече, според него, когато България е била държава, Европа е „ходела права под масата“.

Президентите на Франция за българите:

Шарл де Гол: „БЪЛГАРСКАТА ДЪРЖАВА Е ЛЮЛКАТА НА ЕВРОПЕЙСКАТА КУЛТУРА И ЦИВИЛИЗАЦИЯ“ 1962 г.

Франсоа Митеран: „БЪЛГАРСКИЯТ НАРОД Е ЕДИН ОТ СЪЗДАТЕЛИТЕ НА ЦИВИЛИЗАЦИЯТА НА НАШАТА ПЛАНЕТА.“

Италианският президент Карло Чампи в словото си при откриването на зимната олимпиада в Торино през 2006 г каза:

“БЪЛГАРИТЕ СА ЕДНИ ОТ ПЪРВИТЕ ТВОРЦИ НА НАШАТА ЦИВИЛИЗАЦИЯ”.

Руския академик Дмитрий Лихачов: “... И чуждите завоеватели не можаха да победят тази ДЪРЖАВА НА ДУХА, защото в защита на българския народ в плътен строй стояха българският език, писменост и култура!.. Българската държава на Духа се простира от Балтийско море до Тихия океан и от Северния ледовит океан до Индийския”.

“... вие сте най-древната от съществуващите днес културни нации и то не само в Европа, но и в света. Миналото погълна античността, древния Рим, Гърция и т. н., но България остана като жива отломка от древната европейска култура, най-древната ... отломка. И затова трябва да я съхраним, та днешна България да не бъде само последна отломка от миналото, но и първата от бъдещето – първата култура, която ще прекрачи в третото хилядолетие и ще понесе културата към бъдещето...”

“Една от историческите заслуги на българите е тази, че държаха успешно няколко века турците далече от сърцето на Европа. Те платиха прескъпо с кръвта си, с вярата си, свободата си и упадъка на брилянтната им култура по онова време” – Проф. Санте Грачоти, Италия

„Цар Симеон бе Карл Велики за България, но по-образован от нашия Карл Велики и много по-щастлив от него, защото положи основите на една национална литература.” – Френският историк Алфред Рамбо

“Българите бяха оня народ, който допринесе най-много за организиране и оформяне на цивилизацията на цяла Източна Европа. Прабългарите са организирали българо-славянските

племена в една нация, в която българският дух и култура са останали подкваза за вечни времена”.

Проф. Геза Фехер – византолог, изследвал също историята на древните българи и маджари, както и историческите връзки между тях. Негово дело са трудовете – „Военното дело на прабългарите” и „Облеклото и оръжието на старата българска войска”

“Украинците, а също така и белорусите, и руснаците, всички си спомняме, че писмеността, културата ни и православната християнска вяра произхождат от България. Искам да припомня и факта, че двамата първи украински патриарси са етнически българи – Григорий Цамблак и Киприан”.

Вячеслав Похвалски – посланик на Украйна в България.

Византийски Тропарх от 999 година: “Те, българите, някога бяха най-справедливия от всички народи и от всичко на света почитаха най-много тези добродетели и сами достигаха голяма слава, а градовете и народите се присъединяваха към тях доброволно”.

Академик Омелян Прицак (специалист по средновековна история) от Университета “Харвард”, пред една световна аудитория е заявил следното, което ни кара да се чувстваме горди, че сме българи: “В СРАВНЕНИЕ С ПОТОМЪКА НА АТИЛА – ЦАР СИМЕОН I, ВИЗАНТИЙСКИЯТ ИМПЕРАТОР Е ИЗГЛЕЖДАЛ КАТО ПАРВЕНЮ”!

„Това е народът (българите), който преди тебе имаше всичко, което е пожелавал; народ в който този е придобивал титли, който е купувал благородството си с кръвта на неприятеля, в който бойното поле прославя рода, понеже у тях се смята без

колебание за по-благороден оня, чието оръжие е било повече окървавено в сражение; те са народ, комуто преди битката с тебе не се е случвало да срещне противник, който да му устои, и народ, който дълго време е извършвал войните си само с набези”.

Магнус Феликс Енодий – „Похвално слово за крал Теодорих” (6 в.).

„Земята Ще се отвори (ще излезе тракийското злато) и ще се открие кои са в същност българите. Българите не са чергари, а откъдето са минали са оставили държава и бел град (белокаменни градове). Българското писмо е едно от най-старите на планетата”.

ВОЛЖКО-БЪЛГАРСКАТА ДЪРЖАВА

През края на 9 ти век, българите преселили се в Поволжието затвърдили присъствието си и станали международно призната държава. За кратък период от време те се утвърдили, което било и кулминацията на идеята на Кан Котраг да изведе българите на север по Волга, където да могат да контролират богатите земи около реките Волга и Кама, имащи страхотно богати почви, и пресичани от важни търговски пътища. Арабски пътешественици посетили тези земи описват Волжка България през 10 век, като образувание между реките Черемшан (юг), Свияга (запад), Кама (север), и Шешма (изток). Ибн-Фадлан също изброява повечето от реките през който е преминал докато достигне до Българският Аул.

“И оставих земята на Башикирите и пресякох река Джарамсан, после реката Уран, после Баинак, Ватиг, Ниясна, и накрая Джавсиз“ Всичко това говори освен за границите ни, и за голямата напоеност на българските плодородни земи. Това е важна особеност за поминъка на Волжките България. (виж изобр.)

През 11 и 12 век, Българската държава удвоява територията си, като на изток вече граничи с река Зай, а на юг обхваща и град Самара. Повечето от населението във империята е било от някое от петте племена – ядро от волжки българи котраги, сувари (Саван, а днес Чаваш), Есегели, Берсула и Баранджар. Въпреки дребните различия между племената, басейна на Волго-Камиеето има забележителна единност във своите политически и социални решения, също както и в археологическите останки, които са идентични, както се вижда от керамиката по поречието на Сура, Мокша и Вада.

Въпреки всичко в есенцията на българската държава е уникалната йерархична система даваща на всяка едно от българските племена представителство в управлението. двата основни

центъра на държавата са Биляр и Булгар, като и двата са сечели собствени монети, което е осигурявало че в случай на падането на един от градовете, другия ще подsigури стабилното съществуване на държавата, а не изпадането и в безтегловност.

Алмъш, сина на Българският владетел Шилки, станал Юлтивар (Кан) на българската държава и решението му да приеме исляма са били катализатор за развитието на търговията за сметка на загубването на част от старата култура. В пролетта на 921, Абдула Инб-Башу пристигнал в Багдад, като пратеник на Алмуш, владетел на северните владения и пристигнал при Халиф Джафат-ал-Муктарид. Башу носел 3 писма молещи халифа да му бъде разяснена религията на Исляма, молейки за помощ. В същата година халифът изпратил проповедници и пратеници до земите на Българите. Една година по-късно владетелите и голяма част от населението вече приели исляма, като с това и започнали да пишат на арабица, както и да секат монети с надписи на нея.

По време, когато българите на Дунав, се борели със Василий Втори Българоубиеца, през 1006, българите сключили първите официални търговски договори със Киевска Рус, който определяли привилегии за българските търговци, обикалящи земите на източна Европа. За жалост, тези договори често били нарушавани заради постоянните борби за надмощие между двете големи империи – руската и българската. руската държава атакувала непрестанно българите в продължение на век (1120, 1160, 1164, 1172, 1183, 1186 и 1220). От непрестанните войни, българите били деомгравски изтощени, и необлагодетелствани от факта че трябва да се бият на два фронта (и срещу монголиците). факт е че само 3 години преди първата кампания на Чингиз Хан към волжка България, българите били принудени да отбраняват град Ошел от руснаците във война отнела им цялото лято на 1220.

Черноземната почва на Волгокамието е била отлична за земеделие. Българите били първият народ, който докоснал и обработил земята и приложил интензивно а не екстензивно земеделие. Тежкото метално рало Сабан, било основното средство с което българите започнали да разработват земята. Пшеница, Ечемик и просо са били най-обичайните култури за региона. Ибн-Фадлан пише: те носят хляб, месо и просо... ядът също и

конско месо, но имат също пшеница и ечемик, и всеки каквото си посади, това пожънва за себе си. Владетеля няма право да се меси във препитанията на докакинствата, а данъка е една самурена кожа на къща. Вижда се че върху земеделието не е имало данъчни утежнения, което пък се обяснява с това че основните приходи са били от митата на стоките внасяни и изнасяни във Волжка България.

Богатите реколти на българите са им позволявали не само да задоволяват нуждите си, но и да печелят от износ. Руските хроники разказват за случай когато глад измъчвал земята им и българите “превозоша жито и тако ожиишиша”, което ще рече че са ги снабдили със житни култури. Плодовете също са били изобилни във волжка България, както и овошките. Абу Хамид Ал-гарнати през 12 век казва че “Те имат повече видове плодове от където и да е било другаде, и имат изключителен вид пъпеш, който могат да запазят до зимата.” Българите в Дунавска България, също са запазвали дините си до зимата, като са ги поставяли между житото. По този начин плода едновременно диша, и не загива. Подобна практика е имало и с други плодове.

Занаятите били силно развити, като занаятчийски дюкани е имало дори в някой от по-големите села а не изключително и само в градовете. Качеството на стоките им обяснява силният интерес към тях, и това че вожко-български изделия са били намирани от Северния Ледовид Океан на север, до Каспийско море на Юг, и от Хорезъм на изток до Балтийско море на Запад. Всичко това говори за високото ценене на българското производство, и свъх залагането върху търговия със всички и със всичко. Още повече че през 10 век, един руски източник се учудва че „*всички българи ходели с обуца*“, което явно означава че руснаците през онзи примитивен за тях период са ходели без такива основни иначе части на облеклото. Точния израз на учудването им е („*sut' vse v sapozekh*“)

Българските каменноделци и дърводелци, са били високо ценени в света, и според историците са били канени да работят чак в страните на Централна Азия, но главно във съседното Владимир-Суздалско княжество. Високата гъстота на населението показва и защо голяма част от населението се е ориентирала към намиране на работа извън страната. Крепостта Би-

ляр например е с площ 7000 декара, а само малка част от нея е проучена, въпреки че на разкопаното досега, са открити над 1000 основи на сгради, и ясна индикация че урбанизацията е била и в останалта част от крепостта. Градовете Булгар, Ошел и Кашан, са по-малки но отново дават находки на една голяма заселеност на населението.

Руският историк Солевеv накратко обобщава волжка България и приноса и със думите: *„За дълго време Азия, и мюсюлманството си игради тук дом, но не са номадски орди, а за цивилизация; за дълго време търговски и занаятчииски народ – българите живееха тук. Когато българите вече слушаха Корана, на бреговете на Волга и Кама, Руските славяни дори не бяха започнали да градят християнска църква и цивилизация на Ока, и не бяха покорили тази земя в името на славянската цивилизация.“*

От думите му разбира се, макар да се придава вид на обективност, личат някой тънки внушения, като това че уж волжките българи са изчезнали, и че уж исляма ги бил направил цивилизация. Що се отнася до покоряването на България, последователно от Златната Орда и от Русия, то се обяснява единствено със неблагоприятното ни откъм врагове местоположение, което е оставяло Волжките Българи, много често във война на два или повече фронта. Този факт обуславя и загубата на тяхната държавност днес, но не доказва по никакъв начин че населението на Волго-Камиеето не е предимно наследник на онези българи, страшилище за света и всяващи респект у съседите си, не само със бранните си качества, а с високата си просветеност!

КАНСТВО КАЗАН

Един от незумните парадокси на световната история е причината поради, която възниква Казанското Канство. Тя е парадокс, не защото е нещо странно, а защото очевидната причина се пропуска, в името на цялостта на Руската Федерация. И ако днес така наречената Втора (Дунавско)Българска Държава, на Асен и Петър, е пряк приемник и продължител на Първата (Дунавско)Българска Държава на Аспарух, то Казанското Канство по никакъв начин не се приема за наследник на Волжка България. Поне видете ли, така пише във Казанския държавен университет. Специалното им подчертаване на „липсата“ на каквато и да е връзка между двете държави, обаче не успява така или иначе да разясни защо в земя в която УЖ вече нямало българи, се е вдигнало масово освободително движение търсещо преди всичко създаване на независима държава. Една от особеностите на българите е че където и да са, възстават не заради икономически или социални причини, а преди всичко за да основат своя държава. Тази характерна черта видяна у Дунавска България, през византийското и турското робство, се наблюдава и в историята на създаването на Казанското Канство. За него, способства временната слабост на Златната Орда, и българската предприемчивост. Българската държава се освободила от зависимостта на Златната Орда, през 1438 година, а пръв неин владетел бил Улу Мухаммед (Улу е прозвище означаващо Високият). Улу, е бил бивш владетел на Златната Орда, изгонен от столицата им в Крим, и пратен на заточение в Казан. Използвайки амбицията на Улу за отмъщение, волжките българи се обединяват около него, и изгонват окупаторският гарнизон на Златната Орда. В Казан (виж изобр.), Улу няколко години се занимава със строителство на отбранителни съоръжения. През 1444–1445 г. той води ожесточени битки с руските войски. В 1439, само година след възстановяването на държавността той

прави 10 дневна обсада над Москва. Не успява да превземе града но окупира Нижни Новгород.

На 7 Юни, 1445, Улу, изпраща синовете си, на поход срещу Русите, при който, още младите негови синове, пленяват самият руски Княз Василий II тъмний, който по ирония на съдбата днес руснаците тачат като велик. Битката при река Каменка, е грандиозен провал за по-многобройната руска войска, а Василий II е спасен когато за него се плаща огромен откуп даван на части в продължение на 17 години. Не е ясно как точно е умрял Улу, но се смята че този нов обединител на България, е бил отровен. Липсата на дори слаб научен интерес, е оставил днес всичко което се знае за Казанското Канство и владетелите му да бъде свеждано до сведенията от “Казан Тарихи” (История за Казан), и тук-там случайните руски кратки сведения. Това обуславя и факта че за повечето от 15 те Казански Кана, има само бегла информация съдържаща се в описването на годините на управление. Последните 100 години от историята на тази Българска държава са ознаменувани от непрестанни борби срещу Руският Експанзионизъм, и едновременно отблъскване на опитите на Татарите, да играят роля в дворцовият живот на държавата. Зачитайки се в непознатата история на тази уж далечна държава, можем да видим една сложна преплетена система от държавностни и личностни взаимоотношения, а традицията българите да дават убежище на белгълци, на няколко пъти ни носи лоши последици.

Първият и единственият документиран герб на Казанското Канство (отделен въпрос е град Казан), е Бараджат. Точните думи на Карлус Аулард (Холандец по произход), са “Цезарът на Казан, позлва два флага и на първият има Зилант” (западно наименование на Барадж). Относно град Казан, положението е много по ясно, поради цели 6–7 източника посочващи Бараджа за негов герб. Самият Казан, е основан още по времето на Първата (Волжко)Българкса Държава през 1177. Първото му име е Булгарал-Джадид (Новият Булгар). Ако през 12 век, той се явява погранична крепост, защитаваща западната ни граница, то след монголската Експанзия, която принуждава част от населението да се изсели на запад, при създаването на новата държава,

Казан, вече е почти в центъра на Българското землище. Името Казан, градът получава през 13 век. Столицата на Казанското ханство Казан отначало се казвала Яна Казан (Нови Казан), защото унаследила това име от града още от времето на Велика България – Иске Казан (Стари Казан). Думата Казан, означава това което означава и в Българският език. На името на града се кръщава и близката река Казанка, а естествената му защитеност от монголо-татарите, бил добър избор за столица. Разбира се, Улу Мухамад, не е и предполагал че ударът срещу града ще дойде от Руснаците, за който градът е бил основна цел (поради икономически и имперски интереси).

Любопитни са сведенията за бита и препитанието на българите, по времето на Казанското Канство. Те най-точно отразяват дали етническият характер на населението се е променил...

Преминах от Запад на Изток, до самото Казанско Царство... В него се ловят риба, а бреговете на Волга са покрити с много села и градове. И като преминах българското царство, влязох в Астраханското.

/Холандският пътешественик Ян Стрейс/

В Казанското Царство, което както виждаме е сочено от пътешественици очевидци като българско, са се изсипвали всякакви богатства. Руските летописци буквално казват „Търговия велика, правеха с всякакви товари“, относно жителите на Казанското Канство. Това само по себе си подтвърждава идеята че българите са продължили да бъдат основното население в региона. От книгата „Велика Волжка България“, на Веселин Илиев, научаваме и, че: „Развитото селско стопанство предполага наситен пазар с продукти. Рибата е в изобилие, и млечните продукти, и зърнените храни... В горите се въдят диви пчели, а медът и восъкът са сред най-ценените. Добро препитание дава и ловът. По това времен обяче последните бобрини напускат пределите на държавата, търсейки спасение в девствените лесове. Процъфтява риболовът. На казанска територия по Волга ловуват постоянно около 10 000 руски рибари, на които ханството не е в състояние да се опълчи.“ – което затвърждава тезата че Българите са движещият фактор на Казанското Канство (тюрк земеделец няма). Трябва да отбележим и един последен отлич-

телен белег на Канството и населението му... Когато обсаждат Казан, населението е извикало (според Казан Тарихи)

„Няма да сведем чело. Срещу стените и кулите на русите ще противопоставим друга стена – всички ще умрем, или ще се защитим.“

Което доказва пълното отсъствие на универсалната за славянските и тюрските народи максима „склонената главица сабя не я сече“. И ако някой пак каже че Канство, просъществувало „само“ 115 години, имало „само“ 15 кана, и с малко източници за него е маловажно, то нека се замисли, защо учените в Руската Федерация и до днес не искат да признаят българската връзка при създаването и управлението му. Но пък и как да не се съгласим че, държава, която се намира на същата територия, на която се е намирала и Волжка България, и чието население вдигнало бунт, и чието бит и начин на живот не се е променил ни най-малко, няма нищо общо със предишната държава. Ето до такива нелепости се стига в съветската наука, а във Волжка България, днес почитат своите поробители – Татаро-Монголите, за свой преки предци. Корените на лъжата са се впили дотам във българският организъм, че тази плитка измама, катализирана от съседският сръбски шовинизъм, до голяма степен успя да изкорени българщината в Македония. Но ако днес, лъжата се крепи, то както е казал народа и „на нея краката са къси“ и един ден в училищата както в Уралските Републики, така и у България и Македония, ще се изучава истинската ни история, която няма да спестява важните за българщината факти и събития. (виж. изобр.)

ПАДАНЕТО НА КАЗАНСКОТО КАНСТВО

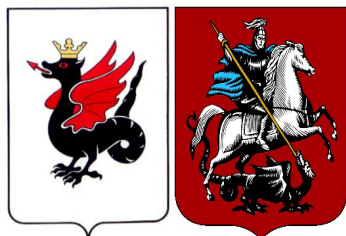
Иван Грозни, срива град Казан/на втората снимка, и се възгласява за „цар на Българи и Руси“. По късно в България се развива култ към „бате Иван“, който уж цял да ни спаси от Турция. Но как може Българоубиец, да спаси българи... не може! Това е един от многото случаи в които Българи са избирали за герой, своят палач.

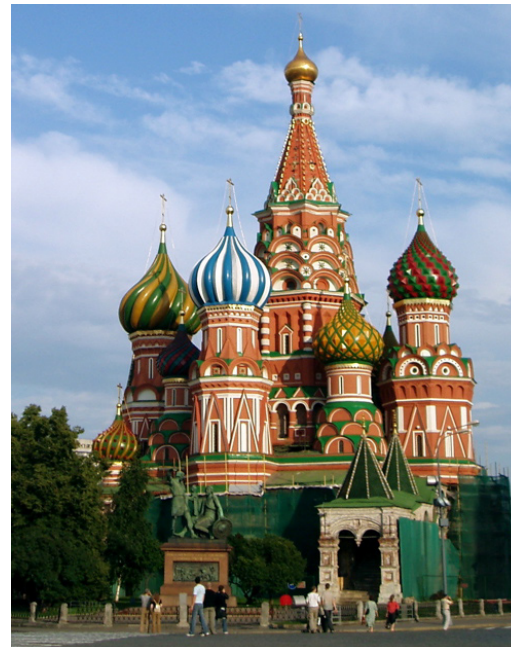
Вместо встъпителни думи, спомените на един от руснаците обсаждали Казан: *Вече около пет седмици россияните стояха под Казан и убиваха излизациите от града не по-малко от десет хиляди неприятели.. Никой не се предаде жив, спасиха се малко... ранените... Градът беше завзет.. убиваха всички които се намираха, в домовете, или в ямите; вземаха в плен жени, деца или чиновници... сечта престана но кръвта се лееше... Царския дворец, улиците, крепостните стени и дълбоките ровове бяха запълнени с мъртви.. тела се носеха по реката...*

След затриването на Златната Орда, която държала българите под робство, нашите братя въстават и създават Казанското Канство. То е пряк наследник на Волжка България, и за това свидетелства дори най-първото име на град Казан – Булгар-Ал-Джахид – Новият Булгар. Според редица волжки историци от днешните идел-уралски републики, единствената съществена разлика между Казанското Ханство и Волжка България е че столицата се е преместила. и Тъй като Казанското Канство е било на ключов търговски път, то е било апетитна хапка за Руснаците в техните амбиции, да засвадеят цяла Азия. Входната врата за това е именно Волжка България. За съжаление тя става жертва на Руската имперска политика.

Всъщност днес историята ни я представят много лаконично. Опитват се ако може да я подминат. Да кажат само с едно изречение „тогава и тогава, великият Иван Грозни, смачка нищожните българи...“. Да ама не! И макар руснаците да се оправдават с това че: „Българските Канове са направили 40 последователни атаки над Руски Територии, главно в регионите Нижни Новгород, Владимир, Вятка, Кострома и Галич, в първата половина на 16 век“, това е просто една бегъл опит да се оправдае варварското избиване на населението на многолюден град и търговски център. Докато човек разгръща страниците на книгата „Пълна колекция на руските хроники“, може да се удиви от небивалиците. В своите блънувания се стига дотам че се твърди че Иван Грозни е нападнал Казанското Канство, не заради имперска политика, а защото „българите предвождани от Крал Мохамед Гирай пленили 150 000 роби“. От това човек би заключил че половината население на тези северни земи е отишло в плен на Българите. Някак си не се връзва ...

Всъщност гербът на Москва не е единственият спомен и символ на победата над Волжките Българи. Самият Иван IV Грозни като човек, във визша степен Мегаломан заповяда да се съгради църква, символ на победата, с куполи за всички светци, каквато „светът не е виждал. Катердралата “Свети Василий”, по руски известна като “Собор Покрова”, се издига през 1588 в Москва. Легенда разказва че Иван Грозни толкова се впечатлил от това здание че заповядал да убият архитекта – Постник Яковлев, защото се страхувал да не би някога този архитект да създаде нещо още по красиво. Яковлев е човекът който създава плановете на стените на Казанският Кремъл, с който добил славата си. Катедралата има редица куполи, в форма на чалма, украсени по най-чудни форми, символизиращи чалмите на Волжките Българи, въху който е бил забивано копие (респективно – Кръст). Цялото сдание е като един своеобразен паметник на българското падение и всеки който има някога път до Москва трябва непременно да отиде и да заплюе поне веднъж паметникът на нашето поражение ...

Обсадата на Казан продължила 40 дни като града паднал на 2 октомври 1552 година. В историята е останало името на последната Българска царица – Сююмбике, което е еквивалент на българското женско име Люба, от Сюю – любов. Приставката Бике просто означава Жена, Госпожа, Дама. Царицата остава вдовиза през 1551 и се заема сама с управлението на държавата и възпитанието на син й. В летописът “Казанска история”, написан няколко години след падането на града, се разказва по-къртителна история за напускането на Сююмбике на Казан. Подобно на Патриарх Евтимий, и тя е била основна Духовна Опора на населението в града, и последна надежда за благополучен край на войната. Отивайки през мавзолея на супруга си, ден преди да падне града тя започва да ридае: “Досега аз бях ханска съпруга – ридае тя – а ето станах нещастна робиня! Вече не мога и да плача – сълзите ми изсъхнаха, очите ми ослепяха и гласът ми изчезна!” Последните думи на Сююмбике са били именно към града си: “О нещастен обезкръвен град! Няма го в теб вече онова минало величие! Какъв си бил и какъв си станал! Бил си господар, а сега си само жалък роб! Къде са твоите царски софри и празници? Къде са щастливите лица на момите и жените? Живял си Казан красиво и богато. А сега по твоите улици текат реки от кръв и сълзи. И нямам никакъв късмет да изпратя известие на родния си баща!”

След обсадата богатствата на града са били изнесени към Москва. В “казанска история” говорят за 16 кораба злато, а самите руснаци само споменават несметни богатства.

Россиани плаваха в изобилие, вземаха каквото си искат: хляб, мед, домашните животни, опожаряваха селищата, убиваха жителите... къщите бяха красиви и богати... в тях имаше скъпоценности... пленяваха само жените и децата

За съжаление, съдбата на българите е вечно да се сблъскват с брутален примитивизъм и както Българските така и Волжките Българи градят историята си върху низ от войни с народи на ниско цивилизационно равнище, за което знанието е по низшо от Златото. За това свидетелства и изгарянето на Казанската Библиотека. Явно че на Руският владетел книги и мъдрост не са му трябвали... но Злато – винаги.

ПОТОПЪТ

Черно море – в древността първоначално било известно като Ахенос, или „Негостоприемно“, а по-късно и като „Понтус“. Водосборният район на Черно море е пет пъти по-голям от неговата площ и годишно в него се вливат 350 куб. километра вода.

Дълбокият до 50 м Босфорски проток го свързва с Мраморно море, а чрез Дарданелите има връзка със Средиземно море. На север Керченският проток го съединява с Азовско море, което може да се приеме като плитък и голям залив на Черно море.

След многократно диплене на земната кора, до преди 7 800 –7 500 години на мястото на днешния басейн се установило сладководно езеро, доста по-малко от днешното море. (виж изобр.)

Равнището му е било с цели 130 м по-ниско, а по бреговете му са се разполагали огромни плодородни равнини. Тук се развива изключителна култура, за която само ни загатват Варненското и Дуранкулакското златни съкровища, представяващи ни най-древното намерено обработено злато в света. Можем само да мечтаем какво наследство би оставила тази цивилизация на човечеството, ако преди около 7 500 години, не бе настъпил потопът...

Тогава били залети заселените полетата (плоските терени) и устията на реките. А профила на Черно море и днес подсказва накъде са се оттеглили подгонените от потопа хора. Така **предците ни в периода между 4500–2300 г. пр. н.е. достигнали в процеса на разселението си до бреговете на Нил, Междуречието – Тигър и Ефрат, Урал, Волга, Памир и Каспийско море, както и до бреговете на Балтийско море и земите на сегашна Северна Франция, Англия и Дания.**

Преживелите Потопа се разселили и поставили основите на шумерската цивилизация в Месопотамия, оставили са диря и в знанията на древен Египет.

Катастрофата, която настъпила и в която се родило Черно море, вдъхновила вечното предание за потопа и не случайно именно шумерите твърдели, че тяхното познание било придобито от други във времето след потопа.

След този потоп белите народи, обитаващи Югоизточна Европа започват да мигрират. Едни тръгват на запад, други на североизток, а трети през днешна Мала Азия – към земите на Шумер и Месопотамия, и по-нататък към Средния Изток и Централна Азия до Северна Индия.

Първите европейци са били именно тук, преди 9000 г. в района на днешна Варна, общество с добре развита цивилизация. На дъното на Черно море, на около 200 метра дълбочина, са открити останки от селища от преди потопа. Предците на тракийски племена са достигнали до днешен Иран през Мала Азия и в последствие част от тях са се върнали обратно, минавайки северно от Каспийско и Черно море, като са оставили следи за присъствието си.

„А като стигнаха до р. Дон, която се влива в Азовско море, единият брат, Булгариос, помоли ромейския император да му даде земя за заселване и той му даде Дакия и Мизия... Другите двама братя се заселиха в градовете на Аланската страна в Кавказ, които се наричат още Каспия или Торайски врати. Тези хора бяха наречени от ромеите с името българи.“

Тътенът е бил оглушаващ. Някой си е направил труда да изчисли, че звуковата картина е съответствала на 200 Ниагарски водопада! Чувал се е на стотици, на хиляда километра! Един истински земен рай е бил напълно унищожен и залят от солените води на световния океан. За кратко историческо време възниква най-новият морски воден басейн край нашите земи – Черно море.

Черно море е било сладководно езеро до преди преди 7 500 години. Тогава повдигането на равнището на Световния океан довежда до възникването на сегашния Босфор. Преливник с дълбочина от 36 метра, през който нахлува солената вода, преминала през другия плитък проток Дарданелите (55 м.).

Пробивът на океана през тесния Босфор е повдигал нивото с около 15 см на ден и е изтласквал населението. Днес древният бряг е на около 150 метра под водата. При Синоп (Турция) това ще рече, че той се намира на около 37 километра навътре в морето. А при Синоп брега е сръмен и залетите площи са тясна ивица.

За около три години сладководното езеро е унищожено и се е получило днешното Черно море.

ШАМБАТ КИЙ И ДЪРЖАВАТА САМО ДУЛОБА

Наскоро в България се появи голям интерес по отношение кой е този полумитичен Шамбат Кий... В Чехия с него започва историята на Чехите, и го изтъкват като създател на първата славянска държава. Но изворите сочат друго. Шамбат не е славянин, а славяните в земите на днешна Чехия са били само негови поданици, като не са участвали по никакъв начин в управлението на страната – част от Кубратовата Империя. (виж изобр.)

В историята са ни останали няколко сведения за Шамбат... Едно от тях е на френския Хронист Фредагар, който твърди че: „Само, Франк по произход, е от Сенонианската провинция“... По нататък разказът на Фрегарар разказва за предприемчив Французин, който е заминал за териториите на Чехия и Словакия, за да продава роби... Какво по добро място за това, от земите на робите.

С името на Шамбат, се свързва и основаването на Киев (виж изобр.). Според Константин Багрянородни крепостта „Киоава“ се нарича още „Самбатас“, а според „повест временех лет“ Киев е основан от трима братя: Кий, Щек и Хорив, и сестра Либед, като център на племето Помяни. Името е в чест на голямият брат“. Според **книгата на Боно Шкодров „писмените знаци на древните българи“**

Щчек = Алп Шек/Баламбер/363–378

• **Хорив= Хор/Кубрат/605–665**

• **Кий=Кий/Шамбат/**

• До тук добре, но това далеч не е достатъчно... Да погледнем и известието на Емир Джагфар...

... От Бацу, Шам-Бат, с войска от Българи, и анчиевци, в тази година отиде на поход срещу Аварите. Похода се оказал успешен. Шамбат завладял част от територията на Авария, (Чехия, Словакия, Полша, Прибалтика, Австрия и част от

Войводина), и провазгласил свое собствено Канство под името Дулоба – област на Дуло. Славяните почитали Шамбат като светец, защото той ги избавил от аварското робство и винаги му помагали в всичко. Кубрат помолил Шам-бат, двете държави да се обединят но той отказал, и затова Кубрат му дал прозвището Кий (отцепник)...

... В 658, Шам-бат бил победен от Франките, които наричали държавата му Само...

Разбира се, Джагфар Тарихи, е късен препис на документ написан на арабски, и не се знае какво се е загубило и какво е останало. Но не можем да не отбележим – единственият източник даващ ни добра информация за неговата държава... е именно този летопис на Волжките Българи. (виж изобр.)

СТРУКТУРА НА ЗЕМНАТА КАЛЕНДАРНА ГОДИНА

ДЕНОНОЩЕН ЦИКЪЛ

1. Продължителност на денонощието – 24 часа = 1440 = минути = 86400 секунди.

2. Начало на денонощието – отчита се от 0.00 часа в полунощ.

3. Край на денонощието – в 24.00 часа.

4. Продължителност на календарният ден – дванадесет часа считано от 6.00 до 18.00 часа.

5. Продължителност на календарната нощ – дванадесет часа считано от 18.00 до 6.00 часа.

6. Характерни моменти в денонощието: сутрин в 6.00 часа; обед (пладне) в 12.00 часа; вечер в 18.00 часа; полунощ в 24.00 часа. Първите часове след полунощ носят определението късна доба, а втората половина на деня се нарича икиндия.

7. Характерни наименования на деня и нощта в зависимост от тяхната реална продължителност.

– **Дългият ден** – денят на лятното слънцестояние. По Григорианския календар на 22 юни, а по българския – на 30 юни.

– **Дългата нощ** – нощта след деня на зимното слънцестояние. По григорианския календар на 21 декември, а по българския – на 30 декември, събота. На този ден е големият български празник Игнажден (Иняжден, Игнет, Идинак, Поляз и др.).

– **Средният ден** – денят на пролетното равноденствие. По Григорианския календар на 23 март, а по българския – 30 март, събота.

– **Средната нощ** – нощта след деня на есенното равноденствие. По Григорианския календар на 21 септември, а по българския – на 30 септември, събота.

8. Характерни дни в българската календарна земна година:

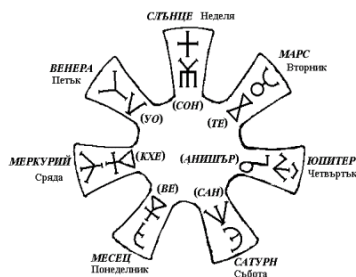
– **Нулев ден** – първият ден след деня на зимното слънцестояние. Това е началото на българската година. На този ден е най-големият български празник Коледа. По Григорианския календар това е 22 декември. Този ден не носи нито едно от имената на седемте дни от седмицата.

ГЛАВА ТРЕТА

ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

НА КАЛЕНДАРА

1. Българският календар (виж изобр.) е Слънчев.
2. Българският календар е Юпитеров.
3. Българският календар е Циклов.
4. Българската календарна земна година започва един ден след зимното слънцестояние, което по **Григорианския календар** е 22 декември.
5. Българският зодиак не е Ретрограден.
6. Главните измерителни единици за време в календара са земното денонощие, земната година, звездният ден и звездната година.

– **Високосен ден** – вмъква се в календара на всяка четвърта година между 30 юни (събота) и 1 юли (неделя) по българското броене. Този ден също е нулев.

– **Еньовден (Яньовден)** – денят на лятното слънцестояние. По Григорианския календар на 22 юни, а по българския – на 30 юни, събота.

СЕДМИЧЕН ЦИКЪЛ

1. Седмицата съдържа седем дни.
2. Неброените дни не влизат в седмицата.
3. Първият ден на седмицата е неделя, а средата е в сряда.
4. Годината съдържа 52 седмици.

МЕСЕЧЕН ЦИКЪЛ

1. Първият, четвъртият, седмият и десетият месеци съдържат по 31 дни, а всички останали по 30.
2. Неброените дни не влизат в състава на месеца.
3. Годината съдържа 12 месеца, което прави 364 броени дни.
4. Първият ден на първият месец е винаги неделя. На този ден е големият български празник Суроваки.

ТРИМЕСЕЧЕН ЦИКЪЛ

1. Тримесечието съдържа три месеца.
2. Първият месец съдържа 31 дни, а следващите по 30.
3. Първият ден на тримесечието е неделя, а последният – събота.
4. Поради топлинната инерция тримесечията и сезоните не съвпадат напълно.
5. Годината съдържа 4 тримесечия.

ШЕСТМЕСЕЧЕН ЦИКЪЛ

1. Шестмесечието съдържа две тримесечия.
2. Годината съдържа 2 шестмесечия.

ЕДНОГОДИШЕН КАЛЕНДАРЕН ЦИКЪЛ

1. Календарната земна година е еквивалентна на една обиколка на земята около слънцето.

2. Продължителността на реалната година е 365,2422 земни денонощия.

3. Календарната земна година съдържа 365 дни, от които 364 се броят, а нулевият ден не се брои.

– Броените дни се разпределят на 52 седмици, или на 12 месеца, или на 4 тримесечия, или на 2 шестмесечия.

– Всяка четвърта календарна година е високосна.

Високосният ден е нулев. Високосната година съдържа 366 дни.

ВИСОКОСЕН КАЛЕНДАРЕН ЦИКЪЛ

1. Високосният календарен цикъл се съдържа неявно в 12-годишния цикъл чрез трите му високосни години.
2. Този цикъл е свързан с прибавянето на високосен ден за изравняването календарното време с реалното.
3. В древността този цикъл е познат като Година на Сириус, или Година на Сот с продължителност 1461 дни.

ДВАНАДЕСЕТГОДИШЕН КАЛЕНДАРЕН ЦИКЪЛ

1. Дванадесетгодишният календарен цикъл съдържа 12 земни години, или четири високосни цикъла.
2. Предназначението на 12-годишния цикъл е да осигури технология за осъществяване на високосната корекция.
3. Високосни години са първата, четвъртата и дванадесетата.
4. Високосният ден се вмъква между шестия и седмия месеци на високосната година.
5. Другата функция на 12-годишния цикъл е да осъществи плавен преход към 60-годишния цикъл в съответствие с нормалната продължителност на човешкия
6. Продължителността на 12-годишния цикъл е в съответствие с периода на една юпитерова обиколка около слънцето
7. На всички години от цикъла са присвоени имена на животни, което го определя като животински.
8. Номер първи в цикъла е годината на свинята.
9. Имената на животните от едно до дванадесет са свиня, мишка, вол, барс, заек, змей, змия, кон, маймуна, овен, петел, куче.

10. В рамките на един цикъл всички животни са или мъжки, или женски. Не се допуска смесен вариант. В този смисъл цикълът е или мъжки, или женски, поради което 12-годишните цикли протичат в алтернативна последователност на мъжки и женски цикли.

11. Всеки 12-годишен цикъл е наименован с едно от имената на природните стихии вода, огън, земя, дърво, метал.

Точно това обстоятелство позволява формирането на 60-годишния цикъл.

12. Стихиите са “боядисани” с цветове в последователността вода – черно, огън – червено, земя – жълто, дърво – синьо, метал – бяло.

13. Първи е цикъл вода, а след него следват огън, земя, дърво и метал.

14. Организацията на 12-годишния цикъл позволява всяка земна календарна година да бъде определена с име на животно, пол на животното, име или цвят на цикъла. По този начин всяка година е еднозначно определена в рамките на един интервал от 120 години.

ШЕСТДЕСЕТГОДИШЕН КАЛЕНДАРЕН ЦИКЪЛ

1. Шестдесетгодишният календарен цикъл съдържа пет 12-годишни цикли.

2. Функцията на този цикъл е да формира един звезден ден.

3. Първият 12-годишен цикъл в неговия състав е вода – черно.

4. Когато нечетните 12-годишни цикли са мъжки, 60-годишния календарен цикъл е мъжки, а в обратния случай е женски.

СТО И ДВАДЕСЕТГОДИШЕН ЦИКЪЛ

1. Два 60-годишни цикли формират един 120-годишен цикъл като комбинация от еднакъв брой мъжки и женски структурни единици.

2. Функцията на 120-годишният цикъл е да осигури възможност за корекция на календара в големи периоди от време, чрез отнемане на вече добавени високосни дни.

НАЗВАНИЯ НА МЕСЕЦИТЕ И ГОДИНИТЕ

1. Месеците и годините носят еднакви животински имена.
2. Съвременните и древните имена на календарните животни са в строго и пълно съответствие със зодиакалните съзвездия.

3. Древните имена са представени с голям брой синоними.

4. Съответствието със зодиака е както следва:

ЯНУАРИ	СВИНЯ	КОЗИРОГ
ФЕВРУАРИ	МИШКА	ВОДОЛЕЙ
МАРТ	ВОЛ	РИБИ
АПРИЛ	БАРС	ОВЕН
МАЙ	ЗАЕК	ТЕЛЕЦ
ЮНИ	ЗМЕЙ	БЛИЗНАЦИ
ЮЛИ	ЗМИЯ	РАК
АВГУСТ	КОН	ЛЪВ
СЕПТЕМВРИ	МАЙМУНА	ДЕВА
ОКТОМВРИ	ОВЕН	ВЕЗНИ
НОЕМВРИ	ПЕТЕЛ	СКОРПИОН
ДЕКЕМВРИ	КУЧЕ	

Свinya – докс; прасе; шопар;

Мишка – сомор; шъши;

Вол – шегор;

Барс – баръс; паръс;

Заек – дван;

Змей – вер; хала; кала; дракон; драгон; ламя; сил; слав; сеслав; селев;

Змия – диплом; селен;

Кон – таг; так; теку; алаша; имен; именшегор;

Маймуна – писив; меямун; себек; шебек;

Овен – север; севар; сура; коч; рас;

Петел – тох; тах; таш; хелув;

Древнобългарските имена на нулевия начален ден са ЕНИ;

СУР; КОЛЕДА; КОЛАДА; Високосния нулев ден се нарича

БЕХТИ. Годината се нарича ЛЕТ, а месеца се нарича ВЕШ.

ДРЕВНОБЪЛГАРСКИ НАЗВАНИЯ НА БРОЙНИТЕ ЧИСЛИТЕЛНИ

• Бройните числителни от 1 до 12 служат за номериране на месеците.

Първи	– адем
Втори	– тутом
Трети	– читем
Четвърти	– твирем
Пети	– вечем
Шести	– шехтем
Седми	– сетим
Осми	– есем
Девети	– девем
Десети	– едем
Единадесети	– елнем
Дванадесети	– алтом

СЪСТАВ НА ЗЕМНАТА КАЛЕНДАРНА ГОДИНА

- Информацията за календарните цикли дава възможност за таблично представяне на земната календарна година.
- Календарната година съдържа 365 дни, от които 364 се броят, а първият ден е нулев и не се брои. Всяка четвърта година е високосна и съдържа 366 дни. Високосният ден е нулев и не се брои. Прибавя се след 180-тия броен ден.

- Броените 364 дни се разпределят на две полугодия по 180 дни, или на четири тримесечия по 91 дни, или на 52 седмици.
- Всяко тримесечие съдържа три месеца. Първият месец съдържа 31 дни, а вторият и третият – по 30 дни.
- Пълният състав на високосната земна година вече беше даден.
- Тази конструкция на българската календарна земна година прави календара инвариантен. Всяка следваща година е точно копие на предишната. Дните на седмицата се повтарят абсолютно точно за една и съща дата. За точното следене на времето е достатъчно календарът да бъде наизустен.

ЗВЕЗДНА ГОДИНА

- За големи периоди от време, въпреки високосната корекция, календарът започва видимо да изостава. Това налага допълнителни корекции.
- Звездната година е измерителна единица за големи периоди от време, предназначена да осигури регламентирана технология за изравняване на календара с реалното време.
- Основен цикъл във звездната година е звездният ден, равняващ се на един шестдесетгодишен цикъл от 60 земни години.
- Звездната година съдържа 336 звездни дни, или 20160 земни години.
- Дните в звездната година са разпределени в седмични, месечни, тримесечни и полугодишни звездни цикли.
- Звездната седмица съдържа 7 звездни дни или 420 земни години.

КАЛЕНДАРНА ЗВЕЗДНА ГОДИНА

- Звездномесечният цикъл съдържа 28 звездни дни, или 4 звездни седмици, или 1680 земни години.
- 35
- Звездното тримесечие съдържа 3 звездни месеца, или 84 звездни дни, или 5040 земни години.
 - Звездното полугодие съдържа 6 звездни месеца, 2 звездни тримесечия, или 10080 земни години.

КОРЕКЦИЯ НА КАЛЕНДАРА

• Високосна корекция. Извършва се за период от 4 години чрез вмъкване на високосен ден в календар.

• Звездно седмична корекция. Извършва се за период от 7 звездни дни, или 420 земни години чрез отнемане на високосни дни от календара. Отнемат се 3 високосни дни в края на първи, трети и пети звездни дни, т. е. В земните години с поредни номера 60, 180 и 300.

• Звездно месечна корекция. Извършва се за период от 1680 години, или 4 звездни седмици чрез отнемане на 1 високосен ден. Корекцията се прави в средата на периода в земната година с пореден номер 840. Общо за периода се отнемат 13 дни.

• Звездно годишна корекция. Извършва се за период от 20160 години, или 12 звездни месеца чрез отнемане на 1 високосен ден в средата на периода в земната година с пореден номер 10080. Общо за периода се отнемат 157 високосни дни.

• Звездносотична корекция. Извършва се за период от 80640 земни години, или 4 звездни години, чрез отнемане на 1 високосен ден в средата на периода в земната година с пореден номер 40320. За периода се отнемат 629 високосни дни.

• Завършваща корекция. Извършва се за период от 10080000 земни години, или 125 звездни години. Същността на корекцията се изразява в добавянето на 1 високосен ден отнет при предхождащата Звездносотична корекция. Корекцията се извършва в земната година с пореден номер 5040000. Общо за периода се отнемат 78624 високосни дни. В края на корекционния период от 10080000 земни години календарът е напълно изравнен с реалното време. Следва нов цикъл на корекция.

ДАТИРАНЕ ПО БЪЛГАРСКИЯ КАЛЕНДАР

1. Едно датиране се счита за еднозначно когато са точно определени календарната земна година, месеца и месечната дата на някакво събитие.

2. Денят от календарната година може да бъде зададен по много варианти. Най-често се ползва номера или името на месеца и номера на деня от този месец.

3. Вариантите за задаване на календарната година са още повече. Най-често се срещат следните случаи:

– Номер на земната година от състава на звездната година.

– Звезден месец, звезден ден и номер на календарната земна година в състава на звездния ден.

– Календарно животно като име на годината, пол и цвят на животното. Например съчетанието алена/червена, огнена/кобила означава година кон, пол женски, цикъл огън. В рамките на един 120-годишен цикъл това е земната година с пореден номер 20. За ален жребец номерът ще бъде 80.

4. Задачите които могат да бъдат поставени са най-различни, но най-често са от два типа:

– При първият тип задачи датирането е зададено по българския календар, а решението се свежда до трансформирането на тази дата по Григорианския календар.

– При втория тип задачи датирането е по григорианския календар, а решението е в определянето на българските параметри на тази дата.

5. С помощта на изобр.?. лесно можем да намерим характеристиките на григорианска година чрез прибавяне или изваждане през 120 години, докато се озовем в таблицата. Нека е зададена година 1877. Помощната таблица съдържа 120 години от 1947 до 2066 включително. Като добавим 120 към 1877 ще се озовем в таблицата, където попадаме на 1997 г. Отчитаме година вол, пол мъжки, цикъл метал, цвят бял, 60-годишен мъжки цикъл. В съкратен вариант можем да кажем че това е годината на белия бик. Ако зададената година е 1937, то от таблицата срещу година 2057 ще отчетем годината на бялата крава.

6. Когато датирането е по български, определянето на Григорианския еквивалент е по-трудно. В повечето случаи поради недостиг на информация задачата няма еднозначно решение. Необходима е информация от допълнителни източници. Като пример ще датираме възшествието на Исперих. От Именника на българските канове знаем че той възшества в година вер-змей. Тази информация е недостатъчна. Единственото сигурно нещо е, че възшествието му не е в 681 г. От други източници познаваме Исперих с имената Аспарух или Еспор. Това показва, че името Аспарух е прозвище, получено от него при възшествието му. Изследователите определят значението на това прозвище като белият конник, или като белият цар. За нас е от значение че те са единомисленици за белия цвят. Календарното значение на този цвят е цикъл метал, цвят бял. Изводът е че змеят от именника е бял, т. е.

годината е змей, цикъл метал (бял змей). Не можем да определим пола на календарното животно. Годините 620, 680 и 740 са по българския календар змей, цикъл метал. Възшествието на Испериx е възможно само в 680 г. Това е годината на бялата кобила.

7. Приравняването на деня и месеца от българския и Григорианския календар също може да се осъществи с помощни таблици. За тази цел са необходими две приравнителни таблици за нормалната и високосна години. Когато искаме да определим седмичния ден са необходими много таблици. Тъй като този въпрос не е съществен, няма да представяме тези таблици. Любознателния читател сам може да ги състави.

АСТРОНОМИЧЕСКИ ОСНОВИ НА БЪЛГАРСКИЯ КАЛЕНДАР

1. Слънцето е най-важният космически обект за човешкия род. Без него животът на земята е немислим. Хората винаги са го почитали като бог. Връзката между слънцето и календара е неразривна. Земната година е главна единица за време, но това всъщност е времето за една обиколка на земята около слънцето.

Почти всички параметри на календара се определят от влиянието на слънцето върху земята и другите планети. Продължителността на реалната слънчева година е 365.2422 земни денонощия. След един пълен цикъл на корекции средната стойност на календарната земна година е точно равна на реалната.

2. Юпитер е най-голямата планета в слънчевата система с период на една околослънчева обиколка 11.86 земни години.

Българското му име е Янкул овчарят. В свободен превод Янкул означава Господар на времето. Това подсказва че Юпитер има важна функция в българския календар. Той материализира на небето 12-годишния календарен цикъл. Едновременното наблюдение върху слънчевия часовник и Юпитер с помощта на две диаметрално разположени звезди показва, че след 12 години по 365 дни плюс още три дни, първата помощна звезда се появява на небосвода на същото място в същия час, както в началния момент на наблюдението. Тези 4383 дни се разпределят на 3 високосни периода по 1461 дни. Един високосен период съдържа 3 нормални години по 365 дни плюс един високосен ден. Така 12-годишният цикъл създава възможност за регламентирана високосна ко-

рекция. Високосни години са четвъртата, осмата и дванадесетата. По български това са годините барс, кон и куче.

3. Сатурн е втората по големина планета с период на въртене закръглено 30 години. Планетата може да материализира 60-годишния календарен цикъл, а чрез него и дванадесет-годишния.

4. Уран е седмата планета отброявано от слънцето с период на въртене 84.0127 години. Планетата не се вижда с невъоръжено око но има сведения че някои хора с много остро зрение са могли да я забележат. Открива е през 1781 година от английския астроном Уилям Хершел. Годината на Уран много плътно приляга върху параметрите на звездната година. Звездната година съдържа 240 периода от 84 години, звездното тримесечие – 60, звездния месец – 20, звездната седмица – 5.

5. Сириус е най – ярката звезда на небосвода. Българите я познават като Орачът, или като Лъжикерван. Египтяните са я познавали като Сот с неговия 1461-годишен високосен период, наричан Година на Сириус Африканското племе догони чества на всеки 60 години празника на Сириус, наричан от тях Сиги. Те знаят че Сириус е тройна звезда. На древните източно ирански диалекти Сириус се нарича Тиштрия, което означава Три звезди. В тази географска зона се намира Бактрия. Имаме основанието да считаме, че българите също са знаели, че Сириус е тройна звезда.

Връзката на Сириус с календара е видима поне в два аспекта:

– Четиригодишният високосен цикъл е най-малкия в българския календар. Всички по големи цикли са кратни на четири.

– Вторият значим факт е че Сириус се проектира в средата на съзвездието Близнаци, по български змей. Това създава възможност да “закрепим” равнината на еклиптиката към галактичното пространство.

6. Галактичният център е открит в ново време. Това е най-черната точка на небосвода. Координатите му се проектират на границата между съзвездията Стрелец и Скорпион, по български куче и петел. Това обстоятелство позволява центърът на галактиката да бъде основен репер за ориентиране на зодиакалната равнина. Преориентирането позволява да преместим началната точка за отброяване на съзвездията в граничната точ-

ка между Стрелец и Скорпион. Така координатната система с център слънцето става точно ориентирана и твърдо свързана в галактичното пространство.

7. Зодиакалните съзвездия са в пълно съответствие както с месеците в календарната година, така и с годините на 12-годишния цикъл. За една земна година слънцето, движейки се в посока изток, последователно преминава през всички зодиакални съзвездия. Юпитер в своя 12-годишен път в посока изток по същия начин обхожда всички зодиакални съзвездия. Тези обстоятелства определят българския календар едновременно като слънчев и юпитеров. В този смисъл е невъзможно българският зодиак да бъде ретрограден, т. е. зодиакалните съзвездия не се броят в посока запад, а в посока изток.

8. Планетите също имат своето съответствие с календара. Това се вижда най-добре когато приемем че планетите са 10, както е отбелязано в шумерските писмени източници. При отброяване от слънцето ясно се очертават две планетни зони – външна и вътрешна. Всяка зона съдържа 5 планети. Налице е аналогията с два 60-годишни, или един 120-годишен цикъл. Вътрешната зона е аналог на 60-годишен мъжки цикъл, а външната на женския цикъл. Най-силно осветена е планетата, която е най – близо до слънцето и затова трябва да бъде оцветена в бяло. Така съответствието става пълно и еднозначно, както е показано на изобр.???. По същия начин можем да намерим съответствие с 12- годишния цикъл. Като прибавим към 12-те планети слънцето и

Сириус се получава следното съответствие: **Слънце – свиня;**

Меркурий – мишка; Венера – вол; Земя – барс; Марс – заек;

Юпитер – змей; Сатурн – змия; Уран – кон; Нептун – маймуна; Плутон – овен; Нибиру – петел; Сириус – куче.

9. Движенията на земната ос се определят от прецесията и нутацията. Прецесията е бавно движение с период 25920 години, при което земната ос описва конус с наклон на образувателната ъглови градуса и 33 минути. Нутацията е бързо движение на земната ос с период 18.6 години. Три нутационни периода образуват цикъл от 56 години. Този период се нарича цикъл на Метон. Съществува и друг цикъл от 54 години, наречен голям Сарос. Звезд-

ната година съдържа 360 Метонов цикъла. Периодът на прецесията съдържа 480 големи Сароса. Прецесията на земната ос предизвиква движение на точката на равноденствието в западна посока със скорост един ъглов градус за 72 години, или 50 ъглови секунди за година. За една звездна година от 20160 земни години точката на равноденствието се премества с 280 ъглови градуса.

10. Голямата полуос на земната орбита се движи бавно в източна посока със скорост 11.5345 ъглови секунди за една година. Това означава, че относителната скорост на точката на равноденствието към голямата полуос е 61.5345 ъглови секунди за година, като сума от двете абсолютни скорости. Следователно точката на равноденствието ще преминава през орбиталната ос с период 21061 години. Тази стойност е с 4.47% по-голяма от звездната година, което е приемлива за тези мащаби точност е колкото звездната година. Изводът е, че звездната година се формира от прецесиите на земната ос и осите на земната орбита.

МАТЕМАТИЧЕСКИ ОСНОВИ НА КАЛЕНДАРА

1. Шестдесетичната бройна система на шумерите е основа на българския календар. Това се потвърждава от факта, че звездният ден е основополагащ елемент на звездната година. Едно произволно число може най-разбираемо да се представи по следният начин:

$$bcd = a \times 600 + b \times 60 + c \times 6 + d \times 1$$

Цифрите a; b; c; d; са от десетичната бройна система и могат да заемат стойности от нула до девет. и се записва с два реда.

Ще дадем като пример числото 2160 от десетичната бройна система. В шестдесетичната бройна система това число се записва във вида 3600, защото:

$$3 \times 600 + 6 \times 60 + 0 \times 6 + 0 \times 1 = 2160$$

Календарните цикли във звездната система ще се преобразуват както е показано. Когато се работи с числа от древни източници трябва да се внимава, особено ако става дума за свещени числа. Възможно е числото 72000 всъщност да означава десетичното число 26400, ако е записано като шестдесетично.

2. Българският календар е устроен на основата на Факториелната функция. Чрез тази функция може да обозначим стойностите

на повечето от календарните цикли. Ще посочим само като числа изразяването чрез Факториелната функция на някои от тях:

$$20160 = \frac{1}{2} \cdot (8!) = \frac{1}{2} \cdot (1.2.3.4.5.6.7.8)$$

$$5040 = 7! = 1.2.3.4.5.6.7$$

$$360 = \frac{1}{2} \cdot (6!) = 1.3.4.5.6$$

$$60 = \frac{1}{2} \cdot (5!) = 1.3.4.5$$

$$25920 = 36 \cdot (6!) = 36 \cdot (1.2.3.4.5.6)$$

Числото осем има важно присъствие в календара. Това число е свързано с продължителността на звездната година и поради тази причина е символ на календара. В народното творчество фигурите които символизират дълголетие, са винаги осемлъчеви или осмоъгълни. Всъщност в сакрален смисъл осмицата е символ на вечността.

ЗВЕЗДНИ ЦИКЛИ В ДЕСЕТИЧНИ И ШЕСТДЕСЕТИЧНИ ЧИСЛА

НАЗВАНИЕ НА ЦИКЪЛА	БРОЙ ЗЕМНИ ГОДИНИ В ДЕСЕТИЧНИ ЧИСЛА	БРОЙ ЗВЕЗДНИ ГОДИНИ В ШЕСТДЕСЕТИЧНИ ЧИСЛА
ЗВЕЗДНА ГОДИНА	20160	33600
ЗВЕЗДНО ТРИМЕСЕЧИЕ	5040	8400
ЗВЕЗДЕН МЕСЕЦ	1680	2800
ЗВЕЗДНА СЕДМИЦА	420	700
ЗВЕЗДЕН ДЕН	60	100
ЗЕМНА ГОДИНА	1	1
ПРЕЦЕСИЯ НА ЗЕМНАТА ОС	25920	432000

Интересни числови съпадения намраме почти навсякъде в календара. Сумата от квадратите на четните числа до 12 е равна на числото на броените дни в годината

$$2^2 + 4^2 + 6^2 + 8^2 + 10^2 + 12^2 = 364$$

Сумата от квадратите на числата 12; 24;36;48;60;72 и 84 е равна на продължителността на звездната година:

$$12^2 + 24^2 + 36^2 + 48^2 + 60^2 + 72^2 + 84^2 = 12^2(1^2 + 2^2 + 3^2 + 4^2 + 5^2 + 6^2 + 7^2) = 20160$$

Сумата на същите тези числа е равна на броя на звездните дни в звездната година:

$$12 + 24 + 36 + 48 + 60 + 72 + 84 = 12(1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7) = 12 \times 28 = 336$$

Нулевият и високосният ден имат статус на месец, дори на тримесечие, или полугодие. Ако ги номерираме като месеци те ще получат номера 13 и 14, което означава, че всъщност годината има 13 месеца, а когато е високосна са 14. Произведението на тези две числа е равно на дните в едно полугодие:

$$13 \times 14 = 182 = \frac{1}{2} \times 364$$

Сумата от квадратите на тези числа е равна на общата сума на дните в една не високосна година:

$$13^2 + 14^2 = 365$$

3. Златни числа и златни цифри.

Стойностите на златните сечения и цифри са както следва:

- Първо златно сечение – **1.618034**
- Второ златно сечение – **1.46557**
- Трето златно сечение – **1.38**
- Четвърто златно сечение – **1.3247**
- Златните цифри са **5; 7 и 9**

Редицата на златните сечения е неограничена и клони към единица. Първо златно сечение се обозначава с гръцката буква ϕ на името на своя откривател гръцкия скулптор Фидий. Златните сечения отразяват свойствата на живите организми, растенията, квазикристалите и вирусите, но най-същественото е, че отразяват свойствата на човешкото мислене и психика. Златните са свързани с първо златно сечение чрез тригонометрични съотношения. За цифрата 5 е валидно равенството:

$$2 \cos(2\pi/5) = 1/\phi$$

За златната цифра 7 е валидно равенството:

$$\cos(2\pi/7) \approx 1/\phi$$

За златната цифра 9 е валидно равенството:

$$\cos(2\pi/9) \approx 1/(1 + \phi)$$

Първо златно сечение и златните цифри се срещат на много места в българския календар. Златните цифри съществуват като множители във факториелните функции. Броените 364 дни на календарната година се делят точно на 7, което прави точно 52 седмици в годината. Шумерите пишат, че пътуването на

боговете от планетата Нибиру до Земята протича през 7 спирки- планети. Седмата спирка е Земята. Съотношението между периода на прецесията на земната ос и продължителността на земната година също се подчинява на златното сечение:

$$(25920/20160)^2 = 1.653 \approx \phi$$

4. Приведените примери с достатъчна убедителност показват солидната математическа основа на българския календар.

СРАВНЕНИЯ И АНАЛОГИИ НА КАЛЕНДАРА НА БЪЛГАРИТЕ С КАЛЕНДАРИТЕ НА КИТАЙЦИТЕ, БОГОМИЛИТЕ И МАИТЕ

1. **Китайският календар** е организиран в шестдесетични цикли. Съществуват два вида цикли – шестдесет дневен и шестдесет годишен. Шестдесет дневният цикъл е комбинация на десет знака от десетичния цикъл и дванадесет знака от дванадесетичния. На всеки пореден ден се приписват един десетичен и един дванадесетичен знак. Ясно е, че при едновременен старт на десетичните и дванадесетичните знаци броят на комбинациите от два знака без повторение е шестдесет, тъй като това е най-малкото общо кратно на 10 и 12. десетте знака се наричат стволоче – ган, а дванадесетте знака се наричат клоно – чжи. Нечетните десетични знаци са мъжки, а четните женски. От тях водят началото си петте първоелементи на света наречени “петте стихии”, както е показано на таблицата.

СТИХИЯ	МЪЖКИ ЗНАЦИ	ЖЕНСКИ ЗНАЦИ
ДЪРВО – МУ	ЦЗЯ	И
ОГЪН – ХО	БИН	ДИН
ЗЕМЯ – ТУ	У	ЦЗИ
МЕТАЛ – ЦЗИН	ГЪН	СИН
ВОДА – ШУЙ	ЖЪН	ГУЙ

Шестдесетгодишният цикъл съдържа пет 12-годишни цикли с животински имена на годините. Петте стихии са вмък-

нати както в 60-годишния, така и в 12-годишните цикли. Така всички нечетни животни (години) стават мъжки, а четните женски. В този смисъл и двата вида цикли не може да се квалифицират нито като мъжки, нито като женски. В този си вид китайския календар се самозатваря до 60-годишния календарен цикъл. Ще посочим като пример първия 12-годишен календарен цикъл дърво. Годините на мишока, кравата, кучето и свинята са в стихия дърво. Тигъра и зайката в стихия огън. Дракона и змията в стихия земя. Коня и овцата в стихия метал. Маймунът и Кокошката в стихия вода. Това е илюстрирано на таблицата.

ЗНАК	ЖИВОТНО	ЖИВОТНО
ЦЗЪ	ШУ	МИШОК
ЧОУ	НЮ	КРАВА
ИН	ХУ	ТИГЪР
МАО	ТУ	ЗАЙКА
ЧЪН	ЛУН	ДРАКОН
СЪ	ШЕ	ЗМИЯ
Ъ	МА	КОН
УЕИ	ЯН	ОВЦА
ШЪН	ХОУ	МАЙМУНК
Ю	ЦЗИ	КОКОШКА
СЮЙ	ГОУ	КУЧЕ
ХАЙ	ЧЖУ	СВИНЯ

Тъй като китайският календар е луннослънчев, изравняването на лунната година със слънчевата се извършва чрез вмъкването на високосен месец по определена схема. В рамките на метоновия 19-годишен цикъл високосни са годините с поредни номера 3, 6, 8, 11, 14, 16 и 19. Разликите между българския и китайския календари са следните:

– Българският календар е слънчев, а китайският е лунно-слънчев.

– Българската нова година започва на следващия ден след зимното слънцестояние. Началото на китайската нова година е променливо.

– Българската година започва с месеца на свинята, а китайската с месеца на мишката.

– В българската година маймуната стои пред овена, а в китайската маймунът е след овцата.

– В българския календар всяко животно може да се появи както в мъжки, така и в женски род. В китайския календар мишокът, тигърът, драконът, конят маймунят и кучето се срещат само в мъжки род, а кравата, зайката, змията, овцата, кокошката и свинята са само в женски род.

– В българския и монголския календар стихията дърво е оцветена в синьо, а в китайския със зелено.

– Шестдесет годишния цикъл е структуриран също както шестдесет дневния. Счита се, че някога по-късно стволите са били наречени “небесни стволове”, а клоните са наречени “земни клони”. Още по-късно знаците на земните клони са били заместени с названията на календарните животни.

– В българския календар циклите са в последователността вода, огън, земя, дърво, метал. В китайския календар последователността е дърво, огън, земя, метал, вода.

– В българския календар се вмъква високосен ден, а в китайския –високосен месец.

– За разлика от китайския, българският зодиак не е ретрограден. В китайския календар не е ясен смисъла на “десетте небесни ствола” и на “дванадесетте земни клона”. В българския календар небесният ствол има своя смисъл във времето за една околослънчева обиколка на Юпитер. Дванадесетте земни клона определят стойността на юпитеровия период в земни години. Всъщност 12-те земни клона и 10-те небесни ствола определят 120-годишния цикъл в българския календар.

2. **Календарът на богомилите** достига до нас в своя автентичен вид благодарение на Антон Глогов и неговата книга “Учението на богомилите”. Богомилите разпределят земната година по 10 месеца по 36 дни, плюс още 5 мъртви дни в края на годината. Всяка четвърта година е високосна. Всеки месец има по 6 “седмици”. “Седмицата” има 6 дни. Това са понеделник, вторник, сряда, четвъртък, петък и неделя. Те определят своя календар като слънчев и подчертават, че земята се върти около Слънцето, а

Луната се върти около Земята. Това е категорично хелиоцентричен възглед обявен много векове преди Коперник и Галилей. Месеците са подредени както следва:

ЯР	– НОВОГОДИШЕН МЕСЕЦ
ФИЯР	– ВОДНИЯТ МЕСЕЦ
МАР	– СЛЪНЧЕВИЯТ МЕСЕЦ
РАР	– МЕСЕЦ НА КРАСОТАТА
ЮАР	– ТРУДОВИЯТ МЕСЕЦ
АВРАР	– ЖАРОВИЯТ МЕСЕЦ
СЕВАР	– БЕРИТВЕНИЯТ МЕСЕЦ
ОКАР	– ЖЪЛТИЯТ МЕСЕЦ
НОАР	– ПАЗАРНИЯТ МЕСЕЦ
ДЕКАР	– МЕСЕЦ НА ВЕСЕЛИЕТО

Богомилите твърдят, че “луната прави 10 обръщения около земята за една година” и затова месеците в годината са десет. Те дават сведения за древнобългарските божества, чиито имена са носели месеците:

АР – ЗЕМЯТА
ШО – ВОДАТА
МУ – СЛЪНЦЕТО
КО – ЗАЧАТИЕТО
ЙО – ТРУДЪТ
ХО – ГОРЕЩИНИТЕ
ЦО – ПЛОДЪТ
РИ – ЕСЕНТА
СО – ПАЗАРИТЕ
ЗЪ – ВЕСЕЛИЕТО

Също така богомилите съобщават древнобългарските имена на двете главни божества: **Силата на Сътворението – РА** и **Силата на Разрушението – ЗО**. Различията на българския календар с календара на богомилите са следните:

– За календара на богомилите няма сведения за по-големи цикли от четири годишния високосен цикъл.

– Богомилската седмица започва с понеделник, докато българската започва с неделя. Поради това денят сряда е среда само на българската седмица.

– Богомилската година има 10 месеца, докато в българската са 12.

Тези различия изискват да бъдем внимателни при анализа на богомилския календар. Малка е вероятността Луната да е причината определяща броя на месеците. Лунният месец 60 съдържа 29.53 дни. Това означава, че годината има 12 лунни месеца, което прави общо 354 дни. При лунните календари остатъкът от 11 дни се натрупва във високосния месец. В същото време откриваме със сигурност имената три от петте стихии в списъка на десетте древни божества. Това са ШО – вода, МУ – слънце и ХО – горещини. В китайския календар съответните им имена са: ШУЙ – вода, МУ – дърво и ХО – огън. Тази информация е категорично потвърждение на твърдението на богомилите, че са познавали древно българския календар. Буди недоумение категоричното твърдение на богомилите, че лунните месеци са десет. Ако Луната наистина е правела 10 обръщания за година, то това явление би било възможно само ако в много древни времена Луната е била на по висока орбита.

3. **Календарът на маите** представлява изключителен интерес за науката. Основните структурни единици на календара на маите са:

- Земна календарна година с продължителност 365 дни наричана ХААБ.
- Свещена година от 260 дни наричана ЦОЛКИН.
- Свещен период от 52 години.

Земната година Хааб е разпределена на 18 месеца по 20 дни плюс 5 допълнителни дни. Свещената година Цолкин е разпределена на 20 месеца по 13 дни.

Маите са умеели да регулират своя календар. Ерих фон Деникен съобщава, че “на всеки 52 години те добавяли по 13 дни, а на всеки 3172 години изваждали по 25 дни”. От това сведение не е ясно как точно са добавяни или изваждани посочените по горе дни. Нашето мнение е, че маите са вмъквали високосните дни на всеки 4 години. Първото ни основание е, че при точността на техния календар те не биха допуснали да вмъкнат 13 високосни дни наведнаж в края на 52 годишния период, защото едно отклонение от 13 дни в годината е забележимо. Второто ни основание е, че в механичния модел на маите с три зъбчати колелета всеки високосен период е маркиран. Зъбното колело Хааб с 365 зъба и зъбното колело Цолкин на всеки 4 години се

срещат в стартовото си положение. Този момент маркира края на високосния период.

Маите са имали собствени имена на основните единици за време. Те са наричали денят – КИН, месецът – УИНАЛ, годината – ТУН. Ще отбележим, че наименованието човек и числото 20 носят едно и също име – УИНИК. Западните изследователи считат, че календара на маите е ориентиран към Венера. Това наистина е така, защото маите отчитат календарните величини по движението на Венера. Но календарната година на маите се състои от 365 дни, което е категорично указание за слънчевия характер на техния календар. Ето защо ние считаме, че календарът на маите е слънчев и венериански, подобно на българския, които е слънчев и юпитеров.

За да разберем същността на календара на маите е необходимо да изясним неговите опорни точки и тяхната връзка с движението на Венера. Планетата прави една обиколка около слънцето за 224.7 дни. Синодичната венерианска година е с продължителност 583.9 дни. За 5 земни години Венера прави 8.127 сидерични и 3.128 синодични периода, което в закръгление е 3, 5 и 8 години. Отклонението на целите числа от реалните стойности не е пренебрежимо малко.

За 8 земни години Венера прави 13.0037 сидерични и 5.00417 синодични периода. Тук виждаме тройката числа 5, 8 и 13. в този случай отклонението на целите числа от реалните стойности са наистина пренебрежимо малки. Общото между двете тройки числа е, че те са част от редът на Фибоначи. Това означава, че връзката между тези числа е подчинена на първо златно сечение. Изводът е, че за опора на своя календар маите вземат данните от наблюдение на Венера за период от 8 години, тъй като те са с висока точност. Но този осем годишен период съдържа два високосни четири годишни периода, което отново ни препраща към тезата за слънчевия характер на календара. Присъства и числото 13, което определя броя на дните в един месец на календара Цолкин и броя на високосните години в 52 годишния свещен период. В същото време произведението $8 \times 13 = 104$ формира един период съдържащ два свещени периода по 52 години.

Ясно е, че чрез 52 годишния и 8 годишния периоди маите определят броя на добавените 13 високосни дни. Периодът от

104 години е близък до периода от 128 години. След високосната корекция календара започва бавно да изостава от реалното време. С много висока степен на точност за 128 години изоставането е 1 ден. За 256 години се натрупва изоставане от два дни. Но числото 256 е само с 4 по-малко от числото 260. Това число ние вече познаваме от календара Цолкин. За 260 години от календара е необходимо да се извадят два високосни дни. Но един такъв период съдържа 5 свещени периода по 52 години.

Ясно е, че 260 години оформят една основна единица за време, чрез която се създава технологията за корекция на календара. Периодът от 3172 години съдържа 12 периода по 260 години плюс още 52 години. Като свалим по два дни на всеки 260 години получаваме 24 свалени дни. За останалите 52 години сваляме още един високосен ден. Общата сума на свалените дни е 25, точно както гласи съобщението с което разполагаме.

Тези резултати дават възможност да реконструираме звездната година на маите и да определим пълният корекционен цикъл на календара. Ще изходим от хипотезата, че звездната година на маите съвпада със прецесията на земната ос с продължителност 26000 години. Тази стойност незначително се различава от дължината на българската звездна година. Към нея ни ориентират характерните за календара на маите числа 5, 8, 13, 52, 104 и 260. Прецесионният съдържа 100 цикли по 260 години, 250 цикли по 104 години, 500 цикли по 52 години, 8 цикли по 3250 години. Последното число незначително се различава от числото 3172, което вече познаваме. Най-целесъобразното решение дава 2 цикъла по 13000 години. Всеки цикъл съдържа по 50 свещени периода от 260 години, или 250 звездни дни от 52 години. 13000 годишният цикъл се разделя на 4 цикъла, от които два са с продължителност 3172 години, а другите два са с по 3328 години. Първият цикъл съдържа 12 цикли и 1 цикъл по 52 години, а вторият е с 312 години по-голям.

Корекциите на календара ще бъдат организирани както следва:

- На всеки 4 години се вмъква по 1 високосен ден.
- На всеки 260 години се отнемат по 2 високосни дни. Отнемането се извършва в годините с номера 104 и 208, т. е. в края на четните звездни дни..

– На всеки 3172 години се отнема по 1 високосен ден. Общо за периода се отнемат 25 дни. Отнемането се извършва в годината с пореден номер 3172.

– На всеки 13000 години се отнема по 1 високосен ден. Отнемането се извършва в годината с пореден номер 6500. Общо за периода се отнемат 101 дни.

– На всеки 26000 години се отнема по 1 високосен ден. Отнемането се извършва в годината с пореден номер 26000. Общо за периода се отнемат 203 дни.

– На всеки 130000 години се отнема по 1 високосен ден. Отнемането се извършва в годината с пореден номер 650000. Общо за периода се отнемат 1016 дни.

Основните различия между календарите на маите и българите са следните:

– Календара на маите е ориентиран към Венера, докато българският е ориентиран към Юпитер.

– Звездната година на маите е ориентирана към прецесията на земната ос. Българската звездна година е ориентирана към движението на точката на равноденствието към земния перихелий.

– Земната година на маите е разпределена на 18 месеца по 20 дни. Ако те са имали “седмица” вероятно тя е съдържала 5 дни. При българите месеците са 12, а “седмицата” е действително седмица.

– В българския годишен календар не съществува свещена година от типа Цолкин.

– Механичният модел на календара на маите съдържа 3 зъбни колелета с 13, 20 и 365 зъба. Водещо е голямото колело, което е модел на календара Хааб. Българският календар би могъл да има механичен модел от 3 колелета с 5, 60 и 365 зъба. Всеки ден голямото колело се придвижва с един зъб напред. Когато годината е високосна, високосният ден се вмъква в календара чрез пропускане на преброяването му. В модела високосната година е маркирана чрез съвпадението на зъбите под номер едно на голямото колело и колелото с 12 зъба. При българите е маркиран високосен период от 12 години с 3 високосни дни.

– В механичния модел на маите зъбите с еднакви номера и на трите колелета ще съвпаднат след 52 години, маркирайки звездния ден. Българският модел маркира 60 годишен звезден ден.

4.Аналогии

Аналогиите между календарите на българите, китайците, маите и богомилите са много по-интересни от различията, защото водят до смайващи заключения.

– Всички календари с изключение на китайския са слънчеви. Но китайската година за 19 години се изравнява със слънчевата.

– Календарите на маите, българите и богомилите имат 4 годишен високосен цикъл.

– Богомилите разпределят земната година на 10 месеца по 36 дни, общо 360 дни. Маите имат 18 по месеца по 20 дни, общо 360 дни. Аналогията е очевидна.

– Остатъкът от 5 дни богомилите наричат “мъртви дни”, а маите ги наричат “спящи дни – уаеб”.

– Китайците имат в своя сезонен календар 24 сезона. Българите имат 12 месеца.

– В китайския и в българския календар наименованията на 12-те календарни животни са еднакви.

– В китайския календар “небесните стволоче” са 10. Месеците в календара на богомилите са 10.

– Богомилите съобщават древнобългарските имена на месеците. Три от тях – шо, му, хо, съвпадат с китайските наименования на стихииите шуй, му, хо.

– Произведението на броя на небесните стволоче и земните клони е 120. Това число се среща и в останалите календари, в българския като 120-годишен цикъл, а в календарите на маите и богомилите като делител на 360. Главният извод който се налага от анализа на четирите календара е, че общото между тях е повече отколкото изглежда на пръв поглед. Все повече аргументи подкрепят тезата за общия произход на календарите.

АФЕРАТА ИН – ЯН

Съпоставянето на българския с китайския календар е предизвикателство за изследователите. На пръв поглед общото между тях е много повече от различieto, но има много неизяснени въпроси, което води до погрешни заключения. Всъщност

проблемите са концентрирани в две основни различия. Първото различие е, че китайският зодиак е ретрограден, а българският не е. Второто различие е, че отброяването в българския календар започва от календарното животно свиня, а в китайския календар от мишка. Това създава голяма бъркотия в съответствието със зодиакалните съзвездия с календарните животни.

В съответствието на годините от 12-годишния календарен цикъл няма големи разлики. Това се вижда от таблицата. Номерата на съответните животни се различават с единица, а маймуната и овена са с разменени места.

В таблицата е показано съответствието със зодиакалните съзвездия. Тук картината е съвършено друга, защото в китайския календар животните са подредени в обратна посока. Двата зодиака съвпадат само за календарните животни мишка и кон.

БЪЛГАРСКИ КАЛЕНДАР		КИТАЙСКИ КАЛЕНДАР	
КАЛЕНДАРНО ЖИВОТНО	НОМЕР	НОМЕР	КАЛЕНДАРНО ЖИВОТНО
Свиня	1		
Мишка	2	1	Мишка
Вол	3	2	Вол
Барс	4	3	Барс
Заек	5	4	Заек
Змей	6	5	Змей
Смня	7	6	Змия
Кон	8	7	Кон
Маймуна	9	8	Овен
Овен	10	9	Маймуна
Петел	11	10	Петел
Куче	12	11	Куче
		12	Свиня

БЪЛГАРСКИ ЗОДИАК (ЖИВОТНО)	КЛАСИЧЕСКИ ЗОДИАК		КИТАЙСКИ ЗОДИАК		
	МЕСЕЦ	СЪЗВЕЗДИЕ	ЖИВОТНО	ЗНАК	
СВИНЯ	ЯНУАРИ	КИЗИРОГ	КРАВА	ИЮ	ЧЖОУ
МИШКА	ФЕВРУАРИ	ВОДОДЕЙ	МИШОК	ИЮЛИ	ПЪ
ВОЛ	МАРТ	РИБИ	СВИНЯ	АВГУСТ	ХАЙ
БАРС	АПРИЛ	ОВЕН	КУЧЕ	СЕПТЕМВРИ	СЮЙ
ЗАЕК	МАЙ	ТЕЛЕЦ	КОКОШКА	ОКТОМВРИ	Ю
ЗМЕЙ	ЮНИ	БЛИЗНАЦИ	МАЙМУНА	НОЕМВРИ	ШЪН
ЗМНЯ	ЮЛИ	РАК	ОВЦА	ДЕКЕМВРИ	УЕЙ
КОН	АВГУСТ	ЛЪВ	КОН	ЯНУАРИ	У
МАЙМУНА	СЕПТЕМВРИ	ДЕВА	ЗМНЯ	ФЕВРУАРИ	СЪ
ОВЕН	ОКТОМВРИ	ВЕЗНИ	ЗМЕЙ	МАРТ	ЧЪН
ПЕТЕЛ	НОЕМВРИ	СКОРПИОН	ЗАЙКА	АПРИЛ	МАО
КУЧЕ	ДЕКЕМВРИ	СТРЕЛЕЦ	ТИГЪР	МАЙ	ИН

В тази таблица се появяват много важните български думи ЯН и ИН. В българската празнична система празникът на ИН (Иняжден, Игнажден) е в последния ден на годината, когато е най-дългата нощ. Следователно месец декември – куче правилно е месеца на ИН. Симетричен на декември е месец юни – змей. Това трябва да бъде месецът на ЯН, тъй като в деня на лятното слънцестояние е празникът Еньовден, Яньовден. Изводът е, че за да се премине от българския зодиак към китайския трябва да се мине през три етапа:

1. В дванадесет годишния цикъл да се започне броенето от Мишка вместо Свиня.
2. Да се дадат имена на зодиакалните съзвездия в обратна посока (ретроградна), отброявано от Мишка. Същото се отнася и за 12-те знаци (земни клони).
3. Да се разменят местата на Овен и Маймуна, за да се наруши хармонията на ЯН и ИН.

Тези операции на съвременен език означават кодиране и затова си позволяваме да наречем разбъркването на календарните животни аферата ИН – ЯН.

И все пак това разместване е станало по определени правила – код, което ни позволява да направим обратната трансформация от китайския към българския зодиак.

Подобен е подхода при промяната в реда на петте стихии. В българския календар отброяването е в реда вода, огън, земя, дърво, метал. За да се премине към китайския вариант са необходими две стъпки. Първо да се премести цикъл дърво между циклите огън и вода. Второ да се започне отброяване от цикъл дърво в същата посока. Получава се редът дърво, огън, земя, метал, вода.

В резултат на това изследване може да се формулират следните изводи:

1. Различията между българския и китайския календар са много съществени. Няма основание да се твърди, че българският календар произхожда от китайския. По-скоро може да се твърди обратното.
2. Синият цвят на цикъл дърво е много важно доказателство за по-голямата възраст на българския календар. Дървото може да бъде “бойдисано” в синьо само в онези стародавни времена, когато хората не са различавали зеления цвят от синия.

В древността Елините и Маите не са имали понятие и дума за зеления цвят. Те са познавали само синьото.

3. Много важно обстоятелство е, че в наименованията на “земните клони” се появява знакът ИН а в наименованията на календарните животни виждаме ЯН в лицето на Овена. Това е опорна точка за разкриване философията на календара и е потвърждение на тезата на Георги Велев, че философията на ДАО е в основата на българската празнична система.

4. Появата на ЯН като Овен обяснява защо българите наричат Юпитер Янкул и защо го считат за господар на времето. Също така става видима връзката между Овена и изобразяването на Янкул като овчар на дванадесет стада, в които виждаме зодиакалните съзвездия. Ще отбележим, че Маите изобразяват по същия начин своя главен бог Кукулкан, което ни дава основание да твърдим, че Кукулкан и Янкул са едно и също лице.

5. Остава неизяснен въпросът защо календарното животно Заек и цикъл земя носят едно и също име ТУ. Възможно е в българския календар барсът да е наричан ТУ, а не заекът. Само тогава името на календарното животно съвпада с името на планетата земя.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

ПОДЗЕМНИТЕ БОГАТСТВА НА БЪЛГАРИЯ

АВАНТЮРИН (виж. изобр.)

Цвят: светлозелен, кафявожълт до червен със златисти отблясъци от слюдени и хематитови частици

Химически състав: силициев двуокис с различни включения

Твърдост: 7

Облик: кристализира в тригоналната система, образува плътни дребнозърнести маси.

Подобни минерали: зелен яспис

Находища: Бразилия, Русия – Урал и Сибир, Индия и др. Находища в България – с. Кремиковци.

Търговски вид: като заоблени топчета, висулки, пирамидки и др., необработен – за поставяне в стая, полиран – за налагане върху част от тялото или за масаж

АВГИТ

Силикатен минерал от групата на моноклинните пироксени, $\text{Ca}(\text{Mg}, \text{Fe}, \text{Ti}, \text{Al})[(\text{Si}, \text{Al})_2\text{O}_6]$. Твърдост 5–6; плътност 3,3–3,5 g/cm³. Тъмнозелен до черен, със стъклен блясък. Образува призматични кристали или зърнести маси. Скалообразуващ минерал в магмени скали (главно в габро, базалти, долерити);

контактнометаморфен; открит е в образци от лунни скали и в метеорити. Прозрачните кристали се използват в бижутерията. Находища в България – района между Ямбол и Бургас, с. Китен и с. Лозенец.

АДУЛАР

Лунният камък обикновено е представен от адулар или ортоклаз. Наименованието му идва от небесносинята иризация, предизвикана от микропертитовите включения на албита. Този почти магически блясък, наричан от гемолозите адуларосценция, прилича на лунна светлина. Този феномен, който произхожда от вътрешната структура на минерала, пречупва входящите лъчи на светлината във вътрешността камъка и разпръснати, създава игра на светлината, което прави лунния камък толкова специален.

Находища на адулар в България – с. Нова Махала (Парарджишко).

АЗУРИТ, ЛАПИС ЛАЗУЛИ, ЛАЗУРИТ (виж. изобр.)

Цвят: от небесносин до тъмносин, на места просветляващ; стъклен блясък

Облик: добре оформени кристалчета в сталактитовидни и радиалнолъчести агрегати, крехка структура

Химически състав: меден карбонат

Твърдост: 3,5 до 4

Находища: в България – Бургаско, Панагюрско, Западна Стара планина, Плакалница, Лъкатник – Венеца, Елшица; САЩ, Германия, Мароко и др.

Търговски вид: необработен, много рядко се среща като украшение

Подобни минерали: трудно може да се сбърка с друг; принадлежи към групата на малахита, но той е зелен.

АКВАМАРИН (виж. изобр.)

Аквамарин идва от лат. „aqua marina” – морска вода. Този минерал е прозрачен или полупрозрачен, син, зелено син цвят, разновидност на берила.

Обработвали са го топлинно, за да се премахнат жълтите оттенъци и да се получи чист син цвят. Колкото е по наситен цвета толкова повече се оскъпява.

Находищата му са: най-качествени камъни има в Бразилия, а други са открити и в Русия, Пакистан, Индия и Нигерия. Находища в България са района Чепеларе – Ботушево, района на Вищерица, южно от Велинград, м. Сребрива чешма, устието на р. Вищерица, района на Ардино, с. Ахряне, с. Латинка, с. Вишнево, Северозападна Рила, района м/у Урдини езера, Седемте Рилски езера и Малъовица, района Тешево – Гайтаниново. Твърдостта му е 7,5–8.

Понякога се срещат във вид на кристална маса от 2–3 кг. (рядко стига до 10 кг.)

Аквамарина е с високо качество и след обработка винаги получава съвършена прозрачност, а и няма никакви дефекти.

Цветът си е получил от наличието на йони-желязо в състава си.

Използвали са го да украсяват царските корони, а също и за лещи на очила.

На слънчева светлина постепенно избледнява почти до безцветно, а при изкуствена светлина става по-ярък. Не е лесно да различим аквамарина от синия топаз и кварц.

Аквамарин можем да получим и от нагриването на зелен берил с температура до 400–500 гр. С, и е много трудно да ги различим.

Големите парчета са ги използвали за направата на резби.

АКТИНОЛИТ

Актинолитът е камък, състоящ се от множества игловидни кристали и техните лъчести агрегати. Не случайно в названието на камъка са използвани гръцките думи *aktinos* – «лъч» и *lithos* – „камък”. Влакнистите включения на актинолита (така наречените „косъмчета”) създават ефекта на „котешко око” в кварца и придават на много прозрачни кристали особена прелест. Зелекавия цвят на актинолита е предизвикан от наличието в този минерал на железни съединения. Плътните тънко-зърнести маси на изумрудно-зеления актинолит понякога биват наричани „смарагдит” или „изумруден шпат”. На територията на Източна Африка понякога намират прозрачни кристали ак-

тинолит с кафяв и зелен цвят, които могат да бъдат подлагани на гравирание. Находища в България – югозападно от с. Аврен, Крумовградско, м. Талково поле, с. Камилски дол (Ивайловградско).

АЛБИТ

Албитът е богат на натрий минерал. Обикновено е бял на цвят, но съществуват и зелени, сиви, червени или сини представители. Среща се и безцветна разновидност. Образува се при изстиването на магма и лава. Албитът е твърд минерал – 6 до 6.5 по скалата на Мос за твърдостта и може да надраска стъкло на прозорец. Когато е подложен на хидротермални течности или на изветряне, той се превръща в порцеланова глина. Тя се добива в огромни количества като материал за промишлеността. Находища в България – северно от с. Ардино, м. Шейтан кюпрю, с. Добромирци, Крумовградско, с. Хлябово (Тополовградско), м. Канарата.

АЛМАНДИН

Алмандинът е най-разпространената и твърда разновидност на граната, на цвят е червен или червено виолетово. Той има и други цветове като вишнев, малинов и даже червеникав с тъмен оттенък. Интензивността на оттенъка зависи от количеството желязо в съединението му. Черните са по-рядко срещани. Името на минерала идва от местността Алабанда където тези камъни се шлифоват от древни времена. То се отнася не само за формата на кристала, но и цвета който напомня на узрял нар. Твърдостта на кристала е 7 по скалата на Мос. Плътността му е 3,8–4,3 грама в куб. см. Формулата му е $Fe_3Al_2 [SiO_4]_3$. Степента на прозрачност: прозрачен. Находища на алмандина са в Индия, Монголия, Мадагаскар и Финландия. Находища в България – района м/у с. Горни и Долни окол, южно от Тополовград по р. Явуздере, южно от с. Дервишка могила, с. Чепеларе, южно от с. Ардино, южно от с. Камилски дол, югозападно от с. Аврен, района на вр. Малък Мусала в Рила. Размерите на кристала, за бижутерите които работят с тях са не повече от 5–6 мм. В зависимост от къде ги добиват и обработват алмандина го наричат «цейлонски», «американски», или «сибирски». Използват различни методи на обработка при този камък, като най-

разпространената форма след обработка е във вид табла който подсилва прозрачността на камъка. На световният пазар алмандина се цени повече дори и от пирита. За да различим алмандита от другите червени гранати може само чрез специална проверка. Размерите на кристала варират от няколко мм. до почти 4 см. Кристал с размери 5×5×5 мм. се счита за първо качество, а 4×4×4 мм. за второ качество. Когато се образува кристалът се получава красив оптически ефект наречен «астеризъм» или разпръсква светлината във вид на лъчева звезда.

АМЕТИСТ (виж. изобр.)

Находища: в България – Източните Родопи, в района на Маджарово, южно от с. Владая, над с. Мърчаево, северно от с. Тешево, гр. Малко Търново, Кърджалийско, с. Ахряне, с. Латинка, с. Ардино, с. Звездел, района м/у р. Върбица и р. Крумовица; Бразилия, Уругвай, Мексико, Мароко, Западна Австралия.

Цвят: от светло до тъмновиолетов

Химически състав: силициев двуокис с железни йони в кристалната решетка. Възможни са и примеси от алуминий, калций, магнезий и натрий.

Твърдост: 7

Облик: шестенни полупрозрачни или прозрачни кристали

Подобни минерали: флуорит, содалит, йолит/ко р д и е р и т/

Търговски вид: топчета, висулки, гerdани, друзи или полирани късове за масаж и налагане.

АНАЛЦИМ

Съставен е от металите натрий и алуминий, комбинирани със силиций, кислород и водород. Тъй като е зеолитен минерал, Аналцимът съдържа вода в химическия си състав и при нагряване на минерала, той се превръща в безцветна глобула. Цветът му може да е безцветен, бял, сив, розовещ или зеленикав. Находища в България – гр. Маджарово, западно от с. Турско поле, с. Горни Главанак, с. Баранци (Крумовградско).

АНДАЛУЗИТ

Алуминиев силикат с примеси от въглерод, калций, хром, желязо, магнезий, манган и др. Цвят: безцветен, розов, червеникаво-кафяв, кафяво-сив, сив, сивочерен, кафяв, червен,

тъмно зелен, зеленикаво-червен, жълтеникав. Известен е с причудливите си окраски поради качеството си плеохроизъм, което означава, че променя цвета си когато го завъртите и той се вижда като жълт, зелен и червен. Необработените кристали много често са зелени от едната страна и червени от другата. Андалузит с кръстовидни включения в него се нарича Хиастолит. Находища в България – Ардино (м. Шейтан Кюпрю), с. Чепеларе, Житошевското дере, с. Омана в Странджа, с. Литаково (Ботевградско).

АНДРАДИТ

Известен под името грандит (гранат от Мали) междинен по състав между grosular и андрадит; съдържа желязо. Находища в България – северно и североизточно от Чепеларе, с. Камилски дол (Ивайловградско), гр. Малко Търново.

АПАТИТ

Апатитът е минерал с хим. формула $\text{Ca}_5(\text{PO}_4)_3(\text{F}, \text{Cl}, \text{OH})$. Апатитът е фосфат на калция и се среща във вид плътни зърнести маси. Непрозрачните кристали могат да достигнат огромни размери, например в Канада са намерени призми с тежина повече от 200 килограма и дължина около 2 метра. В някои случаи неспециалист може да го обърка с по-твърдите берили или турмалини. Оттук може би идва и името му от гръцки *apothao* – лъжлив. Твърдостта му е 5 по скалата на Мос. Плътноста му е 3,18 грама на куб. см. Цветът може да е бял, зелен, жълт или безцветен. Среща се в магмени, метафорни и седиментни скали, в пегматити – съставна част на фосфатни скали, кости и зъби. Има находища в Русия, Швеция, САЩ, Бирма, Бразилия, Норвегия, Канада, Италия, Германия и Чехия. Находища в България – североизточно от гр. Ихтиман, по пътя с. Поибрене – гр. Панагюрище, гр. Бургас – м. Сърнешко кладенче, кариера Атия, Витоша, Самоковско, с. Калково, Тополовградско, с. Хлябово, м. Канарата. Използва се като суровина за добиване на фосфор. Цветът му е жълто зелен, син, синьо зелен, виолетов, жълт, кафяв и безцветен с ефект на котешки очи. Бижутерските апатити са с малки размери обикновено от 5 до 20 карата. Големи златисто зелени цветове с маса от 147 карата

са намерени в Кения, а бездефектни камъни с маса от 100 карата са намерени в Канада.

АПОФИЛИТ

От химична гледна точка, апофилита е силикат на натрия и калция със сложен състав. Геолозите смятат, че термина „апофилит“ се отнася към цяла група сходни минерали, включващи в себе си флуорапофилит, хидроксиапофилит и натроапофилит. Названието на камъка произхожда от древно гръцката дума аро – „след“ и rhyllon – „лист“ и наемква за свойството на апофилита да се разслоява при нагриване, когато минерала губи вода. Апофилитът обикновено е оцветен в спокойни пастелни тонове. Той бива розовеещ, белеещ, гълъбово-зеленикав или зеленикав. Находища в България – Малкотърновско, м. Пропада, Витоша, с. Владая, с. Бараца (Крумовградско).

АХАТ (ОБЩО) (виж. изобр.)

Находища: в България – поречието на река Арда, Момчилградско, Крумовградско, – Кърджалийско, Хасковско, Маджарово, Шуменско, Перник, Брезник, Витоша, с. Владая; Индия, Бразилия, Уругвай, Мексико, САЩ и др.

Химически състав: силициев двуокис с различни примеси

Цвят: сив, черен, червен, зелен, жълт, кафяв и др.

Твърдост: 6,5–7

Търговски вид: разрязани и полирани геоди – колкото са филийките, толкова е по-голяма вероятността цветът им да е стабилизирани; предлага се и като висулки в капко-видна форма, като топчета, гривни, гердани, необработени геоди с планински кристал или аметист в тях.

Подобни минерали: Ахатът трудно може да се сбърка. Подобен на него е мраморният оникс, но той е по-мек.

БРОНЗИТ

Твърдост – 5.5. Има орторомбична кристална структура. Бронзитът е кафяв или зеленикаво-кафяв. Бронзитът се състои от магнезий и магнезиеви железни силикати. Находища в България – Родопи, югоизточно от с. Брестовица, Софийско, с. Парсел, с. Герман.

БРУКИТ (виж. изобр.)

Титановият оксид съществува в няколко кристални модификации. В природата се срещат кристалите с тетрагонална сингония (анатаз, рутил) и ромбическа сингония (брукит). Находища в България – Витоша, с. Кладница, с. Рударци.

ВЕЗУВИАН (виж. изобр.)

Везувиан се нарича силикат на калция и алуминия със сложен състав. Кристалите му често имат стълбовидна, призмободна и пирамидална форма. При това, когато гледаш достатъчно големи кристали на везувиан се създава впечатление, че те са съставени от съединени заедно прости геометрични фигури – кубчета, които сякаш са запоеани, смесени един с друг. От тук е и другото наименование на този минерал, образувано с помощта на корени на думи от гръцкия език – идокраз (гръцки *crasys* – смес). Под това име везувиана е известен от 1796 г. Везувианът се среща във вид на плътни и лъчисти агрегати. Находища в България – Рила, м. Белия улук, източно от Рилския манастир, под вр. Петлите, района на Урдини езера, района на Седемте Рилски езера, м. Мермеро, шосето до Попова шипка, м. Карагьол, Родопи – Западнородопски Батолит.

ГРОСУЛАР

Клас – Силикати. Група – Гранат. Първоначално именуван ‘каналщайн’, канелен камък и преименуван на grosularit за зеления цвят на цариградското грозде, *Ribes grossularium*, защото оригиналните екземпляри са били в този цвят. Находища в България – района на с. Железница и с. Ярлово, Рила – м. Белия улук, Седемте Рилски езера.

ДИАМАНТ (виж. изобр.)

Въглеродът има две форми – диаманти и графит – кристална и аморфна.

Диамантите са стари колкото Земята. Възрастта им достига до 3.3 млрд. години. Едрите са се образували най-малко на 150 км и дори на 600 км дълбочина в недра на земята при огромна температура и натиск. По-късно изригваща магма ги е изкарвала към повърхността. Находища: Най-известни са диамантените мини в Южна Африка. Те запазват почти целия

световен пазар с необработени диаманти. Известни количества се добиват още в Бразилия, Австралия, Индия, Русия и България. Цвят: безцветен, син, жълт, сив, зелен, кафяв и черен, прозрачен. Химически състав: чист въглерод с примеси от окиси на магнезия, калция, желязото и др. Твърдост: 10, най-твърдият от всички минерали; на практика не се износва и не се разтваря в киселини и основи. Облик: Кристализира дълбоко в стари вулканични тръби под голямо налягане и температура около 1300 градуса по Целзий в кубове и октаедри или като комбинация от тях. Търговски вид: Предлагат се остенени и вградени в различни украшения брилянти, възможно е да се намери и необработено кристалче.

ДИАСПОР

Клас – Оксиди и хидроксида. Група – Диаспор. Краен продукт на диагенеза в залежи на боксит, формирани от тропическо изветряване на алуминиево-силикатни скали; от хидротермална промяна на алуминиеви минерали; хидротермален минерал в някои алкални пегматити. Цвят – безцветен, бял, светлосив, зеленикавосив, кафяв, бледожълт, розов, лилав, може да показва промяна в цвета, от кафяво-зелен на дневна светлина до малиноворозов при изкуствено осветление. Находища в България – Хасковско, с. Спахиево.

ЕПИДОТ

Епидотът е сложен по състав воден силикат на алуминий, желязо и калций. Кристализира в моноклинната сингония. Образува призматични кристали лъчести до иглести агрегати или се среща във вид на сбити зърнести маси. Името му идва от гръцки *epidotus* – увлечение. цветът му е зелен, стъклено зелен, вишнево червен, черно зелен. Блясъкът му е стъклен. Твърдостта му е 6–7 по скалата на Мос. Плътноста му е 3–4 грама на куб. см. Находищата му са в Русия, Норвегия, Австрия, САЩ и Мексико. Находища в България – с. Нова махала (Пещерско), м. Каната, гр. Малко Търново, с. Камилски дол (Ивайловградско). Най-разпространените му форми на кристала са дългопризматични, игловидни или стълбовидни. Неговата прозрачност съдържа многочислени примеси. Химичната му формула е $\text{Ca}_2\text{Fe}_3^*\text{Al}_2\text{O}(\text{Si}_2\text{O}_7)(\text{SiO}_4)(\text{OH})$. Епидотът влиза в състава

на някои янтари. Зелените и прозрачни епидоти се използват като декоративен материал, а розовият се използва в бижутерията.

ИЗУМРУД (виж. изобр.)

Изумруда е от групата на берила. Поради наситения зелен цвят и голямата си твърдост, той е много популярен в бижутерията. Прекрасният цвят се получава от наличието на хром и ванадий. Минерала образува форма от шестостенна призма, която напомня тебешир. Изумрудът по принцип е прозрачен, но се среща и с по-мътни оттенъци, заради наличието на мехури от течност, газ или други примеси. Срещат се изумруди с газове и течности, наситени с берилий и взаимодействащи с други елементи, богати на хром и ванадий. Този камък е известен още от древността в Египет, Индия, Вавилон и се е използвал при ритуали и украшения. Имало е мини за добиването му още при Клеопатра. В Индия добивът на изумрудите датира още преди четири хиляди години. А в наши дни се добива предимно в Колумбия. Изумруди се срещат и в Бразилия, САЩ, Индия, Русия, Зимбабве, Танзания, Австралия, Пакистан и Мадагаскар. В Европа най-известното находище е в Австрия открито през 1797 г., откъдето се добиват камъни с добро качество. Находища в България – Рила, м. Урдини езера, Централни Родопи, североизточно от с. Югово.

ИОЛИТ/КОРДИЕРИТ/

Името на иолита идва от гръцки *ion* – виолетов и *lithos* – камък. Известни са и други имена на минерала: виолетов камък, воден сапфир, рисов сапфир, фалшив сапфир, син нефрит и други. Иолита е с цвят виолетово син, прозрачен с кристален блясък и орторомбична кристална структура. Твърдостта му е 7 по скалата на Мос. Плътноста му е 2,7 грама на куб. см. Находищата му са в Англия, Норвегия, Финландия, САЩ, Канада, Индия, Шри-Ланка, Мадагаскар и Бирма. Находища в България – с. Ардино, м. Шейтан Кюпрю. При правилно срязване предвид силният полиморфизъм, камъкът е лилаво син и много прилича на сапфира, затова го наричат воден сапфир. Иолитът не е много скъп камък, колкото по-наситени цветове има толкова

ва, по-ценен става. Камъкът не може да се подложи на допълнителни подобрения. Хубаво е да се пази от удари.

КАЛЦИТ

Находища: по целия свят, но най-големите калцитови находища са в Исландия; в България – в Източните Родопи и Бургаско се срещат добре оформени кристали.

Химически състав: калциев карбонат с примеси от же-лязо, манган, кобалт, олово

Цвят: изключително разнообразно оцветяване -жълто, оранжево, розово, кафяво, зелено, синьо; прозрачен

Твърдост: 3

Подобни минерали: арагонит, флуорит

Търговски вид: Предлага се като суров материал или вграден в украшения, най-често висулки.

КАРНЕОЛ (виж. изобр.)

Карнеолът е кафеникаво-червена до червено-оранжева разновидност на халцедона или криптокристалинния кварц. Смята се, че името му произлиза от вид череша, позната като „корнел“. Характерният червено-оранжев цвят на карнеола се дължи на следи от желязо. Понякога карнеола с по-тъмен цвят е наричан „сард“, макар че няма ясно разграничение между карнеола и сарда. Находища в България – южно от Кърджали, Момчилград, Приморско.

КВАРЦ

Кварцът се образува при различни геологични процеси. Тук ще представим минерали и разновидности на кварца:

- планински кристал – безцветен прозрачен
- димен кристал – светлосив или сиво-кафяв
- морион – черен
- аметист – виолетов
- цитрин – лимонено-жълт
- авантюрин – жълтеникав или блещукащо червен
- празем – зелен
- планински кристал с тънки кристалчета турмалин или други кристали

– халцедон – прозрачен или полупрозрачен цвят от бяло до медено жълто

– ахат – слоесто куха разновидност на халцедона

– кремък – тънко зърнест кристаличести агрегат на силицила

Авантюринът е с твърдост 7 по скалата на Мос и се добива в Бразилия, Индия, Китай, Япония, Русия, Танзания и САЩ. Находища в България – Родопи, с. Ахряне, с. Гайтаниново.

Той е сравнително евтин камък и е камък на увереността и късмета. Също така е и камъка на възможностите, освен това повишава либидото.

Той е бил известен още в древността при първобитният човек са правени оръжия на труда и лова, камъкът притежавал и магически способности.

Чистият кварц е безцветен и прозрачен като вода. Химически не реагира със силните киселини разтваря се в нагрети киселини, алкалите също не му действат.

Температурата на топене е 1570 гр. С.

КИАНИТ/ДИСТЕН/(виж. изобр.)

Кианит дистентът е силикат на алуминия.Разпространен в природата, но прозрачни кристали са рядкост и се използват за ювелирни изделия. Като примеси кианитът съдържа: хром, желязо, титан, манган, калций и др. Оцветяването му в различни кристалографски посоки се изменя от виолетовосиньо до безцветно и от кобалтовосин или жълтеникавозелено до зелено. Кристализира в триклинна сингония и образува дългопризматични сплескани кристали.Има отлична цепителност.Намират се кристали и с ефекта „котешко око“. Наименованието му произлиза от гръцката дума за син цвят кианос, а дистен значи двояк (В различните сечения). Находища в България – Чепеларе, вр. Горката (Кричимско), с. Дервишка могила – Сакар Клейофан (Сфалерит) – Лъкински руден район, Маджарово, с. Осогово, Маданско, Неделинския руден район.

КОРУНД

Корундът е минерал, хидротермален и метаморфогенен. Химическата формула му е Al_2O_3 . Той е прозрачен, жълт, син, розов, зелен – сапфир, червен – рубин и др. Твърдостта му е

9 по скалата на Мос. Плътността му е 4,05 грам на куб. см. Находищата му са в Русия, Южна Африка, Индия и България. Използва се като полускъпоценен или скъпоценен камък най-вече прозрачните корунди и в керамичната промишленост. Но най-голямо приложение има за получаването на алуминий. След елмаза корунда се явява най-твърдият скъпоценен камък и това са почти вечни камъни. Различните цветове им придават примесите в него от хром, желязо, ванадии и др. химически елементи и съединения. Повечето корунди се използват в промишлеността и техниката. При бижутерите корунда си имат собствени имена червените са известни като рубини, сините и жълтите са сапфири тези са много скъпи камъни. Минерала корунд се състои от алуминиев оксид. Корунда папарадж се намира в Шри – Ланка, Виетнам и Африка, неговото име цейлонски е термин за разцъфнал лотус. Цветовете им трябва да са комбинация от розово и оранжево. По изразителният цвят е по-ценен. Топлинната обработка се прилага като завършек върху камъка, но се прилага и ре-полирания. Когато камъкът е извлечен директно от земята той е по скъп. Самият термин корунд произлиза вероятно от санскритски *kurivinda* което се използва за наименованията на рубините. В много страни са мислели корунда за камъка на страстта и любовта. Този минерал се използва предимно в промишлеността, а сивите и безцветните обикновено не се използват за магически цели. Заради твърдостта си този камък се използва като абразивен материал и то предимно изкуственият.

МАГНЕТИТ

Магнетитът е железен оксид. След хематита, това е вторият най-важен руден минерал на желязото. Плиний Старши е писал в своите съчинения, че този минерал е бил наречен по името на гръцкия пастир Магнес, намерил камъни с необикновени свойства. Действително, много образци на магнетита са природни магнити. За това си качество магнетита е дължен на строежа на своите кристали, които имат октаедрическа форма. При това, в една позиция са разположени два пъти повече катиони на желязото, отколкото в други. Именно такава особеност и лежи в основата на феномена магнетизъм. Находища в България – с. Мартиново (Чипровско), Шипченски балкан, м. Широка поляна, с. Крумово (Ямболско), Хасковско.

МАЛАХИТ (виж. изобр.)

Малахитът е светъл на цвят, от тъмно зелен до черно зелен.

Блясъкът му е стъклен до елмазно кристален, копринено кадифен (с влакнести разновидности) и матов.

Твърдостта му е 3,5–4,5 по скалата на Мос.

Плътността му е 4 гр. в куб. см. – плътен или влакнест материал с примеси 3,6 грама в куб. см.

Оптически отрицателен и силно изотропен материал.

Среща се в Русия, Австралия, САЩ, Заир, Гърция, Румъния, Франция, Германия и Полша. Находища в България – Елаците, Кремиковци.

Използвал се е още в древността като материал за украшения, амулети и целебно средство.

В днешно време се използва предимно за гердани, след полировка с неговите богати шарки той стой много ефектно украсение.

По направените разнообразни изделия от малахит, можем да съдим за големите възможности на неговата употреба.

Има известни произведения на изкуството в храма на Диана в Ефест и малахитова зала в Ермитажа. Лесно се разтваря в киселина.

Името му идва от гръцки „malakos” – мек или „malhe” - трева. Цветът му идва от медта в състава му.

Дори и често срещан той си остава доста ценен.

ОПАЛ (виж. изобр.)

Цвят: Опалът поначало е безцветен, но такъв се намира рядко, понеже често има примеси, които го оцветяват. Оцветен е в много широка гама от жълто и червено (съдържа железен оксид) до черно (манган и органични въглеродни оксиди). Благодарения опал отразява светлината с цветове в целия видим спектър, червените отблясъци са най-ценни.

Разновидности: Черните опали, с много тъмно сив и син, почти черен цвят са особено редки и високо ценени. Огненият опал се характеризира с жълт, оранжев или червен цвят. Той както и белият опал са много по-често срещани от черния.

Находища: Южна Австралия, Мексико, Бразилия, Словакия; в България се срещат много от разновидностите му: огнен, млечен, восъчен, хиалит и други – Източните Родопи (Хасковско, Минерални бани, с. Татарево, Кърджалийско, с. Безводно, с. Комунига, гр. Момчилград, северно и северозападно от с. Нановица).

Цвят: безцветен, бял, син, зелен, червен, пурпурен, жълт, черен; благородните разновидности са придружени от характерна игра на светлината, наречена опалесценция.

Химически състав: силициев двуокис с възможно присъствие на вода, калций, въглерод, желязо, магнезий

Твърдо с т: 5,5 до 6,5

Облик: полупрозрачен, просветляващ, стъкловиден. От разновидностите му най-интересни са: благороден опал, огнен опал, черен опал, празопал, царски опал – камък с тъмночервена централна част, обкръжена със зелена ивица, хиалит, кахолонг, джирозол, млечен и др. Опалът се отлага при ниски температури под формата на гел и често запълва растителни и животински останки. Единственият минерал (като изключим вулканското стъкло), който няма кристална решетка.

Подобни минерали: лунен камък, лабрадор, обсидиан и други.

Търговски форми: Предлага се най-вече като миниа-тюрни пластинки, вградени в златни бижута; необработен -като предмет за лечение и медитация.

ОПУШЕН КВАРЦ

Опушеният кварц е разновидност на кварца, лъча на пречупването му е 1,54 до 1,55. Твърдостта му е 7 по скалата на Мос. Плътноста му е 2,5- – 2,8 грам на куб. см. Цветът му е прозрачен и е със стъклен блясък. Името му идва точно от тъмносив. В опушеният кварц има различни степени на тъмните нюанси. Счита се, че е получил цвета си от естествено проявена радиация превърнала естествено безцветният камък в кристално кафяв. Тъмните варианти ги наричат «шлем». Камъка който е намерен с нишки вплетени в скала се нарича опушено ковчеже. Находищата му са в Бразилия, Мадагаскар, Швейцария, САЩ, Австралия и Испания. Находища в България – (Раухтопаз, Раухкварц) – с. Гайтаниново, Ардино, с. Ахряне, с.

Латинка, Витоша, района м/у с. Марчаево и с. Рударци, Плана. Известността на скъпоценният камък се придобива в днешни дни и е ценен колкото аметиста. Използва се за направата на религиозни предмети.

ПИРИТ (виж. изобр.)

Находища: Пиритът е най-разпространеният сулфиден минерал в земната кора. Го л е м и находища – в Испания, Канада, Швеция, САЩ, Мексико, Перу, Чили, Австралия; изключително красиви образци са представени от о. Елба в Италия; в България го има в Родопите, Шуменско, с. Марково, с. Кюлевча, с. Зли дол (Свогенско), с. Бърдо (Вакарелско), Панагюрски руден район, Бургаски медни мини, Лъкински руден район, м. Говедарника, Маданско, м. Шаренка и м. Градище.

Цвят: месинговожълт, златножълт, на окислените повърхности – жълтокафяв

Химически състав: железен сулфид с възможно присъствие на злато, сребро, ко б а л т, никел, мед, цинк и др. Основна суровина за производство на сярна киселина.

Твърдост: от 6 до 6,5

Облик: Образува добре оформени кристали, най-често с кубични и октаедрични форми, често групирани в красиви срастъци.

Подобни минерали: марказит, злато

Търговски форми: в необработен вид за полагане върху тялото или за поставяне в дома. Особено се ценят от колекционерите т. н. „позлатени вкаменелости“ – пиритизирани черупки и останки от растения и животни.

ПЛАНИНСКИ КРИСТАЛ

Находища: Русия, Индия, Бразилия и в други страни; в България най-хубавият се намира по поречието на р. Арда

Цвят: безцветен и воднопрозрачен; често с включения – облачета, иглички, власинки

Химически състав: чист силициев двуокис

Твърдост т: 7

Облик: добре оформени шестстенни кристали, често срастнати в красиви друзи или агрегати

Подобни минерали: Диамантът и топазът са по-твърди от него, калцитът и гипсът – много по-меки.

Търговски вид: необработен – като кристали и друзи -за лечебни цели и за зареждане на други минерали; във вид на топчета, висулки, пирамиди, махала; вграден в различни украшения

ПРЕНИТ

Пренитът по химичен състав е калциев алумосиликат. Срещан се под формата на бъбрековидни агрегати, по-рядко образува псевдокубични плочести кристали. Цветът му варира от зелен, жълтозелен, ябълковозелен, сивозелен до кафявозелен. Твърдост: 6,5–7. Находища в България – над с. Горни Лозен.

РОДОНИТ

Находища: Русия – Урал, Австралия, Китай, САЩ, Мексико и др.; в България – в района на село Жълтуша, Източни и Централни Родопи, Еньовче, Лъки.

Цвят: розов с рисунък от черни клончета

Химически състав: манганов силикат с възможно присъствие на алуминий, калций, желязо, литий, натрий, калий

Твърдост: от 5,5 до 6,5

Облик: предимно непрозрачен, в повечето случаи се образува чрез метаморфоза в манганови рудни находища. Кристалните му форми са редки.

Подобни минерали: родохрозит

Търговски вид: Изключително популярен е като ювелирно-декоративен материал. От него се изработват пепелници, свещници, чаши, вази, кутии и други предмети с художествена стойност. Предлага се и полиран – за масаж; също вграден в украшения и като съставна част на гerdани.

РОДОХРОЗИТ (виж. изобр.)

Родохрозитът е интересен скъпоценен камък с розов цвят, навлязъл на пазара едва около 1940 г. Твърдост – 4-та степен по скалата на Мос. Подобно на граната родолит, името на родохрозита произлиза от гръцката дума за „роза” (родохрозит означава „с розов цвят”). По своя химичен състав родохрозитът е манганов карбонат. Той е свързан с минерала калцит, но ако калцитът съдържа калций, родохрозитът съдържа манган. Про-

зрачните червени кристали са рядкост; родохрозитът обикновено се среща в агрегатно състояние с променлива светлина и тъмни зигзагообразни ивици, с което донякъде наподобява малахита или ахата. Най-разпространените цветове са светло червено и розово, а той получава стъклен блясък, когато се полира. Находища в България – Мадан, Лъки, Осогово, Оброчище, Маджарово, Кремиковци.

РОЗОВ КВАРЦ

Находища: Мадагаскар, Бразилия, Австрия и др.; в България – Плана планина, Източни Родопи, с. Долни Окол.

Цвят: розов до бледорозов
Химически състав: силициев двуокис с присъствие на алуминий, желязо, натрий, титан и др.
Твърдост: 7

Облик: просветляваща до полупрозрачна разновидност на кварца, често с фин иглички от рутил. При тяхното концентрично разположение след обработка розовият кварц проявява т.н. астеризъм – оптичен ефект, при които се вижда сиянието на шест- или дванадесетлъчева звезда.

Търговски вид: необработен – за декорация на фонта-ни, освежителни; полиран – като топчета за масаж и кабошони за обеци и пръстени, вграден в огърлици, в гerdани и др.

РУБИН (виж. изобр.)

Дълги години се е считал за един от най-скъпите камъни. Те наистина притежават всички необходими свойства за това: цвят, твърдост и сияние.

Освен това са и много редки. Името му произлиза от лат. *ruber* или *rubrum*-червен.

Рубина се състои от оксида на алуминия и хрома, а също и други примеси в зависимост от местоположението им. В чист вид се среща много рядко.

Цвета се придава основно от хрома. Рубина има завладяващ червен цвят.

Само няколко кристали се кристализират при оптимални условия без дефекти.

Затова хубавите рубини се оценяват повече от три карата и са изключително редки и скъпи.

Някои рубини имат копринен блясък, причина за това са тънките игли от рутила. понякога се срещат звездни рубини и пак за това е виновен рутила. Той се разполага в рубина под формата на звезда и така става причина за този ефект на рубина. Този рубин се нарича "астериз", използва се от специалисти.

Когато се шлифова на повърхността се вижда звезда. Те също са голяма рядкост.

Цвета е една от важната характеристика на рубина. След това е и прозрачността му.

Находища в България – Кърджали, гр. Джебел, м. Мишевско, с. Бял извор, с. Падина.

РУТИА

Рутилът е вещество, което се среща често в областта на скъпоценните камъни. Той се свързва с „копринената нотка“ на рубините и сапфирите, която ги прави особено ценни. На него се дължи и „астеризмът“ (звездният ефект) и ефектът на котешкото око. Тези оптични явления се пораждат от микроскопичните примеси на рутил. Рутилът може да се види в примесите, характерни за рутиловия кварц, където рутиловите иглички образуват очарователни уникални шарки. Рутилът е минерал, който се състои основно от титаниев диоксид. Неговият рефракционен индекс е един от най-високите сред всички познати минерали, като стойността му е 2,616–2,903. За сравнение, рефракционният индекс на диаманта е 2,417–2,419. Цветът на естествения рутил варира от златисто до кървавочервено, червеникаво-кафяво и черно, като той се определя от наличието на желязо (понякога до 10%). Неговата плътност или относително тегло е 4,20–4,30, а твърдостта му е 6–6,5 по скалата на Мос. Находища в България – Казанлък, южно от Пирдоп, Хасковско, южно от с. Крепост, източно от Крумоград.

СЕРДОЛИК/КАРНЕОЛ/

Сердоликът е скритокристална, тънковакнеста разновидност на кварца. Слабо реактивен, по химически състав е силициев двуокис и желязо. Твърдостта му е 7 по скалата на Мос. Плътността му е 2,6 грама на куб. см. Той е халцедонова разновидност и се среща като подобие на бадемова ядка сред вулкански скали, но има и жилни находища. Цветът му е светло

кафяв, оранжев, оранжево червено и тъмно кафяво. Без цепителност с мидест лом и стъклен блясък на кристалните стени или маслен блясък на отломените повърхности. Находищата му са Бразилия, Франция, Казахстан и България.

СМИТСОНИТ

Клас: Карбонати (Нитрати). Група: Калцит Вторичен минерал, образуван в окислителната зона на съдържащите цинк залежи и заместващ прилежащите карбонатни скали. Находища в България – Стара планина, Родопи – Рибница, Маджарово.

СТАВРОЛИТ

Ставролитът е алуминиев силикат и желязо, необичаен минерал, образуващ кристали, във формата на кръст. Тази особеност е залегнала в името на камъка (от гръцките думи *stauros* – кръст и *lithos* – камък). По принцип ставролитите обикновено се наричат кръстови камъни. Любопитно е, че отделните части на „кръста“ на ставролита могат да се пресичат не само под ъгъл от 90°, но и под 60°. Цветовете на ставролитите обикновено варират от ръждиво-кафяво до кафяво и почти черно. Кристалите са непрозрачни с матов блясък. Находища в България – Сакар, южно от Тополовград, с. Дервишка могила.

СЕРПЕНТИН

С името серпентин се нарича група от 20 минерала със сходен химичен състав и близки свойства. Коренът идва от латинската дума за змия, което обяснява и руското наименование – „змеевик“. Серпентинит се нарича скалата, изградена предимно от минерали от серпентиновата група. Минералите от серпентиновата група се наблюдават в две основни агрегатни разновидности: с люспеста структура (напр. антигорит) и с влакнеста структура (хризотил). Имената на 20-те минерала, съставляващи серпентиновата група: Амесит, Антигорит, Бертерин, Бриндлейит (Нимезит), Гриналит, Дозиит, Кариопилит, Карлостуранин, Карпинскит, Келиит, Клинохризотил, Кронстедтит, Лизардит, Мауфит, Непуит, Ортохризотил, Парахризотил, Пекораит, Фрайпонтит, Циналсит. Различните агрегати на тези минерали често се обозначават с различни имена: боуенит, уилямсит, офит, като за целите на този сайт обаче ние

ще използваме по-простичкото серпентин. Находища в България – с. Стрелча, м. Смиловене, Кърджалийско, с. Латинка.

ТИТАНИТ

Клас: Силикати. Група: Титанит. Чест акцесорен минерал в междинни и фелзични скали, пегматити и алпийски жили; в гнайси, шисти и някои скарни. Находища в България – Витоша, с. Хлябово (Тополовградско).

ТОМСОНИТ

Заедно с актинолита и амазонита, минерала томсонит принадлежи към широкия кръг на силикатите. Той се счита за ювелирен камък от ниския, трети ред. Заедно с това, томсонита е цеолит. Обикновено, цеолитите не се използват в ювелирната промишленост, но тяхната растяща роля в техниката и медицината ги правят наистина скъпоценни. Не случайно, цеолитите са получили образното име „философски камък на ХХI век“. Цеолитите са цяло семейство от минерали (водосъдържащи алуминсиликати), включващи катиони на калция, натрия, калия и магния. Терминът „цеолит“ се превежда от гръцки като „кипящ камък“ и показва ниската температура на кипене на този минерал. Тъй като цеолитите са своеобразни „порести кристали“, те са способни да обменят ионите си с обкръжаващата среда. Върху този ефект са основани техните уникални сорбиращи свойства. В медицината и хранителната промишленост цеолитите се използват в качеството си на хранителни добавки, които са способни да извеждат от организма вредните метаболити, не засягайки при това белтъчините и другите макромолекули. Цеолитите и томсонита в това число се свързват и извеждат от организма вредните вещества, постъпили с храната и го снабдяват с микроелементи, необходими за неговата нормална физическа активност. В ювелирното дело томсонитите понякога се шлифоват, придавайки им форма на кабушони. Находища в България – Бургаско – Пода, Павликенско – с. Бутово

ТУЛИТ

В местността Тул в Норвегия е била намерена разновидност на цоизита с розов цвят, чиято окраска е обусловена от иони на мангана. Такъв минерал е бил наречен тулит. Външно цоизит-тулита прилича малко на родонит. Окраската му е свър-

зана с присъствието на тривалентен манган. Заради своята красота и рядкост този минерал се цени достатъчно високо и заема забележително място в редицата от скъпоценни и полу скъпоценни камъни. Находища в България – Рила (м. Петлите).

ТУРМАЛИН

Турмалините са боросиликати с изключително сложна структура. На цвят са безцветен, зелен, син, жълт, червен, розов, черен, вариации на зеленото и розовото.

Добиват се в Африка, Бразилия, Мадагаскар, Мексико, Намибия, Шри Ланка и САЩ. Находища в България – Витоша, кариера Липата, м. Бялата курия, Самоковско, м. Маркова трапеза, Планинският паутон, Ихтиманско, южно от Пирдоп, Сърнена Средна гора, южно от с. Турия (Казанлъшко), северно от с. Малко Дряново (Чирпанско), Бургаско, Атия, Сакар планина, Централни Родопи, южно от Асеновград, при р. Луковица и р. Чая, с. Забърдо, (Смолянско), с. Бяла Черква (Пловдивско), мина Персенк, с. Михалково, Източни Родопи, м. Шейтан Кюпрю (Ардинско).

Цветовете му се образуват от наличието на чужди елементи и от местата в които се образува.

Името му произлиза от сенегалски *turmalī* или *tormally* (многоцветен).

При нагриване привлича малки предмети като пепел, влакна и късчета хартия.

Има тригонална кристална структура и твърдост от 7,5 по скалата на Мос.

Турмалина с черен цвят го наричат Шорл и цветът си получава от наличието на желязо в състава си.

Обикновено го използват в траурната бижутерия, но е с малка стойност. Той е познат още отпреди 2000 години и днес се използва в някои електронни устройства.

ТЮРКОАЗ (виж. изобр.)

Описание: Тюркоазът е непрозрачен син до зелен минерал с восъчен блясък и обща формула: $\text{CuAl}_6(\text{PO}_4)_4(\text{OH})_8 \cdot 4\text{H}_2\text{O}$. Свойствата му варират значително. Често има петънца от пирит и мрежовидни инклузии от лимонит. Срастването му с други вторични медни минерали като хризосола е често явление. Тюркоазът е ценен и много популярен, и се използва от човечеството като декоративен камък от хилядолетия.

Находища: Иран, У з б е к и с т а н, Чили, Китай, САЩ, Авст-ралия и Мексико. В България е открит в Спахиевското рудно поле и в Момчилградско.

Цвят: небесносин, зелен до зеленокафяв, непрозрачен

Химически състав: воден фосфат на медта и алуминия

Твърдост: от 5 до 6

Облик: скритокристален, във вид на тънки жили, впръслещи и натеци.

Подобни минерали: хризокола, варисцит, халкосидерит и други.

Търговски вид: цветът на естествения тюркоаз е неустойчив, затова с течение на времето изделията от този минерал се обезцветяват. Поради тази причина пазарът е наситен изключително с негови заместители – най-често оцветени в синьо други минерали. Изделията от тях се познават по цената. Стойността на обработения естествен тюркоаз с добро качество се движи между 25 и 30 евро за грам.

ФЛУОРИТ (виж. изобр.)

Находища: Русия, Англия, Канада, Чехия, Франция и др. Най-известните български флуоритови находища са Славянка, Михалково, Смолянско, южните склонове на Малашевската планина, Централни Родопи – Югово, Сакар – Устрем.

Цвят: зелен, виолетов, розов, жълт, бял, син, до почти черен с различни оттенъци

Химически състав: калциев двуфлуорит

Твърдост: 4

Облик: най-често – зърнести агрегати, по-рядко като октаедрични или кубични кристали или друзи от тях

Подобни минерали: апатит, калцит, арагонит и др.

Търговски вид: като изделия с декоративна стойност-чаши, вази, пепелници, свещници, кутии и др.; полиран – като топчета за масажи и враждане във висулки, брошки и обеци.

ХАЛЦЕДОН

Халцедонтът е минерал, с микрокристали на кварца, което значи, че кварцовите кристали са твърде малки за да се видят с просто око.

Халцедонът има тригонална кристална структура с твърдост 7 по Мос, стъкловидно лустро.

Името на камъка идва от древногръцкият град Халкида в Малайзия, днешен Кадикой-Турция.

Съществуват много разновидности на халцедона, които се различават по цвета и строежа – розовият, оранжево-червен на пример се нарича карнеол.

Цвета го придобива от наличието на железен оксид в състава си.

Цветът може да е по-плътен или на бледи ивици.

Най-хубавите камъни се срещат в Индия, други находища има в Бразилия и Уругвай. Находища в България – Кърджалийско.

По римско време са го използвали за печати-пръстени, защото има способност да не залепва за горещия восък.

Камъкът предпазвал от зло и пречиствал кръвта, предпазвал от болки в кръста и подсилвал страстта.

Други разновидности на халцедона са – Халцедон-кървав камък, познат още като камъка на мъченика.

Той е непрозрачен и зелен с червени и по-рядко с жълти петна.

Червените петна са причинени от железните оксиди и приличат на кървави петна, откъдето е и името му.

ХЕЛИОДОР/ЗЛАТИСТ БЕРИЛ/(виж. изобр.)

Член на семейството на берила, който всъщност е най-достъпен: златистият берил. Златистият берил има твърдост 7,5–8 по скалата на Мос, така че е подходящ за всякакви видове бижута. Цветовете на златистия берил варират светло жълто-зелено при хелиодора до лимонено жълто и златисто жълто. Оцветяващият агент е желязото. Находища в България – м. Вищерица, Ардинско, с. Вишнево.

ХЕМАТИТ

Находища: Русия – Курска магнитна аномалия, Украйна – Кривой рог, Бразилия – Минас Жерайс и др.; България – Кремиковци.

Други наименования: кървавик; носи името си от гръцкото хаема – кръв.

Цвят: стоманеносив до червен

Химически състав: джужелезен триокис

Твърдо ст: 5,5–6,5

Облик: във вид на плочести кристали и плътни зърнести и натечни агрегати; типични за него са образуванията му с названието „желязна роза“ и „стъклена глава“.

Подобни минерали: оникс, въпреки че полираният хематит трудно може да се сбърка с друг минерал поради характерния си метален блясък.

Търговски вид: като полирани по-дребни и по-едри топчета и висулки; във вид на пирамидки, пръстени, гerdани и други дребни декоративни предмети. Един от най-имитираните минерали. Продава се и пресован хематит, който се отличава по ниската цена, на която се предлага.

ХРИЗОБЕРИЛ

Хризоберилът е минерал, скъпоценен камък, берилиево-алуминиев оксид с химически състав $BeAl_2O_4$. Известен е още с наименованието „котешко око“. Образува плътни единични кристали, както и срастъци от по 2–3 кристала. Цветът му е от златисто-жълт през гълъбовозелен до сивокафеникав. Макар и доста рядко се срещат и прозрачни хризоберили. Най-големите находища на този минерал са в Бразилия, Русия, Шри Ланка, Мианмар др. В България има сведения за намирането му в Рила и Източните Родопи. Негови разновидности са александритът и други.

ХРИЗОКОЛА

Хризоколата е скъпоценен камък, известен още от древността. Също така е един от малкото скъпоценни камъни, чието име е останало непроменено през вековете. Спомената е с това наименование за първи път от Теофраст, гръцки философ и ботаник, още през IV в. пр. н.е. Названието хризокола идва от гръцки и е комбинация от думите за злато (*chrysos*) и лепило (*kola*), т.е. съединяващ златото. Всичко това произтича от факта, че древните майстори са използвали специален припой за злато (наричан по-късно от римляните *santerna*), в състава на който влиза и стрита на прах хризокола. Находища в България – Елаците (Етрополско), Елшица (Панагюрско), Светиийлийски възвишения (Новозагорско), Устрем (Тополовградско).

ХРИЗОПРАЗ

Находища: Полша, Австралия, Бразилия, Южна Африка; в България – Източни Родопи

Цвят: от ябълковозелен до тъмнозелен

Химически състав: силициев двуокис със съдържание на никел

Твърдост: 6,5 до 7

Облик: зелен скритокристален кварц (халцедон); запълва празнини във вулкански скали

Подобни минерали: зелен яспис, авантюрин, празем и други.

Търговски вид: като полирани по-големи и по-малки късове за талисмани и вграждане в украшения.

ЦИТРИН (виж. изобр.)

Цитринът е кварц с жълт до златист или оранжев цвят. Наименованието му идва от френската дума за лимон, „citron“, макар че цитринът е по-скоро златист, отколкото лимоненожълт. Тъй като кварцът е минерал, който се среща в изобилие, скъпоценните видове обикновено имат много хубав блясък и отлична чистота. Цитринът дължи характерния си цвят на следи от желязо. Находища в България – гр. Маджарово.

ШПИНЕЛ (виж. изобр.)

Шпинелът често бива наричан „камък-измамник“ в света на скъпоценните камъни, тъй като може да бъде сбъркан с доста други скъпоценни камъни. Не малко от световно-известните камъни, инкрустирани в кралски бижута и считани доскоро за рубини, се оказаха всъщност шпинели. Днес Шпинелът се цени заради собствената си красота. Той притежава чудесен блясък, твърдост и блести в прекрасна гама от цветове, които варират от червено и розово до виолетово и синьо. Името шпинел произлиза от гръцката дума „spinter“, което означава „искрящ“. Находища в България – Пирин, м. Бяла река.

ЯСПИС

Ясписът е плътна скала от микроскопични кварцови зърна с примеси на железни и манганови окиси. Самото образуване на ясписите е свързано с вулканогенно-седиментните проце-

си, както и с метаморфизма на песъчливо-глинестите утайки, кварцити и други. Той се отличава с разнообразие на цветови оттенъци. Някои са пейзажни, ивичести и петнисти. Най-често срещани цветове са червеният и зеленият цвят. Химическата му формула е SiO_2 . Названието му идва от лат. *iaspis*, от гръцки и персийски иашон или яшп което означава петнист или пламенен. Има и други цветове на този камък като сив, жълт и понякога зелен. Твърдостта му е 7 по скалата на Мос. Плътноста му е 2,58–2,91 грам на кубичен см. Находища има в Русия, Мексико, Индия, Германия, Чехия, Китай, Египет, САЩ, Франция и Полша. Находища в България – Кърджалийско, Момчилград, Хасковско, Маджарово. В бижутерията се използва ограничено и по-често в галантерията и декоративните сувенири.

Виж. прил.

ГЛАВА ПЕТА

ПРОРОЧЕСТВАТА НА БЕИНСА ДУНО

Тези събития, които предстоят, това, което е определено, ще бъде вдигнато от тази планета, ще бъде изпратено на други планети, казва Учителят. Една сестра запитва: „Учителю, те пак ще се раждат тези престъпни души тука назадничави“.

„А-а, няма да се допуснат, те ще бъдат пращани на други планети. Те не са подходящи за туй развитие на днешното време, когато Земята влиза в една нова, по-висша фаза, и всичко онова, което е назадничаво, няма да има условия да живее тук. И последната война ще бъде с жълтата раса, с Япония. Япония е главният организатор, тя ще организира Китай и другите азиатски страни и ще поведе една война с бялата раса на живот и смърт. Ще бъде дълга, продължителна, жестока и ще дойдат чак до Дарданелите, тука, но ще бъдат върнати, защото въздухът и водите [ще] са замърсени. Ще дойдат нови болести, епидемии, ще мрат като мухи. Ще бъде унищожение на голяма част от човечеството.“

„Животът на Луната е под кората ѝ. Тези кратери, които виждате, са изкуствено построени от жителите на Луната – те са кондензатори на слънчева енергия. Там живеят около 100–150 адепти.“

„Всички жестоки хора днес са обсебени от лемурийците. Те са от третата раса. Много от бялата раса ще бъдат вързани и ще останат зад шестата раса, за да се изправят.”

„Ще стане силен трус. Цяла Франция ще потъне. Част от Русия и Турция и част от Германия.”

„След 100 години и помен няма да остане от сегашния ред и порядък на нещата. Друг ред, коренно различен от този, ще има на Земята.”

„Животът ще се влошава все повече и повече. Той ще стане непоносим. За лошите хора настъпва черен период. Тъмната епоха изтича. Сега сме в епохата на Водолея, което значи чистота. Астралният свят вече е почистен. Бъдещата култура се отличава с три неща: повдигането на жената, повдигането на бедните и слабите и застъпване на правата на човека.”

„Ще станат големи кръвопролития. В много държави ще има граждански войни, но която е по-близо до Бога, по-лесно ще мине. Тогава силите небесни ще се възмутят, ще дойдат големи земетресения – където е суша, ще стане море. Тия, които се спасят след тия страдания, ще влязат в царството Божие.”

„Сега опасността не е от болшевишката или други революции, това са детински работи. Но иде едно раздвижване на Земята, при което бедни и богати ще хвъркнат из въздуха. Иде едно положение, при което и богати, и сиромаси ще бъдат засипани с пепел. Може след десет години да е, може след сто години да е, но ще дойде.”

„Държавите две по две са любимки. Рано или късно, Америка и Русия ще си подат ръка, ще си отстъпят, ще стигнат до положение, което ще го нарекат „Идея за Бога“, ще се обединят в името на Истината. Русия ще дава новите идеи, новото човечество, Америка – материалното. Америка има кредит за още 100 години. Да, на Америка се дават от „горе“ още 100 години да бъде силна над всички народи. Възлагат й задачи от „горе“

да бъде водителка, да изпълнява задачи – сега тя се подготвя за бъдещата расова война. Тя е почнала фактически, но при тази в разстояние на 100 години човечеството ще оредее – от тези расови войни и от тези природни бедствия – 2/3 от човечеството ще си замине, 1/3 от човечеството ще остане до 2040 година.”

„София е втори Йерусалим – Вечния мир ще се склучи в София. В София ще се свика първият йерусалимски събор. Нова библия ще се напише на български език. Българските земи край няма да имат. Църквата „Св. София“ в Цариград ще бъде християнска.”

„Не, материализмът няма да даде нищо в света. Когато културата изгуби своя идеализъм и стане материалистична, тя е осъдена на смърт. Когато една религия изгуби своя идеализъм и стане материалистична, тя е осъдена на смърт.”

„Кое е същественото за българина? Той е най-твърдият елемент, който съществува. Всеки човек, който слиза на Земята, трябва да мине през българите, за да добие твърдостта, да му ударят печата на твърдостта. Най-доброто семе, което най-добре расте, това е българинът!”

„България ще бъде духовен кредитор, духовен разсадник за целия свят.”

„Българите са хора, които ще вкарат всички народи по света в Рая.”

„Българският народ велико бъдеще го очаква и България ще бъде първата страна в света, където хлябът ще се раздава безплатно.”

„Българският народ е търпелив. Той издържа турското робство. Издържа на всичко. Издържа на насието. Ще издържи и в бъдеще. Ще дойде време, когато българският народ ще се разшири отвътре чрез Новото Учение. Духовно ще се разшири. И на него ще издържи.”

„В скоро време, в свещения огън на Любовта ще влязат 4 444 души българи. Знаете ли на какво ще прилича България, когато те влязат? След това ще се отвори една врата и други ще влязат, след това още други. Българите, които ще влязат през тази врата, ще добият нещо особено. Който ги види, ще каже: „Това са българи!“

„Бъдещето на българския народ, с малки изключения, е светло. Те носят такава култура, каквато никой не подозира. Всички народи ще черпят от тази култура. Тя ще бъде култура на братство, равенство и свобода. В името на тази свобода, всички народи ще се обединят и то така, че големите народи ще покровителстват малките. Ето защо, обръщам се към всички мъже, жени, деца да ратуват за идеята, която ще донесе братство, равенство и свобода на народите.“

„Макар и малък народ, българите представляват банка, която ще кредитира другите народи. Невидимият свят пази България, защото тя ще бъде стълбовете, диреците на Новата култура на човечеството.“

„Още от създаването на света, Бог е начертал границите на България, предвидил е каква форма на управление да има. Един ден този план ще се приложи. Това е предвидено, както за България, така и за всички народи.“

„Спасението иде от Бога. Бог е, Който спасява хората. В духовния свят българите са организирани и оттам ще дойдат делегати, колонисти, които ще организират България. Българите ще се изправят тогава, когато дойдат между тях тия 144 000 души, за които се говори в Писанието. Определеното число за възкресение между българите, това е числото 1 400. Това е то българският народ. Те са силата. Възкресението – то значи човек да се сее наново. Значи 1 400 души българи има да се сеят наново. Те са тези, в които Духът се е вселил и очаква Своето пълно раждане. Тези 1 400 души са, които от червей ще преминат в пеперуда, а другите ще останат още дълго време като буби да ги храните.“

„Какво ще стане с България? – За България иде голямо добро, което всички трябва да приемат доброволно. Ако не го приемат доброволно, насила ще го приемат, но Бог няма да отмени решението Си. Какво правят майките със своенравните си деца? – За да приемат благото, доброто, което им дават, те ги набиват.“

„Бог е приготвил една голяма реторта за българския народ. И вас ще турят там. След като излезете от тази реторта, други българи ще бъдете. След това ще минете през още девет реторти. През тия реторти ще минат всички държавници, всички свещеници, всички майки и бащи. Това може да бъде след 10 години, след 100, след 1 000, след 2 000. Не, 1 000 години няма да минат и всичко това ще се провери. Най-много 1 000 години давам срок да се проверят моите думи. От днешните саби нищо няма да остане. Ще се превърнат на рала и с тях ще се оре земята. В бъдеще само със земята ще се воюва. От затворите няма да остане нищо. Тук-таме ще остане някой паметник от тях и хората ще ходят да гледат, както днес обикалят музеите да гледат старините. И от съдилищата ще останат по някои такива паметници.“

„От трънения венец на България ще се изплете великото благо на балканските народи и само по този път ще се дойде до обединението.“

„След този период ще има кратка почивка до 1999 г., която ще бъде най-благоприятна в духовно отношение за Бялото Братство. А след това ще дойде новият период, с още по-страшна диктатура от тази, която има да дойде. Тя също ще трае 45 години. За нея се говори и в Откровението на Йоана, гл. 21, ст. 8: „А колкото за страхливите, невярващите, мръсните, убийците, блудните, чародейците, идолопоклонниците и всички лъжци, тяхната участ ще бъде в езерото, което гори с огън и жупел.“

* * *

„И предсказаните, и определените неща могат да се променят. От човека зависи да подобри или влоши съдбата си.“

ПРОРОЧЕСТВАТА НА ВАНГА

„Тогава ще дойде Осмият и той ще подпише окончателния мир на планетата, но това ще е началото на края!”

„През 2018 година влаковете ще се движат на релси, идващи от слънцето. Добивът на нефт ще спре и Земята ще си отдъхне.”

„Добър политик ке ни изведе. Не бойте се! България и този път ке издържи. Колко време е издържала, та сега ли? Война няма да има. Ке се намери добър политик, той ке изведе България.”

(Казано в 1995 г.)

„Ще дойде мъж със здрава ръка. Той сега само работи и мълчи. Но ще каже: „Стига сме играли на демокрация, време е вече да има ред.”

„Висок човек от чужбина ще се появи и той ще оправи България... Не е Симеон.” (Казано в 1995 г.)

„Ето, измислят се нови закони. Тъче се нов вид облекло, с което да се облекат хората. Но ще мине още време, докато направим здрава тъкан. Нужно ни е не изкуствено облекло, а такова, от което да чувстваме топлина. Ще мине доста време, ще се появи висок човек, пришълец, и той ще бъде добър крояч и добър шивач.” (Казано в 1978 г.,)

„Не се карайте, всички сте Божии деца. България ще се оправи, чакат я добри дни. [...] Гордейте се, че сте българи! Не отстъпвайте от род и родина! Не се продавайте на Америка за пари.”

„Ще дойдат добри дни за България, за народите, които помагат на нашата държава. Защото тя ще бъде тачена и уважавана от велики държави. Ще мине време, България ще изправи снага, самочувствието на хората ще порасне.”

„Защо позволявате на децата си да напускат България! Та тя им е майка, тя им е баща. Хубава, лоша – всичко е тя. От Бога им е дадена. Какво си мислят, че ще намерят навън? Ще ходят, ще ходят и пак тука ще се върнат. От това България само губи.”

(Казано в 1980 г.)

„България не е бедна. Тя има народ трудолюбив, работлив. Българският народ всичко може, по силите му е всичко да произвежда. Народът ни е учен за разлика от някои други народи. Най-ученият в света.”

„Ще се отвори земята и ще се открие кои са българите. Не е вярно, че българите са чергари. Откъдето са минали, държава са оставили и бел град. Българското писмо е едно от най-старите на земята.”

„България е благословена страна! Не случайно Силите ме изпратиха тук.”

„Нашите планини и езера са свещени като тия в Индия. Само че народът ни не го разбира. Ще дойде ден, когато при нас ще дохождат от цял свят и ще черпят енергия. Седемте рилски езера са райско кътче – то ни е връзката с Космоса. Затова Дънов толкова често е ходел там.”

„Всеки народ си има звезда, която го зарежда със светлинна енергия. Но има и изключения. Някои народи нямат звезда, а планета. Един ден тези народи няма да могат да оцелеят. В необикновената за тях атмосфера ще се задушат... Народ, който има планета, вместо звезда, ще угасне както свещ при силен вятър. България има не само една звезда, а цяло съзвездие.”

„Балканите ще се обединят. Сега на Балканите е неспокойно, но ще дойде ден, когато всички балкански столици ще си подадат ръка за помощ и приятелство. Големи водачи от София,

Букурещ, Белград, Атина и Анкара ще се съберат и ще разискват, водени от желание за мир и разбирателство.” (Казано впрез 1948 г.)

„На Балканите ще стане Конфедерация. Най-напред между България и Югославия, а после ще привлекат и други.“

„Народите ще се обединят, ще дойде Шестата раса на Земята, Синовете на Царството Божие. Тогава оръжията ще се обърнат в плугове. Земята ще се превърне в райска градина. Пред вас се открива живот за 25 хиляди години.“

„Обединението на българите от България с онези в Македония и Добруджа е в реда на нещата. Също трябва да се обединят Сърбия, България и Черна гора, и ако доброволно не се обединят, насила ще ги накарат.“

ПРОРОЧЕСТВОТО НА НИКОЛАЙ II

Видението на Андрей Евстигнеев Анатолиевич:

Това се случи в покрайнините на голям град, в старинно имение, където, по чуден начин се оказах и аз, а там царското семейство пиеше чай на много скромна трапеза. Всичките бяха с розовато-светли лица, облечени в много чисти, на места закърпени, бели дрехи. Общуваха трогателно и тихо, ту на френски, ту на немски. Когато осъзнах, че аз нищо не разбирам, преминах на родна реч. Запомних, че Царя бе облечен във военен мундир, без отличителни знаци, а царевича в рубашка (косоворотка).

Ето че императора става, доближава ме и ме хваща за раменете, като да сме стари приятели, и каза:

– „Това, което ще ти кажа, го запомни, запиши и обезателно го предах на хората. Ето какво ще стане скоро с Русия“. Той простира ръка и пред мен се разкрива страшна картина, от която съзнанието се раздвоява. Едната част остава на верандата, а другата половина става участник в ето този кошмар: разрушен град, опашки за хляб, полеви палатки и кухни, в които, освен консерви, галети и баялдъ друго няма. Навсякъде руини, пожарища и смрад от разхвърляни трупове, военни ходят с автомати и в мръсни маскировъчни халати. Буквално всички продукти са монопол на държавата, особено водката, която разпределят спец-службите. Водката особено се запомняше, защото я ползваха като панацея от целия този ужас. Тя беше главната ценност, средство за запушване. Военните владееха цялата ситуация и бяха господари в този хаос, при което бих ги нарекъл, не военни, а военщина, понеже лицата им бяха злобни и жестоки, със стоманени очи. И повече приличаха на демони, отколкото на хора.

Обзе ме страх, съзнавайки, че няма къде да се бяга, че всичко е безизходно и безнадеждно, тупикова, неотвратима и много

близка за всички нас, ситуация, предвестник на края на света, за всички, без изключение. Угнетяваха се целия народ.

Когато от страх се притиснах до Царя, който беше от дясната ми страна и малко по-назад, като да ме прикриваше от опасност, той ми каза, че Русия я чакат мъки и страшни страдания, че сме в преддверието на края. После добави: – „Предай на всички, че ние страшно страдахме преди смъртта“.

И изведнъж почувствах, какво именно е изпитало царско семейство, в момента на убийството им, но нямам думи да го предам. Едно мога да кажа, че тези мъки са съпоставими с онези, които са изпитвали нашите войници, на които афганските палачи, живи са им драли кожата. Това са били страшни физически и душевни страдания, подобни на тези, които са отмерени и за всички нас.

Ще отбележа, че никакви намеци за възраждане на Русия не бяха ми споменати. Императорът отчетливо произнесе: – „Напускайте големите градове. В тях е смъртта“. При което той целият излъчваше бездънна любов и спокойствие, и в сините му очи буквално се разтварях.

И ето какво още. Тогава разбрах, че в страната царуваше военна диктатура, което е напълно естествено за начало на бойни действия. Никой не ми каза, но мога точно да кажа, че тогава почувствах външна причина за трагедията – военен преврат, при което на власт бяха дошли гонители и угнетители на православната вяра, антихристияни. След това ми бе казано, как ще се спасява моето семейство. Ние всички се оказахме в потъваща лодка. И в последния момент аз казах: „Да тръгнем по водата“. И ние тръгнахме по водата, към далечен остров, където имаше нещо подобно на скит. Царят каза, че трябва да идем в отдалечени пустини, манастири, трудно достъпни места, където да се събираме в общини и заедно да се спасяваме. Това е пътят на всички православни – като апостол Петър, без колебание да вървим след Спасителя, без да се плашим от опасностите. Всеки трябва да върви по водата със своя кръст и да си помагаме един на друг“.

Ето каква удивителна и благодатна история, която разбира се ще е по душата на малцина, за които земните дела не са приоритет. Тя въобще не противоречи на нашите очаквания за възстановяване в Русия на православната монархия. Но трябва да

разберем, че това е възможно, само след описаните изпитания, когато според обещанията на преподобния Серафим Саровски всичко ще завърши с възцаряването на антихриста над всички страни в света, освен Русия, която ще се слее в едно цяло с другите братски страни и ще състави грамаден океан, пред който ще са в страх другите земни племена. И това е толкова верно, както две и две са четири... Но в началото ни предстои да преживеем катастрофа. И сега трябва да не се отпусваме, предвкушайки възстановяването на монархията, а да се готвим за тежките изпитания. Как? За това каза Царят: да идем в глухата провинция, да създаваме общини, да събираме съмишленици, да се запасяваме с провизии, гориво и лекарства... За което остава съвсем малко време, почти хич.

Трудно е да се каже, кой именно град е бил във видението на Андрей – Петер или Москва. Но така или иначе, и двата града, според пророчествата, ги очаква незавидна съдба. Първия, както твърдят, ще загине без следа, и на негово място ще се разлее море, а столицата, казват, ще се провали в земята.

Царят ще се появи, като „противовес на антихриста“, който в това време ще се възцари в света. Как именно ще стане това, описва прислужникът на преподобния Серафим Саровски, Н. Л. Мотовилов, в писмо до Господаря Император Николай II: „... но когато Земята Руска се раздели, и едната страна явно остане с бунтовниците, а другата явно застане зад Господаря и Отечеството, и Святата ни Църква, А Господаря и цялата Царска Фамилия, Господ опази с невидимата Си десница, и даде пълна победа на грабналите оръжие за Него, за Църквата, за благото и неразделността на Страната Руска, – тогава няма толкова кръв да се пролее, колкото, когато правата, зад Господаря застанала страна, победи и излови изменниците, и ги предаде в ръцете на Правосъдието, тогава никого няма да изпратят в Сибир, а всички ще накажат, и ето тогава ще се пролее още повече кръв, но тази кръв ще е последна, очистителна кръв, защото след това Господ ще благослови „люди Своя“ с мир и ще превъзнесе рог на Своя Помазанник Давид, „раба Своего“, Мъжа по сърцето Му...“

Царят дълго ще удържа Русия – самата тази пустиня, от антихриста, където ще се крие жената от врага: „И бяха дадени на жената две крила от голям орел, за да отлети в пустинята, в

своето място, за да се скрие от лицето на змея, и там се хранеше в продължение на време, времена и половин време“ (Откр. 12, 14). Напомняме, че сега герб на Русия е именно Византийският орел, който трябва да пази жената. А жената е самата Филаделфийска (Православна) църква, за която е писано: „И както ти запази словото с Моето търпение, така и Аз ще те запазя от години на изкушения, които ще дойдат за цялата вселена, за да изпита живеещите на земята“ (Откр. 3; 10). Тоест, ще ограда Господ нашата църква от гнета на антихриста, ще я направи непристъпен стан: „И излязоха на широката земя и обкържиха стана на светиите и града възлюбен. И се спусна огън от небето, от Бога, и ги погълна“ (Откр. 20: 8, 9).

Кога ще се разрази световният пожар, само на масоните е известно (или, както е писал още през 19-ти век Достоевски, в публикацията си „Еврейският въпрос“: „Какво ще стане нататък, знаят евреите. Наближава тяхното царство, тяхната абсолютна власт! Наближава крайната победа на злото, пред което ще се премахнат чувствата за човеколюбие...“ Г. С.)

ГЛАВА ШЕСТА

ЮЛИЙ ЦЕЗАР

от Уикипедия, свободната енциклопедия
Гай Юлий Цезар – диктатор на Римската република

Бюст на Юлий Цезар

Лични данни

Управление октомври, 49 пр. н.е. – 15 март, 44 пр. н.е.

Пълно име Gaius Julius Caesar

Други титли Caesar Divi Filius Augustus

Роден 12 юли 100 пр. н.е. / 102 пр. н.е.

Рим, Римска република

Починал 15 март 44 пр. н.е.

Рим, Римска република

Предшественик Луций Корнелий Сула (като диктатор на Римската република)

Наследник Октавиан Август (като римски император)

СЕМЕЙСТВО

Династия Юлиево-Клавдиева династия

Баща Гай Юлий Цезар

Майка Аврелия Кота

Бракове Корнелия Цина 84 пр. н.е.–68 пр. н.е.

Помпея Сула 68 пр. н.е.–63 пр. н.е.

Калпурния Пизонис

Потомци Юлия

Гай Юлий Цезар в Общомедия

Гай Юлий Цезар (на латински: *Gaius Iulius Caesar*) [1] (12 юли) 100 пр. н.е. или 102 пр. н.е. – 15 март 44 пр. н.е.) е римски пълководец, политически лидер и писател, и една от най-влиятелните личности в световната история. Цезар изиграва важна роля в трансформацията на Римската република в принципат.

Политик, верен на популярската традиция, Цезар заедно с Марк Лициний Крас и Гней Помпей формира неофициалния Първи триумвират, който доминира римската политика за няколко години. Негова опозиция са оптиматите начело с Марк Порций Катон и Марк Калпурний Бибул. Цезар е начело на римската експанзия в Галия, която разширява римския свят до Северно море, а също и на първото римско нашествие в Британия през 55 пр. н.е. Разпадането на триумвирата води до срив в отношенията с Помпей и сената. Превеждайки своите легиони през реката Рубикон, разделяща Италия от Галия, през 49 пр. н.е., Цезар започва гражданска война, от която излиза като неоспорим господар на римския свят.

След като поема управлението, Цезар започва интензивни реформи в римското общество и държава. Провъзгласен е за пожизнен диктатор (*Dictator perpetuo*) и обсебва цялата власт в Републиката. Тези събития карат приятеля на Цезар Марк Юний Брут и група сенатори да убият диктатора на мартенските иди (15 март) на 44 пр. н.е.. Убийците се надяват да възстано-

вят нормалното управление на Републиката, но предизвикват нова гражданска война, която води до установяване на постоянна автократия от страна на осиновения Цезаров наследник Гай Октавиан. През 42 пр. н.е., две години след убийството му, Цезар е обожествен от Сената.

Източници

Голяма част от живота на Цезар е известна от неговите собствени Записки (*Commentarii*) за военните му кампании. Други източници са писмата и речите на неговия съвременник и политически опонент Цицерон, историческите съчинения на Салустий и поезията на Катул. Повече детайли от живота на Цезар са отбелязани от по-късните историци Апиан, Светоний, Плутарх, Касий Дион и Страбон.

Ранни години

Цезар е роден на 13 юли през 100 (или 102 [2]) пр. н.е. в патрицианско семейство от рода на Юлиите. Въпреки древния си произход, през последните няколко поколения този род няма голямо политическо влияние. Бащата на Цезар, наричан също Гай Юлий Цезар, достига (може би благодарение на изтъкнатия си зет Гай Марий [3]) до длъжността претор, втората по ранг републиканска избираема магистратура, и управлява провинция Азия. Майката на Цезар, Аврелия Кота, произлиза от влиятелна фамилия, дала на Рим няколко консула, между които са баща ѝ и дядо ѝ. Липсата на значими предци по бащина линия Цезар компенсира в реч от 69/8 г. пр. н.е., извеждайки произхода си от древноримския цар Анк Марций и от Юл, син на легендарния троянец Еней, смятан за син на богинята Венера. [4]

Денарий от 49–48 г. пр. н.е. с изображение на слон

Според Плиний Стари, *когноменът* „Цезар“ произлиза от негов предшественик, който е роден чрез *цезарово сечение* (от латинския глагол *reha, caedo, cecidi, caesum, caedere*). [5] Три алтернативни обяснения предлага *Historia Augusta*: първо, че Цезар е имал гъста коса на главата (лат. *caesaries*); че е имал сиви очи (лат. *oculis caesiis*); или че е убил слон (*caesai* на мавритански) в битка. [6] Цезар пуска в обращение монети със слонски ликове, което предполага, че приема тази интерпретация на името си. [7]

Цезар има две сестри, като и двете носят името Юлия. Юлия се казва и дъщерята на Цезар. Биографиите ѝ, написани от Светоний и Плутарх, започват разпокъсано, от младежките години на Цезар. Началните абзаци от двете произведения не са открити. [8]

Възпитател на Цезар в ранните му години е ораторът Марк Антоний Гнифон – освободен роб, получил своето образование в Александрия. [9] При него той изучава традиционни за общественото си положение дисциплини, като граматика, реторика, гръцка и латинска литература.

Цезар израства в смутни времена. От 91 до 88 г. пр.н.е. Рим води т. нар. *Съюзническа война* със своите италийски съюзници, които се борят за равноправие с римските граждани, а в същото време царят на Понт, Митридат VI, заплашва римските владения в Мала Азия и Елада. В самия Рим политиките са разделени на две големи фракции – *оптимати*, които държат на запазване на властта на аристокрацията, и *популари*, които се обявяват за засилване на народното събрание в Рим. Чичото на Цезар, Марий, е водач на популарите, а неговият главен противник е оптиматът Луций Корнелий Сула. И двамата се отличават в Съюзническата война, и двамата искат командването във войната с Митридат, което първоначално е дадено на Сула; но когато Сула напуска града, един трибун прокарва закон, прехвърляйки назначението на Марий. Сула отговаря с поход към Рим и като потвърждава своето командване, изпраща Марий в изгнание, но след като напуска града, Марий се връща начело на импровизирана армия. Той и неговият съюзник Луций Корнелий Цина овладяват града и обявяват Сула за враг, а Мариевите войски откъщават жестоко на поддръжниците на Сула. Марий умира в началото на 86 пр.н.е., но неговата фракция запазва властта. [10]

През 85 пр.н.е. бащата на Цезар умира, докато се обува една сутрин, [11] и на 15 (или 17) години той вече е глава на семейството. На следващата година е предложен за новия *flamen Dialis*, върховен жрец на Юпитер, след като предишното лице на тази длъжност, Мерула, умира по време на Мариевите чистки. [12] Тъй като носителят на длъжността не само трябва да бъде от патрициански род, но и да бъде женен за патрицианка, той разваля годежа си с Косуция, богата девойка от *конническото съсловие*, с която е сгоден от дете, и се жени за дъщерята на Цина – Корнелия. [13]

След това, като принуждава Митридат да сключи мир, Сула се завръща да се разправи с последователите на Марий. В *битката при Колинската врата* през ноември 82 пр.н.е. той удържа решителна победа и се самопровъзгласява за *диктатор* за неопределен срок, въпреки че в Рим диктаторите традиционно се назначават за шест месеца. Статуите на Марий са разрушени, а тялото му е ексхумирано и хвърлено в Тибър. Цина е вече мъртъв, убит при бунт на собствените си войници. [14] *Проскрипциите* на Сула водят до смъртта или изгнаничеството на стотици негови политически врагове. Цезар като племенник на Марий и зет на Цина е застрашен. Той е лишен от наследството си, зестрата на жена си и своя жречески сан, но отказва да се разведе с Корнелия и е принуден да се укрива. Заплахата за живота му е отклонена от роднини на майка му, които са приближени на Сула, и от *весталките*. Сула го пощадява неохотно, казвайки, че у него видял „много Мариевци“. [8]

РАННА КАРИЕРА

Статуя на Цезар в Париж, Тюйлери, 1696.

По ирония на съдбата неуспехът му да се сдобие с жречески сан позволява на Цезар да започне военна кариера. *Flamen Dialis* няма право нито да докосва кон, нито да спи три нощи извън собственото си легло и дори една нощ извън Рим, нито пък да води армия извън римските стени. [15] През 81 г. пр. н. е. Цезар постъпва в армията на Марк Минуций Терм в Азия, а по-късно служи в Киликия. [16] Той служи отлично, като спечелва граждански венец за участието си при обсадата на Митилена. В мисия до Витиния, той прекарва дълго време в двора на Никомед IV Филопатор, за да осигури помощта на неговата флота. Разпространяват се слухове за любовна връзка между двамата, които преследват Цезар до края на живота му. [17]

През 79 пр. н. е. Сула се отказва от диктатурата [18], възстановява управлението на консулите и след като служи като консул, се отдава на частен живот. [19] Цезар по-късно се подиграва: „Сула е бил голям невежа, щом се е отказал от диктатурата.“ [20] Той умира през 78 пр. н. е. и е погребан с големи почести. [21] Научавайки за смъртта на Сула, Цезар се почувства в безопасност и се връща в Рим. Няма достатъчно материални средства, тъй като наследството му е конфискувано, и си купува скромна къща в Субура, квартал на нисшата класа в Рим. [22] Завръщането му съвпада с опит на противници на Сула начело с Марк Емилий Лепид да завземат властта, но Цезар не се доверява на Лепид и не участва. [23] Вместо това се заема с легално адвокатство. Става известен с изключителното си ораторство, придружено от пламенни жестове и приповдигнат тон и с безжалостните си процеси срещу бивши управляващи, прочули се с изнудване и корупция. [24] Дори Цицерон го оценява: „Е, и кого от ораторите... ще поставиш пред него?“ [25] За да овладее изцяло реториката, през 75 пр. н. е. Цезар отплава за Родос, за да се обучава при Аполоний Молон, който е бил възпитател и на самия Цицерон. [26]

По пътя в Егейско море [27] Цезар е отвлечен от килийски пирати и е държан като пленник на Фармакос, едно от Додеканезките островчета. [28] По време на целия плен той запазва позицията си на превъзходство. Когато пиратите решават да изискат откуп от двадесет таланта злато, той настоява да искат петдесет. След като откупът е платен, Цезар потегля с флотата си като дълго време търси и намира воители от околните села,

след което преследва и залавя пиратите, след което ги заточва в Пергамон. Управителят на Азия отказва да ги екзекутира, въпреки настояването на Цезар, като предпочита да ги продаде като роби. Цезар обаче се връща на брега и ги разпъва на кръстовете на своя отговорност, както на шега им е обещал по време на плена си. След това стига до Родос, но скоро е отзован обратно в Азия за военна акция, като събира помощен отряд, за да отблъсне нашествие от Понт.

При завръщането си в Рим е избран за военен трибун, първата стъпка по *cursus honorum* на римските политици. По това време се състои войната срещу Спартак (73–71 пр. н. е.), но до нас не е достигнала информация дали Цезар играе някаква роля в нея. [29] През 69/8 г. пр. н. е. е избран за квестор в Испания, което му осигурява място в сената. [30] В същата година умират неговата леля Юлия (вдовица на Марий) и собствената му жена Корнелия. Погребалната церемония на Юлия Цезар превръща в политическа трибуна, на която държи реч и включва изображения на Марий, невидан от времето на Сула акт. В Испания преторът Антисций Вет му поверява юридически функции (*iure dicundo*). [31] Цезар е често на път и събира опит в провинциалната администрация. Там той попада на статуя на Александър Македонски и осъзнава с недоволство, че сега е на възрастта, на която Александър е притежавал целия свят в краката си, а той, Юлий Цезар, не е постигнал почти нищо. [32] Удовлетворена е молбата му да бъде освободен от задълженията си и се връща в римската политика. [33] При завръщането си се жени за Помпея, внучка на Сула. [34] Плутарх и Касий Дион съобщават, че през 67–66 г. Цезар подкрепя два законопроекта (първия от които като единствен сенатор): *lex Gabinia* и *lex Manilia*, даващи на Помпей големи пълномощия в борбата с пиратството и във войната с Митридат на изток. [35] Според Плутарх мотивът на Цезар не е сближаване с Помпей, а спечелване на популярност. Възможно е обаче, Плутарх да свързва Цезар с *lex Gabinia* заради историята с килийските пирати, а второто съобщение да е дублет на първото. [36] През 67 г. Цезар е избран за куратор на Виа Апия, а през 65 г. става едил заедно с Марк Калпурний Бибул. За да засенчи своя колега Цезар харчи по различни обществени дейности и игри голямо количество пари, взети назаем. Вероятно дълговете му са причината, която

го принуждава да търси доходоносен пост като извънреден военачалник в Египет. [37] Намеренията му обаче са осуетени от оптиматите. Цезар им отговаря като възстановява трофеите от победите на Марий и организира съдебни процеси за убийства, извършени под закрилата на проскипциите. Обвинение за съучастие в така наречения *Първи заговор на Катилина* от 66 г., за което четем при Светоний, вероятно отразява по-късен опит за дискредитация от 59 г., когато Цезар е консул. [38]

ЦЕЗАР ПО СТЪПКИТЕ КЪМ ИЗВЕСТНОСТТА

63 пр.н.е. е година, изпълнена с важни за Цезар събития. Той убеждава трибуна Тит Лабие да повдигне съдебно обвинение срещу оптимата сенатор Гай Рабирий за политическото убийство на трибуна Луций Апулий Сатурнин, извършено преди 37 години. Самият Цезар се само назначава за един от двамата съдии по делото. Рабирий е защитаван от Цицерон и Квинт Хортензий, но е осъден за *perduellio* (измяна). Докато той упражнява правото си да апелира към народа, преторът Квинт Цецилий Метел Целер отлага събранието, като смъква знамето от хълма Яникул. Лабие може да поднови процеса по-късно, но не го прави: Цезар вече е постигнал голяма част от политическите си цели. [39] [40] Лабие остава важен съюзник на Цезар през следващото десетилетие.

Бюст Музей на история на изкуствата, Виена

Същата година Цезар участва в изборите за поста Pontifex Maximus, върховен жрец в римската религия, след смъртта на Квинт Цецилий Метел Пий, който е бил назначен от Сула. Негови опоненти са двама влиятелни *оптимати*, бившите консули

Квинт Лутаций Катул и Публий Сервилий Ватий Исаврик. Повдигнати са обвинения срещу него в подкупничество от всички страни. Смята се, че Цезар е казал на майка си в сутринта на изборите, че той или ще се завърне у дома като Pontifex Maximus или изобщо няма да се завърне, тъй като очаква да бъде изпратен в изгнание поради огромните дългове, които е натрупал, за да ги вложи в кампанията си. Цезар печели въпреки по-големия опит и реноме на опонентите си. [41] С поста Цезар придобива и официална резиденция на Виа Сакра. [22]

Когато Цицерон, който е консул през тази година, разкрива заговора на Катилина да завземе властта над републиката, Катул обвинява Цезар в съучастничество. [42] Цезар, който е избран за претор за следващата година, взема участие в дебата в Сената как да се процедира с конспираторите. По време на дебата на Цезар е пусната бележка. Марк Порций Катон, който ще стане неговият най-неумолим политически съперник, го обвинява в кореспонденция с конспираторите и настоява съобщението да бъде прочетено високо. Цезар му дава бележката, която разочаровашо се оказва любовно писмо от полусестрата на Катон Сервилия. Въпреки усилията на Цезар да замени смъртната присъда с доживотна, заговорниците са екзекутирани по настояване на Катон. [43] На следващата година е назначена специална комисия за разследване на заговора и Цезар отново е обвинен в съучастничество. Той се оправдава с показанията на Цицерон, че Цезар му е съобщил всичко, което знае, и така един от неговите обвинители, а също и един от членовете на комисията, са хвърлени в затвора. [44]

Докато е претор през 62 пр.н.е., Цезар подкрепя трибуна Метел, който обвинява Цицерон за убийства без съд и присъда и иска от народа да повика армията на Помпей в града под претекст, че животът на гражданите е застрашен. В отговор Сенатът отстранява и двамата от длъжностите им. Цезар се опитва да продължи да изпълнява задълженията си, но е заплашен с оръжие. Действията на сенаторите предизвикват масови вълнения в негова защита. Това принуждава Сената да го възстанови на преторската длъжност. [45] [46]

Същата година фестивалът на Vona Dea („добра богиня“) се провежда в дома на Цезар. Не трябва да присъстват никакви мъже, но млад патриций на име Публий Кладий Пулхер успя-

ва да се вмъкне в женски дрехи, съблазнен от жената на Цезар Помпея. След като е разкрит, Клодий е обвинен в светотатство. Цезар не дава показания на процеса, за да не оскърби една от най-влиятелните патрициански фамилии в Рим, и Клодий е оправдан след солиден подкуп и заплахи. Въпреки това Цезар се развежда с Помпея, казвайки: „Моята жена не трябва дори да буди подозрение.“ [47]

След преторството Цезар е избран да управлява провинция Далечна Испания, но е все още затънал в дългове и трябва да удовлетвори кредиторите си преди да замине. Той се обръща за помощ към Марк Лициний Крас, един от най-богатите мъже в Рим. В замяна на обещание за политическа подкрепа срещу Помпей Крас заплаща част от Цезаровите дългове и става гарант за други. За да избегне превръщането си в частен гражданин и започването на съдебни процеси заради дълговете му, Цезар се оттегля към провинцията преди края на претурата. По време на престоя си в Испания той воюва успешно в Галиция и Лузитания, реформира закона за дълговете и печели голяма почит (включително от войниците, които го удостояват с титлата *imperator*). [48]

При завръщането си в Рим Цезар се кани да отпразнува триумф за военните си успехи. В същото време той иска да се кандидатира за консул, най-старшата магистратска длъжност на републиката. Обичаят за провеждането на триумф го задължава да стои извън града преди церемонията, но за да участва в изборите, той трябва да изостави командването и да влезе в Рим като обикновен гражданин. Цезар не може да направи и двете едновременно. Той моли сената за позволение да се кандидатира задочно (*in absentia*) за консул, но Катон възпира предложението. Изправен пред избора между триумф и консулат, Цезар избира консулат. [49]

ПЪРВИ КОНСУЛАТ И ТРИУМВИРАТ

 Основна статия: [Първи триумвират](#)

Трима са кандидатите за двете консулски места: Цезар, Марк Калпурний Бибул, който е бил едил с Цезар няколко години по-рано, и Луций Лукцей. Изборният процес не е напълно легален. Цезар агитира Цицерон за подкрепа и се съюзява с богатия Лукцей и се смята, че дори Катон, с неговата репутация

на неподкупност, прибегва до подкуп в негова полза. Цезар и Бибул са избрани за консули за 59 пр. н. е. [50]

Като консул Цезар издава през 59 пр.н.е. вестника Acta diurna, който дава съобщения на събитията почти ежедневно.

Цезар вече е политически задължен на Марк Лициний Крас, но също преговоря и с Помпей, който неуспешно се бори в Сената за ратификация на източните му колонии и раздаването на земи в полза на неговите ветерани. Помпей и Крас са в конфликт помежду си от общия си консулат през 70 пр. н.е. и Цезар знае, че ако се съюзи с единия, ще загуби подкрепата на другия и затова полага усилия да ги помири. Заедно, тримата имат достатъчно паричен ресурс и политическо влияние, за да контролират обществената дейност. Неформалният съюз, известен като първи триумвират, е скрепен с брак между Помпей и дъщерята на Цезар – Юлия. [51] Цезар също се жени отново, този път за Калпурния, дъщеря на Луций Калпурний Пизон Цезонин, който е избран за консул за следващата година. [52]

Диабазов бюст на Цезар. (1 в.сл.н.е.)

Цезар предлага закон за преразпределение на обществените земи за бедните – предложение, което ще подкрепено от Помпей с въоръжена сила, ако се наложи, и от Крас, правейки триумвирата публичен. Помпей пълни града с войници и опонентите на триумвирата са сплашени. Бибул се опитва да обяви неблагоприятните поличби и така да анулира новия закон, но е изгонен от форума от въоръжени привърженици на Цезар. Фасциите на неговите ликтори са счупени, двама придружаващи

го трибуни са ранени, а върху самия Бибул е изсипан съд с екскременти. От страх за живота си той се оттегля в дома си през остатъка от годината, представяйки нередовни прокламации с лоши поличби. Тези опити за възпрепятстване на законите на Цезар се оказват неуспешни. Римските сатирици винаги след това цитират годината като „консулата на Юлий и Цезар“. [53]

Когато Цезар и Бибул са избрани, нобилитетът се опитва да ограничи бъдещата власт на Цезар чрез определяне на горите и пасищата на Италия вместо управление на провинция, тъй като проконсулските задължения към тях приключват след едногодишен мандат. [54] С помощта на Пизон и Помпей Цезар по-късно предотвратява това и вместо това му е поверена Цизалпийска Галия (Северна Италия) и Илирик (западната част на Балканския полуостров), заедно с по-късно добавената Трансалпийска Галия (южна Франция), като му е предоставено и командването на четири легиона. Срокът на неговото проконсулство, а оттам и на неговия съдебна неприкосновеност, е определен за пет години, значително повече от обичайната една. [55] Когато неговият консулат приключва, Цезар избягва съдебно преследване за нередностите през годината на неговия мандат и бързо се отправя към своята провинция. [56]

ЗАВЛАДЯВАНЕ НА ГАЛИЯ

 Основна статия: Галски войни

Цезар все още е затънал в големи дългове и трябва да нагнута пари като управител на провинция, чрез грабителство [57] или чрез военна находчивост. Цезар има четири легиона под негово командване, две от неговите провинции – Илирик и Нарбонска Галия, граничат с незавладявана територия и му е известно, че останалата част от Галия е вътрешно нестабилна. Римските съюзници, едуите, са разбити от техните галски съперници, с помощта на контингент от германи. Свебите на Ариовист, които са се заселили в завладяната едуиска земя, и хелветите се готвят за масова миграция, за която римляните се страхуват, че има войнствена цел. Цезар вдига два от неговите легиони и разгромява първо хелветите, след това Ариовист и оставя армията си на зимни лагери на територията на секваните, давайки знак, че неговите интереси в земите извън Нарбонска Галия не са били временни. [58]

Той започва своята втора година с удвояване на първоначалната си военна сила, след като е привикал през зимата другите два легиона в Цизалпийска Галия. Законността на това действие е съмнителна, тъй като цизалпийските гали не са римски граждани. В отговор на действията на Цезар през предишната година, племената на белгите в североизточна Галия са започнали да се въоръжават. Цезар възприема това като агресивен ход и след неубедително сражение срещу обединената им войска завладява племената постепенно. Междувременно един легион, командван от сина на Крас – Публий, започва завладяването на Арморика. [59]

Римски сребърен денарий с главата на пленен гал – 48 пр. н.е., след кампаниите на Цезар

През пролетта на 56 пр.н.е. триумвиратът си организира съвещание в Лука (в Цизалпийска Галия). В Рим цари смут и популистките кампании на Клодий са подкопали взаимоотношенията между Крас и Помпей. Срещата подновява триумвирата и удължава проконсулството на Цезар за още пет години. Крас и Помпей ще бъдат консули отново със същите очертаващи се като срок проконсулства: Сирия за Крас и испанските провинции за Помпей. [60] Завладяването на Арморика е завършено, когато Цезар разбива венетите в морска битка, докато младият Крас подчинява аквитаните на югозапад. Към края на кампаниите през 56 пр. н.е. единствено морините и менапите (по крайбрежието на дн. Белгия и южна Холандия) все още са независими. [61]

През 55 пр. н.е. Цезар отблъсква нахлуване в Галия от страна на германските племена узипети и тенктери, след което демонстрира силата си, построявайки мост над Рейн и нахлувайки на

германска територия, преди да се върне и разруши моста. По-късно същото лято, като подчинява морините и менапите, той потегля към Британия, твърдейки, че британите са подпомагали венетите срещу него миналата година.

Неговото разузнаване е слабо и въпреки че печели брегови плацдарм при Кент, той не успява да напредне повече и се завръща в Галия за зимата. [62] На следващата година се завръща, по-добре подготвен и с по-големи войски, и успява да постигне повече – настъпва във вътрешността, печелейки като приятел на своя страна краля на триновантите Мандубраций и довеждайки неговия съперник Касивелаун до преговори. В същото време обаче слабата реколта довежда до масово въстание в Галия, предвождано от Амбиорикс от ебуроните, което принуждава Цезар да участва във военни кампании през зимата, както и следващата година. С победата над Амбиорикс римският пълководец смята, че Галия вече е покорена. [63]

Келтски и германски племена в Галия (58–50 г. пр. н.е.)

Докато Цезар е в Британия, неговата дъщеря Юлия, съпруга на Помпей, умира при раждане. Цезар опитва да си подсигури подкрепата на Помпей, като му предлага брак с неговата племенница Октавия, отчуждавайки я от съпруга ѝ Гай Марцел, но Помпей отказва. През 53 пр. н.е. Крас е убит, докато предвожда провалила се инвазия в Партия. Рим е на ръба на насилието. Помпей е избран за едноличен консул (consul sine collega) като извънредна мярка и се жени за Корнелия, дъщеря на политиче-

ския опонент на Цезар, Квинт Метел Сципион, когото кани да бъде негов колега, докато се възстанови редът. Триумvirатът е мъртъв. [64]

През 52 пр. н.е. в Галия избухва друго, по-голямо въстание, предвождано от Верцингеторикс от арверните. Верцингеторикс успява да обедини галските племена и се оказва проникателен пълководец, който побеждава Цезар в няколко сражения, включително в битката при Герговия, но сложните обсадни съоръжения на римляните при Алезия в крайна сметка го принуждават да капитулира. [65] Въпреки осуетените опити за въстание през следващата година, [66] Галия е действително подчинена.

*Верцингеторикс се предава на Цезар, от **Лионел Ройер**, 1899 г.*

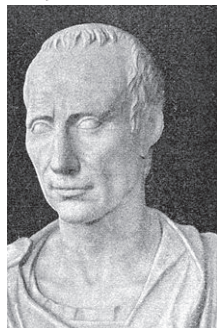
Тит Лабие е най-старшият легат на Цезар по време на военните кампании в Галия със статута на пропретор. [67] Други изтъкнати личности, служили под негово командване, включват имената на неговия роднина Луций Юлий Цезар, [68] синовете на Крас – Марк [69] и Публий, [70] брата на Цицерон Квинт, [71] Децим Брут, [72] и Марк Антоний. [73]

Плутарх твърди, че римската армия се е сражавала срещу три милиона мъже в хода на Галските войни, от които един милион умират, а друг един милион са поробени. Покорени са 300 племена и са разрушени 800 града. [74] В зависимост от целите си, Цезар понякога постъпва и жестоко – почти цялото население (общо 40 хил.) на град Аварикум, дн. Бурж в централна Франция, е изклано, [75] а през 50 г. пр. н.е., след превземането на укрепеното възвишение Укселодунум, заповядва „да се отсекаат ръцете на всички, които бяха вдигнали оръжие, но им подари живота, за да може наказанието на злосторниците да

стане по-явно.“ [76] Юлий Цезар съобщава, че 368 хил. хелвети напускат дома си, от които 92 хиляди могат да носят оръжие и едва 110 хиляди се завръщат след военната кампания. [77] Днес разполагаме с тези данни най-вече поради трудността да се намерят точни източници, пропагандните цели на Цезар, както и честото грубо преувеличение на числа в античните текстове, специално по отношение на сражаващите се врагове. Швейцарският изследовател Фургер-Гунти смята, че армия от повече от 60 хил. сражаващи се хелвети е особено неправдоподобна от гледна точка на описаните тактики, и допуска, че действителният брой е бил около 40 хил. войници от общо 160 хил. емигранти. [78] Немският учен Делбрюк предполага дори по-нисък брой от 100 хил. души, от които 16 хил. са бойци. [79]

ГРАЖДАНСКА ВОЙНА

 Основна статия: [Гражданска война на Цезар](#)

Гравюра, изобразяваща Гай Юлий Цезар.

През 50 пр. н.е. Сенатът, воден от Помпей, нарежда на Цезар да разпусне армията си и да се върне в Рим, тъй като неговият мандат като проконсул е изтекъл. [80] Освен това, Сенатът му забранява да се кандидатира за втори консулат *in absentia* (в отсъствие). [80] Цезар смята, че ще бъде преследван съдебно и политически ограничен, ако влезе в Рим без имунитета на консул или без властта на неговата армия. Помпей обвинява Цезар в неподчинение и измяна. На 10 януари, 49 пр. н.е., Цезар преминава река Рубикон (граничния предел с Италия) само с един легион и запалва искрата на гражданската война. При пресичането на Рубикон, Плутарх съобщава, че Цезар цитира атинския

драматург Менандър на гръцки, казвайки *ἀνερίφθω κύβος* (нека жребият бъде хвърлен). [81] Светоний дава латинския приблизителен еквивалент – *alea iacta est* (жребият е хвърлен). [82]

Оптиматите, включително Метел Сципион и Катон Младия, бягат на юг, тъй като нямат доверие в новосформираните войски, особено след като толкова много градове в северна Италия са се предали доброволно. Предприетата съпротива от консулския легион в Самариум води до предаването на консула от защитниците и капитулацията на легиона без особена съпротива. Макар че по брой на войниците значително превъзхожда Цезар, Помпей няма намерение да води сражение. Цезар преследва Помпей до Бриндизиум, надявайки се да го хване преди уловеният в капан Сенат и техните легиони да се измъкнат. Помпей успява да избяга, като отплава от пристанището преди Цезар да премахне барикадите. [83]

Тъй като не разполага с морска сила, след като Помпей вече е обиколил бреговете с всички кораби за евакуация на неговите сили, Цезар решава да се отправи за Испания, казвайки: „Аз тръгвам напред да се сражавам с армия без водач, за да се сражавам след това с водач без армия.“ Оставяйки Марк Емилий Лепид като префект на Рим и другата част на Италия на Марк Антоний като трибун, Цезар прави удивителен 27-дневен преход до Испания, и като присъединява отново два от галските си легиони, разгромява заместниците на Помпей. След това се завръща на изток, за да предизвика Помпей в Гърция, където на 10 юли, 48 пр. н.е. в битката при Дирахниум Цезар едва избягва катастрофално поражение, след като е прекършена фортификационната му линия. Той решително побеждава Помпей, въпреки численото превъзходство на Помпей (почти два пъти повече пехота и значително повече кавалерията) в битката при Фарсал при извънредно кратко сражение през 48 пр. н.е. [84]

В Рим Цезар е избран за диктатор [85] заедно с Марк Антоний като негов началник на конницата; Цезар контролира своето собствено избиране за втори консулат (заедно с Публий Сервилий Вация като негов колега) и след 11 дни се отказва от тази диктатура. [85] [86]

Той преследва Помпей до Александрия, където Помпей е убит от бивш римски офицер, служещ в двора на Птолемей XIII. [87] Тогава Цезар се замесва в александрийската гражданска вой-

на между Птолемей и неговата сестра, съпруга и сърегент, фараона Клеопатра VII. Може би като резултат от ролята на Птолемей в убийството на Помпей, Цезар взима страната на Клеопатра; Говори се, че той се е разплакал при вида на Помпеевата глава, [88] която му е предложена от сановника на Птолемей, Потин, като подарък. Във всеки случай Цезар побеждава Птолемеевите войски през 47 пр. н.е. в битка при Нил и официализира статута на Клеопатра като владетел. Цезар и Клеопатра ознаменуват победата си в Александрийската гражданска война с триумфална процесия по Нил през пролетта на 47 пр. н.е. Краското корабче е съпроводено от 400 допълнителни кораби, които въвеждат Цезар в разкошния начин на живот на египетските фараони.

Клеопатра пред Цезар от художника Жан-Леон Жером, 1866.

Цезар и Клеопатра никога не се женят, тъй като римският закон позволява брак само между римски граждани. Цезар продължава връзката си с Клеопатра по време на последния си брак, който трае 14 години – според римските разбирания това не е прелюбодеяние – и вероятно става баща на син, наречен Цезарион. Клеопатра посещава Рим повече от един път, като пребивава във вилата на Цезар извън Рим, отвъд Тибър.

По-късно, през 48 пр. н.е., Цезар отново е определен за диктатор с мандат от една година. [86] След като прекарва първите месеци на 47 пр. н.е. в Египет, Цезар заминава за Близкия изток, където унищожава цар Фарнак II в битката при Зела. Неговата победа е толкова бърза и пълна, че той се подиграва на предишните

победи на Помпей над толкова бедни врагове. [89] Оттук той се отправя към Африка, за да се заеме с останалите сенаторски поддръжници на Помпей. Постига забележителна победа в битката при Тапс през 46 пр. н.е. над войските на Метел Сципион (който умира в битката) и Катон Млади (който се самоубива). [90] След тази победа той е определен за диктатор за десет години. [91]

Въпреки това, синовете на Помпей – Гней Помпей и Секст Помпей, заедно с Тит Лабие, бивш пропреториански легат на Цезар и втори в командването в Галската война, избягват в Испания. Цезар преследва и разгромява последните останали от опозицията в битката при Мунда през март 45 пр. н.е. [92] През това време Цезар е избран за трети и четвърти консулски мандат през 46 пр. н.е. (с Марк Емилий Лепид) и през 45 пр. н.е. (без колега).

ПОСЛЕДИЦИ ОТ ГРАЖДАНСКАТА ВОЙНА

Докато все още воюва в Испания, Сенатът започва да връчва почести на Цезар *in absentia*. Цезар не проскрибира враговете си, а вместо това прощава на почти всички и срещу него няма сериозна обществена опозиция.

На 21 април, в чест на победата при Мунда, са организирани големи игри и тържества. Плутарх пише, че много римляни смятат триумфа, организиран след победата на Цезар, за проява на лош вкус, тъй като победените в гражданската война не са чужденци, а вместо това другари, римляни. [93]

Цезар е първият, който запечатва своя лик върху изсечена римска монета.

При завръщането си в Италия през септември 45 пр. н.е., Цезар регистрира волята си, като определя внука на сестра си, Гай Октавий (Октавиан), за наследник на абсолютно всичко, включително и

името му. Той също пише, че ако Октавиан умре преди него, Марк Юний Брут ще бъде приемника в унаследяването на властта.

Цезар строго регулира закупуването на държавно-субсидираното зърно и намалява броя на получаващите до фиксирани, всички от които са въведени в специален регистър. [94] От 47 до 44 г. пр. н.е. той прави планове за разпределяне на земята между около 15 хил. негови ветерани. [95] По време на краткото си управление, Цезар признава гражданските права на трансалпийските гали, раздава земя на близо 80 000 римски колонисти, дава право на някои от важните граждани на римските провинции да стават членове на Сената и освобождава длъжниците от част от дължимите от тях лихви. [96]

През 63 пр. н.е. Цезар е избран за Pontifex Maximus и една от неговите роли като такъв е да урежда календара. Пълната промяна на стария римски календар се оказва една от най-дълго продължилите и с най-голямо влияние реформи. През 46 пр. н.е. Цезар установява 365-дневна година с високосна на всяка четвърта. [97] (този юлиански календар впоследствие е модифициран от папа Григорий XIII през 1582 г. в съвременния грегориански календар). В резултат от реформата, тази година (най-често еквивалентна на 46 пр. н.е. в съвременния календар) е удължена до 445 дни, за да вкара календара в ритъм със сезоните. [97] Месец юли е кръстен на Юлий в негова чест. [98] През 46 пр. н.е. е построен Форумът на Цезар, с неговия храм на Венера, при който всяка година 11 дни се празнува с игри, заедно с много други обществени дейности.

Убийство

Смъртта на Юлий Цезар – картина от Винченцо Камуцини, 1804–1805 г.

На мартенските Иди (15 март; виж римски календар) през 44 пр. н.е., група сенатори извиква Цезар на форума с цел че-

тенето на петиция, написана от сенаторите, които го умоляват да върне властта обратно в Сената. Но всъщност петицията е фалшификат. [99] Марк Антоний научава съмнителна новина за заговора предишната нощ от изплашен освободител на име Сервилий Каска и страхувайки се от най-лошото, отива, за да отклони Цезар по стъпалата на форума. Но група сенатори пресрещат Цезар, когато минава през театъра на Помпей и го насочват към помещение, граничещо с източния портик. [100]

Когато Цезар започва да чете фалшивата петиция, Тилий Цимбер, който му връчва петицията, смъква туниката на Цезар. Според Светоний Цезар извиква на Цимбер: „Това вече е насилие!“ („*Ista quidem vis est!*“) [101] По същото време, гореспоменатият Каска вади кама и пробжда косо в шията диктатора. Цезар се обръща бързо и хваща Каска за ръката. Според Плутарх, той казва на латински „Каска, ти, подлецо, какво правиш?“ [102] Каска се изплашва и изкрещява „Помощ, брат!“ на гръцки („*ἀδελφέ, βοήθει!*“, „*adelphē, boethei!*“). В този момент цялата група, включително Брут, замахва към диктатора. Цезар се опитва да избяга, но заслепен от кръв, се спъва и пада; мъжете продължават да го пробждат, докато той лежи беззащитен на стълбите на портика. Според Евтропий около 60 или повече мъже взимат участие в убийството. Той е прободен 23 пъти. [103] Според Светоний, по-късно лекар установява, че само една рана, втората в гърдите, е била смъртоносна. [104]

Монета на Брут. На задната страна между два ножа е изобразена шапка на освободен роб, символизираща освобождението на Рим от диктатора

Последните думи на диктатора не са известни със сигурност и са предмет на спор между учени и историци. Светоний съобщава, че други са казали, че последните думи на Цезар са гръцката фраза: „*καὶ σὺ, τέκνον;*“ [105] (транслитерирано на латиница като „*Kai su, teknon?*“: „И ти ли, дете?“ на български). Но самият Светоний казва, че Цезар не е казал нищо и е дръпнал

тогата си над главата, когато вижда Брут сред конспираторите. [106] Най-известната версия на тази реплика е латинската фраза „*Et tu, Brute?*“ („И ти ли, Бруте?“; често изказвана и като „Ти също, Бруте!“); [107] [108] което произлиза от пиесата на Шекспир *Юлий Цезар*, където всъщност формира първата част на макаронически ред: „*Et tu, Brute?* След това пада, Цезар.“ Няма база на исторически факт и употребата на латински от Шекспир тук не е от някакво предположение, че Цезар е използвал езика, а защото фразата е вече популярна по времето, когато е писана пиесата. [109]

Според Плутарх, след убийството Брут пристъпва напред, за да каже нещо на своите другари сенатори, но те избягват от сградата. [110] Брут и неговите придружители минават през Капитолия, като обявяват на всеослушание на техния многообичан град „Римляни, ние сме отново свободни!“. Те обаче се натъкват на тишина, тъй като римските граждани са се заключили по домовете си, понеже слухът за това, което се е случило, е започнал да се разпространява.

На Форума е издигната восьмична статуя на Цезар, показваща 23 прободни рани. Тълпата, която се е струпала там, запалва огън, който нанася сериозни щети на Форума и съседните сгради. В последвалите години на хаос, Марк Антоний, Октавиан (по-късно Август Цезар) и други взимат участие в поредица от пет граждански войни, които завършват с формирането на Римската империя.

Последици от убийството

Обожествяване на Юлий Цезар, изобразено на гравюра от XVI век.

Непредвиденият от убийците резултат е, че смъртта на Цезар ускорява края на Римската република. [111] Средните и ниските обществени прослойки, сред които Цезар е извънредно популярен (и е бил още преди Галските войни), са разярани, че малка група „интелигентни“ аристократи са убили техния водач.

Антоний, който се е отчуждил от Цезар, се възползва от гнева на римската тълпа и заплашва да я пусне срещу оптиматите, може би с намерението да поеме контрола над самия Рим. Но, за негова изненада и раздражение, Цезар е обявил за единствен наследник внука на сестра си – Гай Октавиан, завещавайки му изключително авторитетното име Цезар и правейки го един от най-богатите граждани в Републиката. [112]

Гай Октавий става, едва ли не, синът на великия Цезар и следователно наследява лоялността на голяма част от масите. По време на погребението на Цезар няколко дни по-късно на римския форум, Антоний не държи речта, която Шекспир съчинява 1600 години по-късно – „Приятели, римляни, съотечественици, дайте ми вашето внимание...“, но изказва драматична възхвала, с която се обръща към обикновените хора, отзвук на общественото мнение след убийството на Цезар. Освен това, по време на погребалното тържествено слово е обявено, че Цезар по своя воля е оставил частните си градини край Тибър на римското общество, както и по 300 сестерции на всеки вписан римски гражданин (макар 300 сестерции да не са състояние, това е стойността на средната римска надница за 3 месеца). Тези завещания, заедно с погребалното слово на Антоний, служат не само за нарастване на посмъртния култ към Цезар сред народа, а също и на мъката заради смъртта му, и на яростта срещу неговите убийци. На погребението тълпата започва да хвърля сухи клони, мебели и дори дрехи на кладата на Цезар, което кара пламъците да излязат от контрол и да нанесат сериозни щети на Форума. Тълпата след това атакува къщите на Брут и Касий, където е отблъсната със значителни трудности и в края на краищата подпалва искрата на освободителната гражданска война, изпълнявайки поне отчасти заплахата на Антоний срещу нобилитета. [113] Антоний не може да предвиди крайния изход на последвалите граждански войни, особено във връзка с осиновения наследник на Цезар. Оказва се, че Октавиан, едва на 19 години при смъртта на Цезар, притежава значителни политически умения и докато Антоний се занимава с Децим Брут в началото на новите граждански войни, Октавиан затвърждава своята позиция.

За да се сражава с Брут и Касий, които струпват огромна армия в Гърция, Антоний се нуждае от войници, пари, придобити от войните на Цезар и легитимността на Цезаровото име, която ще го подсури при каквото и да било действие срещу тях. С одобряването на *lex Titia* на 27 ноември, 43 пр. н.е., [114] официално е сформиран Вторият триумвират, който включва Антоний, Октавиан и верния началник на конницата на Цезар, Лепид. [115] Триумвиратът официално обожествява Цезар като *Divus Iulius* (*Божественият Юлий*) през 42 пр. н.е., а Цезар Октавиан отгук нататък става *Divi filius* („божествен син“). [116] Виждайки, че снизходителността на Цезар е довела до убийството му, Вторият триумвират връща отново ужаса на проскрипциите, изоставен от времето на Сула. [117] Той се заема с одобрени със закон убийства на огромен брой негови опоненти – с цел да осигури финансирането на 45-те легиона във втората гражданска война срещу Брут и Касий. [118] Антоний и Октавиан ги разгромяват в битката при Филипи. [119]

Впоследствие Марк Антоний се жени за любовницата на Цезар, Клеопатра, възнамерявайки да използва баснословно богатия Египет за база, за да господства над Рим. Третата гражданска война избухва между Октавиан, от една страна, и Антоний и Клеопатра, от друга. Тази последна гражданска война завършва с окончателното поражение при Акциум, довела до постоянното установяване на Октавиан, който става първият римски император, под името Цезар Август, име, издигнало го до статус на божество. [120]

Юлий Цезар се е подготвял за инвазия в Партия, Кавказ и Скития и след това връщане към Германия през Източна Европа. [121] Неговите наследници се опитват да завладеят Партия и Германия, но не постигат трайни резултати.

ВОЕННА КАРИЕРА

Историците смятат Цезар за един от най-великите военни стратегии и тактици за всички времена наред с Александър Македонски, Сун Дзъ, Ханибал, Чингиз хан и Наполеон Бонапарт. Цезар претърпява случайни тактически поражения като битката при Герговия през Галската война и битката при Дирахуим през Гражданската война. Въпреки това неговата тактическа брилянтност е силно подчертана от такива бойни подвизи като окопа-

ването около Алезия през Галската война, разгрома на числено превъзхождащите го войски на Помпей в битката при Фарсал през Гражданската война и пълното унищожение на армията на Фарнак в битката при Зела. Успешните военни кампании на Цезар на всякакъв терен и при всякакви атмосферни условия се дължат до голяма степен на стриктната и безпристрастна дисциплина на легионерите му. Възхищението и предаността им към него са пословични поради това, че той поставя уменията им пред благородния произход. Пехотата и конницата на Цезар са първокласни, като той използва в значителна степен и превъзходните римски обсадни машини и инженерни възможности на армията си. Легендарна е също скоростта, с която той придвижва своите войски; армията му понякога изминава дневно около 64 km.

Неговите Записки за Галските войни описват как по време на обсадата на един галски град, построен на много стръмно и високо плато, неговите инженери прокарват тунел през солидна скала, откриват извора, от който градът черпи своите водни ресурси и го отклоняват за употреба на армията. Градът, лишен от водни ресурси, капитулира веднага. За да комуникира с генералите си, Цезар използва шифрова система, която днес е известна като шифър на Цезар.

ЛИТЕРАТУРНИ ТВОРБИ

Цезар е считан през целия си живот за един от най-добрите оратори и автори на проза в Рим – дори Цицерон говори благосклонно за реториката и стила на Цезар, [122] а езикът му се смята за образец на класическия латински.

Сред неговите най-известни съчинения са погребалната реч за лея му по бащина линия Юлия и Срещу Катон (*Anticato*), документ, написан, за да очерни репутацията на Катон и да отговори на мемоарите на Цицерон за Катон. За съжаление по-голяма част от неговите творби и речи са изгубени.

МЕМОАРИ

Записки за Галската война (*Commentarii de Bello Gallico*), исторически мемоари в 7 книги за военните кампании в Галия и Британия по време на неговия мандат като проконсул;

Записки за Гражданската война (*Commentarii de Bello Civili*), исторически мемоари в 3 книги, описващи събитията от Гражданската война до непосредствено след смъртта на Помпей в Египет.

Други исторически съчинения, приписвани на Цезар, но със спорно авторство, са:

- *За Александрийската война (De Bello Alexandrino)*, за военна кампания в Александрия;
- *За Африканската война (De Bello Africo)* – за военни кампании в Северна Африка;
- *За Испанската война (De Bello Hispaniensi)* – за военни кампании на Иберийския полуостров.

Записки за Галската война – отчет, написан от Цезар за неговите девет години в Галия (издание от 1783 г.)

Тези описания са написани и публикувани на годишна база по време или непосредствено след действителните военни кампании като вид „съобщения от фронта“. Очевидно заради простия и директен стил на изказване *Записките* на Цезар обикновено са изучавани от студенти по латински през първата и втората година. Те всъщност са подправени и тендециозни реклами на неговата политическа дейност и са насочени предимно към не особено образованите читатели сред нисшите аристократи в Рим, Италия и провинциите.

ИЗГУБЕНИ СЪЧИНЕНИЯ

Останалите съчинения на Цезар са ни познати единствено като заглавия или в незначителни фрагменти, цитирани от по-късни автори: трагедия *Едип (Oedipus)*; поема *Пътят (Iter)* за похода му в Испания; филологическо изследване *За аналогията* в 2 книги (*De analogia*, посветено на Цицерон); астрономически трактат *За звездите*, който разглежда въведения от

него *Юлиански календар*; *За птицегаданията* в поне 16 книги; речи; стихове на латински и старогръцки език; писма; *Сборник с мъдри мисли*.

СЕМЕЙСТВО

 Основна статия: [Юлиево-Клавдиева династия](#)

РОДИТЕЛИ

Баща [Гай Юлий Цезар Старши](#)
 Майка [Аврелия](#) (от рода на [Аврелиите](#))

СЕСТРИ

[Юлия Цезарис Старша](#) (по-възрастната)
[Юлия Цезарис Младша](#) (по-младата)

СЪПРУГИ

Първи брак с [Корнелия Цина](#), от 83 пр.н.е. до смъртта ѝ при раждане през 69 или 68 пр.н.е.

Втори брак с [Помпея Сула](#), от 67 пр.н.е. до развода от страна на Цезар през 61 пр.н.е.

Трети брак с [Калпурния Пизонис](#), от 59 пр.н.е. до смъртта на Цезар

ДЕЦА

[Юлия](#) от Корнелия Цина, родена през 83 или 82 пр.н.е.

[Цезарион](#) от [Клеопатра](#), роден 47 пр.н.е. Убит по заповед на осиновения син на Цезар – [Октавиан](#).

осиновен: [Гай Юлий Цезар Октавиан](#), внук на неговата сестра по кръв, по-късно известен като император [Август](#).

[Марк Юний Брут](#): Историкът [Плутарх](#) отбелязва, че Цезар е смятал [Брут](#) за свой нелегитимен син, тъй като неговата майка [Сервилия](#) е била любовница на Цезар по време на тяхната младост. [123]

ВНУЦИ

Внук от [Юлия](#) и [Помпей](#), починал на няколко дни, без име.

ЛЮБОВНИЦИКлеопатра VIIСервилия Цепиона, майка на БрутЕвноя, царица на Мавретания и съпруга на Богуд.**ИЗТЪКНАТИ РОДСТВЕНИЦИ**Гай Марий (женен за неговата леля Юлия)Марк АнтонийЛуций Юлий Цезар

Юлий Сабин, гал от племето дингони, по време на въстанието на батавите през 69 г. от н. е. твърди, че е правнук на Цезар на основание, че неговата прабаба е била любовница на Цезар през Галската война. [124]

Почести и титли

**И до ден днешен минавачи оставят цветя
в Храма на Божествения Юлий на Римския форум**

Като млад Цезар е награден с гражданската корона за храброст, докато се сражава в Мала Азия и след това продължава да получава много почести. Това включва титли като Pater Patriae (Баща на родината), и диктатор. Той също е избран за Pontifex Maximus през 63 пр. н.е. Множеството титли, дадени му от Сената, понякога са споменавани като причина за убийството му, тъй като са се стрували неподходящи за един човек на неговите съвременници.

Divus Iulius или *Divus Julius* (божественият Юлий) е официалната титла, която е дадена на Цезар посмъртно, с декрет на

римския Сенат на 1 януари 42 пр. н.е. Марк Антоний е определен за *flamen* (жрец) на Цезар преди да бъде убит. [125] Юлий Цезар исторически е първият обожествен римлянин. Култът към *Divus Iulius* е поощряван и от Октавиан, и от Марк Антоний. След смъртта на Антоний, Октавиан, като осиновен син на Цезар, приема титлата *Divi Filius* (*божественият син*).

Когноменът на Цезар се превръща в титла; той е разпространен широко от Библията с известния стих: „Отдайте божието богу, кесарювото – кесарю“. Титлата се преобразува в германската кайзер и славянската цар. Последният цар с номинална власт е българският Симеон II, чието управление приключва през 1946 г. Така повече от две хиляди години след убийството на Юлий Цезар поне един държавник е носил неговото име.

ЕГИПЕТ ПРЕДИ ФАРАОНИТЕ – КОГАТО БОГОВЕТЕ ВЛАДЕЕХА ЗЕМЯТА

Според Плутарх „ Ра тръгна към небето и Озирис стана фараон на Египет и с Изида те построиха Тива (днешен Луксор). (According to Plutarch: “Ra departed to the heavens and Osiris became pharaoh of Egypt with Isis and they built Thebes [the present Luxor]”.

Чудили ли сте се каква е историята на Пре-фараонски Египет и неговите управници, но не според масовите учени, а според древните текстове, написани преди хиляди години? В Древен Египет, много преди първият „смъртен“ фараон, известен като Менес-Нармер управлявал земите на Египет е имало и други крале, и „... тези, които дойдоха от небето,, които управлявали земите, известни днес като Египет. Този преди фараонски период от историята, остава голяма загадка за повечето учени и египтолози, и то най-вече, защото не могат да приемат, че това, което е написано е вярно, понеже то директно противоречи и е срещу вярванията на повечето историци, археолози и египтолози. Времето преди 3000 г. пр. н.е., датата, когато първият официален фараон се е появил в Египет е голяма загадка.

В повечето документални филми за Египет, много рядко ще видите изявления на учени от световната научна клика, да говорят за този период. Той умишлено се избягва, защото от артефактите недвусмислено се говори, че древните египтяни смятат, че тяхната цивилизация всъщност е наследство от Боговете, които не са от Земята, а са дошли от друго място или по-точно от небето, където пък се намира и космоса.

Един от най-важните древни текстове, които могат да ни кажат повече за този момент от историята е папирусът „Торино“, в който са изброени всички фараони, които са управлявали над древен Египет. Не само, че този списък включва всички „официални“ исторически фараони от Древен Египет, но той включва също така и божествата или „боговете“, които са дошли от не-

бето и са царували над земите на Египет преди първия смъртен фараон, с родословие, което се простира забележете цели 13000 години. Това е голяма загадка наистина, защо масовите учени смятат, че този древен текст е чист мит и защо повечето детайли в него са били пренебрегвани и пропуснати в учебниците по история? Защо винаги, когато става въпрос за богове, дошли от небесата, учените обръщат глупаво гръб и се правят, че това са измишльотини? Това ми звучи, като историята със Стивън Хопкин. Когато на конференция говорил през апарата си за теорията „Големия Взрив“ и накрая, един от младите студенти го попитал: „Какво е имало преди Големия Взрив?. Хопкин отговорил: „Нищо!“. Тогава студента му задал много логичен въпрос: „А господин Хопкин, бихте ли ни обяснили какво е това „Нищо“? Хопкин разбира се бързо избягал. Та и в тази догма, конвенционална наука, която можем да определим по-просто, като кошара на ВИП учени, в която са се натикали един в друг, като стадо овце за стригане на вълна (от която някой друг ще се топли) наречена още днес корпоративна наука, инатливо пренебрегва артефактите и фактите, които не се побират в тяхната полянка, от която тихо си пасат. Това е много глупаво, нали! А най-глупавото е, че точно от подобни съмнителни личности, с „купени“ научни титли и фалшиви дипломи се пишат учебниците, на които учат и нашите деца. Но има разбира се и изследователи, които смело се противопоставят на съвременната научна догма.

Английския египтолог Тоби Уилкинсън казва за пре-фараонския период на Египет следното: *“ Изглежда, че те нямат прародители или периоди на развитие; те като че ли са се появили за една нощ.,”* Някои смели изследователи, които смятат, че чрез изчисляване на декриптирана информация, получена от папирусът на Торино, ние получаваме първоначалния период, посочен като царството на Птах, създател и първия владетел на древен Египет, датиран на 39,000 години. Египтологията и официалната историография ни казва, че всичко, за пре-династичната ера се разглежда като един мит, и е без историческа стойност. Както вече казахме, това, което е неудобно, то не съществува. Но подобни доказателства съществуват и са факт.

Стела Палермо е друг невероятно древен текст, който споменава за предприсъединителните династични владетели на

Древен Египет. Тази древна стела дори прави позоваване на египетския бог Хор, което предполага, че той е бил физически владетел на древен Египет, преди хиляди години. За друг египетски Бог, Тот, се казва, че той е царувал над земите на древен Египет от 8670 до 7100 ВС. Интересното е, че египетския Първосвещеник Манетон, който е имал достъп до неограничен брой древни текстове от древната библиотека на Александрия, и който пише за историята на фараоните на Древен Египет в 30 тома, прави позоваване на божествени същества, които са управлявали по време на пре-фараонския Египет.

Ако се вгледате в днешните египтолози, ще разберете, че те също се възползват от познанията и трудовете на Манетон и го определят забележете, като много надежден инструмент при изучаване на официално признати династии, но по някаква мистериозна причина, същите египтолози са решили да избегнат като достоверно всичко, свързано с Пре-историческите династии, внимателно избират само определени детайли и ги представят като свои собствени, докато отхвърлят всичко, което не се вписва в техния възглед за историята. А Манетон се счита за бащата на египтологията от много учени днес.

Всъщност може да се проследят назад във времето владетелите на Египет, и в поредицата на древните „Роял Списъци (Royal Lists)“, The Royal List на Абидос например, разположен на стената на храма на Сетхос I в Абидос ни предлага хронологичен ред на седемдесет и шест владетели на древен Египет, които варират от Менес до Сетхос I. В допълнение към този списък имаме Роял Списък на Карнак (може да се види в Лувъра), в който има шестдесет и един владетели, вариращи от Менес до Тутмос III. Тези два списъка ни предлагат поглед към традицията на Горен Египет. Роял Списъкът на Сакара показва четиридесет и седем царе, включително Рамзес II.

Още по-важен, от който и да е от изброените по-горе е Торино Папирусът: Този древен текст, разказва за времето на Рамзес II. на лицевата си страна (която дава приблизителната дата, през. 1200 г. пр. н.е.). В първоначалното си състояние, папируса трябва да е бил един артистично красив и фин в подробности документ. Той съдържа имената на над 300 царе, с дължина на всяко царуване в години, месеци и дни, а чудно защо все още не е издадено окончателното издание на папируса, от което се оч-

аква да се получат допълнителни резултати. Папирусът започва, като информацията на Манетон, с династиите на богове слезли от небесата, следвани от смъртните царе в династии. Като се дава в подробности и промяната на династиите, както и продължителността на царуване. Също така, както казва и Манетон, са добавени няколко династии заедно. Например „Сумата на царете от Менес към Унас“ в края на династия V. Всъщност подредбата в папируса е много подобна на тази на Манетон. Манетон ни осигурява редица интересни подробности за така наречените „божествени“ владетели на Древен Египет и техните династии, които той разделя на три различни категории: На богове, герои и „гриви“, но много други автори, като Евсевий например (епископ на Кесария в Палестина) и Синселус говорят за родословието на боговете, които царуват на Земята в продължение на общо 36,600 години. След този период идват всъщност и тленните фараони. Изглежда боговете, които дошли от небето се завърнали у дома, там някъде в космоса, между Орион, Сириус и звездите от Млечния път. А за египетската история има две различни мнения. Това, което приемат днес повечето учени и другото е това, от което те самите черпят информация и в същото време, го отхвърлят. Точно за това ние не знаем за най-древната история на Египет, а тя е там..., и някои институции усилено се стремят, да знаем само това, което те ни показват, което пък аз лично наричам „научна диктатура“.

Източник:

https://archive.org/stream/manethowithengli00maneuoft/manethowithengli00maneuoft_djvu.txt

САЛАХ АД-ДИН

от Уикипедия, свободната енциклопедия
 نيدلا حالص

САЛАХ АД-ДИН

СУЛТАН НА ЕГИПЕТ И СИРИЯ

Лични данни

Управление 1174–1193

Коронация 1174, Кайро

Пълно име Юсуф Салах ад-Дин ибн Аюб

Роден ок. 1137–1138

Тикрит, Месопотамия

Починал 4 март 1193 г.

Дамаск, Сирия

Погребан в Омаядска джамия, Дамаск, Сирия

Предшественик Нур ад Дин

Наследник Ал Афдал (Сирия)

Ал-Азиз Утман (Египет)

СЕМЕЙСТВО

Династия Айюбиди

Баща Наим ад-Дим Аюб

نيدلا حالص

Салах ад-Дин в **Общомедия**

Юсуф Салах ад-Дин ибн Аюб (или **Саладин**) (на арабски: نيدلا حالص) е **султан** на **сарацините** в **Сирия** и **Египет** през втората половина на XII век. Роден е през 1137 година в **кюрдско** семейство в **Тикрит**, **Ирак** и умира на 4 март 1193 година в **Дамаск**, **Сирия**. Остава в историята като предводител на **ислямска** завоевателна кампания в **Арабия**, а по-късно и на **мюсюлманската** съпротива срещу **експанзията** на **кръстоносните държави** в **Близкия изток**. Запомнен е от средновековната западноевропейската литература като най-силния и благороден противник на кръстоносците. Дава **фамилното** си име на основаната от него **династия** **Айюбиди**.

Ранни години

Саладин е роден през 1138 г. в **кюрдско** семейство в **Тикрит** (град в днешен Северен Ирак), произхождащо от **Киликия**. [1] [2] Баща му, **Нажм ад-Дин Аюб**, се премества в **Мосул**, след като е прогонен от Тикрит. Там е назначен за **главнокомандващ** на крепостта **Баалбек** от **турския** управител на **Мосул** – **Имад ад-Дин Зенги**, основател на **династията** на **Зенгидите**. След смъртта на Зенги, **Нажм ад-Дин** става **управител** на **Мосул**, а **Саладин** е изпратен да завърши **образование** си в **Дамаск**, където изучава **Суни теология** [3]. Представен е в двора на **емира** на **Халеб** и **Дамаск** **Нур ад-Дин** (**Нуредин**) **Зенги**, където служат много негови **родственици**.

Първи експедиции

Военната кариера на Саладин започва под егидата на чичо му **Асад ад-Дин Ширкух**, важен военен командир. През 1163 **везирът** на **фатимидския халиф ал-Адил**, **Шавар**, е изгонен от Египет от съперника му **Диргам**. Той иска **военна подкрепа** от **Нур ад-Дин**, който се съгласява и през 1165 г. изпраща **Ширкух** да помогне на **Шавар** в експедицията му срещу **Диргам**. Саладин също отива с тях. [4] След като **Шавар** връща поста си, нарежда

на Ширкух да оттегли войската си срещу сума от 30 000 динара, но той отказва с довода, че желанието на Нур ад-Дин е да остане. Ролята на Саладин е незначителна. Знае се, че е бил накаран от Ширкух да събира припаси от Билбейс преди обсадата му от общите сили на кръстоносците и Шавар. [5]

След превземането на Билбейс, кръстоносно-египетската войска и армията на Ширкух се срещат в битка до пустинната граница на реката Нил, източно от Гиза. Саладин играе важна роля като командир на дясната част от войската, докато група кюрди ръководят лявото крило, а Ширкух ръководи центъра. Според ислямските източници от това време обаче Саладин е бил в центъра със заповед да примамва врага в капан. Силите на кръстоносците печелят победа в началото срещу Ширкух, но теренът е твърде стръмен и пясъчлив за конете им и командира им е пленен, докато атакува отряда на Саладин. След откъслечни битки в малките долини южно от главната позиция, основните сили на Зенгидите се завръщат в нападението; Саладин се присъединява отстрани. [6]

Битката завършва с победа на Зенгидите, и Саладин е признат за помощта си в една от „най-забележителните победи в писаната история“, според Ибн ал-Атир, въпреки че повечето от войните на Ширкух са убити и битката се смята от повечето източници за непълна победа. Саладин и Ширкух се местят в Александрия където са приети и получават пари, оръжие и база. [7] Изправени пред превъзхождащата ги армия на кръстоносците и египтяните, които се опитват да обсадят града, Ширкух разделя армията си. Той и по-голямата част от силите си напускат Александрия, а Саладин остава да пази града. [8]

В ЕГИПЕТ

ЕМИР НА ЕГИПЕТ

Ширкух започва борба за власт над Египет с Шавар и Амарик I от Йерусалимското кралство, от което Шавар иска помощ. През 1169 г. Шавар е убит от Саладин, а Ширкух умира по-късно през същата година. [9] Нур ад-Дин избира наследник на Ширкух, но ал-Адид назначава Саладин да наследява Шавар на поста на везир. [10]

Мотивите на шиитския халиф ал-Адид да избере Саладин, който е сунит, са различни. Според Ибн ал-Атир халифа

го избира след като съветниците му казват, че „няма по-слаб и по-млад“ от Саладин и че „нито един от емирите не му се подчинява“. Въпреки това според тази версия, след известни преговори, е приет от множеството емири. Съветниците на ал-Адид са заподозрени в опити да разцепят редиците на зенгидите. Ал-Вахрани пише, че Саладин е избран заради репутацията на семейството му за тяхната „щедрост и военна мощ“. Имад ад-Дин пише, че след краткия период на траур по Ширкух, през който „мненията се различават“, зенгидските емири се решават за Саладин и принуждават халифа да назначи Саладин за везир. Въпреки, че позициите са усложнени от съперническите мюсюлмански лидери, голяма част от сирийската войска подкрепя Саладин поради ролята му в Египетската експедиция, през която той получава ред военни квалификации. [11]

Встъпил в длъжността емир на 26 март, Саладин се отказва от „пиенето на вино и се отвърща от лекомислието за да приеме дрехите на религията“. След като получава повече власт и свобода, отколкото е имал досега, Саладин е поставен пред въпроса дали да даде пълната си лоялност на ал-Адид или на Нур ад-Дин. Говори се, че последният е враждебно настроен към назначаването на Саладин и е казва „как смее той [Саладин] да направи нещо без моите заповеди?“ Той пише редица писма до Саладин, който ги отхвърля без да изоставя верността си към Нур ад-Дин. [12]

СУЛТАН НА ЕГИПЕТ

Едва след неговата смърт през 1174 г., Саладин приема титлата султан на Египет. Той възстановява сунизма в страната и става основател на династията на Аюбидите. През 1174 г. присъединява Хама и Дамаск, а през 1175 г. – Халеб.

ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ НА СИРИЯ

ПРЕВЗЕМАНЕТО НА ДАМАСК

В началото на лятото на 1174 г., Нур ад-Дин мобилизира армия, призовавайки войски от Мосул, Диарбекир и Ал Джазира в очевидна подготовка за атака срещу Египет на Саладин. Аюбидската династия провежда съвет при разкриването на

подготовката му, за да обсъди възможната заплаха и Саладин събира собствените си войски пред Кайро. На 15 май Нур ад-Дин умира, след като е отровен предната седмица, и властта е предадена на единадесетгодишния му син Ас-Салих Исмаил ал-Малик. Неговата смърт оставя Саладин политически независим и в писмо до Ас-Салих, той обещава да „действа като меч“ срещу враговете му и описва смъртта на баща му като „земетресение“. [13]

В резултат на смъртта на Нур ад-Дин, Саладин е изправен пред трудно решение – той може да придвижи армията си от Египет срещу кръстоносците или да изчака, докато бъде поканен от Ас-Салих в Сирия за помощ и да започне война от там. Той също може да го поеме риска да анексира Сирия, преди тя да попадне в ръцете на някой съперник, но Саладин се страхува, че отнемането на земя, която преди това е принадлежала на господаря му, е против ислямските принципи, които той следва, и това може да го представи в неприятна светлина и по този начин да попречи на воденето на война срещу кръстоносците. Саладин разбира, че за да се придобие Сирия, той или трябва да изчака покана от Ас-Салих или да го предупреди, че има потенциална опасност от анархия и заплаха от страна на кръстоносците. [14]

Когато Ас-Салих отива до Алепо през август, Гумустигин, *емир* на града и капитан на ветераните на Нур ад-Дин, поема попечителство над него. *Емирът* се готви да отстрани всичките си съперници в Сирия и Ал Джазира, като започне с Дамаск. В тази извънредна ситуация, управителя на Дамаск призовава Саиф ал-Дин от Мосул (братовчед на Гумустигин) за помощ срещу Алепо, но той отказва, принуждавайки сирийците да поискат помощ от Саладин. [15] Саладин преминава през пустинята с 700 подбрани конници, минава през Ал-Керак, сред което достига Босра. Според самия него, към армията му се присъединяват „*емири*, войници и бедуини – емоциите на сърцата им са изписани по техните лица.“ [16] На 23 ноември той пристига в Дамаск сред всеобща акламация и се настанява в стария дом на баща си, докато портите на цитаделата на Дамаск се отворят за него след четири дни. Той се настанява в замъка и получава почитта и поздравите на гражданите. [15]

ДРУГИ ЗАВОЕВАНИЯ

Изображение от 19 век на Гюстав Доре на победителя Саладин.

Оставяйки брат си Тухтигин като губернатор на Дамаск, Саладин пристъпва към завоюването на други градове, принадлежали преди на Нур ал-Дин, но сега на практика независими. Неговата армия превзема Хамах с относителна лекота, но избягва да атакува Хомс поради здравината на градската цитадела. [17] Саладин се придвижва на север към Алепо и го обсажда на 30 декември, след като Гумустигин отказва да сдаде властта. [18] Ас-Салих, страхувайки се от плен, излиза от двореца си и призовава жителите да не предават него и града на настъпващите войски. Един от хронистите на Саладин твърди, че „народът се поддаде на неговото обаяние.“ [19]

Гумустигин се обръща за помощ към Рашид ад-Дин Синан, водач на сирийските асасини (които са в противоречие със Саладин, откакто е заменил египетските Фатимиди), да го убият в лагера му. [20] На 11 май 1175 г. група от тринадесет асасини успяват лесно да проникнат в лагера, но са открити, точно преди да извършат атаката си, от Насин ал-Дин Хумартекин от Абу

Кубаис. Един от нападателите е убит непосредствено от командир на Саладин, а другите са избити, докато се опитват да избягат. [19] [21] [22] За да затрудни напредването на Саладин, Раймон III (владетел на графство Триполи), събира силите си край Нахр ал Кабир, където са разположени на добри позиции за нападение срещу мюсюлманските земи. Вместо това, Саладин се придвижва към Хомс, но отстъпва, след като му е съобщено, че към града са изпратени значителни войски от Сейф ал-Дин. [23]

В същото време, съперниците на Саладин в Сирия и Джазира водят пропагандна война срещу него, твърдейки, че е „забравил собственото си положение [слуга на Нур ад-Дин]“ и не е показал нужното почитание към стария си господар, като е обсадил сина му, и се е надигнал „на бунт срещу своя Господ“. Саладин цели да се противопостави на тази пропаганда, като слага край на обсадата, твърдейки, че защитава исляма от кръстоносците и армията му се завръща към Хама, за да влезе в схватка с тях. Кръстоносците се оттеглят предварително и Саладин провъзгласява това за „победа, отваряща портите към човешките сърца.“ [23] Много скоро, през март 1175 г., Саладин влиза в Хомс и превзема цитаделата на града, след упорита съпротива от страна на защитниците ѝ. [24]

Успехите на Саладин всяват тревога в Сейф ал-Дин. Като водач на Зенгидите, включително и на Гумустигин, той счита Сирия и Месопотамия за лична фамилна собственост и изпада в гняв, когато Саладин се опитва да сложи ръка на семейните владения. Сейф ал-Дин събира голяма армия и я изпраща до Алепо, чиито защитници нетърпеливо я очакват. Обединените сили на Мосул и Алепо нападат Саладин в Хама. Значително превъзхождан по численост, Саладин първоначално се опитва да изглади отношенията си със Зенгидите, като предлага да остави всичките си завоевания на север от областта Дамаск, но те отказват, настоявайки той да се завърне в Египет. Виждайки, че конфронтацията е неизбежна, Саладин се подготвя за битка, като заема по-висока позиция по хълмовете по ждрелото на река Оронт. На 13 април 1175 г., зенгидската армия атакува силите му, но скоро се оказва заобградена от аюбидските ветерани на Саладин, които я разбиват. Битката завършва с решителна победа за Саладин, който преследва зенгидските бегълци до

портите на Алепо, принуждавайки съветниците на Ас-Салих да признаят контрола на Саладин над провинциите Дамаск, Хомс и Хама, както и над редица други градове, като например Маарат ал-Нумаң. [25]

След победата си срещу Зенгидите, Саладин се самообявява за владетел и премахва името на Ас-Салих в петъчните молитви и ислямското монетосечене. От този момент нататък, той нарежда молитви с неговото име във всички джамии на Сирия и Египет като върховен владетел, и изпраща заповед в Кайро, златните монети да носят официалната му титла – „ал-Малик ан-Насир Юсуф Аюб, ала гая“. Абасидския халиф в Багдад любезно приветства завземането на властта от Саладин и го обявява за „Султан на Египет и Сирия.“ [26]

Битката при Хама не слага край на спора за властта между Аюбиди и Зенгиди, като финалният сблъсък настъпва през пролетта на 1176 г. Саладин събира многочислени подкрепления от Египет, докато Сейф ал-Дин набира войски сред малките държавици в Диарбекир и Ал-Джазира. [27] Когато Саладин прекосява Оронт, оставяйки Хама, се случва слънчево затъмнение. Той счита това за поличба и продължава похода на север. Саладин достига до Могилата на султана, на около 25 km от Алепо, където войските му срещат армията на Сейф ал-Дин. Следва ръкопашен бой, при който Зенгидите успяват да пробият левия фланг на Саладин, изтласквайки го до мястото, където е той. Тогава Саладин лично повежда атака към командира на зенгидските телохранители. Зенгидските сили изпадат в паника и в крайна сметка повечето от офицерите на Сейф ал-Дин са убити или пленени, докато самия той едва успява да избяга. В ръцете на Аюбидите попада лагера на зенгидската армия – коне, обоз, палатки и друго имущество. Военнопленниците обаче са освободени и им са раздадени подаръци. Цялата плячка от победата е предоставена на армията, като Саладин не оставя нищо за себе си. [28]

Саладин продължава към Алепо, който все още държи вратите си затворени за него, и спира пред града. По пътя си, армията му превзема Бузаа, след това и Манбидз. Оттам, на 15 май тя се отправя на запад, за да обсади крепостта Азаз. Няколко дни по-късно, докато Саладин си почива в палатката на един от командирите си, в нея нахлува асасин и замахва към главата му с

нож. Ножът не преминава през шлема на главата му и той успява да хване ръката на убиеца. Камата само се връзва в гамбезона му и нападателя скоро е убит. Саладин е изнервен от покушението, за което обвинява Гумустигин и асасините, и увеличава усилията си при обсадата. [29]

Азас капитулира на 21 юни, и след това Саладин бързо прехвърля силите си до Алепо, за да накаже Гумустигин. Атаките му отново срещат съпротива, но той успява да сключи не само примирие, а и взаимен съюз с Алепо, в чиито условия на Гумустигин и е позволено да задържат града в замяна на това да признаят Саладин като суверен на всички територии които е завладял. Управителите на Мардин и Кейфа, мюсюлманските съюзници на Алепо, също признават Саладин за владетел на Сирия. Със сключването на договора, по-малката сестра на Ас-Салих идва при Саладин и настоява за връщането на крепостта Азас. Саладин се съгласява и я ескортира обратно до портите на Алепо с многобройни подаръци. [29]

ПОХОД СРЕЩУ АСАСИНИТЕ

Саладин договаря примирия със Зенгидите и Йерусалимското кралство (лято на 1175 г.), но е изправен пред заплахата на сектата на асасините, водени от Рашид ад-Дин Синан. Скрити в планините Ал Нусайри, асасините владеят девет крепости, разположени на голяма височина. Веднага след като разпуска по-голямата част от войниците си в Египет, Саладин повежда войски в планината през август 1176 г., но се оттегля през същия месец, без да завладее нито една от крепостите, поради забавянето си в равнините. Повечето ислямски историци твърдят, че чичото на Саладин посредничи за мирно споразумение между него и Синан. [30] По-късни панегерици твърдят, че Саладин се оттегля поради страха от убийство от ръцете на наемните убийци – по-точно този на Синан. [31]

Спиред тази версия, Саладин дава на пазачите си снопове факли и разпръсква тебешир и пепел около шатрата си край Масиаф, който тогава обсажда – за да открият евентуални стъпки на асасини. [32] Една нощ, пазачите на Саладин забелязва светлина надолу по хълма на Масиаф която след това изчезва сред аюбидските палатки. След малко, Саладин се

събужда и вижда фигура да излиза от шатрата му. След това вижда, че лампите са разместени, а до леглото му има бележка, прикована с отровна кама. Бележката заплашва, че ще бъде убит, ако не се откаже от атаката си. Саладин надава силни викове, твърдейки, че фигурата, която е излязла от палатката, е бил Синан. [32]

Друга версия твърди, че Саладин набързо оттегля войските си от Масиаф, защото те спешно са необходими да посрещнат силите на кръстоносците близо до планината Ливан. [33] Осъзнавайки, че не е в състояние да покори асасините, Саладин търси съюз с тях, и по този начин да лиши кръстоносците от могъщ съюзник срещу себе си. [34] Гледайки на изгонването на кръстоносците като взаимна изгода и приоритет, Саладин и Синан след това поддържат отношения на сътрудничество, като асасините изпращат контингенти в подкрепа на армията на Саладин в редица последвали решителни сражения. [35]

ЗАВРЪЩАНЕ В КАЙРО И НАБЕЗИ В ПАЛЕСТИНА

След оттеглянето си от планината Ал Нусайри, Саладин се завръща в Дамаск и разпуска сирийските си войски да се приберат по домовете. Той оставя Сирия под управлението на Туран Шах и потегля за Египет само с личните си телохранители. Отсъствал от Кайро близо две години, Саладин започва реорганизация и строителство в страната, и преди всичко отделя внимание на укрепяването на Кайро. Градските стени са поправени и издигнати на височина, започнато е строителството на цитаделата в града. [36] По негова заповед е изкопан и 85-метровия кладенец „Бир Юсуф“. Най-мощните работи извън Кайро са големият мост при Гиза, чиято цел е да служи и като външно укрепление при защита от евентуално мавърско нападение. [37]

През ноември 1177 г., Саладин нарежда нападение над Палестина – кръстоносците скоро преди това са извършили набег към Дамаск и Саладин осъзнава, че примирието вече не се спазва. Кръстоносците изпращат голяма войска да обсади крепостта Харим, северно от Алепо, и по този начин южна Палестина е останала почти без защита. [38] Саладин използва подходящата ситуация, и напредва с армията си към град Аскалон, който

нарича „годеницата на Сирия“. Хронистът Гийом от Тир отбелязва, че Аюбидската армия наброява 26 000 войници, от които 8 000 елитни и 18 000 чернокожи роби-войници от Судан. Армията нахлува в страната, опустошава Рамла и Лод, и достига чак до портите на Йерусалим. [39]

Битки и мир с Балдуин

Аюбидите позволяват крал Балдуин да влезе в Аскалон с базираните си в Газа тамплиери, без да предприемат каквито и да е предпазни мерки срещу внезапно нападение. Въпреки че силите на кръстоносците се състоят само от 375 рицари, Саладин се поколебава да им устрои засада, поради наличието на опитни командири сред врага. На 25 ноември, когато по-голямата част от армията на Аюбидите отсъства, Саладин е изненадан близо до Рамла в битката при Монжисар. Преди да успеят да се подредят, аюбидските сили са прегазени от тамплиерите. Първоначално Саладин опитва да организира хората си в боен ред, но когато вижда че телохранителите му са убити, разбира че поражението е неизбежно и с останките от войските си се оттегля чак до Египет. [40]

ВЪТРЕШНИ ПРОБЛЕМИ РАЗШИРЕНИЕ НА ИМПЕРИЯТА

Завладяване на Месопотамия

Притежание на Алепо

Борба за Мосул

Борба с кръстоносците

Турските и арабските емирства са силно разединени на политическа и религиозно-идеологическа основа и от това се възползват участниците в Първия кръстоносен поход – франкските [41] барони. Те бързо преодоляват несолидаризираната съпротива и създават няколко полуфеодално-полутеократични княжества в Светите за християнството земи.

ПРЕВЗЕМАНЕТО НА ЙЕРУСАЛИМ

Гасан Масуд като Саладин във филма Небесно Царство на Ридли Скот

Саладин се превръща в обединяваща личност за емирите. Повежда войските на исляма в битката при Хатинските хълмове (3–4 юли 1187 г), където побеждава кръстоносците, предвождани от краля на Йерусалимското кралство Ги дьо Лузинян, пленен в битката. След тази победа Саладин се отправя към Йерусалим и го обсажда. На 2 октомври 1187 година последният защитник на Йерусалим Балиан предава града, след като получава обещанието на мюсюлманския военачалник сложилите оръжие християни да бъдат пропуснати да се оттеглят към Акра. Западният свят признава, че благородният Саладин изпълнява поетата дума.

Трети кръстоносен поход

По време на Третия кръстоносен поход Саладин се сблъсква с кръстоносните войски на крал Ричард Лъвското сърце и крал Филип II при град Акра. По време на битката Саладин научава, че Ричард Лъвското сърце е болен и изпраща свои лекари, за да помогнат в лечението му, защото си струва да се помогне на достоен противник. Ричард Лъвското сърце оздравява, след което постигат мирно споразумение, с което Светите земи стават достъпни за поклонниците от всички вероизповедания.

СМЪРТ

Саладин умира на 4 март 1193 година в Дамаск, скоро след отпътуването на Ричард Лъвското сърце. След смъртта му, в

хазната няма достатъчно средства за погребението му – Саладин е раздал цялото си богатство на бедните.

Саладин е погребан в мавзолей, намиращ се в градината на джамията Омаяд в Дамаск, Сирия. Император Вилхелм II дарява нов мраморен саркофаг на мавзолея, но тялото на Саладин не е преместено в него. Днес в мавзолея има два саркофага: един – празен мраморен, и един – изработен от дърво, в който е тялото на Саладин.

НИКОЛАЙ II (РУСИЯ)

от Уикипедия, свободната енциклопедия

НИКОЛАЙ II АЛЕКСАНДРОВИЧ ИМПЕРАТОР И САМОДЪРЖЕЦ ВСЕРУСКИ

Лични данни

Управление 1 ноември 1894–15 март 1917

Обкръжение В

Пълно име Николай Александрович Романов

Други титли Велик княз на Финландия

Цар на Полша

Роден 18 май* 1868

Петербург, Русия

Починал 17 юли 1918 (на 50 г.)*

Екатеринбург, Русия

Погребан в Катедралата „Св. Петър и Павел“, Санкт Петербург

Предшественик Александър III

Наследник законен наследник на трона е синът му Алексей

СЕМЕЙСТВО

Династия Холщайн-Готорп-Романови

Баща Александър III

Майка Дагмар Датска

Брак Алиса фон Хесен-Дармщат

Потомци Олга Николаевна

Татяна Николаевна

Мария Николаевна

Анастасия Николаевна

Алексей Николаевич

Николай II Александрович в Общомедия

Николай II Александрович (на руски: *Николай Александрович Романов*) е последният император на Русия, цар на Полша и велик княз на Финландия. Той управлява от 1894 до принудителната си абдикация през 1917 година и е от династията Романови. Неговото управление е белязано с много социални и политически противоречия, революционни движения и две революции – 1905–1907 г. и 1917 г., война с Япония и Първата световна война. Николай II е принуден да се отрече от трона по време на Февруарската революция през 1917 година. Разстрелян е заедно със семейството си през юни 1918 година. Каноизиран е от Руската православна църква през 2000 г., а през 2008 г. е реабилитиран от Руския върховен съд. [1]

ДЕТСТВО И ОБРАЗОВАНИЕ

Николай II получава домашно образование на религиозна и военна основа. В продължение на 13 години занятията се водят по щателно разработена индивидуална програма. Бъдещият император изучава руски, немски, английски и френски език, история на Русия, литература и военно дело. В последните 5 години лекциите се водят от видни руски академици и представляват предимно икономически, военни и юридически дисциплини. Част от неговата образователна програма включва посещенията на различни руски губернии и други страни. По време на едно такова посещение, в Япония, над Николай II е

извършено покушение [2]. Кървавата риза от това покушение се пази в Ермитажа.

Мария Фьодоровна с малкия Николай

КОРОНАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ

Николай II се качва на престола през 1894 г. след смъртта на баща си. Възцаряването му събужда известни надежди в обществото за либерализация. Тези надежди скоро биват попарени от самия монарх, който в началото на 1895 г. заявява открито пред представители на земствата и дворянството, че ще брани принципите на самодържавието и ще продължи водената от баща му Александър III консервативна политика.

След Февруарската революция царят и цялото му семейство са поставени под домашен арест в двореца „Царско село“ край Санкт Петербург. Няколко месеца по-късно, през август са преместени в Тоболск, Урал. През април 1918 г. следва ново преместване, този път в Екатеринбург, Урал.

Цар Николай II

Цялото семейство заедно с личния им лекар и трима прислужници са застреляни през юни 1918 година. Екзекуцията се извършва без съдебен процес. Телата им са обезобразени, за да не бъдат разпознати и хвърлени в общ гроб. Останките им са открити през 1991 г., идентифицирани с ДНК анализ [3] и погребани с държавни почести през 1998 г. Две от телата липсват, което поражда спекулации, че може би най-малката дъщеря, Анастасия, успява да се спаси. Но телата им са намерени през 2007 г. и са идентифицирани.

СЕМЕЙСТВО

Николай II среща бъдещата си съпруга за първи път през 1884 година. През 1889 г. бъдещият император на Русия иска разрешение от баща си за сключване на брак, но баща му отказва. През 1894 г., след смъртта на баща си, Николай II се жени за Алиса фон Хесен-Дармщат, която приема името Александра Фьодоровна. Двамата имат пет деца:

Александра Фьодоровна с дъщерите си Олга Николаевна 1895 1918 Най-голямата дъщеря. Татяна Николаевна 1897 1918 Мария Николаевна 1899 1918 Анастасия Николаевна 1901 1918 Най-малката дъщеря. Алексей Николаевич 1904 1918 Наследникът на трона.

НЕСМЕТНИТЕ БОГАТСТВА НА НИКОЛАЙ ВТОРИ

Николай II е най-богатият човек на времето си. Самият той не бил претенциозен, носел костюмите си до скъсване. Родните му обаче държали на лукса. Те дори се опитвали да трупат още повече богатства с мръсни сделки.

През нощта на 17 юли 1918 година, когато е извършена екзекуцията на семейство Романови (50-годишния цар Николай Втори, съпругата му Александра, дъщерите им Олга, Татяна, Мария и Анастасия, както и престолонаследника Алексей), куршумите отскачат от телата на момичетата. Това кара наказателната команда да промени дадените указания за стрелба право в сърцето. 70 години по-късно аутопсията на скелетите показва, че по дъщерите е стреляно повторно от упор и от непосредствена близост. Първите изстрели отначало не са ги досегнали, защото под дрехите им са били скрити перли, бижута и други ценности. От корсетите на жените са били извадени общо осем килограма диаманти, както е записано в тайния доклад на ко-

мандира на езекуторите Яков Юровски. Дали Романови са се надявали да могат да се откупят? Или са искали да спасят поне някаква част от богатството си?

Земи, бижута и дворци за 45 милиарда

Половин година след Октомврийската революция настъпва краят не само на царя и неговото семейство, но и на управлението на Романови след повече от 300 години власт. Династията успява да обедини Русия и да я превърне в империя, която се простира на цели два континента. През 1894 г., когато Александър Трети, бащата на Николай Втори, умира от бъбречно заболяване, 26-годишният принц поема управлението на една от европейските велики сили.

Николай Втори – последният цар от династията Романови

Русия е значително по-голяма от съседните страни, в началото на Първата световна война златните ѝ резерви са най-големите в света. Макар и богата, държавата обаче е силно изостанала в развитието си. Целият окол свят се променя – техниката, икономиката, начинът на водене на война, формите на управление. Само че Николай Втори е твърдо решен да не нагажда държавата си в съответствие с модерното време, а по примера на баща си да продължи да следва принципите на абсолютизма.

Богатството на руския царски двор е легендарно – Николай дори е смятан за най-богатия човек на времето си. Собственост на царското семейство са 70 процента от земята, което означава, че Николай е могъл да нарече своя една десета част от земната територия. Според изчисления на икономисти, всички притежавани от царското семейство земи, злато, бижута, двор-

ци и произведения на изкуството, възлизат общо на над 45 милиарда долара.

Самият цар не бил претенциозен – носил костюмите си, докато се разпарцаливят. Но докато народът гладувал и вдигал отчаяни бунтове, елитът живеел повече от луксозно – разговаряйки на френски, английски или немски и на драго сърце харчейки парите си в големите европейски столици. Царските деца имали годишна пенсия от 280 000 рубли, а племенничките и племенниците получавали при навършването на пълнолетие по един милион – толкова, колкото била и зестрата на княгините. 60-те члена на царското семейство не могли да бъдат изправени на съд, споровете били решавани от самия цар – по правило максимално снизходително. Така се стигнало дотам, че роднините започнали да се възползват от позицията си в двора, за да трупат още повече богатства чрез корупция.

Министрите на Николай записват в своите дневници отчаянието си от царящата корупция и шуробаджанащина. Така например един велик княз прибрал в джоба си милиони, като поперчил на установяването на монопол върху алкохолните напитки. Военният министър Сухомлинов пише в спомените си следното: "Безотговорното влияние на великите князе е като раково заболяване, поразяващо целия организъм на държавата"

Цар Николай и семейството му

Царят, народът и болшевиките

Огромни средства се отделяли за сигурността на царя. Убийството на Александър Втори през 1881 г. силно се запечатало в паметта на Николай, внушавайки му убеждението, че либералните реформи водят до анархия и терор. Той живеел

в постоянен страх от агентат. Когато пътувал из огромната си империя, два еднакви влака пътували един след друг и никога не се знаело в кой от тях пътува царят. Самият влак приличал на замък на колела: в седемте вагона наред с кабинета на Николай имало две спални, баня, детска стая, трапезария, както и хол с пиано.

Макар да живеел откъснато от руската действителност, Николай Втори се чувствал тясно свързан с народа си. Според принципите на абсолютизма избраният от Бога цар и неговият народ образуват единство. Няма т. е. никаква нужда от изразяващи народната воля институции като парламентите, междуременно вече въведени от другите монархии в Европа. Колкото повече след гражданската революция от 1905 г. расте намесата на Думата в случващото се в страната, толкова повече Николай Втори съзира спасението в простия селски народ, който се кланя на иконите и се кръсти при преминаването на царския влак. Пътуващият проповедник Григорий Распутин успява да заеме високопоставено място в двора включително защото е смятан за представител на този обикновен народ.

От Октомврийската революция насам светът се пита каква е съдбата на невероятното богатство на царя. Дали е изнесено в чужбина? Или и до днес се намира на дъното на езерото Байкал? Три дни преди екзекуцията на Романови болшевиките одържавяват цялата собственост на царското семейство. И само три години по-късно от огромните златни резерви на страната не остава почти нищо.

АГ, ДПА, ЗЦ, Ю. Ханс, Б. Михайлова/Редактор: Б. Рачева

ЩЕ СЕ РАЗБУЛИ ЛИ МИСТЕРИЯТА ОКОЛО УБИЙСТВОТО НА РОМАНОВИ?

Археолози са открили в Санкт Петербург тленни останки, за които се предполага, че са на членове на руското императорско семейство Романови. Ще бъдат ли най-после изяснени обстоятелствата около убийството на Романови?

Последният руски император Николай II със семейството си

Десетилетия наред за обстоятелствата около насилствената смърт на руската императорска фамилия Романови се правят всевъзможни догадки, фактите остават неизяснени. В намерените неотдавна в Петропавловската крепост в Санкт Петербург тленни останки, за които се предполага, че са на четирима членове на фамилията Романови, археолози откриват важни следи, които биха могли да хвърлят светлина върху екзекуцията на императорското семейство от съветската власт.

ЗЛОВЕЩАТА КРЕПОСТ

По време на разкопки в Петропавловската крепост са открити кости на четиримата последни руски князе, съобщил ръководителят на археологическите работи Владимир Килдюшевски. Освен това са открити останките на още 100 души,

убити от болшевиките. „Според сигурни показания на свидетели четиримата последни руски князе от рода Романови са били разстреляни в Петропавловската крепост през януари 1919 г.“, казва той. Според него тленните останки вероятно принадлежат на князете Георгий Михайлович, Дмитрий Константинович, Павел Александрович и Николай Михайлович Романов.

Николай Втори малко преди смъртта му през 1918 година

Княз Павел Александрович Романов е чичо на последния руски император Николай Втори, който заедно със семейството си е екзекутиран от болшевиките край Екатеринбург в Урал. Другите трима князе са братовчеди и внуци на император Николай Първи. Четиримата са били разстреляни през 1919 г. в Петропавловската крепост, само че точното местоположение на гробовете им остава неизвестно.

Гробът на Николай Втори, жена му и децата му, убити по нареждане на болшевишката власт, е открит едва през 1991 година. Миналата година руската прокуратура прекрати продължителното 15 години разследване на обстоятелствата около смъртта и погребението на семейството на руския император.

В крепостта, разположена на брега на Нева, болшевиките са разстреляли много хора. В центъра на крепостта се издига катедралата „Петър и Павел“, където са погребани всички руски императори от времето на Петър Велики насам. По време на изкопни работи през 2007 г. случайно са открити тленни останки на убити, след което започват мащабни археологически разкопки. Археолозите откриват шест масови гроба от 1917 и 1919 г., в които се намират останките на 100 жертви – включително на 16-годишни младежи.

ЖЕРТВИТЕ НА ЧЕРВЕНИЯ ТЕРОР

„В някои от масовите гробове намерихме останките само на възрастни хора, цивилни граждани. В други – тези на млади хора между 20 и 30-годишна възраст, кадети от военни школи“, казва ръководителят на разкопките и допълва: „Всички те са жертва на „червения терор“, на който болшевишката тайна полиция Чека и Червената армия подлагат цялата страна в гражданските войни между 1918 и 1923 година.“

В тези години са екзекутирани десетки хиляди т. нар. „класови врагове“, благородници, граждани, офицери, духовници, стачкуващи работници и протестиращи селяни.

ОЗИРИС

от Уикипедия, свободната енциклопедия

 [Вижте пояснителната страница за други значения на](#)

Озирис.

Тази статия е част от
Египетски божества

Класификация

По азбучен ред

По семейства

По градове

По символ

По животни

Обичайно изобразяване на Озирис

Озирис (Узирис) е гръцкото име на божеството Озар от древната египетска митология. Наричан е също и Унуфри (добротото същество). Йероглифното тълкуване на името му още не

е напълно изяснено. Наложило се е разбирането, че то се произнася „асер“ със същото гърлено „а“, което е характерно за съвременните арабски и иврит. Той е бог на мъртвите и владетел в царството на мъртвите.

В продължение на векове личността на Озирис е обогатявана, докато той се превърнал в сложно, но все пак логично в развитието си божество, особено близко до народи, изживяващи религия на спасението, основана на едно човеко-бог, изтърпял „страданията“ измежду другите хора. Озирис се появява в Бузирис, където идва на мястото на един примитивен бог-пастир и закрилник на мъртвите – Анджати, чийто атрибути (Хека (кръстът) и нехех) приема. В този образ някои виждат една историческа личност, която по време на додинастическия период е обединила клановете в Делтата и по-късно – в цял Египет. От тогава тези атрибути стават и атрибути на фараона. Озирис е представян увит в погребално платно, държащ символите на царската власт – Джед, символ на стабилността. Най-старата версия за дейността му се открива в „Текстове на пирамидите“. По това време той е част от хелиополската енеада и е изобразен като син на Геб и на Нут, заедно с Изида, Сет и Нефтида. От този текст се разбира, че с помощта на Тот, Сет, сигурно с цел да узурпира властта, убива Озирис, който е наследил баща си Геб. Изида и Нефтида издирват трупа му с оплакване и когато го намират, боговете му възвръщат живота.

Озирис

Някои моменти от легендата се появяват в по-късна епоха, като например балсамирането му от Анубис, отразено в един

от „Текстове на саркофазите“ (Средно царство). Тъй като „Текстове от пирамидите“ нямат претенцията да предават легендата в нейната цялост, а само загатват за нея по различни поводи, някои елементи, срещани само в предадения от Плутарх мит (в неговия трактат „За Изида и Озирис“), може би водят началото си от много по-късна епоха. В този текст Геб и Нут имат четири деца, към които се прибавя и Хароерис (по-големият Хор) – тези деца се раждат последователно през петте допълнителни дни (виж календар). Озирис наследява баща им Геб и царува заедно със своята сестра и съпруга – Изида. Той носи на хората познания по земеделие, как да правят вино (което по-късно започва да представя годишният разлив на Нил.) и за начина на практикуване на религията. Това благотворно царуване кара Сет да ревнува и заедно със седемдесет и двама съзаклятници, по време на някакъв пир, той затваря Озирис и го хвърля в Нил. Тогаво Изида тръгва да търси ковчега, който вълните отнасят чак до финикийските брегове на Библос, където върху сандъка с тялото расте дървовидна папрат и царят на Библос заповядва да му издялат стълб от това красиво дърво. Изида, която стига до Библос, го убеждава да ѝ даде стълба и ковчега, който пренася в мочурищата на Хемнис, недалеч от Буто, където ражда Хор. Когато Сет научава за тази случка, той се възползва от отсъствието на Изида, присвоява си сандъка и разкъсва тялото на Озирис на четиринадесет парчета, които пръска по цял Египет. Изида издирва късовете, погребва ги на място и там се издигат светилища на Озирис, вследствие на което множество египетски градове добиват правото да се похвалят, че в тях се намира гробът на божеството. Озирис остава в света на мървите и става негов властелин. Според друга версия Тот, Анубис, Изида и Нефтида събират парчетата, мумифицират ги и обезсмъртяват сътвореното от тях тяло. Така Озирис става първа първата мумия, Унен-Нефер (вечно красивият). Установено е мястото, където бил удавен Озирис – името му е Недит и е разположено на брега на реката, близо до Абидос. В храма на Озирис в Абидос е била запазена главата му, а значимостта на тази част от тленните останки стават причина за поклонническите шествия до това свято място. Колкото до главата на Озирис и действителния ѝ произход, за нея има само хипотези. Вероятно не е ставало въпрос за мумифицирана човешка глава, а за някакъв символ.

Според преданието главата била запазена в някаква стомна от печена глина. Понякога обаче самата стомна се възприемала и почитала като глава на Озирис и съдържала само подобие на символа. Това обяснява ироничната забележка на Лукиан – гръко-сириец от 2 век, според кого в някои села на Египет „едните почитат дясното рамо като божество, а другите, които са отсрещна, почитат лявото. Едните се прекланят пред половин глава, а другите – пред глинено гърне или чиния.“

И ето – създадена е легенда. Озирис е обожествен след смъртта фараон. Схващането за божествения произход на царуването е старо колкото самата институция, но тук се намесва и един друг основополагащ фактор – този цар се е отличавал с благодост и насилствената му смърт, която създава някакъв контраст, се превръща в отправна точка на легендата. Гардиние подчертава тази обвързаност на Озирис с египетската монархия. В действителност божеството се представя като цар на цял Египет, въпреки че носи само бялата корона на Юга. То винаги се представя като мъртъв цар, превърнал се в Озирис, докато неговият наследник е възплъщение на Хор, син на Озирис. Още в „Текстове на пирамидите“ умрелият фараон вече се отъждествява с Хор: „Ти (обръщение към душата на Пиопи) се носиш по реката, наречена Тис, ти се носиш към Абидос. Ти отваряш врата на боговете на хоризонта и радостните богове идват към теб. Те притеглят душата ти към небето и душата ти заема мястото между тях. Появяваш се като Хор, произлязъл от небесната утроба, и с това формата ти, излизаща от устата на Ра, е онази на Хор, първият измежду душите.“ Празниците на Озирис, чествани в края на разлива, приемат някакъв земеделски характер само вторично – на първо място те отдават почит на възкресението на възкресението на починалия фараон в сина му; този празник, „драма на царуването“, подновява митичната история на Озирис и Хор. Всички останали религиозни черти на култа към Озирис се наслагват върху тази легенда. Озирис е свързан с водите на Нил, на които придава плодотворна сила; в някои варианти на легендата вместо да бъде спуснат по течението на Нил в сандък, той просто е удавен направо в реката – всъщност след като Сет го разкъсва на парчета, единственият къс, който не е намерен, е половият му член, тъй като бил погълнат от един

оксиринкс – риба, която в нома Оксиринк се отъждествява със Сет.

Озирис с йероглифи

Именно заради пениса, който не е открит, магията на Изид не успява да го задържи в царството на живите и той умира повторно и трябва да остане в царството на мъртвите. Останалите божества решават да го направят цар на отвъдното, където той властва над умрелите. В Дуат, отвъдното, Озирис претегля сърцата на мъртвите с Перото на истината на Маат. По-тежките от перото сърца са били разкъсвани от Аммит, а по-леките – изпращани в Аару. Озирис бързо превръща отвъдното в плодородна земя: Полета на Иалу. От там, той ръководи божествения съд и е наречен Неб-ер-чер („владетелят на далечната земя“).

Като бог-оплодител той е бог на растителността – подобно на нея той умира по време на разлива, за да се възроди през пролетта, след като е престоял в земята като посятото зърно. Този аспект е отбелязан от египтяните по време на празниците на Озирис, които се чествали преди сеитбата с изработването на фигурки на бога, в които се поставят зърна, като при покланянето си те покриват със зеленина статуетката. В гробниците са открити значителен брой такива статуетки.

Машинациите на хелиополските жреци превръщат Озирис в космически бог. Това схващане може да намери своето обяснение, ако се приеме, че още през додинастическата епоха починалият цар е отъждествяван с Озирис и че жреците трябвало да прокарат това схващане в рамките на догма за слънчевата същност на фараона – на небето той се съединява с Ра като Озирис, който пък същевременно приема небесния характер на мъртвия цар. В края на Старото царство той се отъждествява с Великия бог (небесния бог) така, както преди това бил свързан с Хор. Това схващане и виждането на Озирис като бог на

мъртвите имат еднакви корени. Мъртвият цар продължава да царува в долния свят, който е израз на земния свят, както мъртвият продължава да властва в „антиподния“. И тъй като слънцето огрява света на живите, а луната – този на мъртвите, то Озирис е бил идентифициран с луната (Аах). Сигурно това схващане за царя, продължаващ да живее и царува в отвъдното, е превърнал Озирис в бог на мъртвите, а като такъв той се е слял с погребалните божества от египетските некрополи и най-вече – Хентаментиу, „господарят“ („оня, който седи отпред“) на западните от Абидос, недалеч от Тис, от които произлизат първите тинитски фараонски династии. Този хтонически характер е във възход най-вече през Средното царство, когато озирианската доктрина за спасението (оцеляване на душата, дадена на всеки) се налага над слънчевата и на монархическата доктрина от времето на Старото царство.

Озирис е божеството, което представлява възраждането, този който никога не умира. Той е персонификация на плодородната обработваема земя от Делтата. Той поддържа равновесието и годишния цикъл на сезоните. Същността на Озирис като божество на семето, заровено в земята по време на покланянето, в голяма степен помага, по аналогия с нея, за утвърждаването на хтоническия характер на Озирис. В късната епоха, когато доктрините за спасението, процъфтяващи в Гърция и Близкия изток, завладяват античния свят, Озирис запазва само този хтоничен характер на бог-спасител.

В късните епохи Озирис се обединява със Секер и Птах, за да създадат Птах-Секер-Озирис, а също така Озирис е бил отъждествяван и с Херишаф. По време на царуването на Лагидите, Озирис е бил в обединение с божеството от гръцки произход Серапис.

ШАКА ЗУЛУ

от Уикипедия, свободната енциклопедия

Шака Зулу

ки цар

Роден:

1787 г.

Починал:

22 септември 1828 г. (41 г.)

Шака (понякога наричан *Чака*) е широко известен с преобразуването на племето *зулу* от малък клан в началото в нация, която е господствала над частта от *Южна Африка* между реките *Понголо* и *Мзимкхулу*. Широко известни са военната му дарба и разрушителна сила. Една статия в *Енциклопедия Британика* (статията „Шака“ в изданието от 1974 г. на *Макропедия*) твърди, че той е бил донякъде военен гений заради реформите и нововъведенията, които е извършил. Други автори се ограничават повече. Въпреки всичко неговото държавническо изкуство и енергия за асимилиране на някои съседни народи и господство чрез наместници над други го правят един от най-великите зулуски вождове.

Ранни години

Шака вероятно е първи син на вождата *Сензангакхона* и *Нанди*, дъщеря на бивш вожд на племето *лангени*, роден близо до днешен *Мелмот* в провинцията *Квазулу-Натал*. Заченат е извънбрачно някъде между 1781 и 1787 г. Някои източници

твърдят, че баща му не го е припознал и го е прогонил в изгнание. Други поддържат тезата, че родителите му са се оженили нормално. Повечето източници приписват името, с което обикновено е бил наричан, на подигравки и обиди – „ишака“ е вид местен чревен бръмбар и вероятно е използвано, напомняйки неговото извънбрачно раждане. Може да е имал и други имена. Почти сигурно е, че Шака прекарва детството си в поселищата на баща си. Записано е, че е посветен като войн и е разпределен в ибуто (полк по възрастова група). В ранните си години Шака служи като войн под властта на местния вожд *Дингисвайо* и племето *мтетва*, към което зулусите имали повинност.

Дингисвайо свиква „емдлацхени интанга“ (група по възраст), в която е той, и я присъединява към полка „изисве“. Шака служи като мтетва войн може би около десет години и се отличава с храбростта си, въпреки че според легендата не се издига до висока позиция. Дингисвайо, самият той прогонен след неуспешен опит да измести баща си, помага, заедно с няколко други групи в района (между които мабхуду, дламини, мкхизе, квабе и ндвандве, много от които вероятно реагират на натиск с цел заробване от южен Мозамбик), да се развият нови идеи за военна и обществена организация, по-специално „ибуто“, понякога превеждано като „полк“. Всъщност това е трудова група, съставена по възраст, която извършва и някои по-съвършени военни дейности, но в никакъв случай не изключително. Повечето битки преди това са били за разрешаване на спорове и, въпреки че появата на „импи“ (бойна единица) драматично променя начините на воюване по онова време, то си остава до голяма степен въпрос на сезонни набези, политически натиск, а не истинско клане. Особено важна тук е връзката, която Шака и Дингисвайо имали.

По-късно Дингисвайо е убит от Звиде, силен вожд на рода ндвандве (нкумало). Шака се зарича да отмъсти за кръвта на Дингисвайо. В определен момент Звиде едва успява да избяга от Шака, въпреки че подробности за това не са известни. При тази среща майката на Звиде, която била сангома (зулуска дума за прорицател, който също е и знахар. Тези хора могли да се допитват до духовете на мъртвите, да правят заклинания, да омагьосват, да лекуват и много други) била убита от Шака. Шака избрал особено страшно отмъщение на майката на Звиде, като

я заключил в една къща и пуснал вътре чакали или хиени (отново не е известно точно какво). Те я изяли и на сутринта Шака изгорил къщата до основи. Въпреки това отмъщение Шака все още жадувал да убие Звиде. Двата велики войни се срещнали едва през 1825 г. близо до Понгола, което било последната им среща. Понгола е близо до сегашната граница на Квазулу-Натал, провинция на Южна Африка. Победата била за Шака, но той понесъл големи загуби и загубил главния си военен командир – Умгобхози Овела Ентабени.

При смъртта на Сензангакона Дингисвайо помага на Шака да победи брат си и да получи водачеството около 1812 г. Шака продължил да усъвършенства системата на ибуто, последван от Дингисвайо и други и през следващите няколко години с поддръжката на мтетва направил съюзи с по-малките си съседи предимно за да се противопостави на засилващата се заплаха от ндвандве, нападащи от север. Началните маневри на зулу били защитни и нападателни, а Шака предпочитал предимно да се намесва или да притиска дипломатично с помощта само на няколко разумно подбрани убийства. Промените му в местното общество се граждали на съществуващите структури и били колкото обществени и пропагандистични, толкова и военни. Според зулуските източници е имало няколко битки.

ФОРМИ НА ГОСПОДСТВО

В началните години Шака не е разполагал нито с влияние, нито със слава, необходими, за да накара други групи да се присъединят към него с изключение на най-малките, и действал под егидата на Дингисвайо до смъртта му от ръката на Звиде. Тогава Шака се придвижва на юг, преминавайки река Тукела, за да основе столицата си Булавайо в земите на квабе. Той лично никога не се връща обратно в историческите земи на зулу. В земите на квабе Шака може би се е намесил в съществуващ спор по наследяване на трона и помогнал на избрания от него Нкетто да го спечели. След това Нкетто управлява като вожд-наместник на Шака.

Господството на Шака се основавало предимно на военна мощ, смазване на съперниците и включване на разпръснатите останки от техните армии в неговата собствена. Към това той добавял смес от дипломатия и покровителство, присъединя-

вайки приятелски настроените вождове, между които Зихландло от мкхизе, Джобе от ситоле и Магубане от тули. Тези народи никога не са побеждавани в битка от зулу – не се е стигнало дотам. Шака ги спечелил чрез фини тактики на покровителство и възнаграждения. Управляващите квабе, например, започнали да си съчиняват нови родословия, за да внушат, че квабе и зулу са били много близки в миналото – удобна измислица. По този начин било създадено по-голямо чувство на сплотеност, въпреки че то никога не станало пълно, както показват последвалите граждански войни.

ГОЛЕМИТЕ СЪЛЪСЪЦИ

През 1816 г., след смъртта на баща си, Шака получава властта над по онова време незначителното племе зулу. Въпреки че е издигнат от мтетва и брат му Сигуджана е убит, превратът е сравнително безкръвен и е приет от зулусите. Шака все още признава Дингисвайо и неговото по-голямо племе мтетва като сюзерен, след като се връща при зулу, но няколко години по-късно Дингисвайо попада в засада на Амандвандве от Звиде и е убит. Няма никакви доказателства, показващи, че Шака е предал Дингисвайо. Наистина се налага повечето от зулусите да отстъпят пред няколко нахлувания на Ндвандве. Ндвандве определено са най-агресивната групировка в района.

Шака успява да склучи съюз с племето мтетва, останало без водач, както и да се установи сред квабе, след като Пакатвайо е свален без много, ако не никакво, насилие. С подкрепата на квабе, хлуби и мкхизе Шака вече е способен да събере войска, която да може да се противопостави на ндвандве (от племето нхумало). Историци като Морис твърдят, че първата голяма битка на Шака срещу Звиде от ндвандве е битката на Гокли Хил на реката Мфолози. Войските на Шака заемат силна позиция на билото на хълма. Една фронтална атака от враговете им не успява да ги измести и Шака решава битката, като изпраща отряди около хълма да атакуват противника в гръб. Загубите са високи и за двете страни, но ефикасността на иновациите на Шака е доказана. Много вероятно е зулусите да са усъвършенствали и развили тактиките си за обкръжение.

Друга решителна битка накрая се води на реката Мхлатузе, на мястото, където в нея се влива потокът Мвизане. В двудневна

битка зулу нанасят решителна победа над враговете си. Тогава Шака довежда пресни подкрепления на над 100 километра до царския краал на Звиде и го унищожават. Самият Звиде успява да избяга с шепа свои последователи, преди да се спречка с вождката Мджанджи, повелителка на племето бапеди. Той умира при тайнствени обстоятелства малко по-късно. Неговият генерал Сошангане (от племето шанган) се изтегля на север към днешен Мозамбик, за да продължава да нанася щети на по-слаби врагове и да се възползва от възможностите на търговията с роби, събирайки данък от португалците търговци на роби. Шака по-късно отново се бие със сина на Звиде Сикхуняне през 1826 г.

СМЪРТ И НАСЛЕДНИЦИ

Дингане и Мхлангана, полубратя на Шака, изглежда правят поне два опита да го убият, преди накрая да успеят, вероятно с подкрепа от елементи на мпондо и някои недоволни изийендане. Въпреки че британските колонисти го смятат за бъдеща заплаха, обвиненията, че бели търговци желали смъртта му, са проблематични, като се вземе предвид, че Шака е дал концесии на бели преди смъртта си, включително правото да се заселят в Порт Натал (сега Дърбан). Шака е направил достатъчно врагове сред собствените си хора, за да ускори абдикацията си. Тя идва сравнително бързо след опустошението, предизвикано от оплакването на Нанди.

Зулуският монарх среща смъртта си чрез трима убийци на къде през 1828 г. (най-често се споменава септември), когато почти всички налични зулу сили са изпратени на поредния масов набег на север. Това оставя царския краал с недостатъчна охрана. Това е всичко, което конспираторите чакат – неговите полубратя Дингане и Мхлангана и един индуна, наречен Мбопа. Мбопа отвлеча вниманието, а Дингане и Мхлангана нанасят смъртните удари. Драматичните предсмъртни речи на Шака, предупреждаващи за бъдещ европейски империализъм в популярния филм и книгата не са достоверни, както и разказите за колоритни и впечатляващи погребални церемонии. Последното изпращане на Шака не е чак толкова романтично. Трупът на Шака е изхвърлен в една празна яма за зърно от убийците и е затрупан с камъни. Точното място е неизвестно. Историкът

Доналд Морис твърди, че е някъде на Каупър Стрийт в село Стрейнджър, Южна Африка.

Полубратът на Шака Дингане, приема властта и започва разширена чистка на всички про-Шака елементи и вождове, продължила няколко години, за да заздрави позицията си. Започва истинска гражданска война. Дингане управлява за около 12 години, през които той трябва да се бие гибелно срещу форт-рекерите и отново срещу другия си полубрат Мпанде, който с бурска и британска подкрепа превзема водачеството над зулу през 1840 г. и управлява около 30 години. По-късно през 19 век зулу са един от малкото африкански народи, които успяват да победят британската армия в битката при Исандлуана.

ОБЩЕСТВЕНА И ВОЕННА РЕВОЛЮЦИЯ НА ШАКА

Някои ревизионисти са поставяли под съмнение военните и обществени нововъведения, обичайно приписвани на Шака, отхвърляйки ги направо или приписвайки ги на различни европейски влияния. Но и двете обяснения са далеч от истината. Всъщност зулуската култура, включвала други племена и групи, съдържа няколко практики, които Шака би могъл да използва, за да постигне целите си в набезите, войните и господството си. Някои от тези практики са разгледани по-долу.

ПРОМЕНИ В ОРЪЖИЯТА

За Шака често се казва, че е бил недоволен от дългия асегай за хвърляне и му се приписва въвеждането на нов вариант на оръжието – илкуа, късо копие за мушкане с дълго, подобно на меч острие. Твърди се, че името му идва от звука, издаван при промушване и последващо изтегляне от тялото. Предполага се също, че Шака е въвел по-голям и по-тежък щит от кравешка кожа и е обучил всеки войн да използва лявата страна на щита, за да измести щита на врага надясно, откривайки ребрата му за пагубно пробождане с копие. Копието за хвърляне не е използвано, а е използвано като начално метателно оръжие, използвано преди импите да се доближат до врага на една ръка разстояние.

Въвеждането на по-късо промушващо копие има практически смисъл, ако една атака трябва да продължи докрай, за разлика от ритуализираните стоящи битки, състоящи се от хвърляния на копия, също както и използването на по-голям щит при близкия бой. Внедряването на по-надеждно ръчно оръжие е било крайно необходимо за агресивните нападателни операции, осъществявани под режима на Шака.

По-голяма подвижност с боси крака, постоянни упражнения и форсирани походи

Историята, че сандалите са били изоставени, за да се здравят краката може да е или да не е съвсем вярна, но босите крака на много зулуски войни са отбелязани в различни военни разкази. (Виж „Измиване на копията“ на Доналд Морис или „Те се бориха като лъвове“ на Едгъртън или „Анатомия на зулуската армия“ на Иън Найт). Въвеждането обикновено било грубо. Тези, които протестирали срещу ходенето без сандали били убивани – практика, която бързо помогнала на останалите да се концентрират. Шака упражнявал войските си често, осъществявайки форсирани преходи от повече от 50 мили на ден в бързо подгичване върху гореща скалиста повърхност. Той упражнявал войските си и да изпълняват обкръжителни тактики (виж по-долу).

Добре организирана логистична поддръжка от младежки формации

Млади момчета на 6 и повече годишна възраст се приемали във войската на Шака като войни-чираци („удиби“) и служели като носачи на провизиите, пособия като съдове за готвене и рогозки за спане и допълнителни оръжия, докато дойдело време да се вляят в редиците на мъжете. Понякога се твърди, че такава поддръжка е била използвана повече при много леки войски, използвани за събиране на данъци от добитък, жени или млади мъже от съседни племена. Въпреки това, понятието „леки“ войски е съмнително. Бързо движещата се зулуска нападателна бригада или импи в мисия се е придвижвала „леко“, водейки жив добитък за провизии и необременена от тежки оръжия или пакети с припаси. Логистичната структура с момчета-пас-

тири е въведена за подпомагане на такива дейности и е лесно приспособима независимо дали войската е била многобройна („тежка“) или не.

Рангова и разделителна система по възраст

Групиранията по възрасти от различен вид са обичайни в племенната култура на банту и все още са важни в голяма част от Африка. Възрастовите степени са били отговорност за различни дейности от пазене на лагера до пастирство на добитък и определени ритуали и церемонии. Шака организирал различните степени в разделения и ги разквартирувал в специални военни краалове, като всяко подразделение имало собствени отличително име и знак. Разделителната система определено е продължение на съществуващи племенни културни елементи, които са могли да бъдат приспособени и оформени, за да паснат на експанзионистките планове на Шака. Не е било нужно да се търси вдъхновение от европейците на стотици мили далечина.

Знаменитата формация „биволски рога“

Повечето историци (Морис, Найт и др.) приписват на Шака началната разработка на знаменитата формация „биволски рога“. Тя се състои от три елемента:

(1) „рога“ или **флангови леви и десни крила**, които обграждат и притискат врага. По принцип „рогата“ се състоят от по-млади и неопитни войници.

(2) „гърди“ или **централен главен отряд**, която изпълнява решаващия удар. Съставени са от най-добрите бойци.

(3) „слабини“ или **резерви**, използвани за довършване на удара и плячкосване или за подкрепления на друго място. Те често се състояли от по-стари ветерани.

Координацията се осъществявала от полковите индуни (вождове или водачи), които използвали сигнали с ръце или вестоносци. Схемата е елегантна в своята простота и е била добре разбрана от войните, разпределени във всеки от ешелоните.

Въпросът дали черният вожд е могъл да разработи такава система е спорен. Въпреки това, използването на отделни маневрени елементи за подкрепа на една по-силна централна група е добре познато в немеханизираното племенно военно дело,

както и използването на резервни елементи в ариергарда. Наистина някои кхоса групи в Южна Африка са използвали отделни елементи, между които и авангард. Вижте историята на Южна Африка на Ноел Мостерт „Предела“ и „Бури, банту и британци“ на Макмилиън. Морис споменава на 38-а страница, че опитите за обкръжаване на врага не са били непознати дори и в ритуализираните битки.

ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРЕДВОДИТЕЛСТВО НА ЗУЛУСКИТЕ ВОЙСКИ

Войската по принцип била разделена на 3 нива: полкове, корпуси от няколко полка и „армии“ или по-големи формации, въпреки че зулу не са използвали тези понятия в съвременния им смисъл. Всяка група от мъже в мисия е била наричана импи, независимо дали това е нападателен отряд от 100 души или орда от 10 000. Броят не е бил еднакъв, а зависел от разнообразни фактори като разпределяне от царя или личен състав, събран от различни племенни вождове или места. Един полк е можел да бъде от 400 или 4000 души. Полковете били групирани в корпуси, които получавали имената си от военните краалове, където били събрани или понякога основните войски на това място.

МЕТОДИТЕ НА ШАКА И ЕВРОПЕЙСКАТА ТЕХНОЛОГИЯ

За по-подробен анализ на зулуската войска вижте [Англо-зулуска война](#).

Разширяващата се власт на зулу неизбежно се сблъскала с бялото господство в десетилетията след смъртта на Шака. И наистина бели пътешественици до царството на Шака демонстрирали напреднали технологии като огнестрелните оръжия и писменост, но зулуският монарх не бил впечатлен. Не е имало нужда да се записват съобщенията му, тъй като вестоносците му били заплашени от смъртно наказание, ако ги предавали неточно. Колкото до огнестрелните оръжия, Шака бил впечатлен, но като му показали пушките, зареждащи се през дулото, то казал, че за времето, за което войниците биха ги презаредили, те биха били залети от атакуващи с копия войни. Иронично е, че тази хвалба е била поставена на изпитание срещу европейски

противници, при което, независимо от общата победа над зулу, се видяло, че Шака не е бил съвсем не прав.

Първият голям сблъсък след смъртта на Шака е по времето на наследника му Дингане, срещу нахлуващите бели фортрекери от нос Добра надежда. Началният успех на зулу бил постигнат благодарение на бързи изненадващи атаки, но фортрекерите се възстановили и причинили сериозна загуба на зулу от укрепления си заобиколен с каруци лагер в „Блъд Ривър“. Вторият голям сблъсък е с британците през 1879. Още един път повечето успехи на зулу били благодарение на подвижността им и способността им да прикрият войските си и да се приближат бързо, когато противниците им са неблагоприятно разгърнати. Голямата им победа в Исандвалвана е добре известна, но те успели и да отблъснат една британска колона в битката на планината Хлобане, разгръщайки бързо подвижни полкове върху голяма площ в нахсаните дефилета и оврази, докато британците се придвижвали.

Въпреки всичко зулу не се научават от миналите си загуби и продължават с атаки от типа „човешка вълна“ срещу добре защитени статични европейски позиции, чиято масирана огнева мощ опустошавала редиците им. Под въпрос е дали Шака би действал по различен начин. Неговите действия по време на издигането му във властта определено показват както въображение, така и гъвкавост. Наследниците му са можели да твърдят, че вярно са следвали неговият класически шаблон, който довел зулу от малко незначително племе до голяма сила в района, но е ясно също така, че тези след Шака не са притежавали неговата тактическа проникателност и находчивост.

СЪЗДАТЕЛ НА РЕВОЛЮЦИОНЕН СТИЛ НА ВОДЕНЕ НА ВОЙНА

Разпространените твърдения, че Шака е „променил естеството на военното дело в Африка“ от „ритуализирана размяна на подигравки с незначителни загуби на живот в истински метод за покоряване чрез масово клане“, са под въпрос. Неговите военни кампании определено са довели до широко унищожение и бедствия, където са минали неговите импи. Когато се разгледа по-голямата картина на целия район, в очи се набиват и няколко

други фактора като експанзията в нос Добра надежда, търговията с роби в Мозамбик и обикновеният набор от селскостопански тежести, характерни за района. Като се обобщи всичко това, изглежда ясно, че военната експанзия на Шака е предизвикала големи сътресения и смут и е играла главна роля в оформянето на областта, в която той е господствал и не само в нея.

Като всеки амбициозен деспот Шака се е сблъсквал с несъгласие и противопоставяне, но само те не са могли да провалят действията и плановете му. И въпреки че твърденията на едро за революционното влияние на Шака изискват внимателно отношение, както и по-ограничените ревизионистки твърдения, които от своя страна не успяват да доставят балансиран поглед върху царуването на Шака и не успяват да видят, че племенните структури и самата култура са дали на Шака достатъчно прецеденти и суров материал, за да се заеме с плановете си за господство и експанзия, както и много от нововъведенията, които по традиция му се приписват.

Оценка: патологичен изверг или героичен създател на една нация

НЕОБХОДИМОСТТА ОТ УРАВНОВЕСНОСТ

Нито един анализ на зулуския владетел не може да пренебрегне личния му характер и стил на управление. За постигане на уравновесена оценка е необходимо внимание. Различни източници, отбелязани по-долу, правят от царуването му сензация, подчертавайки жестокостите, които е причинил на поданиците си. Други го издигат на пиедестал, отхвърляйки тези критики или като безпочвени, или като неизбежни за изграждането на велика нация. Има и трети ревизионистки подход, който се опитва да постави режима на Шака в контекста на едно типично африканско царство и вижда зверствата като обикновени за тяхното време и място. И трите подхода имат своите слабости. Първият, както е очевидно, поради сензационализма си и понякога заради самоцелни индивидуални сведения, вторият – заради безкритичното преклонение пред героя, а третият – поради това, че дори зулуски източници (виж препратките по-долу) смятат някои действия на Шака за осъдителни, над всичко, което би могло да се смята за нормално от обичая и традицията.

ХИТЪР, МАКАР И ЖЕСТОК МОНАРХ

Сведенията от европейски посетители, въпреки че понякога са сензационни, не пропускат да опишат внушителното телосложение на Шака, добре пресметнатото използване на зрелищност и церемония както за всяване на страх, така и за правене на впечатление, и манипулацията на племенната култура за постигане на неговите собствени цели. Когато се съпоставят с местни източници, те оставят впечатлението за хитър, макал и жесток владетел. Сензационните твърдения, че Шака е хомосексуален (повторени в статията за Шака в „Енциклопедия Британика“ от 1974 г.), са несериозни, като се вземе предвид, че зулуският владетел е имал голям женски харем, ползвал се е от услугите му често и последователно е убивал всички жени, които са забременяли, от страх да не си създаде заплахата под формата на наследник. Във всеки случай сексуални практики от различни типове не са необичайни сред тези, които имат абсолютна власт, както показват историите на различни европейски монарси.

Определено изглежда, че дворът на зулуския цар не е бил лесно място. Ежедневните екзекуции били нещо обикновено, дори за малки простъпки като кихане в негово присъствие. Такива екзекуции за обида на цар или вожд не са непознати в зулуските традиции, но от зулуски източници е ясно, че те са надминали всякакви граници на обичайното – фактор, който е създал опозиция и може би в края на краищата е допринесъл за неговото убийство. Наистина той оцелява след един такъв опит преди окончателната си смърт.

МОГЪЩ ВЛАДЕТЕЛ, НО ИЗПЪЛНЕН СЪС СТРАХ ОТ СВОЯТА ГОЛЯМА, СТРУВАЩА СЪЩО АРМИЯ

Много по-важно е обвинението, че желанието на зулуския монарх за завоевания е създало многочислен военен състав, който тежи на наличните ресурси и трябва постоянно да му се намира работа, за да не стане вътрешна заплахата. Трудно е да се съберат преки доказателства за това, но е ясно, че изолирането на голям брой от продуктивните млади мъже в обществото във военни лагери би трябвало да е създало тежест за местните запаса от храна и добитък. Въпреки че ревизионистите говорят

за дипломатията на Шака, действията му показват ограничени опити само за господство над набелязаните райони. Неговите импи извършват отново и отново силно разрушителни набези над други племенни групировки, включвайки разбитите останки в собствените си редици. Дали подобни набези се класифицират като „изграждане на нация“, неограничена „диващина“ или опити за „дипломатия“, ясно е, че те опустошават и разкъсват по-голямата част от региона, дори и да затвърдяват зулуското превъзходство.

ЕМОЦИОНАЛНА НЕСТАБИЛНОСТ ДОПРИНАСЯ ЗА ОСЪДИТЕЛНИТЕ ДЕЙСТВИЯ НА ШАКА В ПОСЛЕДНИТЕ МУ ДНИ

Част от поведението на Шака определено не изглежда да има някаква рационална цел. Може би роля в това има неговото трудно и травмирано детство, въпреки че някои действия са смятани за неимоверно безотговорни дори и от самите зулуски източници. Може да се твърди, че екзекуциите са спласвали или ликвидирали противниците и че постоянните военни операции са държали потенциалните размирици във войската заети, но други действия не са толкова ясни. След смъртта на майка си Нанди, той постановява период на траур и заповядва да не се засяват посеви, да не се използва мляко (основна храна за зулу) и всички бременни жени, заедно с мъжете им да бъдат убити. Последвал период на кланета, по време на който владетелят утежнявал общото страдание, като заповядал да се избият кравите, за да разбере и добитъкът какво е да загубиш майка си. Тази заповед е била равносилна на измиране на народа от глад.

Зулуски източници посочват, че един храбър мъж на име Гала се конфронтирал с Шака заради лудостта му, казвайки му това, което сега би било наречено „[казване на] истината на силните“ (подобно на „Царят е гол“ от Новите дрехи на царя). Той укорил Шака, че Нанди не е първият човек, умрял в Зуланд. За общо учудване, Шака не заповядва веднага да го екзекутират (вероятно опустошението е започнало да вещае зло чрез опозиция срещу властта му), но го наградил и отменил указите си. От този момент позицията на Шака отслабнала. Непрестанните нападателни операции изморявали и изтощавали полко-

вете. Отказът му да даде на хиляди млади мъже разрешение да се оженят на практика държали младежта на целия зулу народ в принудително безбрачие, защото много жени били също групирани в съответни кръгове. Ежедневните екзекуции продължили. Някой е трябвало да плати за това и той го е направил. Шака бил убит.

ОБЩА ОЦЕНКА

На върха на своя възход империята на Шака е наброявала над 250 000 души, от брега до масива на Дракенсберг, като повечето хора са били концентрирани от реката Понгола до Централен Натал. В тази зона опустошението е било голямо, а наоколо няколко от бившите помощници на Шака като Мзиикази или Шошагане също били поели пътя на завоеванията, образувайки свои собствени империи. Шака дал начало на важни промени в района и в самата племенна култура, променяйки и двете завинаги. Дипломатическите му и политически умения са сравнявани не в негова полза с предшественика му Дингисвайо, но е ясно, че Шака е бил хитър човек, способен ефективно да манипулира племенната култура и е бил изтъкнат военен тактик, въпреки че е имал някои важни недостатъци. През годините дори по-могъщи сили е трябвало да се сблъскат с монолита, изграден от него, по-точно бурите и британците, преди ефективното падане на нацията през 1879 г.

В ЗУЛУСКАТА КУЛТУРА

„ Той е Шака непоклатимия,
Гръмовежец – докато – седи, син на Мензи
Той е птицата, която ловува други птици,
Бойната брадва, която надминава други бойни брадви,
Той е преследвачът с широките крачки, син на Ндаба,
Който преследва слънцето и луната.
Той е големият грохот като на скалите на Нкандла
Където слоновете намират убежище
Където небесата се мръщят... “

– Традиционна зулуска възхвалителна песен, Преведена на български от Емил Петков от английския превод на Изикил Мпахлеле

Фигурата на Шака все още буди интерес не само сред съвременните зулу, но и сред много хора по целия свят, които са открили племето и историята му. Тенденцията в момента изглежда е да се третира като знаменитост. Популярен филм и други медии определено са допринесли за тази привлекателност. Това трябва да се балансира с опустошението и унищожението, които той причинява. И все пак традиционната зулуска култура все още почита ужасния монарх, както свидетелства и типичната ода по-горе. Трябва да се отбележи, че възхвалителните имена са сред най-широко използваните поетични форми в Африка и се отнасят не само за богове, а и за хора, животни, растения и дори градове.

МФЕКАНЕ – ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ ЦАРУВАНЕТО НА ШАКА

 Основна статия: Мфекане

Увеличената военна ефективност води до включването на все повече племена в зулу империята на Шака, а други племена се отдалечават, за да не ги достигнат импите на Шака. Лавинообразният ефект, предизвикан от тези масови миграции е познат (едва в 20 век) като Мфекане. Някои групи, които бягат (като хлуби и нгване на север от зулу) биха могли да са подтикнати от ндвандве, а не от зулу. Някои отстъпват на юг (като чину и тембе), но не пострадват много от атаки. Те се оттеглят с предпазна цел и много от тях остават в техните традиционни земи.

Сред многото увлекателни случаи на Мфекане е и това, че Мзиликази от Кумало, който е бил „генерал“ на Шака, който избягва от служба при Шака и на свой ред завладява една империя в Зимбабве след сблъсъци с европейски групи, между които бурите. Други забележителни фигури появили се с Мфекане са Шошагане, който отива от зулуските земи в това, което днес е Мозамбик. Шака определено е бил твърд и способен водач, най-способния за времето си, и през последните четири години на царуването си си позволява няколко дълги нападения.

Теорията за Мфекане твърди, че агресивната експанзия на армиите на Шака причинява брутална верижна реакция в южните части на континента, в която племе след племе, лишено от земите си, се обръщат срещу съседите си в смъртен цикъл на

бягство и завоевание. Тази теория трябва да се разглежда внимателно, защото тя изцяло пренебрегва няколко други фактора като въздействието на нахлуването и експанзията на белите в същата част на Южна Африка по това време. Преразгледаните истории хвърлят сянка на съмнение върху понятието за Мфекане и приписването му на цялата миграция и унищожение на зулу. Един по-балансиран подход разглежда експанзионизма на зулу като един от няколко фактора (макар и много важен), който разстройва традиционните структури в местната област. Бележит пример за традиционното мнение за Мфекане е „The Zulu Aftermath“ на Дж. Д. Омер-Купър.

Безопасно е да се каже, че Шака не е нито някакъв тъмен Наполеон или абаносов Монтгомъри с „основна програма“, нито брутален, неграмотен дивак. Обратно, записите показват хитър, макар и суров манипулатор на обстоятелства, обичаи и събития, за да заздрави и сплоти зулуския народ в трудни условия и с неравен успех от време на време.

Източници

Учените в последните години ревизираха възгледите си върху източниците относно царуването на Шака. Най-ранните са два разказа на очевидци, написани от бели авантюристи търговци, които срещат Шака през последните години от царуването му. Натаниъл Айзъкс публикува своята „Пътешествия и приключения в Източна Африка“ [1] през 1836 г., обрисувайки Шака като изроден и патологичен изверг – портрет, който съществува в различни форми и до днес. Айзъкс е подкрепен от Хенри Франсис Фин, чийто така наречен „Дневник“ [2] (въсъщност пренаписан колаж от различни описания) е редактиран от Джеймс Стюарт едва през 1950 г. Други автори са някои безславни шарлатани, които са се занимавали с контрабанда на оръжие, воювали са като наемници, убивали са хладнокръвно и се опитвали да търгуват с роби. Това става ясно от документи, намерени в наши дни в архивите.

На техните сега дискредитирани разкази могат да се противопоставят богатите ресурси от устни истории, събрани около 1900 г. от същия Джеймс Стюарт, сега публикувани в 6 тома като „Архивът на Джеймс Стюарт“ [3]. Работата на Стюарт от ранния 20 век е продължена от Д. М. Малкълм през 1950 г.

Тези и други източници като А. Т. Брайънт представят картината в по-близка до зулу перспектива. Най-известните разкази са базирани на романа на Е. А. Ритър „Шака Зулу“ (1955) [4], не особено качествено написан романс, който е редактиран допълнително от анонимен автор на издателството „Лонгман“ до нещо, приличащо повече на история. Както тираничните аспекти на Шака, така и героичните, са до голяма степен измислени и трябва да се откажем от тях като валидни източници. Джон Райт (професор по история в Университета на Квазулу-Натал в Питермарицбург), Джулиан Кобинг и Дан Уайли (Университет „Роудс“, Грeймстаун) са сред авторите, преправили тези разкази.

Различни съвременни историци, пишещи за Шака и зулу, посочват несигурната природа на ритърския „Шака Зулу“, както и на разказите на Фин и Айзък. Една стандартна обща отправна книга в областта е „Измиването на копията“ на Доналд Морис (1965) [5], където се отбелязва, че като цяло източниците за тази историческа епоха не са от най-добрите. Въпреки това Морис посочва голям брой източници, включително и Стюарт и обширната, но разнородна „Стари времена в Зулуланд и Натал“ на А. Т. Брайънт [6], която е базирана на четири десетилетия изчерпателни изследвания на племенни източници. След пресяване на източниците и отбелязване на техните предимства и недостатъци, Морис общо взето приписва на Шака голям брой военни и обществени нововъведения и това е основен консенсус в областта. [7].

Трябва да се вземат предвид и военните историци на зулуската война, между които Иън Найт („Анатомия на зулуската войска“) [8] и Робърт Едгъртън („Те се биха като лъвове“) [9]. Ценни са и общите истории на Южна Африка като „Предела“ на Ноъл Мостърт [10] и едно подробно описание на резултатите от експанзията на зулу, „Последствията от зулу“ на Дж. Д. Омер-Купър [11], която доразвива традиционната теория за Мфекане.

DMT

В книгата си „DMT: Молекулата на духа“ (DMT: the Spirit Molecule) д-р Рик Страсман (Rick Strassman) твърди, че DMT, който е един от най-силните природни халюциногени, може да създаде постоянна и стабилна връзка между различни съществуващи измерения.

Всъщност вселените са постоянно там и постоянно предават информация. Но ние не можем да я обработваме, защото, казано просто, не сме програмирани за това – ние сме „настроени“ към стандартния, умствено „нормален“ за нас канал. Д-р Страсман смята, че DMT подпомага настройването към другите измерения.

КАК РАБОТИ?

Експертите по теоретична физика предполагат, че съществуването на паралелни светове е базирано на явлението, наречено интерференция. Една от манифестациите на това явление се вижда, когато лъч светлина минава през тясна дупка в картон.

Разнообразните пръстени и светлинни ръбове, които се появяват, след като лъчът достигне определена повърхност, не са очертанията на дупката в картоната. След като са проведени редица сложни експерименти, учените са заключили, че съществуват „невидими“ частици светлина, които се удряят във видимите и светлината се пречупва по неочаквани начини.

Появата на интерференция означава взаимодействие между паралелните светове. Според основната хипотеза съществу-

ва невъобразимо голямо количество вселени или мегавселени, които приличат на нашата и се подчиняват на същите закони на физиката. Това е и причината да не е задължително различните вселени да се различават много от нашата. В същото време те са паралелни, защото частиците, които ги формират, се намират в различни позиции във всяка вселена.

Страсман се обръща към британския учен Дейвид Дойч (David Deutsch), известен теоретик в областта и автор на книгата „Материята на реалността“ (The Fabric of Reality). Двамата са обсъждали възможността ДМТ да изменя мозъчната функция по такъв начин, че съзнанието да има достъп до знанието за паралелните светове. Физикът се усъмнил, защото смята, че за подобно нещо би се изисквало квантово изчисляване. Обяснението на Дойч:

„... може да доставя компоненти на сложна задача сред голям брой паралелни вселени и след това да споделя резултатите. Едно от основните условия за квантово изчисляване е температура, близка до абсолютната нула.“

Затова физикът смята, че продължителен контакт, извършван в биологична среда, между различните вселени е малко вероятно.

Но Страсман отбелязва, че ДМТ е ключова субстанция, която променя физичните свойства на мозъка и затова квантовите изчисления може да се случват и при нормална температура.

Установяването на контакт с паралелни вселени е възможно. С други думи ДМТ променя физиологията на мозъка по такъв начин, че квантовото изчисляване става възможно и би трябвало да дава достъп до паралелни светове.

Това се потвърждава и от многото истории на тези, които са употребявали ДМТ. Опитвалите разказват, че това е нещо повече от прости халюцинации или „трип“ (изживяването под влияние на психотропни субстанции).

Често в разказите има разходки до други светове и общуване със съществата, които населяват тези светове.

Spirit Science And Metaphysics

ГЛАВА СЕДМА

ИСТИНАТА ЗА LSD

Без дори да го осъзнава, през 1938 г. в лабораторията си в Швейцария Албърт Хофман синтезира един от най-силните халюциногени, познати на човечеството. ЛСД става водещ обект на клинични изследвания през 50-те и отваря нови възможности в света на психотерапията.

Халюциногени като ЛСД, влияещи на отделянето на серотонин, позволяват на употребяващия ги да опознае съзнанието си и често отключват психоаналитичните способности на мозъка.

През първите 30 години на изследване на ЛСД са създадени над **1000 научни трудове и книги**. Заключениеето от тях е следното: халюциногените отварят нови врати пред клиничната терапия, позволявайки на учените да проникнат до най-дълбоките кътчета на човешкото съзнание както и да лекуват едни от най-сложните психични разстройства.

Халюциногени като ЛСД позволяват на този, който ги употребява, да осъзнае и разбере себе си, мислите и поведението

си така, както не е бил способен преди. Да преодолее психични и социални бариери.

Станислав Гроф, известен психолог и автор на книги, твърди, че халюциногените имат потенциал да бъдат решение на глобалните проблеми, засягащи света днес. Той сравнява ролята на халюциногените за психологията и психиатрията със значението на микроскопа за биологията или телескопа за астрономията.

“Тези вещества, посочва Гроф, разкриват дълбоките несъзнателни процеси на човешката психика и позволяват съзнателното им обработване. Свойствата на халюциногените ни дават възможността да изучаваме психологичните процеси, управляващи поведението и преживяванията ни. Процеси, които не могат да бъдат достигнати от никой друг метод, познат на съвременната психология и психиатрия. Нещо повече, дават ни невероятната възможност да лекуваме емоционални и психосоматични разстройства и да достигнем ново еволюционно ниво на съзнанието.”

Норвежки невробиолози от университета по наука и технологии в Трондхайм, стигнаха до заключението, че LSD, псилоцибин и маскалин, не само са безвредни за употреба в дългосрочен план, а дори в много от случаите употребата им е съпроводена с по-малко ментални заболявания и психични проблеми.

Подреждайки информация от данните по подходящ начин, учените забелязват пряка зависимост между използването на халюциногени и психичните разстройства. Групата на тези използвали LSD през последните години, страдали от значително по-малко психични проблеми.

Учените подкрепят резултатите от изследването си със стара историческа информация, където халюциногенни растения били използвани за церемониални, религиозни или лечебни цели в течение на хиляди години. Ето какво мислят те по въпроса:

Халюциногените често са свързани с дълбоки лични и духовни преживявания, като предизвикват дълготрайни и положителни резултати. Като се имат предвид милионите дози психаделици

взимани през последните 40 години, а дълготрайни последици върху психиката на човек почти няма, не е изненада, че LSD и псилоцибина все по-често са отбелязвани от специалисти като много по-безвредни от алкохола и цигарите.

Изследването също така оборва мита за белите петна в паметта, възникнали в резултати от употребата на силни халюциногени.

LSD също успешно лекува перманентно силната мигрена, заради която много хора предприемат самоубийства.

Известен е един много интересен експеримент, обрнатата лицева маска, ярък пример за това как LSD променя възприятието за света. Всяка лицева маска има две страни, изпъкнала и вдлъбната. В експеримента маската се показва на хора употребили LSD, шизофреници и нормални такива. Изненадата идва от там, че употребилите LSD и шизофрениците забелязват как маската е ориентирана към тях – с изпъкналата част или обратно. Изследователите обясняват това с факта, че в по-голяма част от времето мозъкът не използва пълния си капацитет. Както вече знаем, всяка секунда мозъкът приема 11 000 000 бита информация, от които едва от 40 до 200 се обработват съзнателно. Това число обаче драстично нараства под действието на LSD – виждаме, разбираме и прозряваме неща, които до сега са били непонятни. Изследването явно показва, че психаделиците разширяват съзнанието. Експериментът поставя и една въпросителна на разбирането за шизофренията, както и върху методите за лечението ѝ.

Все повече са и случаите, в които халюциногени са използвани при хора с нелечими болести в напреднал стадий. В случаи като тези, психаделиците им помагат да превъзмогнат и разберат страхът от смъртта. Духовното преживяване обогатява мирогледа и разбиранията за живот.

„Лавинообразното нарастване на влиянието на ЛСД сред радикализиращите се младежи на Запад и тяхната все по-нарастваща политическа активност против установения политически и културен ред води до забраната от 1965 година в САЩ и 1966 в Обединеното кралство. Заради огромното влияние на ЛСД сред надигащите се студентски среди, които отправят

политически искания за спиране на войната във Виетнам и за човешки права и свободи, администрацията на американския президент Линдън Джонсън, а след това и на Ричард Никсън повеждат кръстоносен поход срещу ЛСД. Не само, че съединението бива забранено за употреба, но и всякакви научни изследвания са абсолютно инкриминирани и преследвани. Въпреки това през 90-те години, след нестихващия интерес сред много кръгове, регулирането на ЛСД започва да отслабва и няколко изследователски проекта успяват да вземат разрешение за изследване. „

Обнадеждаващо, в последното десетилетие изучаването на халюциногените бе подновено, след като правителството разреши контролираните клинични изследвания. Цялостната представа за халюциногените бързо се променя, все повече хора решават сами кое е опасно и кое не и търсят алтернативни начини да се лекуват, вместо да разчитат на всъщност най-смъртоносните вещества – лекарствата. Премахането на ограниченията през научните изследвания ще ни позволят на бъдем свидетели на революционни открития в медицината и психотерапията.

Отварянето на съзнанието вследствие употребата на халюциногени е отговорно за впечатляващите видения и промяната в начина, по който се възприема света. Интересно е да се видят невероятните ефекти на ЛСД върху съзнанието, възприятията и креативността.

МАМА КОКА

КОКА/СОСА/

Представява храст от семейство Erythroxylaceae, достигащ височина от 2 до 3 м. Клоните на растението са прави, а листата са тънки, плътни, елипсовидни. Цветовете са дребни, а венчето се състои от пет жълтеникавобели венчелистчета. Прашниците са със сърцевидна форма (виж изобр.).

Растението е разпространено в САЩ/Калифорния, Аризона, Ню Мексико, Тексас, Луизиана, Алабама, Мисисипи и Флорида/, Европа/Испания, Италия и Гърция/и в Австралия/Нова Зеландия/.

ВИДОВЕ КОКА

В света са разпространени два вида кока. Това са *Erythroxylum coca* и *Erythroxylum novogranata-tense*.

Коката/*Erythroxylum coca*/е храст, произхождащ от Амазония, обитаващ топли и влажни долини между 1000 и 2000 метра надморска височина. Листа на растенията, отглеждани в Колумбия, са склонни да бъдат по – малки и по – остри, отколкото тези, които се отглеждат другаде. Това растение е фундаментално за индианските култури на Андите и Амазония. От този вид кока се произвежда кокаинът.

Erythroxylum novogranata-tense е вид кока от семейство Erythroxylaceae. Отглежда се в равнинните, сухи райони на Южна Америка, като се нуждае от напояване. Въпреки това *Novogranata-tense* е много адаптивна към различни екологични условия, расте добре както в сухи, така и във влажни райони, от 400 докъм 800 м надморска височина.

СЪСТАВ НА КОКАТА

Коката съдържа 14 натурални алкалоида, които обуславят лечебните свойства на растението. Егنونинът, който влиза

в състава на коката, е карбоксилен дериват на атропина и има свойства да метаболизира мазнини, глициди, като пречиства кръвта. Атропинът пък има анестезично действие, той прочиства дихателните пътища.

Пектинът действа абсорбиращо и антидиарично, заедно с витамин Е регулира производството на меланин за кожата. Папаинът, който се съдържа в коката, е ензим, подобен на животинския катепсин. Той подобрява храносмилането.

Хигринът в дрогата възбужда слюнчестите жлези, когато има недостиг на кислород във въздуха. Глобулинът пък тонизира сърдечния мускул, регулирайки липсата на кислород, подобрява кръвообращението, предотвратява болестта, наречена *Soroche*, причинена от височини/разреден въздух/.

Пиридинът, който съдържа билката ускорява формирането и функционирането на мозъка, увеличава притока на кръв към хипофизата и сливиците. Кинолинът предпазва от образуване на зъбен кариес. Коката съдържа и конин, който е със силно анестезично действие.

Кокаминът в билката притежава аналгетично действие и заедно с конина помагат за усилване действието на кокаина. Резерпинът регулира кръвното налягане и подпомага образуването на костни клетки. Дрогата съдържа и бензоин, който ускорява образуването на мускулни клетки и предпазва от загиване на хранителните вещества, откъдето идват терапевтичните му свойства при гастрит и язва.

Инулинът в растението регулира секрецията на злъчката, освежава и подобрява функционирането на черният дроб, уравновесява формирането на меланин, избягвайки и почиствайки петна по лицето. Той е диуретично средство, помага за елиминирането на вредни и токсични субстанции в организма.

ИСТОРИЯ НА КОКАТА

Растението **кока** обикновено идва от високите места на Андите. Откакто е познато в човешката история, листата му (виж изобр.) се дъвчат заради техния стимулиращ ефект и облекчаването на дихателните проблеми, дължащи се на живота в толкова големи височини.

Според цитат от първите испански хроники индианците ценели растението повече от златото и среброто, защото човек не чувства нито глад, нито жажда, когато дъвче листа от кока.

Инките са използвали листата само за религиозни цели. След като испанците завладяват Южна Америка, тяхната употреба се разпространява още повече.

ОТГЛЕЖДАНЕ НА КОКА

Растението предпочита райони, където не пада слана. Плодовете (виж изобр.) на растението се събират, преди да са узрели и се оставят за известно време, докато омекнат съвсем. Тогава размякнатото месо на плода се отмина, а семената се почистват и изсушават.

Събраните семена се пускат във вода и тези, които изплуват на повърхността се изхвърлят, тъй като няма да покълнат. Годните семена трябва да се засеят, колкото се може по-бързо. Най-добре е всяко семе да се постави в отделен съд.

Пластмасовите саксии биха свършили добра работа. Младият разсад се нуждае от светлина, било то слънчева или изкуствена. Необходимо е да торите растението. След около два месеца можете да разсадите младите растения, като оставите разстояние около 1.5 м между тях.

Като цяло коката се нуждае от висока влажност на въздуха. Въпреки това коката се оказва много издръжливо растение и може да вирее и при не много висока влажност на атмосферата. Но това не е всичко. Коката със сигурност може да издържи на ниски температури, при условие че те не попадат под точката на замръзване.

ПОЛЗИ ОТ КОКА

Чаят от **кока** е широко използван заради доброто му влияние върху храносмилането, кръвообращението, против умора, раздразнение, стрес с лек, но забележителен повишаващ ефект върху настроението. Може да се приема по всяко време на деня, за предпочитане след хранене. Също така се препоръчва при нарушено храносмилане, колики и при диария.

Съдържанието на витамини и други елементи правят чая от кока хранителна добавка, която може да се употребява в ежедневната диета.

Топлата напитка от кока може да бъде приемана от деца, подрастващи, възрастни и стари хора. Забележителен е изключително ниският процент на сърдечно-съдови заболявания при индианците, дъвчещи листа от кока.

Също така прави впечатление и ниският процент на зъбен кариес при тях. Рискът от пристрастяване към употребата на чай от кока е нищожен, при условие че са необходими повече от 500 торбички (1 торбичка съдържа 1 г листа от кока) за получаване на 1 г кокаин, от които се абсорбират минимални количества в нанограмовете (1 нанограм е една милионна част от грама) в продължителен период, което не позволява да се достигне концентрация, която да причини психически разстройства.

ЧАЙ ОТ КОКА

Чаят от **кока** (виж изобр.) е билков чай, направен от суровите листа на растението кока, което расте в северозападната част на Южна Америка. Приготвя се чрез потапяне на листа кока или потапяне на торбичка чай в гореща вода.

Чаят от кока най-често се консумира в планинската верига Анди, особено Боливия, Еквадор и Перу. Има жълтозелен цвят и леко горчив вкус, подобен на зелен чай с повече органична сладост.

Листата на растението съдържат алкалоиди, от които по химичен път се извлича вещество за направата на кокаин. Въпреки това размерът на този алкалоид в суровите листа е малък.

Чаша чай от **кока**, приготвена от един грам листа от растението съдържа приблизително 4.2 мг биологичен алкалоид. Поради наличието на тези алкалоиди, чаят от кока може да се нарече лек стимулант, като консумацията му може да се сравни с консумацията на кафе или чай.

Съдържанието на алкалоид в една чаша чай, обаче, е достатъчна, за да покаже положителна проба при кръвен тест за кокаин. Подобно на безкофеиновото кафе, чаят от кока също може да бъде „безкокаинов“. След обработката наличието на алкалоидите се свежда до минимум, също както при безкофеиновото кафе, в което остава незначително количество кофеин.

Чаят от кока е легален в Перу, Боливия, Колумбия, Еквадор. Но употребата му продължава да бъде възпрепятствана от Единната конвенция за упойващите вещества. Чаят от кока е незаконен в Съединените щати, освен ако не е „безкокаинов“.

Много от коренните жители на Андите използват чая за медицински цели. Чаят от кока често се препоръчва на туристите по високите части на Андите за предотвратяване на височинна болест. Въпреки това неговата действителна ефективност никога не е изцяло проучвана. Чаят от кока е бил използван като средство за рехабилитиране на зависими от кокаина, прилагал се е като негов допустим заместител.

РЕЦЕПТА ЗА ЧАЙ ОТ КОКА

Загрейте вода, без да завира. Поставете една чаена лъжичка сушени листа от кока. Оставете листата да се накиснат 10 минути, ако желаете светъл чай или 20 минути, ако предпочитате по-тъмен. Напълнете една чаена чаша до половината с приготвения чай и го разрежете с вода, ако ви се струва силен. Овкусете чая с резен лимон и малко мед.

“НАРЪЧНИК ЗА КОКАТА”

Растението на Кокаина расте при постоянни 18 градуса. Ако температурата надхвърли 20 градуса, растението загубва сила и листата почват да съхнат и въпреки, че се разлиства повече, аромата и свойствата на листата се отклоняват от качеството. Почвата необходима за растежа, трябва да е изключително богата на минерални вещества и да не съдържа варовик, който ще погуби културата. Въпреки, че младото растение се развива най-добре при много слънце, порьозна почва – тази в топли долини, порастналото или зряло растение дава по-добра реколта и качество на листата, ако е растяло в глинена почва. А лабораторни експерименти показват, че най-добрата изкуствена алтернатива на глината са изгнили листа и пясък. Още едно условие за растежа е голямата влага, необходима на коката да порастне.

Коката расте в източните Анди, Еквадор, Перу и Боливия на надморска височина между 500 и 1500 м. Листата са с елипсовидна форма, като през основата на листото минават от обратната страна две успоредни леко слабо кафеникави линии. Расте като трева, изглежда на малак храст. Обича тропичен климат, с много дъжд. Адаптивността му към условия различни от тези които му понасят е много малка.

За да направиш 1 кг. кокаинова паста са ти необходими 100–150 кг. сухи кокаинови листа. Процеса на правене е изключително лесен. Накисват сухите листа в кофа с вода, докато омекнат изцяло. Добавяте силна алкална основа или просто лимонена киселина, за да се освободят алкалоидните вещества от листата. Добавяте и бъркате в някакъв разтворител, като керосин или газолин (петрол), който ще разгради алкалоидите, като ги отдели от водата.

Водата се източва от дъното и газолена остава отгоре. Веднъж отделен чрез филтрация, се добавя сярна киселина за да се смеси с алкалоидите. Готовата смес се оставя да съхне на слънце. В Боливия, където кокаиновото растение съдържа 90% кокаин, вместо сярна се използва солна киселина. Като сместа обикновено става кафява накрая на процеса.

Къде заминава получената смес – в така наречена „базова лаборатория“ в Колумбия. Където отново се накисва във вода със солна киселина, за допълнително окисляване. След което се добавя калиев перманганат и сместа се оцветява във виолетов цвят. Това е процес на окисляване, ако се спре рано – крайната смес ще съдържа много примеси и алкалоиди, ако се спре късно – част от кокаина ще бъде разрушен от перманганата.

От този последен процес зависи качеството или процента (%) на съдържание на чиста кока в пастата. Обикновено е между 60% – за лошо качество и 80% – за добро. След което от базовата лаборатория, заминава за един от големите градове в Колумбия, където има т.нар. „кристални лаборатории“, понеже се превръща там в кристали (виж изобр.). Обработват се мин. 3 кг. и максимум 50 кг. наведнъж в един процес, отнемащ

15 мин. или часове (професионално). Готовия кокаин се втечнява при 96–98 градуса. На вкус – леко горчи.

Търговията на кокаин. Поради това, че произвеждането му, притежаването му и пласирането му, както и пренасянето му са забранени със закон в целия свят – производителите на кокаин, го отглеждат във все по-недостъпни места на джунглите в Боливия, Перу или Еквадор, което неминуемо се отразява и върху неговото качество. Съдържа повече алкалоиди, от колкото чист кокаин. Стандарта е 0,5–1% към 90% и други вещества. Плюс това, понеже както споменава Автора по-горе са необходими големи количества сухи листа за направата му, в повечето случаи се приготвя на място близо до плантацията, където расте. Логистичен проблем. Намалява разходите и рисковете по транспортирането.

През някой друг месец, местните (10–12 човека), биват посещавани от т.нар. „guia“ – ръководител. Той е обикновено, същата националност като работниците и неговата задача е да събере пастата и да я пласира на „купувачите“. „Купувача“ е (обикновено Колумбиец) на границата между Перу и Колумбия. „Купувача“, никога няма да си позволи да отиде директно на плантацията. Това означава смърт за него. Като „Купувача“, обикновено представлява една от големите нарко фамилии в Колумбия. Той взема не повече от 3 кг. и го доставя до „базовите лаборатории“ в Колумбия. Други купувачи, представляващи други кланове, занасят също своята паста в тази „базова лаборатория“.

Или една може да се използва от няколко фамилии. Пастите се смесват, без да се има в предвид разликите в качеството и произхода. И по-късно се транспортира до „кристалните лаборатории“. Кокаина не е нито боливийски, нито перуански, понеже е направен с труда на около 2000 фермери, 200 ръководителя, 200 купувача, 20 „базови лаборатории“ и няколко „кристални лаборатории“. И всичко, това преди да достигне крайния си купувач или потребител.

В съответната страна, в която се внася, на партиди от около 300 кг. се предава в ръцете на търговци на едро. Няколко от различни краища на дадената страна. Кокаина се мери, инвентаризира и се гледа качеството му, но едва когато пристига в склада на търговеца на едро. Преди това нямат право на притенции. Един търговец на едро, никога не продава повече от 1 кг. на главни дистрибутори. Контрабандистите (вносителите), едрите търговци на кока и главните дистрибутори са елита или от високия ешалон в нарко-бизнеса.

Дистрибуторите продават на местните дилъри, а те на по-малки дилъри/потребители. Колкото по-малки количества продава дилъра и колкото по-лоша (разреден кокаин) е стоката му, толкова по-надолу в редиците е. На следващо ниво е купувача на 1 гр. и единствената му връзка е с този дилър.

Дейвид Лий „Наръчник за коката”

РАСТЕНИЯ НА СИЛАТА, ПОЛЗВАНИ ОТ ДРЕВНИТЕ

СИН ЛОТОС – ИЗПОЛЗВА СЕ ОТ ЕГИПТЯНИТЕ

Пулсът се забавя, а лицето леко се затопля и зачервява, хората се чувстват спокойни, всичко им изглежда забавно, нищо не може да ги притесни. Такъв е ефектът на древноегипетското растение син лотос (виж изобр.). То се е ползвало като психо-активно лекарствено средство, на което най-вече са разчитали жреците и фараоните. В древни времена хората са употребявали в най-голяма степен лечебните растения.

ОПИУМ – ИЗПОЛЗВА СЕ ОТ ДРЕВНИТЕ ШУМЕРИ, АСИРИЙЦИ, ЕГИПТЯНИ, ИНДИЙЦИ, ГЪРЦИ И РИМЛЯНИ

Опиумът представлява втвърдената течност, събрана от главичките на опиумния мак, известен и с името *ravaver somniferum*. Течността съдържа до 12 процента морфин, като това е и активната съставка в древното лекарство. Медикаментът традиционно се използвал за предизвикване на сън, облекчаване на болка, лечение на диария както и като сексуален стимулант.

Лекарствата с опиум имат дълга история. За първи път растението е успешно култивирано от шумерите около 3400 г. пр. н.е. В гръцката митология опиумният мак бил цветето на боговете на съня, нощта и смъртта. Те често се изобразявали с макове по телата си. Днес опиумът често се дестилира в негови производни, но от цветята също може да се направи и силен чай.

БУНИКА – ИЗПОЛЗВА СЕ ОТ КУЛТУРИТЕ ОТ ЕВРАЗИЯ

Растението е известно и като черен блян, „вонящо куче“ на Аполинарис (по името на гръцкия бог Аполон). Билката се използва като лекарство, а от семената често се варяла бира, като по този начин се увеличават опияняващите качества на напитката. За съжаление в големи количества, буниката уврежда зрението и предизвиква дълбок сън. Шекспир я споменава в текстовете си като оръжие за убийство.

ПСИЛОЦИБИНОВИ ГЪБИ – ИЗПОЛЗВАТ СЕ ОТ ДРЕВНИТЕ НАРОДИ, ЖИВЕЕЩИ В ПУСТИНЯТА САХАРА И ЮЖНА АМЕРИКА

За употребата на псилоцибиновите гъби (виж изобр.), наричани още „магически“ свидетелстват алжирски стенописи, датирани от 9000–7000 г. пр. н.е. Яденето на тези гъби предизвиква гадене и халюцинации, които са приети като съпътстващи ритуалните обреди на древните народи. Шаманите получават своите пророчески прозрения благодарение на халюциногенните гъби. Различните видове халюциногенни гъби могат да бъдат намерени в дивата природа.

ЛИСТА ОТ КОКА – ИЗПОЛЗВАТ СЕ ОТ КУЛТУРАТА НА МАИТЕ

Листата от кока се дъвчели от маите, за да се поддържат витални, в добро настроение и кондиция. Друг начин на прием, е чрез сваряването на чай от кока. Напитката действа като силна чаша кафе, защото една доза (около 100 грама листа от кока) съдържа дневния препоръчителен прием на калций, фосфор, желязо и няколко витамина, въпреки че едва ли ще се открие човек, който да препоръча употребата на това растение.

ТЮТЮН – ИЗПОЛЗВА СЕ ОТ ИНДИАНЦИТЕ

Тютюнът се използва като ритуално психоактивно вещество и основна търговска единица на коренните жители на

Америка, много преди Страната на неограничените възможности да бъде открита от западните заселници през 16 век. Растението и неговите продукти се превръщат в едни от най-широко използваните лекарства в света. Местните жители смятат, че ароматното растение е свят подарък, а тютюневият дим подпомага молитвените ритуали на шаманите.

МАРИХУАНА – ИЗПОЛЗВА СЕ ОТ НАРОДИТЕ ОТ ЦЕНТРАЛНА И ЮЖНА АЗИЯ КУЛТУРИ (ВИЖ ИЗОБР.)

Въпреки че употребата на канабис е била известна на човечеството от хилядолетия, най-ранните записани данни относно лекарствата от марихуана датират от 2700-годишен гроб в Западен Китай. Лобното място принадлежи на китайски шаман. Археолозите открили в този гроб торба с 789 гр канабис. От растението местното китайско население приготвя лечебна напитка. Чай от канабис се приема и от сикхите, в чест на Шива. Така те си осигурявали помощно средство за медитация и успокояване на болката. В медицината канабисът се използва за повишаване на апетита, лечение на глаукома. (виж “Забранената истина Пътят до Идел” – прил. 6)

ПЕЙОТ – ИЗПОЛЗВА СЕ ОТ ИНДИАНЦИТЕ

Пустинният кактус пейот (виж изобр.) предизвиква силни халюцинации. Доказателства за употребата на пейот датират от 8000–2000 преди Христа. Лекарствата с този кактус се приемат по време на религиозни церемонии, ритуали. Части от растението се дъвчат или се пият на чай.

ПРИЛОЖЕНИЕ

СПИСЪК НА РОДА ДУЛО (ДУЛАР, ДУАН, ДУЛУ, ДУ-ЛУ, ДЖУЛУТ)

1	2	3	4
<p>Канасубиги</p> <p>Канатник (Кана-нотхитүүн) - престолонаследника на български кан</p> <p>Кавхан - пръв заместник и помощник на Кана</p> <p>Белки бонан - Ама - Кавханат, Ичигү-Бонат, Кана-бонна-коловър и Канатникни.</p> <p>Ичигү-бонна (чвдгүбонал) - Върховен бонн, занимаващ се с вътрешните работи и администрация на вътрешната област</p> <p>Кана-бонна-коловър - Върховен маг/жрец</p> <p>50 благороднически рода излъчващи 50те столични бонна</p> <p>Миник - Конюх на канската конюшня</p>	<p>Сампис - прабългарски дипломати, излъчващи мисии в чужбина</p>		
<p>Обществени съсловия - баганин, бонан, коловер и обикновенни българи</p> <p>главата - Управител на областите над Бона-Тарканите. Главатаите докладват лично на Кана</p> <p>Бонан (бонан) - родов титла, предава се по наследство - в Саракта начално 100 бонан</p> <p>Бонна-таркан - управител на погранична област, обикновено син на Кана, различности - Вулнас Таркан</p> <p>Зера-таркан - Управител на погранична област</p> <p>Борн-таркан - управител на крепост</p> <p>Жупан-таркан - селски управител, старейшина</p> <p>Ичигү-коловър - висшопоставен държавнобългарски държавник</p> <p>Пнае жупан - управител на градски/крепостен гарнизон</p> <p>коравч - Управител/не е ясно на какво/</p> <p>Коловър - жрец, маг</p> <p>Стотник - главнокомандващ на рота от 100 души</p> <p>Бирч - бирник</p> <p>Седник - съдия</p>			
<p>Ичигү-баганин - главнокомандващ</p> <p>Кана-багатур - лидер на война група</p> <p>Копан - висш военен преводач</p> <p>Юк Баганин - водач на погранични войни част</p> <p>Бирн Баганин - водач на малка конна част</p> <p>Сетит баганин - водач на стrelковн отряд</p> <p>Чигот - мечоносец</p> <p>Канадат - член на личната охрана на владетеля</p>			
		<p>1 - Канското семеенство</p> <p>2 - Столични длъжности</p> <p>3 - административна ѳреда</p> <p>4 - военна ѳреда</p>	

Нукрат – зет на Дънгър. Превзел властта с помоща на своите хора – ищяци, които почнали да се наричат нукратци.

Балтан (Альп Балта, Балташ, Балта-Топор) – син на Нукрат

Талъш – син на Балтан

Балъш – син на Балтан

Данъш – син на Балтан

Аръш – син на Данъш

Баън (Барън) – син на Балъш

Мамъш – син на Аръш

Сюрен (Сорен) – син на Мамъш

Халиб – син на Баън (Барън)

Курбат – син на Мамъш

Кан-Кубар – син на Курбат

Текетир Су-Алтън – син на Халиб

Галидж – син на Кан-Кубар

Курен – син на Текетир

Тирен – син на Галидж

Азан – син на Курен

Камър (Кама, Камар, Кама Бурман, Бурма) – син на Тирен

Алабуг-Булгар (Алабуга, Чирем-Миша, Чирмъш, Иджибак) – син на Кама-Бурман

Туймас – син на Алабуга-Булгар

Самар (Самбир) – син на Туймас

Канакбал (Кан Акбал) – син на Самар

Тухчан (Тухча, Туххан) – син на Канакбал

Буртас Бурджан (Бурджантай, Берендей, Бористен, Бор) – син на Тухчан

Маджий (Маджил, Маджи-Азак, Дама), Катраг (Кави) – синове на Буртас. Съпруга на Катраг е Сорена (Сюрена, Сорен)

Улят (Улут, Лут, Калед, Калут, Калти) – син на Маджи

Булут (Креш-Булут, Корез) – син на Улят

Леу-Аскал (Лек-Альп) – син на Булут

Торган (Аспарък) – син на Леу-Аскал

Колхан (Колан, Колин, Колън) [555–486 г. пр. н.е.], Кундуз (Корез, Кари) – синове на Торган (Аспарък).

Мосхан (Мосха), Айар (Авар) Дебер, Алвар-Магиз (Аскал) – синове на Кундуз. Алвар има син Аудан Джураш.

Бакширак (Бак-Ширак), Баръс (Балор, Барис) – синове на Колхан (Колан). Баръс има синове Баит и Санар.

Саумак, Нар – синове на Бакширак

Уфай (Уфа, Уфал, Уфар), Тайгар (Тайга), Гадахар (Кадаара, Кадахар, Кара) – синове на Саумак

Каметей (Кам-Етей), Бойар (Боерак), Угър – синове на Уфай (Уфа)

Тиюган (Тигез, Тюган, Тиуган) – син на Каметей (Кам-Етей)

Етей (Ат, Ати, Атай, Атил, Атмар, Отмар) – син на Тиюган
Баламир [Буюмар] (негова съпруга е Уранбика [Уран-Бика, Урания]-¹), Алабуг Сигеркан – синове на Етей

Таргиз (Фаркас, Тарикиа) – син на Баламир

Арбат (Бат, Бенде, Бентекур, Бенде-Курсих) – син на Таргиз

Балакх (Балак, Букен, Бокен) – син на Арбат

Киан (Киа, Кхиян, Киахан, Ксиа, Кивак, Чибик, Куян) – син на Балакх (Балак)

Тенгрикут (Камад, Тимер) – син на Киан (Киа, Куян)

Туман (Тобан Дуло, Тумен-Тенгрикут, Теоман-Карахан, Ту-Мен, То-Бан) – 1-ви хунски кан, син на Тенгрикут

Мотун (Батур-Тенгрикут, Маг-Тун, Мете, Моде, Мао-Тун) – 2-ти хунски кан, син на Туман

Кийок (Кий-Ок, Коккхан, Лаошан, Чи-Йю) – 3-ти кан, негови синове са Кунсин (Гунчен) Шан-ю (4-ти кан) и Ичихис (5-ти)

Ичихис (Елчишех, Ичихисе, Ичисе) – 5-ти хунски кан, син е на Кийок (Коккхан, Лаошан).

Кутигуй (Кютигу, Чу Ти Хоу, Чеди Чану), Увей, Кулигуй (Кулигу) – синове на Ичихис. Кутигуй е баща на Хулугуй (10-ти кан)*

Хулугуй (Хулугу, Ху-Ло-Ку, Ху-Лу-Ку), негови синове са Хуанди [Куенте] (11-ти хунски кан) и Хюлуй Куан Ку (12-ти кан)

Ершану (Ер-Чану) – син на Увей

Шюлуй Куанку (Хюлуй Кангхуй, Хюлуй, Ху Ли), негови синове са Хоканш I (14-ти хунски хан/кан/кхан) и Увен [Уйан] Гюйди (13-ти)

Хоканш I (Ча Йо, Ху Хан Йех, Хо Хан Ша, Хо Хан Хсие), негова съпруга е княгиня Лиу – Ван Чао Гун. Техни синове са: Пожуноти (15-ти хунски кан), Шужуноти (16-ти), Кияноти (17-ти), Училооти (18-ти), Улуоти (19-ти), Гудуарши Давганоти (20-ти), Сутухобан и Фучоулай Луанди. След 58 г. пр. н.е. Хунската империя се разделя на Западна с владетели Босютанг и Жунжен, Северозападна с владетели Хуге и Ужи, Югозападна с владетел Чели и Източна с владетел Гудуху (Жизи-Гудуху), всички от рода Дуло. Цит Кий (Цит-Ки, Цитек) е владетел на Западната империя от 54 г. пр. н.е., той е брат на Хоканш I, който доброволно приел китайско поданство.

Училооти (Учйоло-Йоти, Ву Чу Лиу Йо Ти) – баща на Хоканш II (23-ти-Б), Чупуноти (24-ти-Б) и Илгхе Улути (25-ти-Б)

Хоканш II (Ху Хан Йех) – син на Училооти, братовчед на Пану (21-ви) и Ийю (22-ри), синове на Гудуарши

Илту Улути, Лиу – синове на Илгхе Улути

Финхей – син на Лиу и внук на Илгхе Улути

Вутатих (Удадихеу), Ксиубудан – синове на Улуоти.

Юлиун (Лиу, Лиу Ну, Йулиу, Ю-Лиу), Шонгсих (Схтонгсих, Суйгхути), Аркун (Аргун, Аркюн) – синове на Хоканш II

Елтекин (24-ти-А), Мао Киганджи (23-ти-А) – синове на Ийю (Улуг, Илу).

Елтекин е баща на Пангку [Пану] (25-ти-А). Пангку е баща на Хуйен I. Хуйен I е баща на Хуйен II. Хуйен II е баща на Хуйен III. Хуйен III е баща на княз Барин. Барин (Беренд) е баща на Кадчай (Кадча). Кадчай е баща на Опосх (Опосч). Опосх е баща на Етей. Етей е баща на Сземен. Сземен е баща на Камай-Тархан и Турдак (Турда). Камай-Тархан е баща на Тохол (Авитохол II). Турдак е баща на Бендекуз.**

Хин Батир (Тингтош, Тин-Тоших, Ши Чу Хоу Ти), Тиндушус Кути – синове на Юлиун

Авитохол (Тейош, Техош, Ши Чу Тсу, Ших Тсу, Тохол) – син на Хин Батир

Тотейош (Ших Чу Чиу, Суйциеу) – син на Авитохол (Тейош, Тохол)

Илингеш (Иллин Шису), Хуланьош (Горано Шису) – синове на Кутиноши

Куанкуй (Кианкий, Кангюй), Шичужих (Ших Чу Джуи), Хучинг – синове на Тотейош

Течиш (Те Хоу, Ших Чу Хоу), Гочукан (Хучуцйен), Лиу Цугу I – синове на Канкуй. Лиу Цугу I е баща на Лиу Цугу II. Лиу Цугу II е баща на Лиу Цугу III. Лиу Цугу III е баща на Лиу Цугу IV. Лиу Цугу IV е баща на Лиу Цугу V. Лиу Цугу V е баща на Лиу Цугу VI. Лиу Цугу VI е баща на Лиу Цугу VII. Лиу Цугу VII е баща на Лиу Цугу VIII – вожд на тюрките. Лиу Цугу VIII е баща на Цугу Монгсун. Цугу Монгсун е баща на Ичични Шихту и Цугу Виенгсун. Ичични Шихту е баща на Хсиен I – хан на тюрките. Хсиен I е баща на Менгсун. Менгсун е баща на Туву Тайеху – хан на тюрките. Туву Тайеху е баща на Тумен (Тюмен). Тумен е баща на Коло Иски. Коло Иски е баща на Ангсу Тегин, и двамата са хазарски владетели. Ангсу Тегин е баща на Нивар Каган. Нивар Каган е баща на Тюнг Ябгу Зиебал Хазарски. Тюнг Ябгу Зиебал Хазарски е баща на Киеюе Пули Шад, Ирбис I – хазарски хан и каган Були-шад. Ирбис I е баща на Анастасия Хазарска, която е съпруга на Иби-Шеги. Киеюе Пули Шад е баща на Иби-Шеги Калга. Були-шад е баща на каган Ирбис II. Иби-Шеги Калга е баща на Ибузир (Бошир) – хазарски цар и Теодора Хазарска. Каган Ирбис II е баща на каган И-Бузир Главан. Ибузир (Бошир) е баща на Бархик. Бархик е баща на Бихар Хазарски и Булан Сабрил. Цугу Виенгсун е баща на Хазан (Хасан) и Токутасин (То-ку Та-Сиен). Хазан е баща на Менгсен. Менгсен е баща на Менген. Менген е баща на Истеми. Истеми е баща на Сирина (Сирин, Ширин) Ефталитска. Сирин е майка на Кавад Шахрияр Сасанид – ирански цар. Кавад Шахрияр е баща на Йездигерд III – цар на Персия и шах Ардашир III. Токутасин (То-ку Та-Сиен) е баща на Тукулин (Ту-ку Линг). Тукулин (Ту-ку Линг) е баща на Тукухсин (Ту-ку Хсин). Тукухсин (Ту-ку Хсин) е баща на лейди Туку (Ту-ку Юан Чон), която е съпруга на Ли-Пинг (дук) на Т'анг и е майка на Каоцу (Као-тсу) (император) на Китай.

Чупуноти е имал трима сина Гхуши Шису Кути, Кучих (Кучи) Кюлинди и Шудан Шису Кути. Гхуши също е имал трима сина Кутиноши (Кутино, Канишка) Кути, Ваншичи (Уанчи) и Вучишу (Ужкшусу). Кутиноши е имал синове Лиу и Чемеу (Цемеу).

Лиупан (Леупан, Лиу Пан, Леубан, Лиу Бао) – син на Те-чиш

Лиуюан (Леу Юан, Юанхай) – син на Лиупан

Куасанх (Лиу Яо, Лиу Яо Ши), Хуантай (Лиу Хе), Хуанмен (Лиу Конг, Хунмен) – синове на Лиуюан

Лиукан (Шигуан) – син на Хуанмен (Лиу Конг, Хунмен)

Лиудей (Масгут, Княз Лиу, Лиу-Дей, Леудей, Лиу Хан), Иг-юанг (Лиу Ши), Ийсун (Лиу Ин) – синове на Куасанх

Булюмар (Баламбер, Баламир, негова съпруги са Туранбика-2 и Вадамерка-3), Басик (Бурджигин) – синове на Масгут Леу

Алип-бий (Балтазар, Арбат, Алп Абай)⁴, Донат (Донатус), Хермерих, Улдин (Юлдуз)⁵ – синове на Булюмар

Октар (Уптар), Айбарс (Ойварш), Курсик (Куридак) – синове на Улдин

Мунджук (Муенчак Айбат, Мундиухус, Бунчек, Бендекуз)⁶, Харатон, Раджил Руджа (Ругила, Руа, Ругилий, Ружа) – синове на Алип-бий

Пакимунд, Рекилас (Рехилас, Речилас) – синове на Хермерих

Атилле-Айбат (Атила, Аудан, Атилей-Айбат, Етцел, Ат-Дилом), Бледел (Бледа, Бледал, Бледар, Булут)⁷ – синове на Мунджук

Ерпе, Ейти-⁸, Елак (Елакс, Илак, Илдус, Иллакабъ-Дуло Бирюли), Денгизих (Тингиз, Дингиз, Хурса), Тулдилих (Тулдила), Уайт (Уто, Уго, Утон), Елфрат, Емнедзар, Искалм (Усколм), Узиндур (Улзиндур, Улцинзур), Ксабар (Чубар, Чуба, различен е от Чабас), Чолах (Чола), Сенгилак-⁹, Ернак (Ирник, Ернах, Бел-Кермек, Хернах, Реан), Аладар (Адалрих), Геизмус (различен е от Гайзъм), Шарпф, Ортлиб – синове на Атила

Гундур Бузан (Джураш Мазгут, Буза, Вукич, Волег, Гундокис), Чабас (Чаба, Чола, Давид), Кутригур (Коцариг, Козариг), Ургурих (Утигур, Ургур Астрахан), Драгун (Драгич), Гайзъм, Трингур Монолит (Търник), Горголос – синове на Ернак

Мундио (различен е от Мундо) – син на Гайзъм

Елус – син на Чолах

Мавриций – син на Мундио

Теодимунд – син на Мавриций

Улибус (Олибус) – син на Денгизих

Едус (Едхус) – син на Чабас

Кадихас (Кадиха) – син на Едус

Чазев – син на Кадихас

Кулчуг – син на Чазев
 Едур, Алмос, Етцел – синове на Кулчуг
Банджар (Мундо, Банджа-Татра, Банант), Буляк-Болгар,
 Алвар (Кушан, Бирман, Угез), Айар (Авар), Мугел (Могер, Бо-
 рис-Муагерис), Гордас (Грод, Гордун, Горд) – синове на Джу-
 раш Масгут
 Атрак – син на Буляк-Болгар
 Ялчек – син на Атрак
 Кабар – син на Ялчек (Алциок, различен е от Алчек)
 Заберган – син на Алвар
 Колън (Колин), Ширяк – синове на Айар (Авар)
 Дугар – син на Ширяк
 Хиниал (Киниал) – син на Мугел
 Болах Джилкан (Буляк-Болгар Джилки, различен е от Бу-
 ляк-Болгар)¹⁰, Сандилх (Сандил, Боян-Челбир, Сангудац, Ут-
 рик) – синове на Банджар
 Астерек (Ас-Терек), Баръс, Мардъан (Мар, Мардиан) – си-
 нове на Болах Джилкан
 Джамбек (Тама-Тархан) – син на Астерек
Аскал (Келбир, Алвар, Тубджак, Худбаад, Курдбад) – син
 на Сандилх
 Зелорбес – син на Гордас
 Авариус – син на Зелорбес
 Чаганус (Каганус, Хаганус) – син на Авариус
 Счъзарус – син на Чаганус
Апсикх, Албурий (Албури-Акжан, Аспар, [негова съпруга е
Акжана (Акжан) от рода Кюнград])¹¹ – синове на Аскал
 Чалап (Чаплан-бий, Аудан) – син на Еллак. Негова съпруга
 е Самарби. Имат дъщеря на име Минлибика (Минли Бика)¹².
 Курязбаш е брат на Чалап.
Кубрат (Курт, Курбат), Шамбат Кий (Самбад), Авитухол
 (Авитохол, Берук, Тук, Барук)-¹³ – синове на Албури. Техен
 чичо е Оркан (Бюрган-Телес, Органа, Орфан)¹⁴.
 Батбаян (Батбай, Безмер, Бат Баян), Котраг, Аспарух (Ис-
 перих, Иш Берюх, Есперерих), Кубер, Алчек и Чечке – синове
 и 1 дъщеря на Кубрат
 Куяр (Кий), Щчек (Пашек), Хорив – синове на Шамбат

Айяр (Айар, Аяр), Тервел (Тривелий, Теоктист) – синове
 на Аспарух. Те имат сестра василиса Мария Българска-¹⁵. Айяр
 има две дъщери Бозока (Бозок) и Чакчака (Чак Чак).¹⁶
Кермес (Кормес, Кормесий, Давер, Тербал, Товирем, Тви-
 ремик, Тербелан), Севар (Сувар, Моисей) – синове на Тервел
Кермек – син на Севар. Негова съпруга е княгиня от рода
 Магунти, която била дъщеря на Улаг Магунти.
Азан Тукта, Караджам – синове на Кермек. Съпруга на
 Азан Тукта била княгиня от рода Урус Алан.
 Ишкул – син на Котраг. Кавир [Кавил] (различен е от Ка-
 бар) – син на Алчек. Лачън Велик [Биляр] (няма общо с Би-
 лиг) – син на Кубер.
 Иллек – син на Ишкул
 Болгар – син на Иллек
 Тукий (Тукъй, Тукъ) – син на Болгар
 Айдар, Хенджел – синове на Тукий
 Зебъер, Мохеметемин – синове на Айдар
Корим (Коръм, различен е от Крум), Арйа Услан – син и
 дъщеря на Азан Тукта
Йоръмчак – син на Корим (Коръм)
Джан Арбат, Баламир, Сабанш – синове на Йоръмчак
Бирджихан, Баръс – синове на Сабанш
Шамгун, Рахсат – синове на Баръс
Рицав (Рицау), Улджая (Улджай) – син и дъщеря на Рахсат.
 Улджая е съпруга на Олег (Салахби) – син на Ерик.
 Бат Тимер Джураш и Арбака (Абрак)¹⁷ – син и дъщеря на
 Батбаян.
 Сулабий (Сулаби, Сулай) – син на Бат Тимер Джураш
 Кан Айар – син на Сулай
 Тат Утяк, Тат Угек – синове на Айар. Съпруга на Тат Утяк е
 Канбика.
 Кан Карнаджар (Караджар, Канаджар) – син на Тат Утяк
 Урус Айдар (Угар Айдар) – син на Караджар
 Лачин (Лачън), Джилкан (Габдулла-Джилки) – синове на
 Урус Айдар. Двата са полубратя, майката на Джилки е от рода
 Дуло.
 Угир (Угър Лачини) – син на Лачин
 Мардан, Алмъш Джафар, Бат Угор – син на Джилкан
 (Джилки)

Угор Борис – син на Угир (Угър Лачини). Съпруга на Угор Борис е Малика (Малка).

Болюмир – син на Угор Борис

Барис (Баръс), Гълеб – синове на Болюмир

Хадад (Хаджад) – син на Мардан

Кушчак (Кучак, Шамгун Качкин) – син на Хадад

Йахам, Аслан – синове на Кушчак (Кучак), а Байгюлба е тяхна сестра и съпруга на Хан Тюррай Балински.¹⁸

Арбат, Газан (Азан), Арслан – синове на Алмъш Джафар, а Гюлба (Гюлби) е тяхна сестра и съпруга на Аскал. Кан Алмъш Джафар имал и друга съпруга Нушаба (Нушаби), от която имал двама сина Микаил Ялкау и Малъш (Мал).

Добрин (Диу-Барин, Багатур Добрин) и Малика (Малка) – син и дъщеря на емир Мал

Золтан, Джакин – синове на Арбат

Талиб Мумин – син на Газан (Азан)

Мухаммед – син на Микаил Ялкау Балтавар

Масгут, Тимар (Тимур) Куция, Ибрагим (Ибрахим) – синове на Мухаммед

Ашраф Балук (Балук) – син на Тимар

Адам Юсуф – син на Балук

Шамгун (Шам-Саин, Шамгун-Сайн) – син на Адам

Азгар – син на Масгут

Ахад Мосха – син на Азгар

Колън (Колин) – син на Ахад Мосха

Хисам Анбал – син на Колън (Колин)

Арбат Ос-Ладж – син на Хисам Анбал

Улуг Мохаммед Отяк Джанги – син на Шамгун

Габдул Челбир, Мир Гази, Идеш-Мухаммед, Кидеш-Мухаммед, Джелал-ед-Дин Алтънбек Алан – синове на Улуг Мухаммед

Азан – син на Арбат Ос-Ладж

Тамат Батър (Тамта Батир) – син на Идеш-Мухаммед

Гази Барадж Бурундай – син на Азан

Хисам, Галимбек – синове на Гази Барадж

Хатай Батир – син на Тамта

Касим Булак – син на Галимбек

Княз Кан Канлин – син на Хатай

Мир Махмуд – син на Касим Булак

Княз Башкорт – син на Канлин

Азан (Хазан) – син на Мир Махмуд

Княз Астик-Осток – син на Княз Башкорт

Бий Омар – син на Азан (Хазан)

Княз Атин-Отон – син на княз Астик-Осток

Галибей – син на Бий Омар

Княз Мамат – син на княз Атин-Отон

Иляс Ялдау – син на Габдул Челбир

Идяш Батир, Москоу – синове на княз Мамат

Тухчи Исмаил – син на Иляс Ялдау

Суряш-Абъз – син на Идяш Батир

Мохаммед Алам – син на Тухчи Исмаил

Княз Аклан-Саклан – син на Суряш-Абъз

Исмаил-Галим – син на Мохаммед Алам

Булгом (Булугом)-Орду Мугалим (Мулалим) – син на Исмаил-Галим

Чалъй (Чаллъ Мохаммед) – син на Булгом-Орду Мугалим (Мулалим)

Хусаин Ашраф – син на Чалъй (Чаллъ Мохаммед)

Ябъйк (Ябик, Ябък, Жабък) – син на Хусаин Ашраф

Габдел Мумин – син на Ябъйк (Ябък)

Бураш-Барадж, Ал-Мохаммед-Саин-Юсуф-Балин – синове на Габдел Мумин

Мансур – син на Бураш-Барадж

Мамед – син на Мансур.

Ядкар Артан Кул-Ашраф – син на Ал-Мохаммед

Хусайн Байрам Гази – син на Ядкар Артан

Шейх Гали Каргалий (Шах Гали Каргалъ, Шах Галий Каргаллъ)/1569–1584/ – син на Хусайн Байрам Гази

Княз Баяк-Боик Субай – син на княз Аклан-Саклан

Княз Сулгук-Солток – син на княз Байк-Боик

Маней, Сюлюк-Солок, Миней Батир – синове на княз Сулгук-Солток

Ишкул Батир, Инчигул мулла – синове на княз Миней Батир

Бахтигарей – син на Инчигул мулла

Рахимгул, Хаматгалей, Хаматамин – синове на Бахтигарей

Идрис, Шахим, Халит, Хаматкамал, Шарип, Шарифуллай, Сафиуллай, Валиуллай, Гарифуллай – синове на Хаматамин

Хаматзариф, Зайнагутдин – синове на Шарип от Зулейха, Салим, Карим, Гариф – синове на Шарип от втората му жена Марфуга

Ямгутдин – син на Зайнагутдин

Фанил – син на Ямгутдин

Илдар – син на Фанил

Айдар – син на Илдар

– Родът Дуло е основан от най-големия от четирите сина на Хиждек (Иджик), който е кръстен Дулос (или Дуло) по името на прабаба си богинята на реките и водите Дулосу.

* Увей е 6-ти хунски хан/кан/кхан, Усилур (Усилу) е 7-ми, Кулигур (Кулигу) е 8-ми, Кутигур (Кутигу) е 9-ти.

** Според друга (унгарска) версия хунската родословна линия е следната:

Бор (Бори-стен, Буртас) – хунски цар. Даман (Дама, Маджи) – син на Бор. Калед – син на Даман. Каве – син на Калед. Кеар – син на Каве. Билер – син на Кеар. Кадар – син на Билер. Отмар – син на Кадар. Таркенс – син на Отмар. Бондефард – син на Таркенс. Букем – син на Бондефард. Камад (Чамад) – син на Букем. Булди – син на Камад. Безтур (Бактур, Батур-Тенгрикут, Мотун) – син на Булди. Микей (Мике) – син на Безтур. Миркай (Мирка) – син на Мике. Омпуд – син на Мирка. Кулче – син на Омпуд. Зевент – син на Кулче. Леел – син на Зевент. Замур – син на Леел. Земтур – син на Замур. Болуг – син на Земтур. Булчу – син на Болуг. Зулган (Хуйен) – син на Булчу. Беренд (Барин) – син на Зулган. Кадчай (Кадча) е син на Беренд. Опосх (Опосч) е син на Кадчай. Етей е син на Опосх. Сземен е син на Етей. Турдак (Турда) е син на Сземен. Бендекуз (Мундзук) е син на Турдак (Турда). Атилле-Айбат (Атила) е син на Бендекуз.

Според трета версия Кави (Каве) е син на Даман (Дама, Маджи). Калти (Калед) е син на Кави. Кари (Корез) е син на Калти. Балор е син на Кари. Кадар (Кадара) е син на Балор. Отмар е син на Кадар. Фаркас (Таргиз, Тарикиа) е син на Отмар. Бентекур е син на Фаркас. Букен (Бокен) е син на Бентекур. Камад е син на Букен. Тумен е син на Камад.

1. Уранбика (Уран-Бика, Урания) е дъщеря на цар Филип II Македонски.

2. Туранбика (Туран-Бике, Туран-Бика) е дъщеря на Кама-Батир. Нейни деца от кан Булюмар са Донат и Алип-бий.

3. Вадамерка е дъщеря на остроготския крал Хунимунд. Неин син от кан Булюмар е Хермерих.

4. Съпруга на Алип-бий е царица от рода Урус-Ружа (Росомон).

5. Улдин е син от неизвестна съпруга на кан Булюмар.

6. Съпруга на Мунджук е Ирина (Ирене).

7. Сестра на Атила и Бледал е Либеда (Лебед).

8. От съпругата си Гудрун Атила има двама сина Ерпе и Ейти. Съпруги на Атила са Хонория, Никара, Арикана (Арикан), Керка и Кримхилда (Хилдико, Гудрун).

9. Сенгилак има дъщеря Сунигила, която е съпруга на Одоакър. Синът им се казва Тасило, а неговия син Хелмчис.

10. Съпруга на Болах Джилкан е Бояркиза (Бояркиз, Боарикс) от рода Себер.

11. Гостун е съпруг на сестрата на Албурий.

12. Минлибика е съпруга на Кубрат-Кавад. Техния син се казва Себерджан, а неговия син е Ибер.

Кубрат-Кавад има и друг син Хосрой (Хосрау).

13. Авитухол (Авитохол, Берук, Тук, Барук) е изпълнявал длъжността кавхан.

14. Акжана е дъщеря на Таниш от рода Кюнград и е сестра на Оркан (Бюрган-Телес, Органа, Орфан). Син на Оркан е Билиг, а негови синове са Лачин, Кизил (Къзъл) и Орфан (Органа). Оркан има и дъщеря, която е съпруга на мъж от рода Бурджан, а техен син е Хумик. Именяр Билиг е син на Кизил. Шадаик (Шада-Идик) е син на Именяр. Келбир е син на Шадаик, а син на Келбир е Сабин. Бирегет (Егет) е син на Сабин. Тархан и Джалмат Улушкан са синове на Бирегет. Батир, Кармат, Банджар (Страхота) и Кушан Баксан (Църко) са синове на Тархан. Габдул Карамат (Габдула) е син на Джалмат. Куман Таниш, Халиб Батир и Дауд са синове на Габдул. Аудан и Микаил са синове на Куман Таниш. Уран е син на Халиб Батир, а негов син е Могер. Микаил (Микола) е син на Могер, а Шамил е син на Микаил. Шамил имал сестра, била съпруга на Багил (Багилий, Багила) от рода Билиг. Техен син бил Маркар Макидан (Черноризец Храбър). Гази Барадж е син на Шамил, а Джилан Батир е син на Гази Барадж. Мамил е син на Джилан Батир.

15. Василиса Мария Българска е съпруга на Лъв III Исавър.

16. Бозока е съпруга на Уран Вокил, а Чакчака е съпруга на Сулаби Дуло. Кормисош и Зухра са деца на Уран и Бозока. Тельеш е син на Кормисош. Винех и Канбика са деца на Зухра и нейния съпруг Урус Буг Вокил (Укил). Дилярек е син на Тельеш. Боян е син на Винех. Канбика е съпруга на Тат Утяк Дуло.

17. Арбака (Арбак) е съпруга на каган Кабан Хазарски, а техен син е Кук Куян.

18. Хан Тюррай Балински и Байгюлба имат двама сина Кинзяслап и Хисам-Лачин Джурги Балински. Съпруга на Хисам е Тамара (Самар) Гюрджийска. Техен син е Бадри Аблас-Хин (Хисам-Бадретдин).

Съхранили са се само три имена на царе и две на роднини на болхиките – КАРДАМАХ (КАРДАМА), БИНДУХ/САСА-БИНДУ/, ИЛАХ (ИЛА), ШАЛЯХ (ШАЛЯ) и ВИДУРАХ (ВИДУ-РА, ВИДУ-РИХ). Но интересно е, че някои от тях имат прилика било със стари български имена като Кардам, било със съвременни имена като Шальо, Видул и Биндьо.

Към Дулоидите има още много хора за добавяне особено от унгарските, хазарските и тюркските владетели и князе.

От по-древни времена също има много, като се почне от цар Джамс (Джам-Иджик, Шамс) и се стигне до предшествениците на Нукрат

Вождът Бал (Ал, Балеи, Ал-Бал) е от рода Дуло. Кхан (Кан) е от рода Дуло. Итх (Ит) също е от рода Дуло. Двамата братя Алмъш и Хазан са от рода Дуло. Карий (Кар), Улит (Лут), Лукит (Лук), Сакал, Акабуг (Ака, Буга), Кахъл са все царе от рода Дуло. Балкан и брат му Бишел (Биш) са от рода Дул. Кубар е син на Балкан. Таук, Ищяк и Иджим са синове на Кубар. Ерий (Ер, Урал) и Бишат (Биш) са от рода Дуло от 4–3 хил. пр. н.е.. Братът на Савската царица – кан Тимоти (Тимотий) също е от рода Дуло. Царете Проний, Залир (Заир), Пилоний (Пилони), Худон, Ишкан, Айлан (Алан-Дуло), Крумбат, Селджук (Селеджук) също са от рода Дуло. Двамата братя Хунор и Мадяр се оженили за дъщерите на князете Белар и Айлан (Алан)-Ду-

ло (според др. източници и двете са дъщери на княз Дуло), ок. IV–V в.

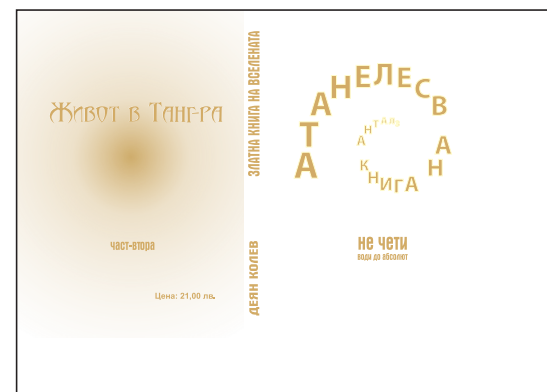
Георгий Цуло (от рода Дуло) е императорски протоспатарий и стратег на Херсонес и протоспатарий на Боспор, X–XI в.

Тарнак – есегелски бий от рода Джулут (Дулу), ср. на IX в.

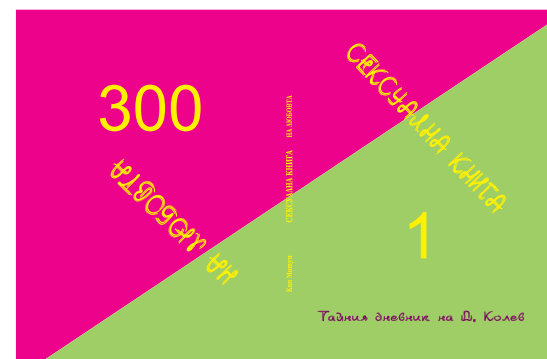
Каганите на Западно-тюркския каганат са от рода Дуло: Нишу Дулу (633–634), Юкук Ирбис-Дулу хан (638–653), Халлиг Ишбара-Джагбу хан – каган от Дулу (653–657), Мишешад (Мише-шад) – каган от Дулу (657–662), Юанкин – каган от Дулу (679–693), Хушелок (Хушело Шад) – каган от Дулу (693–704). Династию болгарских ханов Дуло (Ду-лу).

ОЧАКВАЙТЕ

Златна книга на Вселената - част втора

Сексуална книга на Любовта

<http://сириус.org/>

